

08-02-2013	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A
SGB/		10:00
02-08-2013	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A.1
SGB/ MMP/ D/		10:00

सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये एकही मंत्री किंवा कॅबिनेट मंत्री देखील उपस्थित नाहीत.

उप सभापती : सभागृहाची बैठक 15 मिनिटांकरिता स्थगित करण्यात येत आहे.

(सभागृहाची बैठक सकाळी 10.00 ते 10.15 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

नंतर बी.1...

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

पु.शी.: एमएमआरडीए क्षेत्रातील विविध समस्या सोडविण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना

मु.शी.: एमएमआरडीए क्षेत्रातील विविध समस्या सोडविण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना या विषयावर सर्वश्री विनोद तावडे, रामदास कदम, पांडुरंग फुंडकर, जयंत प्र.पाटील, सुमंतराव गायकवाड, चंद्रकांत पाटील, डॉ.दीपक सावंत, श्रीमती शोभा फडणवीस, डॉ.नीलम गो-हे, डॉ.रणजित पाटील, श्री.रामनाथ मोते, अॅड.आशिष शेलार, सर्वश्री.भाई गिरकर, नागो पुंडलिक गाणार, भगवान साळुंखे यांचा प्रस्ताव.
(चर्चा पुढे सुरु.....

श्री. विनोद तावडे (विरोधी पक्ष नेता) : माननीय सभापती महोदय, अधिवेशनाचा आजचा शेवटचा दिवस आहे. आज ज्या मंत्र्यांचे विधान परिषदेत रोस्टर होते ते सभागृहात न आल्यामुळे आपल्याला सभागृहाचे कामकाज 15 मिनिटांसाठी स्थगित करावे लागले. त्यामुळे अंतिम आठवडा प्रस्तावासाठी 15 मिनिटांचा वेळ आषण वाढवून द्याल अशी अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय, मंत्री महोदय, सभागृहात नसल्यामुळे आपलीही अडचण होत असते. त्यामुळे रोस्टर असतांनाही जे मंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित राहू शकले नाही त्यांना आपण सक्त ताकीद द्यावी अशी माझी आपल्याला विनंती आहे.

सभापती महोदय, अंतिम आठवडा प्रस्तावाच्या माझ्या कालच्या भाषणात मी एमएमआरडीए क्षेत्रातील महापालिकांच्या आणि तेथील लोकांच्या समस्या यासंदर्भात विषय मांडला होता. प्लॅन करण्यामध्ये मुंबई महानगरपालिका, ठाणे, डोंबिवली या सर्व महानगरपालिका क्षेत्रात कोऑर्डिनेशन नोडल एजन्सी म्हणून एमएमआरडीए आहे. एमएमआरडीएच्या कामाच्या बाबतीत, त्यांच्या इन्टेशन विषयी शंका यावी अशा काही गोष्टी घडलेल्या आहेत. एमएमआरडीए कामाच्या विषयी कोणाला तरी फेवर करते का ? शेवटी मुंबईची लॅंड बँक आणि मुंबईतील जागा व जागेच्या किंमती मध्ये केवळ कॉमा आणि फुलस्टापचा फरक केला तरी कोटयावधी रुपयांचा फरक पडत असतो.

..2..

श्री. विनोद तावडे...

सभापती महोदय, वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये 370 हेक्टर जागा एमएमआरडीएची आहे. त्यातील 100 हेक्टर क्षेत्र 9000 कोटी रुपयांना भाडे तत्वावर विविध संस्थांना दिलेले आहे. 5 लाख रुपये प्रती चौ.मीटर या दराने 1980 चौरस मीटर क्षेत्र संस्थांना भाडे तत्वावर दिलेले आहे. नियमानुसार प्लॉटची खरेदी झाल्यानंतर 4 वर्षांमध्ये बांधकामास सुरुवात करावी लागते. तसे केले नाही तर 3 वर्षांकरिता 10 टक्के विलंब शुल्क आकारले जाते व तदनंतरच्या कालावधीसाठी 15 टक्के विलंब शुल्क आकारला जातो. परंतु त्या ठिकाणी मोठे इंडस्ट्रीअल, दिग्गज आलेले आहेत. त्यामुळे ते सहजपणे अशा नियमांना आपल्या खिशात घालून वावरत असतात. विलंब शुल्क न आकारलेले 35 प्लॉट असून त्यामध्ये स्टर्लाईट, रिलायन्स इंडस्ट्री, ओएनजीसी, टाटा पॉवर, रिलायन्स एनर्जी अशी किती तरी मोठी यादी आहे. या कंपन्यांकडून अद्यापपर्यंत कोणतेही शुल्क आकारण्यात आलेले नाही. या संस्थांकडून एमएमआरडीएने विलंब शुल्क आकारला असता तर दर वर्षी एमएमआरडीएला 280 कोटी रुपये प्लॉटचे बांधकाम होईपर्यंत प्राप्त झाले असते. या कंपन्यांकडून आजपर्यंत एक दमडीही आकारण्यात आलेली नाही. या कंपन्यांना विलंब फीच्या संदर्भात माफी केली असावी अशी माझी शंका आहे. त्यामुळे या कंपन्यांकडून व्याजासहीत विलंब शुल्क वसूल केला गेला पाहिजे अशी माझी मागणी आहे. विलंब शुल्क वसूल न करणारे अधिकारी नेमके कोण आहेत व त्यांच्यावर काय कारवाई केली जाणार आहे याची माहिती या ठिकाणी देणे गरजेचे आहे.

सभापती महोदय, इस्टर्न फ्री वे आपण सुरु केलेला आहे. इस्टर्न फ्री वे करतांना विशिष्ट विकासकांचा फायदा होईल अशा पध्दतीने काम करण्यात आलेले आहे अशी चर्चा इस्टर्न फ्री वे चे प्लॅनिंग सुरु असल्यापासून होत आहे. कोणाचा फायदा होणार असेल तर आमचा त्याला विरोध नाही. परंतु विकासकाचा फायदा झाल्यानंतर त्याने सरकारचा, जनतेचा तसेच सामान्य माणसांचा काही फायदा करून दिला आहे काय ? केवळ अधिकाऱ्यांचा आणि तेथील राजकीय नेतृत्वाचा फायदा करण्यात आलेला आहे. यामध्ये त्या खात्याचे मंत्री असतील किंवा आणखी कोणी असतील.

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

B-3

SGJ/ MMP/ D/

10:15

श्री. विनोद तावडे...

सभापती महोदय, भक्तीपार्क कॉम्प्लेक्समधून इस्टर्न फ्री वे ची होणारी वाहतूक अनाधिकृत आहे असे सांगत विकासकाने गुरुवार, दि. 25 जुलै, 2013 रोजी प्रवेशद्वारावरच वाहतूक बंद केली होती. भक्तीपार्क कॉम्प्लेक्स मधून होणारी वाहतूक अवैध आहे असे सांगून ती वाहतूक बंद करण्याची हिंमत या विकासकाची होतेच कशी ? ज्यावेळी इस्टर्न फ्री वे तयार करण्याचे काम सुरु होते त्यावेळी भक्तीपार्क कॉम्प्लेक्समधून आऊटले दिला गेला होता व विकासक आता तो आऊटले कसा काय बंदकरू शकतो ?

यानंतर श्री. भारवि....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

तो स्वतःचे प्रायव्हेट बाउंसर ठेवतो. हा इस्टर्न फ्री वे आणि डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशनसाठी केला आहे की, सर्वसामान्य जनतेसाठी केला आहे या संबंधातील माहिती देणे आवश्यक आहे. आणि डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशनने हा रस्ता बंद केला आहे. ही त्याची खाजगी मालमत्ता आहे या अविर्भावात हा विकासक वागतो आहे. अधिकाऱ्यांचे संरक्षण असल्याशिवाय असे होऊच शकत नाही. त्यामुळे रस्ता बंद करण्याचे पाऊल आणि डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन यांनी उचलले आहे त्या विषयी सरकार काय करणार आहे, त्यासंबंधातील माहिती मला देण्यात यावी.

इस्टर्न फ्री वे चा प्लॅन हा श्री.नितीन गडकरी साहेब यांच्या काळात झाला होता. तो मार्ग पूर्ण झाल्यानंतर या मार्गालगत बीपीसीएल, एचपीसीएल कंपनी असून त्यांना धोका असल्याचे आता पोलिसांनी सांगितले आहे. यात धोका आहे असे पोलिसांना वाटत होते तर मग या आधी पोलीस काहीच का बोलले नाही. या मार्गाची चर्चा गेली 10-11 वर्षे सुरु होती. आता यात अशा पद्धतीने शंका काढण्यात येत आहे. या मार्गावर एचपीसीएल, बीपीसीएल कंपनी आहेत हे खरे आहे. या भाग संवेदनशील आहे हे बरोबर आहे. पण त्यासाठी काळजी घेता येते. पाश्चिमात्य देशात तर अनेक विमानतळाच्या खालून भुयारी मार्ग जातात. या मार्गावर त्यांनी सीसीटीव्ही चा वापर केला आहे. त्याच प्रमाणे या मार्गावर हाय डेन्सीटीचे सीसीटीव्ही कॅमेरे लावले तर तेथे होणारी प्रत्येक मुव्हमेंट आपल्याला कळू शकेल. हा मार्ग पूर्ण झाल्यानंतर, सुरु झाल्यानंतर गृह विभागाने किंवा पोलिसांनी हरकत उपस्थित केली आहे. ही हरकत त्यांनी काम सुरु होण्यापूर्वीच उपस्थित केली होती काय, असल्यास, त्यास शासनाने कोणते उत्तर दिले होते ? आता येथील सुरक्षेचे ऑडिट केले आहे काय ? केले असल्यास आता पुढे कसे जायचे याचा विचार केला आहे काय ? हे मला या निमित्ताने जाणून घ्यावयाचे आहे.

एमएमआरडीए रिजन मधील सव्वादोन कोटी जनतेच्या दृष्टीने पुढच्या काळात सर्वात महत्त्वाचा कोणता प्रश्न निर्माण होणार आहे तर तो सॉलीड वेस्ट मॅनेजमेंटचा. प्रगत देशात सॉलीड वेस्ट मॅनेजमेंटचा व्यवसाय असताना मुंबईत मात्र समस्या झाली आहे. या सगळ्या वेस्ट मधून उत्पन्न मिळू शकते, त्यातून त्या महानगरपालिकेला आर्थिक लाभ मिळू शकतो आणि त्याचा

श्री.विनोद तावडे....

फायदा पुन्हा करता येऊ शकतो. अशा योजना विविध देशात सुरु आहेत. एवढेच नव्हे तर काही योजना आपल्या देशातील राज्यात सुरु आहेत. आपल्याकडे या समस्येवर योग्य उपाययोजना करणे आवश्यक असताना त्यात अधिकारी आपला फायदा करून घेत आहेत की, मंत्री फायदा करून घेत आहेत हे मला माहीत नाही.

या शासनाचे रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर वर काय प्रेम आहे तेच मला कळत नाही. या कंपनीला मुंबई, बंगलोर, या शहरांनी ब्लॅक लिस्ट केले आहे. रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनी श्री.जगनमोहन रेड्डी यांची आहे. या श्री.जगनमोहन रेड्डी यांच्यावर आपले हायकमांड नाराज आहेत. एमएमआरडीएचे अध्यक्ष माननीय मुख्यमंत्री आहेत. ते मात्र त्यांच्यावर खुश आहेत. या कंपनीला हायकमांडने ब्लॅक लिस्ट केले आहे. मुंबई महानगरपालिकेने ब्लॅकलिस्ट केले. बंगलोर ने ब्लॅकलिस्ट केले. पण महाराष्ट्रात एमएमआरडीए मात्र श्री.जगनमोहन रेड्डी यांच्या रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीला स्पेशल कन्सेशन देत आहे. या कंपनीमध्ये कोणाचे किती शेअर्स आहेत हे देखील मी माननीय मंत्री श्री.अनिल देशमुख यांना सांगावयास तयार आहे. तेव्हा या रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर संबंधी प्रेम का आहे, ते आम्हाला कळले पाहिजे. ऑगस्ट 2010 मध्ये रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीला तळोजा येथील 50 हेक्टरच्या भूखंडावर या विषयातील पहिला टप्प्याचे काम देण्यात आले आहे.

यानंतर श्री.अजित...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

D-1

AJIT/ D/ MMP/

पूर्वी श्री.भारवि..

10:25

श्री.विनोद तावडे..

या प्रकल्पातून होणाऱ्या वीज निर्मितीचे उत्पन्न राज्य शासनाला मिळणार नाही अशी केली आहे.

सभापती महोदय, रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला केरळमध्ये सस्टेनेबल अर्बन डेव्हलपमेंट प्रकल्पाचे काम देण्यात आले होते. परंतु कामाची गती आणि दर्जा न राखल्यामुळे या कंपनीची अनामत रक्कम जप्त करण्यात आली होती.

सभापती महोदय, रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चर कंपनीस महावितरण कंपनीने पायाभूत सुविधा करण्याचे काम दिले होते, परंतु कामाची गती करारनाम्याप्रमाणे न राखल्यामुळे त्या कंपनीवर दंड आकारण्यात आला होता. म्हणजे हायकंमाडने या कंपनीस ब्लॅकलिस्ट केलेच, केरळ राज्याने अनामत रक्कम जप्त केली आणि महावितरण कंपनीने दंड आकारला, कंपनीचा असा इतिहास असताना देखील एमएमआरडीएने घन कचरा व्यवस्थापनासाठी रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरची निवड का केली ?

सभापती महोदय, सध्या काही कंपनी झिरो टिपिंग चार्जवर काम घेण्यास तयार आहेत. असे असताना रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला 819 रुपये टिपिंग चार्ज दिला आहे. त्या संदर्भातील कारणे येथे सांगितली जातील की, लांब जायचे आहे, अमुक आहे तमुक आहे. देवनार येथे कचरा उचलण्यास 525 रुपये खर्च येतो. असे असताना आपण रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला 819 रुपये का द्यायचे ?

सभापती महोदय, कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेमार्फत कचरा उचलण्याचे काम केले जाते त्यास 450 रुपये खर्च येतो. कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेने सांगितले की, आमचे काम 450 रुपयामध्ये होत असताना आम्ही 819 रुपये काय द्यायचे ? कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेच्या हद्दीतील उंबरडे येथे घनकचरा प्रकल्प उभारणे आवश्यक असताना तळोजा येथे सामाईक भूमीभराव प्रकल्पामध्ये समाविष्ट होण्याचे कारण काय ? महानगरपालिकेकडून सांगण्यात आले की, आपण फक्त रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला काम द्यायचे. हा रामाचा आलाप तुम्ही केव्हा सुरु केला हे आम्हाला माहीत नाही ?

सभापती महोदय, मीरा-भाईंदर महानगरपालिकेचे म्हणणे आहे की, आमचा उत्तनला प्रकल्प आहे. ना नफा ना तोटा या तत्वावर मे.हेंजर बायोटेक कंपनीने ते काम घेतलेले आहे. त्या कंपनीस 310 रुपये देण्यात येतात. पण एमएमआरडीएने सांगितले की, नाही ते काम रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला देण्यात यावे. ..2..

08-02-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

D-2

AJIT/ D/ MMP/

पूर्वी श्री.भारवि..

10:25

श्री.विनोद तावडे..

सभापती महोदय, उल्हासनगर महानगरपालिकेने दिनांक 19.6.2013 रोजीच्या पत्राने सरकारला कळविले की, आम्हाला 8 कोटी 37 लक्ष रुपये टिपिंग चार्ज द्यायला शक्य नाही. आमचे काम या रकमेहून कमी दरात होत आहे. पण सरकारचे म्हणणे आहे की, ते काम रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला दिले पाहिजे.

सभापती महोदय, ठाणे महानगरपालिकेला सद्यःस्थितीत घनकचरा व्यवस्थापनासाठी 500 रुपये टिपिंग चार्ज खर्च आहे. त्या महानगरपालिकेला देखील सांगण्यात आले की, रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला काम देण्यात यावे. सर्व महानगरपालिकांचा विरोध असताना रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरकला काम देण्याचा विचार का करण्यात येतो ? माझे ठाम म्हणणे आहे की, रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरमध्ये काही आर्थिक हितसंबंध गुंतलेले आहेत. ज्या तत्परतेने माननीय मुख्यमंत्र्यांनी मुंबईतील घनकचऱ्याची एस.आय.टी.लावली तशी एस.आय.टी. येथे देखील लावली पाहिजे आणि आम्ही त्याबाबत आग्रही आहोत हे माननीय नगर विकास राज्यमंत्र्यांनी घ्यानात घ्यावे.

सभापती महोदय, एमएमआरडीएमार्फत अनेक प्रकल्प हाती घेतले जातात. परंतु त्या प्रकल्पांची कामे का लांबतात ? यामध्ये सायन हॉस्पिटलचा पूल, किंग्ज सर्कलचा पूल, हिंदमाता पूल, भारतमाता पूल, या पुलांच्या बांधकाम खर्चांमध्ये 64 टक्के, 48 टक्के, 14 टक्के, 11 टक्के अशी एकूण 142 टक्के वाढ झाली. शहरांतील प्रकल्पांसाठी जमीन अधिग्रहण करणे, घर हलविणे इत्यादी बाबी करताना त्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी मी समजू शकतो. परंतु आपले नियोजन योग्य पध्दतीने असेल तर या सर्व अडचणीवर मात करता येते. हे उड्डाणपूल आज होत नाहीत. यापूर्वी देखील उड्डाणपूल झालेले आहेत. युती शासनाच्या काळात दोन-तीन वर्षात असे उड्डाणपूल झालेले आहेत. माननीय मंत्री अनिल देशमुख युतीच्या मंत्रिमंडळात होते. त्यांना माहित आहे. आम्ही 2-3 वर्षात उड्डाणपूल उभे केले असताना आपणास 8-10 वर्षे का लागत आहेत ? त्यामध्ये कोणती अडचण येते ? प्रोजेक्ट लांबल्यामुळे एमएमआरडीएचे 3317कोटी रुपयांचे नुकसान झालेले आहे. एमएमआरडीएचे बजेट चार हजार कोटी रुपयांचे आहे. म्हणजे एका बजेटच्या रकमेचे नुकसान झालेले आहे.

यानंतर श्री.बोर्डे...

श्री.विनोद तावडे....

आणि या पध्दतीने एमएमआरडीएचे एक वर्षाचे बजेट यामध्ये वाया जात असेल तर ते योग्य नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले साहेब, आपल्याच पक्षाचे सन्माननीय सदस्य श्री.नवाब मलिक यांनी मध्यंतरी मागणी केली होती की, एमएमआरडीएची सुध्दा श्वेतपत्रिका काढली पाहिजे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सुध्दा एमएमआरडीएची श्वेतपत्रिका काढण्याचे घोषित केले होते. परंतु ती अद्यापपर्यंत काढण्यात आली नाही. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी एकप्रकारे तुमच्या तोंडाला पाने पुसली आहेत. त्यामुळे सध्या केवळ सिंचनावरील श्वेतपत्रिकेवरच चर्चा होऊ लागली आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले साहेब, या अंतिम आठवडा प्रस्तावावरील चर्चेच्या निमित्ताने मी तुमच्या वतीने मागणी करतो की, माननीय मुख्यमंत्र्यांनी एमएमआरडीएच्या कामांबाबतची श्वेतपत्रिका काढावी. महोदय, आम्ही ज्या गोष्टी मांडल्या आहेत किंवा सन्माननीय सदस्य ज्या गोष्टी मांडणार आहेत त्या सर्वांचा उल्लेख एमएमआरडीएच्या श्वेतपत्रिकेत आला पाहिजे. महोदय, मुंबईतील जागांचे करोडो रुपयांचे मूल्य लक्षात घेता, माननीय मुख्यमंत्र्यांनी एमएमआरडीएची श्वेतपत्रिका ताबडतोब काढली पाहिजे. एवढेच नव्हे तर त्या श्वेतपत्रिकेवर कायद्यातील कोणत्याही गोष्टी आड न आणता सभागृहात चर्चा केली पाहिजे.

महोदय, सामान्य माणसाला, गरीब माणसाला, मध्यमवर्गीय माणसाला कमी किंमतीत घरे उपलब्ध व्हावीत म्हणून राज्य सरकारने म्हाडा म्हणजेच महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरणाची स्थापना केली. गेल्या 15 वर्षांत म्हाडाने राज्यातील सर्वसामान्य लोकांना, गरिबांना किती घरे दिली ? म्हाडामध्ये नितीश ठाकूर नावाचा उप जिल्हाधिकारी कार्यरत होता. त्यावेळी त्याने गैरमार्गाने शेकडो कोटी रुपयांची मालमत्ता जमविली आहे. जमिनीचा योग्य रितीने वापर न करता त्या विकासकांना वाटून दिल्या आहेत. एकप्रकारे म्हाडाने त्या जमिनी गरिबांसाठी नव्हे तर विकासकांसाठीच संपादित केल्या होत्या असे वाटते. म्हाडामध्ये एक-दोन नव्हे तर अनेक भ्रष्टाचाराची प्रकरणे निदर्शनास आलेली आहे. माझ्याकडे म्हाडातील भ्रष्टाचाराची जी प्रकरणे आहेत त्यातील दोन-तीन प्रकरणे मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो.

महोदय, आय.ए.एस. अधिकाऱ्यांनी म्हाडामध्ये केलेल्या गैरव्यवहाराच्या चौकशीबाबतची मागणी आम्ही सभागृहात केल्यानंतर त्या अनुषंगाने चौकशी करण्यात आली. त्या चौकशीत चार अधिकारी दोषी आढळले आहेत. मौजे मागाठाणे, बोरीवली, मुंबई न.भू.क्र.-213, खालील 3 एकर

..2..

श्री.विनोद तावडे....

11 गुंठे जमिनीचा निवाडा 1970 मध्ये घोषित झाला होता. तो म्हाडास देण्यात आला होता आणि 1982-83 मध्ये जमिनीच्या 7/12 च्या उतान्यावर श्रीमती पुरीबाई देवराज खंबाला आणि इतर दोन यांचा इतर हक्कामध्ये समावेश केला होता. परंतु प्रत्यक्षात त्या महिलेचा 1977 मध्ये मृत्यू झाला होता. असे असताना 1982-83 मध्ये त्या महिलेचे नाव प्रॉपर्टीवर चढविले होते. म्हाडा अधिकाऱ्यांनी म्हाडाला प्राप्त होणाऱ्या 1981 चौरस मीटर जमिनीचे खोडीयार माता, विठ्ठल नगर आणि रबारी देवराज भाई या तीन झोपडपट्ट्यांच्या पुनर्वसन योजनेसाठी परिशिष्ट-2 असे हे जमीन क्षेत्र प्रमाणित करून दिले. हा विषय आम्ही सभागृहात सविस्तररित्या उपस्थित केला होता. त्यानुसार चौकशी झाली आणि त्यात चार अधिकारी दोषी आढळून आले. मुळात या संदर्भात याचिका दाखल करण्यात आली होती. याचिका क्रमांक एससी सूट क्र.2128/08 या प्रकरणी दि.4/11/2009 रोजी न्यायालयाने दिलेल्या अंतरिम निकालामध्ये तडजोडनाम्यासंदर्भात म्हाडावर ताशेरे ओढले होते. तडजोड करणाऱ्यांनी फसवणूक केल्याचे न्यायालयाने नमूद केले. चौकशी समितीच्या अहवालात निष्कर्ष काढण्यात आला की, या प्रकरणात काळजीपूर्वक चौकशी न करणे आणि वस्तुस्थिती दडवून ठेवणे ही गंभीर बाब आहे. म्हाडाच्या वाट्याच्या 60 टक्के जमिनीच्या लगतच्या सीटीएस क्रमांकाच्या जमिनीवर खेडीयार माता, विठ्ठल नगर व रबारी देवराजभाई या झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेसंबंधी दिलेल्या परिशिष्ट-2 व जमिनीच्या क्षेत्राच्या प्रमाणपत्राबाबत जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केले व ही बाब संबंधित अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने आणि हेतुपुरस्सर करण्यात आल्याचे चौकशी समितीने नमूद केले. दोषी अधिकारी श्यामसुंदर शिंदे यांनी वस्तुस्थिती जाणून न घेता फसवणूक केली आहे. सुभाष सोनावणे, बिपीनकुमार श्रीमाळी, होनाजी जावळे, सतीश भिडे या अधिकाऱ्यांना चौकशी समितीने दि.27 ऑक्टोबर, 2010 रोजी दोषी ठरविले. परंतु अजूनपर्यंत त्यांच्यावर कोणतेही दोषारोपपत्र बजावण्यात आले नाही. अधिकारी दोषी आढळून आलेले असताना सुध्दा त्यांच्यावर कारवाई होणार नसेल तर ते पुढे असाच भ्रष्टाचार करीत राहतील. अधिकाऱ्यांनी केले पाहिजे आणि ते करीत असताना त्यांनी मंत्र्यांना सोबत घेतले पाहिजे या अॅडजस्टमेंटने या गोष्टी होत असतात.

नंतर श्री.बरवड....

श्री. विनोद तावडे ....

सभापती महोदय, ओशिवरा येथील फूटकळ भूखंडांचे बेकायदेशीररित्या करण्यात आलेले वितरण या संदर्भातील विषय आम्ही वारंवार मांडत आहोत. मुंबईतील मौजे ओशिवरा, ता. अंधेरी येथील नगर भूमापन क्रमांक 121, 122, 151 ते 155 (भाग) व 172 यापैकी 26,365 चौ.मी. या म्हाडाच्या जमिनीवर गरजू लोकांसाठी गृहनिर्माण योजना राबविणे अपेक्षित होते. परंतु श्री साई सहकारी गृहनिर्माण संस्थेचे मुख्य प्रवर्तक श्री. ज्युट रोमेल या विकासकास टिट-बिट फूटकळ भूखंड बेकायदेशीररित्या दिले आणि त्यामुळे म्हाडाचे सुमारे 100 ते 150 कोटी रुपयांचे नुकसान झाले. सदरहू भूखंडावर म्हाडामार्फत विविध उत्पन्न गटातील लोकांसाठी घरे बांधून जाहिरातीद्वारे विक्री केली असती तर सुमारे 300 ते 400 कोटी रुपयांचा म्हाडाला आर्थिक फायदा झाला असता अशा प्रकारचा सर्व अहवाल असताना सुद्धा श्री. ज्युट रोमेल या एका विशिष्ट विकासकाला हे सर्व फायदे का मिळवून दिले ? या प्रकरणी म्हाडा अधिनियम, 1976 च्या कलम 165 अंतर्गत शासनाने नेमलेल्या एक सदस्यीय अगरवाल चौकशी समितीने या प्रकरणात गैरव्यवहार झाला असल्याचे नमूद केले आहे. ज्यामध्ये गैरव्यवहार सिध्द झाला आहे ते मी सांगत आहे. पण शासनाने या चौकशी समितीच्या अहवालाकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करून या प्रकरणातील दोर्शीना पाठीशी घालून या प्रकरणात झालेला भ्रष्टाचार दडपण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. असा जो भ्रष्टाचार दडपला जातो तो दडपण्यामध्ये काही ना काही घेणेदेणे झालेले असते. त्या शिवाय हा भ्रष्टाचार दडपला जात नाही असा माझा या विषयामध्ये थेट आरोप आहे.

सभापती महोदय, विक्रोळी, कन्नमवारनगर येथील संक्रमण शिबिराच्या प्रकरणामध्ये हे वास्तव आहे की, या संक्रमण शिबिरामध्ये जे लोक आज राहात आहेत ते मुळात संक्रमण शिबिराला पात्र नाहीत. पण 15 वर्षापूर्वी, 20 वर्षापूर्वी, 25 वर्षापूर्वी त्या ठिकाणच्या अधिकाऱ्याबरोबर साटेलोटे करत, जे अधिकारी ठराविक महिन्याला ठराविक बॅगा वर पोहोचवितात, आणि त्यांना आश्रय असतो, त्याच्याशी पैशाचे देणेघेणे करून ते त्या घरात घुसले. त्या घरात घुसल्यानंतर ते त्या ठिकाणी राहावयास लागले. दरमहा म्हाडाचा रेंट कलेक्टर त्यांच्याकडून त्यांच्या नावाने भाडे करून त्यांना पावती सुद्धा देतो. ज्याला तुम्ही 15 वर्षे, 20 वर्षे अधिकृत

RDB/ D/ MMP/

श्री. विनोद तावडे ...

असल्याची पावती देत आहात आणि आता तुम्ही त्या ठिकाणी शिकेना बांधावयास दिले म्हणून त्यांना तेथून हुसकावून लावत आहात हे त्यातील सर्वात दुर्दैव आहे. सामान्य माणसाला तुम्ही 20-20 वर्षे अधिकृत म्हणून पावती देणार आणि नंतर त्यांना म्हणणार की, तुम्ही आता त्या ठिकाणी राहू शकत नाही, तुम्ही इथून बाहेर पडा, हे बरोबर नाही.

सभापती महोदय, घाटकोपर भागातील मंत्र्यांनी किरोळ, घाटकोपर येथे केलेल्या अनधिकृत बांधकामाच्या विषयात मला एक ऑफिडेव्हीट काल एका महिलेने आणून दिले. किरोळ येथील सीटीएस नंबर 1271/डी, सीटीएस नंबर 2 व सीटीएस नंबर 33 या मिळकतीमधील जमिनी या प्लेग्राऊंड व सेकंडरी शाळेसाठी आरक्षित असताना मंत्री महोदयांनी सत्तेचा दुरुपयोग करून आरक्षित भूखंडामध्ये अतिक्रमण केले आहे. यास महानगरपालिकेच्या बांधकाम विभागाने परवानगी दिलेली नाही. तसेच मंत्री महोदयांचे राणी बंगलोच्या पाठीमागे सध्या 2 इमारतींचे बांधकाम पूर्ण होत आले आहे. यासाठी युएलसी अंतर्गत 25 लाख रुपये दंड आकारण्यात आला परंतु तो अद्याप भरलेला नाही. अशा पध्दतीने जर मुंबईत राहणारे मंत्री, पालकमंत्री करीत असतील तर कसे होणार ?

सभापती महोदय, खानजस रेसिडन्स सीटीएस नंबर 1382/2 ते 1404 आणि 1404/ए किरोळ घाटकोपर (प) येथे सुध्दा अनधिकृत बांधकाम माननीय मंत्री महोदयांच्या निर्देशाने झालेली आहेत. तसेच सीटीएस क्रमांक 178/15-20 किरोळ या मिळकतीमध्ये सुध्दा मंत्री महोदयांनी अनधिकृत बांधकाम केल्याची तक्रार श्रीमती शबनम शरीफ पटेल रा. आझादनगर, घाटकोपर यांनी केली आहे. परंतु अद्याप त्याची चौकशी देखील झाली नाही. मंत्री महोदयांचे बंधू, नातेवाईक व कार्यकर्ते यांच्या वतीने त्या महिलेस वारंवार धमकावले जाते त्यामुळे कोणत्याही तक्रारीची नोंद घेतली जात नाही. अशा तक्रारीची नोंद न घेतल्यामुळे भांडूपमधील भारतीय जनता पक्षाचा वॉर्ड अध्यक्ष श्री. पाटील यांची हत्या झाली. चुकीचे झाले हे सांगितले पण आपण कारवाई करीत नाही. त्यांना धमक्या येतात पण आपण त्यांना संरक्षण देत नाही. म्हणजे तुमच्या आशीर्वादाने सर्व चालले पाहिजे. अधिकारी करणार, मंत्री करणार, अशा पध्दतीने जर चालत असेल तर ते बरोबर नाही.

...3...

RDB/ D/ MMP/

श्री. विनोद तावडे ....

सभापती महोदय, झोपडपट्टी निष्कासन विभाग हा खरे म्हणजे झोपडपट्टी स्थापना विभाग म्हणून काम करतो. माझे असे मत आहे की, गेल्या दहा वर्षांमध्ये जे उप जिल्हाधिकारी अतिक्रमणाच्या विषयामध्ये जबाबदार असतील, या विषयातील जे अधिकारी असतील त्यांना दहा वर्षांच्या तपशिलासह कोणकोणती अतिक्रमणे झालेली आहेत या संदर्भात मी पत्र पाठविले. 2001 पर्यंत एकूण अतिक्रमण विरहित जमीन किती होती याचा तपशील अजूनही मिळत नाही.

यानंतर श्री. खंदारे ...

श्री.विनोद तावडे.....

2001 पासून त्या भागात किती अतिक्रमण होते याची माहिती घेण्यासाठी मी वारंवार पत्रे पाठविली आहेत. अतिक्रमण होण्याला जबाबदार असलेल्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासन कोणती कारवाई करणार आहे ? त्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करावी अशी मी मागणी करतो. त्याशिवाय ही अतिक्रमणे थांबणार नाहीत. शासनाचा हेतू प्रामाणिक आहे हे दाखवून दिले पाहिजे.

सिडकोबाबत मी बोलत असताना अधिकारी व विकासक यांचे संमनमत कसे असते ते सांगतो. स्व.दि.बा.पाटील यांनी 12.5 टक्के फॉर्म्युला आणल्यामुळे त्यांना श्रद्धांजली वाहत असताना त्यांचे कौतुक केले होते. परंतु सिडकोच्या अधिकाऱ्यांनी या फॉर्म्युलाची वाट लावण्याचे ठरविलेले आहे. त्यामुळे आपण कोठून हा फॉर्म्युला आणला असे स्व.दि.बा.पाटील यांना नक्की वाटले असावे. हा फॉर्म्युला आणल्यामुळे त्या अधिकाऱ्यांचे कसे फायदे झाले, लाभ झाले ते दिसून येते. मूळ भूमिपुत्रांना 12.5 टक्के विकसित भूखंड मिळणे अपेक्षित होते. परंतु अधिकारी व विकासक यांचे संमनमत झाल्यामुळे या योजनेमध्ये विकासकांनी शिरकाव केला आहे. 12.5 टक्क्याचे भूखंड सिडको डेव्हलप करीत नसल्यामुळे ते विकासकामार्फत केले डेव्हलप केले जात आहेत. आज हजारो शेतकऱ्यांना 12.5 टक्क्याचे भूखंड मिळणे बाकी आहे. ज्या जमिनीसाठी विकासक भूखंड मिळविण्यासाठी प्रयत्न करतात त्यांना सर्व नियम डावलून भूखंडांचे वाटप केले जाते. सिडकोच्या मुख्य भूमि सर्वेक्षण अधिकाऱ्यांचा प्रति चौरस मीटरसाठी 500 ते 1000 रुपये असा रेट आहे. त्या जागेवर कोणकोणत्या अधिकाऱ्यांनी काम केले होते, त्यांची नावेही मी सांगण्यास तयार आहे. त्या जागेवर काम करीत असताना त्यांनी कसा मलिदा कमविला होता तेही सांगू शकतो. गेल्या 10 वर्षांमध्ये 12.5 टक्क्यांच्या भूखंडांचे किती शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले, किती शेतकरी त्या भूखंडांपासून वंचित राहिले आहेत, या भूखंडांच्या वाटपामध्ये अनियमितता झाली असल्यास शासन त्याची चौकशी करणार आहे काय ? काही विकासकांचे प्रस्ताव लवकर कसे मंजूर झाले, गेल्या 10 वर्षांमध्ये तेथील अधिकाऱ्यांनी हे प्रस्ताव कसे मंजूर केले याची चौकशी सुरु करून त्यातून वास्तव बाहेर आणले जाणार आहे काय ?

2...

श्री.विनोद तावडे.....

सभापती महोदय, खाडीपासून 150 मीटरपर्यंत बांधकाम न करण्याचा सीआरझेडचा नियम आहे. परंतु मोठ्या पदावरील सनदा अधिकाऱ्यांच्या इमारतींसाठी सीआरझेडच्या क्षेत्रात भूखंडांचे वाटप करण्यात आले आहे. आशिया खंडातील सर्वात मोठ्या लांबीचा म्हणून गवगवा झालेला नेरुळ येथील गृहप्रकल्प म्हणजे वाघवा बिल्डर्सचा पाम बिच रेसिडेन्सी हा आहे. राज्यातील सनदी अधिकारी व अनेक डॉक्टर्सचा व्हिनस गृहप्रकल्प, ऐरोली येथील नेवा गावामधील अमर गृहप्रकल्प सीआरझेडच्या कात्रीत सापडला आहे. नवी मुंबई महानगरपालिकेतील नगररचना अधिकारी या भूखंडावर बांधकाम करण्याची बिनधोकपणे परवानगी देऊन मोकळे झाले आहेत. तेथे सीआरझेड कायदा लागू असताना बांधकामाच्या परवानग्या कशा दिल्या गेल्या ? सिडकोच्या एखाद्या अल्प उत्पन्न गटातील पुनर्बांधणीच्या अर्जावर वेळखाऊ प्रक्रिया पार पाडणारे महापालिकेतील अधिकारी सीआरझेडच्या क्षेत्रातील मोठ्या प्रकल्पाला परवानगी देऊन मोकळे होतात.

उप सभापती : सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांना मी सांगू इच्छितो की, या प्रस्तावावर आपले काल 17 मिनिटे भाषण झाले होते आणि आज आपले भाषण सुरु होऊन 20 मिनिटे झालेली आहेत. आपल्याला आणखी किती वेळ लागणार आहे ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मला आणखी 10-12 मिनिटांचा वेळ लागणार आहे.

उप सभापती : आपल्याला आणखी 10-12 मिनिटांचा वेळ द्यावयाचा झाल्यास इतर विरोधी पक्षातील इतर सन्माननीय सदस्यांचा वेळ कमी करावा लागेल.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी व आपण सभागृहात वेळेवर उपस्थित होतो. परंतु मंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित नसल्यामुळे सभागृहाचा मघाशी वेळ वाया गेलेला आहे.

सभापती महोदय, सामान्य माणसांना सिडको, नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या परवानग्या मिळविताना खूप अडचणी निर्माण केल्या जातात. परंतु धनदांडगे मोठे बिल्डर्सना म्हणजे मी मघाशी काहीची नावे घेतली आहेत, त्यांना मात्र लगेच परवानग्या दिल्या जातात. म्हणजे सीआरझेडचे नियम माणसे बघून अंमलात आणले जात आहेत. समुद्रापासून ठराविक अंतरापर्यंत

3....

श्री.विनोद तावडे.....

बांधकाम करु नये असा सीआरझेडचा नियम आहे की, एखाद्याचे उत्पन्न विचारात घेऊन व कोण किती पैसे देतो ते पाहून तो नियम लागू केला जातो याची चौकशी करणे गरजेचे आहे. या भागात परवानग्या दिल्या गेल्या त्याबाबत केंद्र शासनाने डोळे वटारल्यामुळे इमारतीतील घरे खरेदी करणाऱ्या शेकडो कुटुंबांना दाखला देऊन माणुसकीच्या नात्याने ते प्रकल्प सीआरझेडमधून मुक्त केले जावे अशी मागणी नवी मुंबई महानगरपालिकेकडून केली जाते. वास्तविक महानगरपालिकेनेच परवानग्या दिल्यामुळे तेथे टॉवर उभे राहिले. त्या टॉवरमध्ये राहणाऱ्यांना आपली बिल्डिंग पाडावी लागेल अशी भीती वाटत आहे.

यानंतर श्री.शिगम....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री. विनोद तावडे...

अशा प्रकारच्या परवानग्या कोणत्या अधिका-यांनी दिल्या, कोणत्या राजकीय नेत्यांनी दिल्या आणि त्यांच्यावर काय कारवाई शासन करणार आहे हा खरा प्रश्न आहे. या विधिमंडळामध्ये विषय मांडल्यानंतर त्या संदर्भात कोणतीच कारवाई होत नाही. उलटपक्षी बाहेर लोक असे म्हणतात की, विधिमंडळात प्रश्न उपस्थित होणार आहे ना, ठीक आहे, आम्ही मॅनेज करतो. अशी वक्तव्ये लोक करतात. सभापती महोदय, या सभागृहामध्ये एसआरए मधील ओंकार विकासकाशी संबंधित असलेले प्रकरण या ठिकाणी मांडले होते. खरे तर मी एसआरए संबंधीचा प्रश्न सहसा सभागृहामध्ये उपस्थित करीत नाही. परंतु माझ्याकडे एसआरए योजनेतील जवळपास 150 स्त्री-पुरुष तक्रार घेऊन आले. माझ्या कार्यालयामार्फत मी या विषयाची संपूर्ण माहिती घेतली आणि मागील अधिवेशनामध्ये हा प्रश्न सभागृहामध्ये उपस्थित केला. माननीय मंत्री महोदय श्री. सचिन अहिर यांनी, या प्रकरणी ठोस कारवाई करण्यात येईल असे आश्वासन दिले. परंतु गेल्या तीन महिन्यांपासून कोणतीही कारवाई झालेली नाही. बिल्डर सांगतात की आम्ही सर्वाना मॅनेज करतो, चिंता करण्याचे कारण नाही. या बिल्डरांनी कोणाला मॅनेज केले, कसे मॅनेज केले ते आम्हाला माहित नाही. मालाड पूर्व येथील सीटीएस क्रमांक 812 पै, 813, 821 पै मध्ये ओंकार रिअल्टर्स अॅण्ड डेव्हलपर्सचे झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेमध्ये बांधकाम होत आहे. तसेच सी.टी.एस.क्रमांक 821 मध्ये क्षेत्र दुरुस्ती होत असून मिळकत पत्रिकेवरील क्षेत्रापेक्षा प्रत्यक्ष जागेवरील क्षेत्र हे कमी येत असून त्याबाबत क्षेत्र दुरुस्ती होत असल्याचे नगर भूमापन अधिकारी, मालाड यांनी ओंकार रिअल्टर्स याना कळविले आहे. क्षेत्र दुरुस्ती झाल्याखेरीज सदरच्या विकासकास एफ.एस.आय. मंजूर करणे म्हणजे शासनाची दिशाभूल करण्याची कृती होईल कारण एफ.एस.आय. हा मिळकत पत्रिकेवरील क्षेत्रानुसार दिला जातो. 47 मजल्यांच्या 4 इमारतीमध्ये 4 लक्ष 37 हजार 646 चौ.मीटर एवढे बांधकाम करण्यास परवानगी मिळाली आहे. सभापती महोदय, माझ्याकडे वेळ कमी असल्यामुळे या प्रकरणाची सर्व माहिती मी माननीय मंत्री महोदयांना नंतर देईन. या विषयामध्ये माननीय मंत्री महोदयांनी ठोस कारवाई करावी. आता बिल्डर असे सांगतात की आम्ही सर्वाना खिशात घेऊन फिरतो. आता ते कोणाला खिशात घालून फिरतात हे ज्यांचे त्यांना माहित. आम्ही त्यामध्ये नाही. मग ज्यांना खिशात घालतात त्यांना आम्ही उघडले पाडल्या शिवाय राहाणार नाही. या जागेवर अस्तित्वात नसलेल्या झोपड्या दाखवल्या गेल्या. जे पात्रधारक होते त्यांना मात्र

..2..

श्री. विनोदे तावडे...

डावलण्यात आले. नसलेल्या झोपड्या दाखवून त्या विकासकाने जो एफएसआय वाढवून घेतला त्याची चौकशी गुन्हे अन्वेषण शाखेतर्फे करावी अशी मी मागणी करतो. आमच्या पार्ल्यातील एअरपोर्ट जवळचा हा भाग आहे. त्या ठिकाणी आधी दिवाण बिल्डर होता, त्याचे कॉन्ट्रॅक्ट रद्द करण्यात आल्यानंतर तो हायकोर्टामध्ये गेला. यांचे काय मिलिभगत चालले आहे ते काही कळत नाही. 1995च्या स्ट्रक्चरला परवानगी घेण्याआधी जवळपास साडेतीन चार हजार स्ट्रक्चर्स विकत घेतली गेली अशी चर्चा लोक करीत आहेत. दोन दोन वर्षे फाईल मंत्रालयामध्ये पडून रहाते. त्यामुळे तेथील लोकांना असे सांगितले जाते की तुमच्या जागेवर काही विकास होणार नाही, तुम्ही जागा विका. असे सांगून सर्वसामान्य लोकांकडून 10-10 लाखाला घरे विकत घेऊन ती आता एकेक कोटीला विकण्यात येत आहेत. अशा प्रकारचे षडयंत्र या एअरपोर्टच्या शेजारी असलेल्या जागेच्या बाबतीत झालेले आहे. एक प्रकारे मुंबई विकत घेण्याचा हा प्रकार आहे. आपण मंत्रालयामध्ये दोन दोन वर्षे फाईल्स का ठेवल्या ? आता परवा सभागृहामध्ये घोषणा केली. ही घोषणा सुरुवातीला केली असती तर जे हजारो लोक तेथून वसई, विरार या ठिकाणी स्थलांतरित झालेले आहेत ते झाले नसते. या ठिकाणी विकास होत नाही असे समजून लोकांनी आपली घरे विकली आणि ते मुंबईपासून लांब वसई, विरार, कर्जत पर्यंत गेले आणि ज्यांच्याकडे गब्बर पैसा आहे त्यांनी गुंतवणूक म्हणून सामान्य माणसाची घरे खरेदी करून ठेवली. त्यामुळे या लोकांना आता काही पटीत फायदा होणार आहे. ही स्ट्रक्चर्स कुणाच्या नावे आहेत, ती कुणी विकत घेतलेली आहेत याची संपूर्ण चौकशी झाली पाहिजे.

...नंतर श्री. गिते...

श्री.विनोद तावडे...

सभापती महोदय, मुंबई शहराच्या आसपासच्या महानगरपालिकांच्या समस्यांबाबत मी थोडक्यात माझे विचार मांडणार आहे. मिरा-भाईंदर महापालिका क्षेत्रात अपुरा पाणी पुरवठा होतो आहे. प्रतिदिन प्रति माणसी 150 लीटर पाणी पुरवठा करणे आवश्यक आहे. परंतु सध्या या महानगरपालिकेला प्रतिदिन प्रति माणसी 116 लीटर पाणी पुरवठा होतो आहे. या शहरातील पाणी टंचाई दूर करण्याकरिता सूर्या धरणातून मिरा-भाईंदर महानगरपालिकेला 200 द.ल.लीटर पाणी आरक्षित ठेवण्यात आले आहे. सदर पाणी पुरवठा योजना एम.आय.डी.सी.कडून होणार आहे. या योजनेच्या माध्यमातून शहराला पाणी पुरवठा करण्यासाठी नवीन जलवाहिन्या, पंप रुम, या कामासाठी जवळपास 400 कोटी रुपयांचा खर्च लागणार आहे. मुंबई शहराच्या आसपास मिरा-भाईंदर, विरार-वसई, कल्याण-डोंबिवली, उल्हासनगर, भिवंडी महानगरपालिका आहेत. पिण्याच्या पाण्यासाठी एमआयडीसीने पाणी आरक्षित करून ठेवले, परंतु मिरा-भाईंदर महापालिका क्षेत्रात पिण्याचे पाणी आणावयाचे ठरविले तर त्या योजनेच्या कामासाठी 400 कोटी रुपये खर्च लागणार आहे. श्री.मुझफ्फर भाई तुम्हाला एवढा मोठा खर्च परवडणार आहे काय ? माननीय मुख्यमंत्री महोदय, मिरा-भाईंदर महापालिकेला पाणी पुरवठा करण्यासाठी 400 कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध करून दिला जाणार आहे काय या बाबतची माहिती सदनाला देण्यात यावी.

सभापती महोदय, बीएसईपी योजनेत 4632 लाभार्थी आहेत. जे-1, जे-2, जे-3 टप्प्यामधील कामे चालू आहेत असे सांगितले जाते. परंतु यातील जे-2 पॅकेजमधील कोणतेही काम चालू झालेले नाही. जे-1, जे-3 पॅकेज मधील कामे चालू आहेत. जे-2 या पॅकेजमध्ये 1122 लाभार्थी आहेत. परंतु सदर पॅकेजचे काम चालू झाले नसल्यामुळे लाभार्थी योजनेच्या प्रतिक्षेत आहेत.

सभापती महोदय, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील रस्त्यांच्या अडचणी बाबतचा मी उल्लेख करू इच्छितो. जेएनएनयूआरएम योजनेमधून रस्ते बांधण्याकरिता विशेष निधी देण्यात आल्यास रस्त्यांचा प्रश्न सुटू शकेल. या महानगरपालिकेकडे असा काही विशेष निधी नाही, त्यातून ते रस्ते बांधू शकतील. या महानगरपालिकेस नवीन आयुक्त पाठविले आहेत. ज्यांच्या केबीन मधून मंत्रालयातील आग चालू झाली. आग लागली की अन्य काही झाले असेल, असे आयुक्त आपण त्या ठिकाणी बसविले. त्यांना विचारा की, जनतेच्या हितासाठी ज्या काही गोष्टी करावयाच्या असतील

2...

श्री.विनोद तावडे...

तर आपल्याला इतका निधी महापालिकेला उभा करता येऊ शकतो काय ? मिरा भाईंदर महानगरपालिकेकडून इतका निधी उभा करणे शक्य नसेल तर त्या बाबतीत कोणत्या उपाययोजना केल्या पाहिजेत याचा आपल्याला गांभीर्याने विचार करावा लागेल.

सभापती महोदय, कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेच्या पाण्याच्या विषयाबाबत काल सभागृहात बऱ्यापैकी चर्चा झाली आहे. सभापती महोदय, हायपॉवर कमिटीचा निर्णय होऊन सुध्दा तसेच माननीय उप सभापतींनी निर्देश देऊन सुध्दा एका पालक मंत्र्यांचा हट्टापायी कल्याण डोंबिवली महानगरपालिकेला पाणी उपलब्ध करून न देता ते पाणी नवीन मुंबईकडे वळवावयाचा. खरे तर पालक मंत्र्यांनी पालक म्हणून सर्वांना समान वाटप केले पाहिजे. काल सभागृहात माननीय जलसंपदा मंत्र्यांनी जे काही सांगितले त्यावर तुम्ही व आम्ही विश्वास ठेवलेला आहे. भविष्यात तरी कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेला पाणी उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीकोनातून न्याय मिळतो की नाही ते आपण बघू.

सभापती महोदय, कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका क्षेत्रात 68 हजार अनधिकृत बांधकामे निदर्शनास आल्याचे शासनाच्या वतीने नियुक्त करण्यात आलेले निवृत्त न्यायाधीश श्री.अग्यार यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने अहवाल दिलेला आहे. अग्यार समितीने आपला अहवाल 2010 साली शासनास सादर केलेला आहे. परंतु त्या अहवालाच्या बाबतीत शासनाने कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही अद्यापपर्यंत केलेली नाही. अनेक वेळा समित्या नेमल्या जातात. त्या समितीकडून शासनास अहवाल सादर होत असतात. परंतु त्यावर पुढे काहीही कार्यवाही होत नाही ही खेदजनक बाब आहे. अग्यार समितीने प्रत्यक्ष पाहणी करून, लोकांच्या घरी जाऊन त्यांची मते जाणून घेतली आणि त्या अनुषंगाने शासनास अहवाल सादर केला आहे. परंतु त्या अहवालाच्या बाबतीत शासनाने कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही केली नाही हे देखील खेदजनक बाब आहे असे मी या ठिकाणी आवर्जून सांगू इच्छितो.

सभापती महोदय, कल्याण-डोंबिवली रिंग रोडचा प्रस्ताव आहे. त्यासाठी 1235 कोटी रुपयांची तरतूद करणे महानगरपालिकेला शक्य नाही. त्या ठिकाणी रिंग रोड शिवाय दुसरा कोणताही पर्याय नाही. या प्रस्तावाच्या कामासाठी शासनाने निधी उपलब्ध करून देणे गरजेचे आहे.

3..

श्री.विनोद तावडे...

सभापती महोदय, आरक्षित भूखंड विकसित न केल्यामुळे भू-माफियांनी मोठ्या लँड ग्रबींग चालू केले आहे. प्रत्येक शहराचा डी.पी.प्लॅन तयार करण्यात येत असतो. आपण काल सभागृहात पुणे शहराच्या पी.पी.प्लॅन संदर्भात चर्चा केली. पुणे शहरात डी.पी.प्लॅन प्रमाणे कामे करावयाची इग्न्यास 30 लाख कोटी रुपये लागतील. एवढे पैसे पुणे महानगरपालिकेकडे आहेत काय ? हे शासन हवेत का गप्पा मारता हे आम्हाला कळत नाही. ठाणे महापालिकांतर्गत माजिवडे 1.7 हेक्टर क्षेत्रात कापूरबावडी या जक्शनवर ट्रक टर्मिनस असणे आवश्यक आहे असे मागे सुचविण्यात आले होते. सकाळी घोडबंदर-ठाणे मार्गावर वाहतुकीची खूप मोठी कोंडी निर्माण होत असते. त्यामुळे जड व अवजड वाहने ठाणे शहराच्या बाहेरच असावीत म्हणून सदर ठिकाणी ट्रक टर्मिनसची निर्मिती करण्यात यावी अशी अनेक दिवसापासूनची ठाणेकरांची मागणी आहे. त्या मागणीचा शासनाने गांभीर्याने विचार करावा.

सभापती महोदय, ठाणे रेल्वे स्टेशनजवळील एस.टी.स्टॅन्ड ते सिडकोपर्यंत 12 मीटर रुंद रस्त्याच्या कामासाठी बाधीत होणाऱ्या जमिनी संपादित करणे आवश्यक आहे.

यानंतर श्री. भोगले....

असुधारित प्रत / प्रारूपित आहे

श्री.विनोद तावडे....

ठाण्यामधून कळव्याकडे जाणारी वाहतूक सदररस्त्याने जाऊन गोखले रोड, एलबीएस मार्ग, जांभळी नाका, कोर्ट नाका या रस्त्यावरील ताण कमी होईल हे अभ्यास करून तज्ज्ञांनी सांगितले आहे. या सगळ्या जमिनी संपादित करायच्या, त्यातून तेथील डेव्हलपमेंट करायची, त्यासाठी लागणारा निधी उभा करायचा आहे. त्यामुळे अर्जन्सी क्लॉज लागू करून या सगळ्या जमिनी संपादित करण्याबाबत निर्देश देणार आहात का?

सभापती महोदय, वसई-विरार महानगरपालिकेच्या हद्दीतील रुग्णालये अद्याप ताब्यात आलेली नाहीत. ती सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या ताब्यात आहेत. हे सर्व इश्यू एकत्र करून माननीय मुख्यमंत्र्यांनी काही गोष्टीबाबत त्वरेने निर्णय घेण्याची गरज आहे. अनेकदा काही विषय केवळ परवानगीसाठी नगरविकास विभागाकडे सादर केले जातात. कल्याण-डोंबिवली महापालिका त्यांच्या खर्चाने वैद्यकीय कर्मचारी नियुक्त करणार आहे. त्या संबंधीचा प्रस्ताव 8 ते 10 महिने विभागाकडे प्रलंबित आहे. शासनाने त्यात काही खर्च करायचा नसून सर्व काही महापालिका करणार आहे. परंतु माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या एका सहीसाठी फाईल 8 ते 10 महिने मंत्रालयात प्रलंबित आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांना वेळ नाही, कोणी काही द्यायला येणार नाही. त्या भागातील जनतेचे त्यामुळे हाल होत आहेत. ही दप्तर दिरंगाई कमी करण्यासाठी काय करणार आहोत याचा विचार केला पाहिजे.

सभापती महोदय, या विषयामध्ये ट्रान्सपोर्ट, निवारा, घनकचरा व्यवस्थापन या संदर्भात ज्याप्रमाणे पुढील 25-50 वर्षांचा विचार करून रस्ते, उड्डाण पूल बांधण्याचा विचार करतो त्याच पध्दतीने या प्रश्नाबाबत विचार झाला पाहिजे. या भागात पुढील काळात प्रदुषण वाढणार आहे त्या अनुषंगाने कार्बन फूट प्रिंटची कल्पना या भागात लागू करणार आहोत का? ज्याचा कार्बन फूट प्रिंट कमी आहे त्याला टॅक्समध्ये सवलत देता येईल का, शिक्षणामध्ये सवलत देता येईल का या दृष्टीने विचार करणार आहोत का? 20 वर्षांनंतर ट्रॅफिक जॅम होऊ नये म्हणून आज आपण फ्लायओव्हर बांधण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. तसे 20-25 वर्षांनंतर या परिसरात होणारे प्रदुषण लक्षात घेऊन शाळेच्या करिक्युलममध्ये प्रदुषणाचा विषय या भागामध्ये अधिक प्राधान्याने आणणार का याचाही विचार करण्याची गरज आहे.

..2..

श्री.विनोद तावडे....

सभापती महोदय, दोन वर्षापूर्वी पर्यावरण दिनाच्या निमित्ताने मी एका कार्यक्रमाला गेलो होतो. त्या कार्यक्रमाला माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री उपस्थित होते. ज्या महापालिका, नगरपालिकांनी पर्यावरण चांगल्याप्रकारे सांभाळले त्यांच्यापैकी एका स्थानिक स्वराज्य संस्थेला त्या कार्यक्रमांमध्ये पुरस्कार दिला गेला. कारण त्या स्पर्धेमध्ये तीनच स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी भाग घेतला होता. प्रदुषणाबाबत गंभीरतेने आपण काही चुका केल्या तरी कारवाई होणार नाही अशा मानसिकतेने स्थानिक स्वराज्य संस्थेतील अधिकारी वागतात. त्यामुळे प्रदुषणाच्या अनुषंगाने पुढील 25 वर्षांचा कालावधी लक्षात घेऊन तातडीने प्लॅन करण्याची गरज आहे.

सभापती महोदय, मुंबईतील सॉल्ट पॅन जमिनी शासनाला उपलब्ध होऊ शकतात अशी स्थिती आहे. त्या अनुषंगाने वेळेत प्लॅन केला नाही तर बिल्डरधारिणे त्याचा गैरवापर करतील. त्या जमिनीवर मॅनग्रोव्हज पार्क होऊ शकतात, लो कॉस्ट हाऊसिंग होऊ शकते किंवा प्रकल्पग्रस्त लोकांना शिफ्ट करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात लॅण्ड बँक सीआरझेडच्या आधीन राहून उपलब्ध होऊ शकते. त्यादृष्टीने सरकार काय करणार आहे या संदर्भात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सभागृहाला अवगत करावे अशी विनंती करतो.

सभापती महोदय, शेवटचा मुद्दा हा गॅरंटी ऑफ लॅण्ड टायटल या संदर्भातील मांडू इच्छितो. महाराष्ट्रामध्ये इतर भागामध्ये या गोष्टी शासनाने राबविल्या आहेत. परंतु एमएमआर रिजनमध्ये केवळ प्रॉपर्टी कार्डवर होत नाही. परस्पर चालते असे होत नाही. त्यापेक्षा टायटल दिले आणि त्याला शेअर सर्टिफिकेटसारखे पुढे पास ऑन करित राहिलात तर जमीन कोणाच्या नावावर आहे त्यांच्या ताब्यात राहतील. शेवटी श्री.सुरेश वाडकर हे नाशिक येथे उद्वेगाने म्हणाले की, मी देश सोडून जातो. या पध्दतीने गॅरंटी ऑफ टायटलच्या माध्यमातून काही करू शकलो तर ते होऊ शकते. या चर्चेच्या निमित्ताने मला एक गोष्ट मांडायची आहे. या सगळ्या भागातून आम्ही निवडून येतो, आपण निवडून येता त्या भागातील लोकांकडे लोंढा म्हणून पाहू नये. शेवटी त्या लोंढ्यात सुध्दा माणसे आहेत, त्यांना भावना आहेत, अश्रू आहेत, आनंद आहे. त्यामुळे यांच्या दृष्टीने नियोजन करताना या सर्व माणसांच्या भावनांचा आदर होईल याचा विचार केला पाहिजे.

नंतर के.1..

श्री. विनोद तावडे ....

याचा विचार केला पाहिजे. इमारत कोसळून 72 लोक मृत्युमुखी पडले, तेथे जाऊन त्यांचे अश्रू पुसून आलो असे करुन काही होत नाही. दुर्घटना होऊ नये यासाठी परमनन्ट सोल्युशन काढले गेले पाहिजे. हे सोल्युशन निवाऱ्यामध्ये काढले पाहिजे, प्रदूषणामध्ये काढले पाहिजे, पाण्याच्या व्यवस्थेच्या बाबतीत काढले पाहिजेत. हे सोपे नाही तर अवघड आहे, हे काम एका वर्षात होणार नाही हे सुध्दा मला माहिती आहे. परंतु या सर्व भागाचा पुढील 5-10 वर्षांचा प्लॅन आपण बनवू शकतो का ? पुढील 5-10 वर्षांमध्ये येणारे प्रश्न आम्ही सोडवू शकू अशी इच्छा शक्ती माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी दाखवली तर या भागातील दोन अडीच कोटी जनतेला आपले मायबाप सरकार आपला काही तरी विचार करित आहे असे खऱ्या अर्थाने वाटेल. नाही तर आम्ही केवळ समस्या मांडावयाच्या, भ्रष्टाचार दाखवायचे आणि सरकारने त्यावरील ठरलेली उत्तरे द्यावयाची. अशा प्रकारच्या चर्चेमध्ये आम्हाला कोणत्याही प्रकारचा रस नाही. आम्ही या ठिकाणी जे काही भ्रष्टाचार उघड केले आहेत त्यावर कारवाई करा आणि आपल्या जनतेला काही तरी दिशा मिळेल यासंदर्भात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी दिशादर्शन करावे अशी अपेक्षा व्यक्त करुन मी माझे बोलणे पूर्ण करतो.

(प्रस्ताव प्रस्तुत झाला.)

..2..

अॅड.निरंजन डावखरे (कोकण विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, अतिशय महत्वाचा असा नियम 259 अन्वयेचा प्रस्ताव माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री. विनोद तावडे यांनी मांडला असून त्यावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, मुंबई, ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, नवी मुंबई, भिवंडी, वसई-विरार, मिरा-भाईंदर अशा सात महानगरपालिकेमध्ये एमएमआरडीएचे क्षेत्र आहे. या सर्व महानगरपालिकांमध्ये रस्त्याची परिस्थिती अतिशय वाईट आहे.

सभापती महोदय, मी आपल्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, उल्हासनगर महापालिकेतील पाणी गळतीमुळे बऱ्याच ठिकाणी जलवाहिन्या फुटलेल्या आहेत. पाणी गळतीची माहिती महापालिकेला असतांना जवळ जवळ 70 टक्के पाणी पिण्यालायक नाही. अशा परिस्थितीत त्या ठिकाणचे लोक पिण्यालायक नसलेले पाणी पित आहे.

सभापती महोदय, ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, वसई-विरार ही सातही महानगरपालिका ट्रॅन्ड् गिट सिटीज आहेत. या सातही महानगरपालिकांमधील बहुतांशी लोक मुंबईमध्ये रोजगारासाठी रोज येत असतात. सातही महानगरपालिकांमधील लोक मुंबईमध्ये रोजगारासाठी येत असतांना त्यांच्यासाठी एमएमआरडीएच्या माध्यमाने एक चांगली परिवहन सेवा, चांगल्या बसेस देण्याची आवश्यकता आहे. या सातही महानगरपालिका एकत्रित करून एक चांगली बस सेवा उपलब्ध करून दिली तर रस्त्यावरील ताण कमी होईल. शासनाच्या माध्यमातून या ठिकाणच्या जनतेला परिवहनची एक चांगली सुविधा उपलब्ध करून देता येऊ शकेल.

सभापती महोदय, ठाणे शहरामध्ये परिवहन सेवा 1984 साली सुरु झाली होती. ठाण्याचा परिसर हा जवळपास 126 कि.मी. चा असून या शहराची लोकसंख्या 20 लाख आहे.

नवी मुंबई येथे 1988 साली परिवहन सेवा सुरु झाली होती. नवी मुंबईचा परिसर हा जवळपास 108 कि.मी. चा असून शहराची लोकसंख्या 13 लाख आहे.

कल्याण-डोंबिवली शहरामध्ये 1998 साली परिवहन सेवा सुरु झाली होती. ठाण्याचा परिसर हा जवळपास 67.65 कि.मी. चा असून शहराची लोकसंख्या 13 लाख आहे.

अॅड.निरंजन डावखरे.....

सभापती महोदय, उल्हासनगर शहरामध्ये 1998 साली परिवहन सेवा सुरु झाली होती. मिरा-भाईंदर येथे 2001-2002 साली परिवहन सेवा सुरु झाली होती. तसेच भिवंडी येथे सन 2001-2002 मध्ये परिवहन सेवा स्थापन झाली होती. परंतु आजही भिवंडी येथे परिवहन सेवा स्थापन होऊ शकली नाही. वसई-विरार येथे सन 2009 साली परिवहन सेवेची स्थापना झाली होती. ठाणे जिल्हयातील या सात महानगरपालिकेमध्ये ठाणे, नवी मुंबई, कल्याण-डोंबिवली येथे परिवहन सेवा महानगरपालिकेच्या मार्फतच चालविली जात आहे. वसई-विरार, मिरा-भाईंदर, उल्हासनगर या महानगरपालिकेमध्ये खाजगी संस्थांना, ठेकेदारांना परिवहन सेवा चालविण्यासाठी देण्यात आलेली आहे.

सभापती महोदय, बसेस मध्येच बंद पडणे, ठेकेदारांनी हात वर करणे यामुळे या भागातील परिवहन सेवा खिळखिळी झाली आहे. त्यामुळे सुस्थितीमध्ये चांगल्या बसेस द्यावयाच्या असतील तर एमएमआरडीएच्या माध्यमाने एक परिवहन महामंडळ तयार करून त्या लोकांना मुंबईपर्यंत येण्याची व्यवस्था आपण तयार करू शकतो. मुंबईला येतांना रस्त्यांवर फार खड्डे पडलेले असल्यामुळे गाड्या चालविणे अडचणीचे झालेले आहे.

यानंतर श्री. भारवि....

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती माननीय श्री.रामनाथ मोते)

अॅड.निरंजन डावखरे...

सभापती महोदय, शासनाने एक चांगला निर्णय घेतल्याबद्दल मी शासनाचा मनापासून आभारी आहे. इस्टर्न फ्री मुळे लोकांची चांगली सोय झाली आहे. या फ्री वे ला खरोखरच फ्री-वे म्हणता येईल. कारण यावर आपण टोल आकारत नाही. त्यामुळे सर्व लोकांना चांगली सुविधा शासनाने उपलब्ध करून दिलेली आहे.

शासनाने रस्त्यांच्या अडचणी संबंधी योग्य ती कारवाई केली पाहिजे. काही महानगरपालिकांनी UTW च्या माध्यमातून रस्त्यांची कामे केली आहेत. हे काम देताना 3 वर्षासाठी रस्त्यांची गॅरंटी घेतली जाते. पण आज असे झाले आहे की, वर्षभरातच रस्ते फुटलेले आहेत. ज्या महानगरपालिकांनी UTW अंतर्गत कंपन्यांना रस्त्यांची कामे दिली आहेत व ज्या कंपन्यांनी निकृष्ट दर्जाचे काम केले आहे अशा कंपन्यांवर शासन कारवाई करणार आहे काय, असा माझा पहिला प्रश्न आहे. या मध्ये ज्या अधिकाऱ्यांनी भ्रष्टाचार किंवा अनियमितता केली असेल त्यांच्या विरुद्ध शासन कारवाई करणार आहे काय, असा माझा दुसरा प्रश्न आहे. तसेच एमएमआरडीए रिजन मध्ये सर्वच लोकांना चांगली परिवहन सेवा उपलब्ध करून दिली जाईल काय ? असा माझा तिसरा प्रश्न आहे. एवढे बोलून मी थांबतो. धन्यवाद.

.....

श्री.मुझपफर हुसेन (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, म.वि.प.नियम 259 अन्वये मांडण्यात आलेल्या अंतिम आठवडा प्रस्तावावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

एमएमआरडीए रिजनमधील लोकसंख्या 3 कोटीच्या आसपास आहे. त्यामुळे या चर्चेला दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत म्हणजे दोन तास इतका वेळ न देता आणखीन जास्त वेळी द्यावा अशी मी आपल्याला विनंती करीत आहे.

जगाच्या पाठीवर मुंबई हे आगळेवेगळे शहर आहे. मुंबई शहरात जगातील सर्व देशांमधून लोक येतात. भारत देशाची सुपर पॉवर देशात गणना व्हावी असे श्रीमती इंदिरा गांधी यांचे स्वप्न होते म्हणूनच मुंबई, चंदिगड, दिल्ली, बंगलोर या मेट्रोपॉलिटन सिटीच्या अवतीभवती सॅटलाईट टारुनशिप उभारण्याचे काम करण्यात येत आहे. जेणे करून ग्रामीण भागातील लोकांच्या राहणीमानात देखील वाढ होईल. याद्वारे लोकांना रोजगार उपलब्ध होईल. त्यामुळेच 1960 नंतर नवी मुंबईची व चंदीगडची कल्पना आपल्या समोर आली.

मागील वीस वर्षांमध्ये मुंबईची लोकसंख्या 200 ते 300 पटीने वाढली आहे. मागील दहा वर्षांत उपनगरामध्ये स्थलांतरित होण्याचे प्रमाण 90 टक्के होते. सन 2011 च्या जनगणनेनुसार ते 120 टक्क्यांहून अधिक आहे. ठाण्याची लोकसंख्या 25 लाखावरून 55 लाखा पर्यंत गेली होती. ती आता 55 लाखावरून 1 कोटी 10 लाखावर गेली आहे. सन 2011 च्या जनगणनेमध्ये ठाण्याची लोकसंख्या 1 कोटी 40 लाखावर गेल्याचे दिसून येते. त्याच बरोबर सन 2021 पर्यंत फक्त ठाणे जिल्ह्याची लोकसंख्या 2 कोटी पर्यंत पोहोचणार आहे.

मागील 15 वर्षांमध्ये नरीमन पॉईंटची काय परिस्थिती होती ? नरीमन पॉईंट येथे चालण्या सारखी परिस्थिती नव्हती. आज येथून चालत असताना आपण पाश्चिमात्य देशातील समुद्र किनाऱ्यावरून चालत आहोत असे वाटते. तशाच पद्धतीने वांद्रेचा देखील विकास झाला. मुंबईत रस्ते, पूल झाले. मेट्रो लिंक सध्दिस आली. त्यासाठी माननीय पंतप्रधान आणि मुख्यमंत्र्यांना धन्यवाद दिले पाहिजेत. भूमिगत रेल्वेसाठी जपान सरकारने 25000 कोटी रूपये 1.4 टक्के व्याज दराने देण्यास मान्यता दिलेली आहे.

यानंतर श्री.अजित....

श्री.मुझपफर हुसेन ...

सभापती महोदय, आपल्या राज्यात हजारो कोटी रुपयांची एफडीआय आणि इतर इन्व्हेस्टमेंट येत आहे. मुंबईतील इन्फ्रास्ट्रक्चर पाहून ही सर्व इन्व्हेस्टमेंट येत आहे. मुंबई, जेएनपीटी, उरण, पनवेल पासून दिल्लीपर्यंत इंडस्ट्रीयल मेट्रोपोलिटन कॅरीडॉर अस्तित्वात येणार आहे. मुंबईपासून दिल्लीपर्यंत जवळपास 1500 कि.मी.लांबीचा रस्ता होणार आहे. या संपूर्ण ठिकाणी इंडस्ट्रीलायझेशन होणार आहे. जगातील सर्वात मोठा पोर्ट होणार आहे. यासाठी आघाडी सरकारने 1 लाख कोटी रुपये एमएमआरडीएला ट्रान्सपोर्टेशन आणि इन्फ्रास्ट्रक्चरसाठी दिले आहेत.

सभापती महोदय, शहर कितीही मोठे झाले, तेथे कितीही रोजगार निर्माण झाला तरी त्या ठिकाणी राहण्यासाठी जागा, मैदाने, ऑडीटोरियम, थिएटर्स, शॉपिंग मॉल्स, ट्रान्सपोर्टेशन, इन्फ्रास्ट्रक्चर, बस सर्व्हिस, कब्रस्तान, स्मशान, हॉस्पिटल्स, ब्लड बँक, लायब्ररी या सर्व गोष्टी तेथे असणे आवश्यक आहे.

मुंबई शहरामध्ये रोजगार मिळत असल्यामुळे येथे मोठ्या प्रमाणात लोक येतात. रोजगार निर्मिती झाली नाही, जीडीपी खाली गेला असे विरोधी पक्षातील सदस्यांनी सांगितले असले तरी त्यामध्ये काही तथ्य नाही. जो देश पुढे जातो, जे शहर पुढे जाते त्या ठिकाणी लोक आपली गतिमान आणि वाटचाल करते. मुंबई शहर रोजगार मिळवून देते म्हणून मोठ्या संख्येने लोक येथे येतात.

सभापती महोदय, पाश्चिमात्य देशात, न्यूयॉर्क, जापान, लंडन, पॅरीस येथे मॅनपॉवरची कमतरता आहे. आपल्या देशातील आणि विकसनशील देशांतील अनेक लोक त्या देशांमध्ये छोट्या कामांसाठी जसे ड्रायव्हर, घरगुती काम अशी कामे करण्यासाठी तेथे जातात. आपल्या देशात ब्रेनड्रेन निश्चितपणे आहे. त्यांना थांबविण्यासाठी आपण प्रायव्हेट युनिव्हर्सिटी आणि एज्युकेशन इन्स्टीट्युट स्थापन करण्यासाठी परवानगी देत आहोत. कालच केंद्रीय आरोग्य मंत्र्यांनी एमबीबीएस आणि पोस्ट ग्रॅज्युएटच्या सीट्स वाढविल्या. या देशात तीन वर्षात सहा एम्स हॉस्पिटल, मेडिकल हॉस्पिटल्स झाले तर आपण निश्चितपणे कुठेतरी प्रोग्रेसिव्ह आहोत असे म्हणता येईल.

..2..

श्री.मुझपफर हुसेन ...

सभापती महोदय, आपल्या देशात डेव्हलपमेंट होत आहे, शहरांमध्ये डेव्हलपमेंट होत आहे. छोट्या गावातील माणसे मोठ्या गावात आणि मोठ्या गावातील माणसे मोठ्या शहरात असे मायगेशन होत आहे, त्याला कोणीही थांबवू शकत नाही. तेव्हा आपल्याकडे चांगल्या दर्जाचे इन्फ्रास्ट्रक्चर असले पाहिजे.

सभापती महोदय, सॉलिड वेस्ट मॅनेजमेंट हा सर्वात महत्वाचा मुद्दा आहे. त्या संदर्भात केंद्र आणि राज्य सरकारने कायदा केला. या कामासाठी केंद्र सरकारकडून राज्य सरकारला दरवर्षी 200 कोटी रुपयांचे अनुदान मिळते. कायद्याप्रमाणे डम्पींग ग्राऊंडसाठी 24 तासात जागा उपलब्ध करून दिली पाहिजे. सुका कचरा आणि ओला कचरा वेगळा केला पाहिजे अशी अट आहे. आज एमएमआरडीए रिजनमध्ये आणि मुंबई शहरामध्ये सर्वात मोठा प्रश्न सॉलिड वेस्ट मॅनेजमेंटचा आहे. आपणास फक्त डम्पींग ग्राऊंड करून चालणार नाही तर कचऱ्यावर शास्त्रोक्त पध्दतीने प्रक्रिया होणे ही महत्वाची बाब आहे. जिल्हाधिकारी, पदाधिकारी किंवा अन्य अधिकाऱ्यांनी डम्पींग ग्राऊंडसाठी 24 तासात जागा दिली नाही तर संबंधितांवर गुन्हा दाखल करता येतो. परंतु अशा प्रकारची कारवाई नगर विकास विभागाकडून आणि महानगरपालिका आयुक्तांकडून करण्यात येत नाही म्हणून असे प्रश्न प्रलंबित राहतात.

सभापती महोदय, प्रत्येकाला वाटते आपल्या घरासमोर कचरा नको, तो दुसऱ्या घरासमोर असावा. तसेच प्रत्येक गावाला वाटते की, आपल्या गावात कचरा डेपो नको. आपल्या शहरात कचरा डेपो नको, तो दुसऱ्या शहरात असला पाहिजे.

यानंतर श्री.बोर्डे...

श्री.मुजफ्फर हुसेन....

हे सत्य असले तरी वाढती किंमत लक्षात घेणे गरजेचे आहे. एका शहरातील कचरा 25-30 अंतरावरील दुसऱ्या शहरात वाहून नेला तर दरवर्षी वाहतुकीचा खर्च 12 ते 15 टक्क्यांनी वाढेल. हा खर्च कर भरणाऱ्या गरीब माणसांवर पडणार आहे. आपण आढावा घेतला तर महापालिका आणि एमएमआरडीएचा निम्मा पैसा कचरा डंपिंग ग्राऊंडपर्यंत वाहून नेण्यावर खर्च होतो. त्यांच्या बजेटच्या 15 टक्के पैसा कचरा वाहून नेण्यावर खर्च होतो. शिवाय त्या कचऱ्याची रासायनिकदृष्ट्या विल्हेवाट लावली जात नाही. आरोग्याच्या दृष्टीने आपण कितीही रुग्णालये उभी केली, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे उभी केली किंवा प्रायव्हेट सेक्टरकडे ही कामे दिली तरी, अस्तित्वात असलेल्या कायद्याची कायमस्वरूपी अंमलबजावणी करणे गरजेचे आहे.

महोदय, मिरा-भाईंदर आणि वसई-विरार या दोन महापालिका आहेत. मिरा-भाईंदर महापालिकेचे भौतिक क्षेत्रफळ खूप कमी आहे. ते रुंदीमध्ये केवळ 4 कि.मी. आहे. वसई-विरार महापालिका 30-40 कि.मी. ची क्षेत्रफळाची आहे. वसई-विरार आणि मिरा-भाईंदर या महापालिकांमिळून एक कॉमन सॉलिड वेस्ट मॅनेजमेंट प्लान जूचंद्रा, वसई येथील शासकीय जमिनीवर केला पाहिजे. या भागातील कचरा तळोजा येथे वाहून नेणे आर्थिकदृष्ट्या परवडणारे नाही.

महोदय, मिरा-भाईंदरचे 140 एमएलडी पाणी नवीन मुंबईला अतिरिक्त गेले आहे. मुळात ते पाणी एमआयडीसीचे आहे. ते पाणी नवी मुंबई महापालिकेचे नाही. सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी जे सांगितले ती वस्तुस्थिती आहे. आमच्या आघाडीच्या आमदारांचा आग्रह आहे म्हणून ते पाणी आम्हाला दिले जात नाही. एमआयडीसीचे पाणी कल्याण आणि मिरा-भाईंदरला मिळाले पाहिजे, अशी मी मागणी करतो.

महोदय, आपण कब्रस्थान स्मशानभूमी याला कमी प्राधान्य देतो. मुळात या जागा राखीव असतात. त्या जागा शासन महापालिकेच्या ताब्यात देत असते. परंतु शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमणे थांबविण्यासाठी उपाययोजना केल्या जात नाहीत. बीपीएमसी अॅक्ट मध्ये तरतूद आहे की, शासकीय जमिनीवर अतिक्रमण झाले असेल तर त्या विभागातील संबंधित अधिकाऱ्यांना निलंबित करावे. परंतु कोणत्याही महापालिकेचे आयुक्त अशा प्रकारे संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारवाई करित नाही. माझी विनंती आहे की, अॅक्टमधील तरतुदीनुसार संबंधितांवर कारवाई केली पाहिजे.

..2..

श्री.मुजफ्फर हुसेन....

महोदय, एमएमआरडीए क्षेत्रातील महापालिकांमध्ये आयुक्त म्हणून आय.ए.एस. दर्जाचे अधिकारी नेमले पाहिजे. तसेच नगरपालिकांमध्ये ट्रेन्ड मुख्याधिकारी दिले पाहिजेत. राज्यातील महापालिकांमध्ये आय.ए.एस.अधिकाऱ्यांची कमतरता आहे. आज राज्यात 200 नगरपरिषदा आहेत. छोट्या शहरातील नगरपरिषदा हळूहळू मोठ्या होत आहेत. त्या नगर परिषदांवर लक्ष केंद्रित करणे गरजेचे आहे. मी सांगितल्यानुसार महापालिका व नगर परिषदेमध्ये योग्य त्या अधिकाऱ्यांची नेमणूक करावी.

महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानतो व माझे भाषण संपवितो.

श्री.राम पंडागळे : सभापती महोदय, माझा पॉइंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. आज सभागृहाचे कामकाज 15 मिनिटे उशिराने सुरु झाले. काल या प्रस्तावावर माननीय विरोधी पक्षनेते बोलत होते. नंतर ते ऑनलेग राहिले. कालची आणि आजची वेळ धरून ते या प्रस्तावावर एक तास बोलले आहेत. त्यानंतर एक-एक सन्माननीय सदस्य 15-15 मिनिटे बोलत असतील तर इतर सदस्यांचे काय ? या प्रस्तावावरील चर्चेसाठी आपल्याला वेळ वाढवून द्यावी लागेल.

तालिका सभापती : ठीक आहे. सर्वांना संधी मिळेल.

आता सन्माननीय सदस्य डॉ.दीपक सांवत यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

डॉ.दीपक सावंत (मुंबई विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी मांडलेल्या अंतिम आठवडा प्रस्तावाला पाठिंबा देऊन त्यावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

महोदय, मुंबई हे एक बेट आहे. परंतु दुर्दैवाने मुंबईला बेटाचे नियम लागू केलेले नाहीत. त्यामुळेच मुंबईची ही परिस्थिती झाली आहे. बेटांच्या नियमांच्या बाबतीत आपण मुंबईसाठी काहीच ॲप्लीकेबल केले नाही. माझे मित्र सन्माननीय सदस्य श्री.मुजफ्फर हुसेन यांनी मुद्दा मांडला की, आय.ए.एस. अधिकारी कशा प्रकारे काम करतात. मी त्यांना धन्यवाद देतो.

नंतर श्री.बरवड....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. दीपक सावंत .....

आयुक्तांनी कसे काम करावयास पाहिजे, मुख्याधिकाऱ्यांनी कसे काम करावयास पाहिजे, मुंबई आणि ठाण्याच्या बाबतीत त्यांचे काय योगदान असले पाहिजे यावर सन्माननीय सदस्यांनी प्रकाश टाकला. माझे सुध्दा तेच मत आहे. आयएसएस अधिकाऱ्यांच्या हातामध्ये प्रशासनाची दोरी असते. राज्यकर्ते असतील किंवा विरोधी पक्षातील लोक असतील पण शेवटी अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर असते. त्यामध्ये ते फेल ठरतात पण त्यांच्यावर कोणत्याही प्रकारची कारवाई होत नाही हे आम्हा सर्वांचे दुःख आहे.

सभापती महोदय, मुंबईसमोर अनेक समस्या आहेत. त्यातील सॉलीड वेस्ट मॅनेजमेंटच्या संदर्भातील समस्या सन्माननीय सदस्यांनी सविस्तरपणे मांडलेली आहे. तो त्यांचा विषय आहे म्हणून मी त्या विषयाला स्पर्श करणार नाही. पण त्याचबरोबर आज आधुनिकीकरणामुळे इलेक्ट्रॉनिक्स कचऱ्याच्या मॅनेजमेंटचा प्रश्न मोठ्या प्रमाणात निर्माण झाला आहे. या सभागृहामध्ये आम्ही अशासकीय विधेयक देखील आणले होते. माननीय मंत्री महोदयांनी त्यावर आश्वासन सुध्दा दिले पण खरोखर या ई-कचऱ्याचे नियमन कसे केले पाहिजे यावर आज मुंबईमध्ये किंवा मुंबईच्या परिसरामध्ये काहीही केलेले नाही. ई-कचऱ्याच्या संदर्भात कायदा आला. आज कॉम्प्युटरच्या माध्यमातून, फ्रिजच्या माध्यमातून, टीव्हीच्या माध्यमातून लाखो, करोडो टन इ-कचरा तयार होतो. कारण आपण या वस्तू खरेदी करतो आणि वापरल्यानंतर फेकून देतो. पण त्याचे पुढे काय होते, त्यातून निघणाऱ्या सल्फरचे काय होते, त्यातून निघणाऱ्या फॉस्फरसचे काय होते आणि ते प्रदूषणामध्ये किती भर घालत आहेत याचा कोठेही विचार झालेला दिसत नाही. मुंबईमध्ये किंवा मुंबईच्या परिसरामध्ये कोठेही ई-कचऱ्याचे मॅनेजमेंट होताना दिसत नाही. वेळ कमी असल्यामुळे मी यावर जास्त बोलत नाही. नाही तर मी या विषयावर एक तास बोलू शकतो.

सभापती महोदय, त्याचबरोबर दुसरा मुद्दा बायोमेडिकल वेस्टच्या संदर्भात आहे. आपल्याकडे बायोमेडिकल वेस्ट घेऊन जातात पण ऑपरेशन थिएटरमधून निघालेले बायोमेडिकल वेस्ट कोठे जाते, त्याचे नियमन कसे होते याची माहिती नाही. मी एक छोटेसे उदाहरण देतो. एखादे अर्भक जर अपुऱ्या आठवड्याचे असेल, समजा ते दहा आठवड्यांचे असेल तर त्याचे काय करावयाचे याच्याविषयी कोणताही कायदा नाही. ते फेकून द्यावयाचे, बायोमेडिकल वेस्टमध्ये

RDB/ KTG/ KTG/

डॉ. दीपक सावंत .....

टाकावयाचे की त्याचे दफन करावयाचे या विषयी कोणताही कायदा नाही. त्या बाबतीत कायदा करणे अत्यंत आवश्यक आहे. दररोज मोठमोठ्या हॉस्पिटल्समध्ये काही किलो बायोमेडिकल वेस्ट निघत असते. ऑपरेशनमध्ये निघालेले पार्ट्स असतील, कापसाचे बोळे असतील, गॉर्जपीसेस असतील, ते फेकून दिले जाते. कधी कधी तर सिरींजेस, निडल्स यांचे डिस्पोजल व्यवस्थितपणे होत नाही. मुंबईच्या दृष्टीकोनातून ही एक शोकांतिका आहे.

सभापती महोदय, आज मुंबईतील हॉस्पिटल्स बघितली तर मराठी माणसे या हॉस्पिटल्समधील रांगेमधून बाहेर गेलेली आहेत. मराठी माणूस टॅक्स भरतो. मुंबईतील हॉस्पिटल्समध्ये सर्वांना ट्रिटमेंट मिळाली पाहिजे या मताशी मी सहमत आहे. पण आज मध्यमवर्गीय मराठी माणूस मुंबईतील केईएम, नायर, सायन, जे.जे.हॉस्पिटलमध्ये दिसत नाहीत, ही वस्तुस्थिती आहे. हे का झाले ? मात्र या हॉस्पिटल्सवर कोट्यवधी रुपये खर्च केले जातात. त्याचा फायदा कोण घेतो हे देखील आपण बघितले पाहिजे.

सभापती महोदय, एमएमआरडीएचा देखील उल्लेख यामध्ये आहे. या संस्थेमार्फत वाहतुकीचे आणि त्यासाठी लागणारे आर्थिक नियोजन केले जाते. एमएमआरडीएने एकूण 31 प्रकल्प हाती घेतले. त्याचा अंदाजित खर्च 60 हजार 260 कोटी रुपये होता पण त्याचा वाढीव खर्च 10 हजार 103 कोटी झालेला आहे. म्हणजे 39 टक्क्यापेक्षा अधिक खर्च झालेला आहे. हा खर्च अधिक का झाला याचे उत्तर माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या उत्तरामध्ये यावयास पाहिजे. कारण तेच एमएमआरडीएचे अध्यक्ष आहेत. 6.5 किलोमीटरच्या सांताक्रूज-चेंबर जोड रस्ता पूर्व आणि पश्चिम क्षेत्र जोडण्यासाठी केला गेला. त्याचा अंदाजित खर्च 35 कोटी रुपये होता. तो खर्च वाढून 78 कोटी रुपये झालेला आहे. यामध्ये का वाढ झाली आणि त्याचे नेमके काय स्वरूप आहे हे कळले पाहिजे. त्याचबरोबर जोगेश्वरी-विक्रोळी जोड रस्ता टप्पा 1 व 3 आणि टप्पा 2 यांचा खर्च 66 कोटी रुपये आणि 53 कोटीने वाढलेला आहे. याला कमीतकमी आठ वर्षे झाली पण हा प्रकल्प अजूनही जैसे थे आहे.

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

यानंतर श्री. शिगम ...

डॉ. दीपक सावंत...

या प्रकल्पाच्या अपयशाला कोण जबाबदार आहे याचा खुलासा माननीय मंत्री महोदयांनी करावयास पाहिजे. आमच्या दृष्टीने वर्सोवा-अंधेरी-घाटकोपर मेट्रोरेल मार्ग हा अतिशय महत्वाचा आहे. हा मेट्रोरेल मार्ग 1 मे 2013रोजी पूर्ण होणार होता. परंतु अजूनही त्याच्या चाचण्या सुरु आहेत. मुंबईतील मोनोरेलची चाचणी झाली. ही मोनोरेल 1 मे या महाराष्ट्र दिनाच्या दिवशी सुरु होणार होती, त्याचे काय झाले ? चेंबूर-वडाळा-जेकब सर्कल या 30 कि.मी. मोनोरेल मार्गाचा अंदाजित खर्च 2460 कोटी रु. आहे. त्यामधील वाढ अजून दर्शविलेली नाही. माझ्या माहिती प्रमाणे या अंदाजित खर्चामध्ये जवळपास 500 ते 1000 कोटी रुपये वाढ झालेले असेल. अजूनही हा प्रकल्प पूर्ण झालेला नाही.

सभापती महोदय, मिलन सबवे पूर्ण झाला. मी माननीय मुख्यमंत्री महोदयांना सांगू इच्छितो की, हा मिलन सबवे एक प्रकारचा पिकनिक स्पॉट झालेला आहे. लोक रात्रीच्या वेळी रस्त्याच्या बाजूला गाडया उभ्या करून विमान आकाशात कसे उडते आणि जमिनीवर कसे उतरते हे पहात असतात. त्या ठिकाणी बॅरिकेडस् लावण्यात येणार होते त्याचे काय झाले, या मिलन सबवे वरून अतिरेक्यांचा हल्ला होऊ शकतो. म्हणून त्या ठिकाणी बॅरिकेडस् लावणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्या रस्त्यावर महिला लहान मुलांना कडेवर घेऊन विमानाचे लॅण्डिंग आणि टेक-ऑफ पहात असतात. हा मिलन सबवे म्हणजे मुंबईतील एक नवे प्रेक्षणीय स्थळ झालेले आहे असे म्हटले तर ते चुकीचे होणार नाही. मिलन सबवेखाली गाडयांचे पार्किंग, गाडया दुरुस्तीचे गॅरेजेस होण्याचा संभव आहे. माजी विधानसभा सदस्य श्री. कृपाशंकर सिंह यांच्या आशीर्वादाने तेथे पार्किंग झालेले आहे. या मिलन सबवेच्या ठिकाणी असलेल्या मदरशासंबंधी मी या सभागृहामध्ये अनेकदा प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. तो मदरसा आहे की मशिद आहे हा प्रश्न आहे. त्या मदरशाचे काय होणार हे माहित नाही. त्या ठिकाणी एकूण तीन मशिदी आहेत.

सभापती महोदय, स्कायवॉकच्या संदर्भातील काही आकडेवारी मी या ठिकाणी मांडतो...

उप सभापती : या चर्चेसाठी सकाळच्या सत्रातील केवळ 18 मिनिटे शिल्लक राहिलेली आहेत. या चर्चेची वेळ वाढविण्यासंबंधी मी माननीय सभापतींची परवानगी मागितलेली आहे. माननीय सभापती जो काही निर्णय देतील तो मी आपणास सांगेन. सन्माननीय सदस्यांनी आपले भाषण पुढे सुरु करावे.

..2..

डॉ. दीपक सावंत : मुंबईतील स्कायवॉक संबंधी मी अनेक वेळा या सभागृहामध्ये प्रश्न उपस्थित केलेले आहेत. तत्कालीन नगरविकास राज्यमंत्री श्री. भास्कर जाधव यांनी सांगितले होते की, मुंबईतील सर्व स्कायवॉकची चौकशी होईल. ती चौकशी अजूनही झालेली नाही. या स्कायवॉकवर हजारो कोटी रुपये खर्च झालेले आहेत. सांताक्रूझ पूर्व येथील स्कायवॉकसाठी 29.88 कोटी रुपये, अंधेरी पूर्व येथील स्कायवॉकसाठी 20.84 कोटी रुपये खर्च झालेला आहे. या स्कायवॉकसाठी कन्सल्टंट फी 17 कोटी रुपये दिलेली आहे. प्रत्येक स्कायवॉकवर किती माणसांची रहदारी होऊ शकेल याचा अंदाज कन्सल्टंटने बांधला. हे स्कायवॉक इमारतीच्या बाजूने जात असल्यामुळे इमारतीतील लोकांना आवाजाचा त्रास होऊ नये, नॉईज पोल्युशल होऊ नये यासाठी स्कायवॉकवर बॅरिकेडस् लावण्यात येणार होते. परंतु कोणत्याही स्कायवॉकवर बॅरिकेडस् लावलेले नाहीत. कालच माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी सभागृहामध्ये बांद्रा येथील स्कायवॉकची माहिती दिली. बंद पडलेल्या स्कायवॉकवर किती खर्च झालेला आहे ? दादर भाग -1, 2 आणि 3 यावर अनुक्रमे 56 लाख रु, 26 लाख रुपये आणि 57 लाख रु. याप्रमाणे खर्च झालेला आहे.

..नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्ध झालेला

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Q-1

ABG/ KTG/

प्रथम श्री.शिगम

11:30

डॉ.दीपक सावंत...

सभापती महोदय, खडापारसी स्काय वॉकचे काम झाले नाही. 0.92 लाख, खडापारसी क्रमांक-2 यावर 7 लाख, खडापारसी क्रमांक-3 यावर 65 लाख, खडापारसी भाग 4 यावर 13 लाख, महालक्ष्मी भाग 5 यावर 10 लाख, महालक्ष्मी भाग 6 यावर 33 लाख, महालक्ष्मी भाग 7 यावर 30 लाख खर्च झालेला आहे. परंतु या ठिकाणी स्काय वॉक झालेले नाहीत. या स्काय वॉकची खरोखर चौकशी होणार काय या बाबतीत माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी उत्तराच्या भाषणात उल्लेख करावा.

सभापती महोदय, एमएसएसआरडीसी रखडलेल्या प्रकल्पांविषयी मी या ठिकाणी माहिती देऊ इच्छितो. या प्रकल्पाच्या कामांवर खर्च किती झाला आहे व होणार आहे याकडे माननीय मुख्यमंत्री लक्ष घालत नाहीत अशा प्रकारची मागे एका वृत्तपत्रात बातमी छापून आली होती. वरळी-हाजी अली सि-लिक 3400 कोटी, करार रद्द करण्याची सूचना. या बाबतीत खरे खोटे काय आहे याची माननीय मुख्यमंत्र्यांनी माहिती सांगावी.

सभापती महोदय, पुणे एक्सप्रेस हायवेचे विस्तारीकरण 5000 कोटी, प्रकल्पास मान्यतेची प्रतीक्षा, वांद्रे-वर्सावा सि-लिक 4500 कोटी, पर्यावरण विभागाची मान्यता मिळाली. टेंडर प्रक्रियेची प्रतीक्षा, पूर्व-पश्चिम जलवाहतूक प्रकल्प हा आमच्या सर्वांच्या दृष्टीने महत्वाचा आहे. बोरीवली येथून निघून नरीमन पॉईंट पर्यंत यावयाचे असेल तर खूप वेळ जातो. सन्माननीय सदस्य श्री.प्रकाश बिनसाळे आणि आम्ही एकत्रित या जल मार्गा विषयी कालच चर्चा करित होतो. मुंबईकरांच्या दृष्टीने हा जल वाहतूक प्रकल्प होणे अत्यंत आवश्यक आहे. ही जल वाहतूक निश्चितपणे सुरु होणार आहे की नाही याचा देखील खुलासा माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी करावा. या प्रकल्पासाठी 1000 कोटी रुपये खर्च असून त्यासंबंधी टेंडर प्रक्रिया सुरु झालेली आहे. परंतु टेंडर प्रोसेस सुरु झालेली नाही.

सभापती महोदय, मी या ठिकाणी हाऊसिंगचा मुद्दा उपस्थित करित आहे. मुंबई शहरातील 62 टक्के लोक झोपडपट्टीमध्ये रहातात. यासंदर्भात माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी घोषणा केली होती की, लोकांना घरे दिली जातील. कमी उत्पन्न आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील कुटुंबाचे हित लक्षात घेऊन अॅफोर्डेबल हाऊसिंग केले जाईल. अॅफोर्डेबल हाऊसिंगच्या बाबतीत निश्चित काय झाले हे आम्हाला कळले नाही. दक्षिण राज्यामध्ये एक संकल्पना मांडली गेली आहे. जे लोक

2...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Q-2

ABG/ KTG/

प्रथम श्री.शिगम

11:30

डॉ.दीपक सावंत..

त्यांच्याकडे येतात, जे लोक राहू इच्छितात, ज्यांना वसतिगृहामध्ये रहावयाचे नसते, अशा लोकांसाठी रेंटल हाऊसिंगची स्कीम राबविली आहे. जितके दिवस बाहेरच्या लोकांना रहावयाचे असेल, तितके दिवस ते तेथे राहतात. त्याचे भाडे भरतात. त्याला सर्व्हीस कॉटेजेस् अपार्टमेंट म्हटले जाते. मुंबई सारख्या आर्थिक राजधानीमध्ये सर्व्हीस अपार्टमेंटची खूपच गरज आहे. ही सर्व्हीस अपार्टमेंट करण्यासाठी राज्य शासन लोकांना परवानगी देईल काय ? या बाबतीत शासनाने सकारात्मक भूमिका घ्यावी अशी माझी या निमित्ताने माननीय मुख्यमंत्री महोदयांना विनंती आहे.

सभापती महोदय, महाराष्ट्रात आणि मुंबईत शौचालयांची खूप कमतरता आहे. रेल्वे लगतच्या झोपडपट्ट्याविषयी नेमका काय निर्णय झाला आहे, या झोपडपट्ट्या उठविल्या जाणार आहेत काय याची सभागृहाला माहिती होणे गरजेचे आहे. या झोपडपट्ट्यांमध्ये 1 लाख 25 हजार 55 शौचालयांची गरज असताना केवळ 77 हजार 526 शौचालये आहेत. जवळपास 64 हजार शौचालयांची कमतरता आहे. दुर्दैवाने 20 टक्के झोपडपट्टीधारक आजही उघड्यावर शौचास जातात. या झोपडपट्ट्यांमध्ये मोठ्या प्रमाणात शौचालये बांधली जावीत यासाठी शासन काय उपाययोजना करणार आहे ? या झोपडपट्ट्यांमध्ये उपलब्ध असलेल्या शौचालयांपैकी 14 टक्के झोपडपट्ट्यांमध्ये केवळ पाणी आहे. त्यासंदर्भात शासन काय करणार आहे याचा खुलासा होणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, आपण सि-लिक वरून येत असाल. आपल्याला हाजी अलीकडे खूप मोठा बॉटलनेक येतो. आम्ही सकाळी 8.30 वाजता सभागृहात येण्यासाठी निघालो तर पावणे दोन तास लागतात. त्यानंतर अर्धा तासाच्या अंतराने म्हणजे सकाळी 9.00 वाजता निघालो तर दोन ते सव्वा दोन तास वेळ लागतो. पेडर रोडचा पूल लवकरात लवकर होणार आहे अशा प्रकारचे आश्वासन या सभागृहात दिले गेले होते. पेडर रोडच्या पुलाची नेमकी काय परिस्थिती आहे, पेडर रोडचा पूल होणार काय आणि हाजी अलीचा बॉटलनेन संपणार काय याची माहिती आम्हाला मिळाली पाहिजे.

यानंतर श्री. भोगले...

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.मोहन जोशी)

डॉ.दीपक सावंत.....

एमएमआरडीए भागात सध्या भटक्या कुत्र्यांची समस्या भेडसावत आहे. सभागृहातील सर्व सन्माननीय सदस्य याच्याशी सहमत होतील. भटक्या कुत्र्यांनी फार मोठा उच्छाद मांडला आहे. या संदर्भात कोणी काही म्हणत असले तरी राज्य सरकार या प्रश्नाबाबत कोणती उपाययोजना करणार आहे हे सभागृहाला कळले पाहिजे. सकाळी 4.00 वाजता कासधंद्यासाठी बाहेर पडणाऱ्या सर्वसामान्य नागरिकांना सुध्दा या भटक्या कुत्र्यांचा उपद्रव सहन करावा लागतो. या सर्व प्रश्नांबाबत माननीय मुख्यमंत्री किंवा नगरविकास राज्यमंत्री यांच्याकडून उत्तर अपेक्षित करून माझे दोन शब्द संपवितो. धन्यवाद.

श्री.किरण पावसकर : सभापती महोदय, आज सकाळी मी स्वतः शिवाजीपार्क येथून विधानभवनाकडे यायला निघालो, परंतु ट्रॅफिकमुळे मला विधानभवनापर्यंत यायला पावणे दोन तास इतका वेळ लागला. त्यामुळे आम्हाला या प्रस्तावावर चर्चा करण्यास वेळ वाढवून द्यावा अशी विनंती करतो. अधिवेशन मुंबईमध्ये होत असल्यामुळे मुंबईच्या समस्यांबाबत आम्हाला चर्चेसाठी पुरेसा वेळ मिळाला पाहिजे.

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, या प्रस्तावावर अनेक माननीय सदस्यांना आपले विचार व्यक्त करायचे असल्यामुळे सभागृहाच्या विशेष बैठकीची वेळ अर्धातास वाढविण्यात यावी आणि नियमित बैठक दुपारी 1.00 वाजता सुरु करावी अशी माझी विनंती आहे.

तालिका सभापती : ठीक आहे.

..3..

अॅड.आशिष शेलार (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, अंतिम आठवडा प्रस्तावावरील चर्चेत भाग घेण्यासाठी आणि त्या संदर्भात माझे विचार मांडण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सभापती महोदय, मी एमएमआरडीए आणि म्हाडा या दोन संस्थांबाबत प्रामुख्याने माझे विचार मांडणार आहे. एमएमआरडीए या प्राधिकरणाची स्थापना ज्या अॅक्टप्रमाणे झाली त्या मागील उद्देश असा होता की, "The Authority for the purpose of planning, co-ordinating, supervising proper, orderly and rapid development of the area."

सभापती महोदय, स्वाभाविकपणे अपेक्षा अशी आहे की, proper, orderly and rapid development या रिजनमध्ये झाल्या पाहिजेत या दृष्टीने या प्राधिकरणाची स्थापना झाली. आज स्थिती अशी आहे की, को-ऑर्डिनेशन आणि प्लॅनिंगबाबत बोलायचे झाले तर गेल्या पाच वर्षांची प्राधिकरणाच्या बजेटची आकडेवारी विचारात घ्यावी लागेल. गेल्या पाच वर्षांत महागाई प्रचंड वाढली आहे. गेल्या पाच वर्षांत एमएमआर रिजनची आवश्यकता वाढली, लोकसंख्या वाढली, समस्या वाढल्या परंतु हळूहळू 2009 ते 2014 पर्यंत बजेटची साईझ वाढण्याऐवजी कमी होत गेली.

सभापती महोदय, 2009-2010 मध्ये बजेट 6600 कोटी रुपये होते. 2010-2011 मध्ये 6100 कोटी रुपये होते. 2011-2012 मध्ये 5500 कोटी रुपये होते. 2012-2013 मध्ये 4800 कोटी रुपये होते आणि 2013-2014 मध्ये 4020 कोटी रुपये आहे. एमएमआर रिजनचा एरिया वाढला, लोकसंख्या वाढली परंतु बजेटची साईझ मात्र कमी झाली. त्यामुळे रिजनच्या आवश्यकतेनुसार आपली वाटचाल सुरु आहे का याचे उत्तर प्रशासनाने किंवा मंत्री महोदयांनी द्यावे अशी मी विनंती करतो. यावर्षीचे बजेट डेफिसिटमध्ये आलेले आहे. 100 कोटीची तूट असलेले बजेट मंत्री महोदयांनी सादर केले अशी माझी माहिती आहे. तुटीच्या बजेटमधून संपूर्ण रिजनला न्याय कसा मिळणार आहे? 2009-2010 मध्ये असे सांगण्यात आले होते की, प्लॉट विकून पैसे उभे करणार आहोत. 2009-2010 मध्ये 3900 कोटी रुपये प्लॉट विक्रीतून अपेक्षित असताना प्रत्यक्षात 1500 कोटी रुपये गोळा झाले ही सत्य परिस्थिती आहे. त्यामुळे बजेट साईझमध्ये घट, अपेक्षित निधीमध्ये झालेली घट, बजेटमध्ये झालेली घट अशी प्राधिकरणाची स्थिती आहे.

..4..

अॅड.आशिष शेलार....

सभापती महोदय, प्राधिकरणाने फायनान्शियल कन्सलटन्ट नेमला होता. याचे कारण असे होते की, Yearly Flow Chart कसा असावा, पैसे किती आणि कुठून येतील या संदर्भात त्यांची नेमणूक केली होती. त्यांचा अहवाल अद्याप प्राप्त झालेला नाही. सभापती महोदय, प्राधिकरणाला हे टाळता येणार नाही. मायबाप सरकारने मेहेरबानी केली पाहिजे. केंद्र सरकारच्या आयकर विभागाने प्राधिकरणाला नोटीस पाठविली आहे. एमएमआरडीए ही अर्बन लोकल बॉडी नाही असे आयकर विभागाचे म्हणणे आहे.

नंतर एस.1...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

अॅड.आशिष शेलार ...

एमएमआरडीएला इन्कम टॅक्स विभागाने नोटीस पाठविलेली आहे. एमएमआरडीए ही अर्बन लोकल बॉडी नसून ती प्रायव्हेट कंपनी आहे, हे मी म्हणत नाही तर इन्कम टॅक्स डिपार्टमेंट म्हणते. माझ या माहिती प्रमाणे 2 हजार करोड रुपयांची नोटीस इन्कमटॅक्स विभागाने एमएमआरडीएला दिलेली आहे. त्यामुळे याबाबतीतील संपूर्ण फायनांशियल माहिती दिली जावी तसेच एमएमआरडीएने फायनांशियल व्हाईट पेपर काढावा अशी मी या निमित्ताने मागणी करतो.

सभापती महोदय, माझा दुसरा मुद्दा एमएमआरडीएची कार्यपध्दती कशी आहे यासंदर्भात आहे. या सदनमध्ये बऱ्याच वेळा बीएमसी आणि एमएमआरडीए यांची दुर्दैवाने तुलना केली जाते. एमएमआरडीएने काही ठिकाणी चांगले काम केलेले आहे. एमएमआरडीए अॅक्टच्या सेक्शन 7 अंतर्गत जी एक्झिक्युटिव्ह कमिटी असते त्या एक्झिक्युटिव्ह कमिटीला सर्व अधिकार आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री. प्रकाश बिनसाळे हे अॅथोरिटी कमिटीचे मॅबर आहेत परंतु कोणते टेंडर अॅक्सेप्ट करावयाचे व कोणते टेंडर रिजेक्ट करावयाचे याचे अधिकार अॅथोरिटी कमिटीला नाहीत. मी सुध्दा अॅथोरिटी कमिटीचा मॅबर आहे. बीएमसीमध्ये एखाद्या प्रस्तावाच्या विरोधात मतदान करता येते, एखादा प्रस्ताव रिफरबॅक करता येतो, एखादा प्रस्ताव रेकॉर्ड करता येतो, एखादी उपसूचना करता येते, एखादा प्रस्ताव रिओपन करता येतो परंतु हे एमएमआरडीएमध्ये आपल्याला करता येत नाही. त्यामुळे एमएमआरडीएचा कारभार एमएमआरडीए चालविते की, एक्झिक्युटिव्ह कमिटी चालविते ? असा माझा सवाल आहे. एमएमआरडीएमध्ये लोकशाही प्रक्रिया नाही. 74 व्या घटना दुरुस्तीने जर आपल्याला असे वाटत असेल की, सगळ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना डेमोक्रेटिक राईट दिले जातील तसेच एमएमआरडीएचे लोकशाहीकरण कशा प्रकारे केले जाईल याबाबत माननीय मंत्री महोदयांनी अधिक स्पष्ट करण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, तिसरा मुद्दा मेट्रो आणि मोनो रेलच्या संदर्भात आहे. मेट्रो आणि मोनो रेलच्या कामात दिले झालेला आहे. किंमत किती वाढली, या रस्त्यावर एकंदर अपघात किती झाले, या प्रोजेक्टसाठी एन्व्हायरमेंटल क्लियरन्स आहेत काय ? माझ्या माहिती प्रमाणे अजूनही मेट्रो वनच्या रुटला इन्व्हायरमेंटल क्लियरन्स मिळालेला नाही. त्यामुळे याबाबतीतील स्पष्टीकरण माननीय मंत्री महोदयांनी करण्याची आवश्यकता आहे. ..2..

अॅड.आशिष शेलार ...

सभापती महोदय, मोनोरेल प्रोजेक्ट आजही कमर्शियल व्हायबल नाही. एफएसआय वाढविला नाही, कमर्शियल लँड विकली नाही तर मोनोरेल प्रोजेक्ट व्हायबल होणार नाही अशी भीती वर्तमानपत्रातून व्यक्त होत असल्यामुळे माननीय मंत्री महोदयांनी यासंदर्भात स्पष्टीकरण देण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, निवेदनामध्ये कॉर्पोरेशन केल्याचा उल्लेख आहे. एमएमआरसी म्हणजे मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन व त्या अंतर्गत जेथून मोनो किंवा मेट्रोचे रुट जातील त्याच्या आजुबाजूच्या 500 मीटर अंतरापर्यंत प्लॅनिंग अॅथोरिटी एमएमआरडीए आणि एमएमआरसी राहणार आहे. या भागाचे डेव्हलपमेंट, रिपेअर, रिकन्स्ट्रक्शन्स या सर्वांना एमएमआरडीए आणि एमएमआरसीची परवानगी लागणार आहे. या 500 मीटरच्या दोन्ही बाजूला एमएमआरसी प्लॅनिंग अॅथोरिटी असून रिजनमध्ये आपण एक्स्ट्रा एफएसआय देण्याचे ठरवले होते, 4 एफएसआय देण्याचा प्रस्ताव होता त्यामुळे आपण 4 एफएसआय देणार आहात काय आणि तो कधी पर्यंत देणार आहात ?

सभापती महोदय, रॅपीड डेव्हलपमेंटची कल्पना एमएमआरडीएची आहे. मी जे 11 प्रस्ताव वाचणार आहे त्यामध्ये एमएमआरडीएने रॅपीड डेव्हलपमेंट केले आहे की, नाही याची माहिती या सदनासमोर देण्याची आवश्यकता आहे. मेट्रो आणि मोनोचे काम डिले झाले आहे. इनोव्हेशन पार्कसाठी आपण ईओआय काढले, जगभरातून लोक आले, मोठ्या युनिव्हर्सिटी बांधणार होतो, सगळ्यांना बोलावले, कन्स्ट्रक्ट आले, काही अधिकारी तर फॉरेनला जाऊन आले परंतु नंतर काय झाले ? सर्व इनोव्हेशन ड्रॉप करण्यात आले. मॅन्ग्रोव्हज पार्क झालेच नाही. मिठी रिव्हरवर एन्व्हायमेंटचा स्टे आहे, मुंबईचे कपडा मार्केट बीकेसीमध्ये येणार होते परंतु तेही आले नाही, डायमंड मार्केट फुलफ्लेज सुरु झाले नाही. सांताक्रुज-चेंबूरचा मार्ग अजूनपर्यंत पूर्ण झाला नाही. एमएमआरडीएचे हेड ऑफिस अजून दिरंगाईत आहे. एअरपोर्टला जाणारा फ्री वे अजून लेट आहे. हे एमएमआरडीए रॅपीड डेव्हलपमेंटसाठी आहे. त्यामुळे माझ्या दृष्टीने एमएमआरडीए या शब्दाचा "मोस्ट मॅक्झिमम इरॅशनल डिले अॅथोरिटी असा दुर्दैवाने अर्थ करावा लागतो आहे.

अॅड.आशिष शेलार ...

सभापतील महोदय, रेंटल हाऊसिंगचा मुद्दा सर्वात महत्वाचा आहे. 50 प्रोजेक्टला आपण एलओआय दिले, 25 प्रोजेक्टला सीसी दिली, 50 प्रोजेक्टमधून 1 लाख घरे मुंबईतील गरीब माणसांना रेंटल हाऊसिंगसाठी दिले जाणार होते परंतु प्रत्यक्षात 27 घरांचेच आपण सीसी दिले. आपल्या हातामध्ये केवळ 1000 घरे आली. 1 लाख लोकांना सन 2008 मध्ये एलओआय दिला 2013 मध्ये 1000 घरे आली. 160 चौ.फूटाचे एक घर, 160 लाख चौ.फूटाचे बांधकाम असे रेंटल हाऊसिंगसाठी मंजूर करण्यात आले. एकास तीन याबदल्यात फ्री सेलसाठी 480 लाख चौ.फूटाचे बांधकाम प्रपोज केले असून याला अजून किती विलंब लागणार आहे याबद्दल माननीय मंत्री महोदयांनी खुलासा करावा अशी मी अपेक्षा व्यक्त करतो.

यानंतर श्री. भारवि....

अॅड.आशिष शेलार...

सभापती महोदय, विकासकाच्या माध्यमातून आपल्याला पैसे मिळणार आहेत. त्याचा उल्लेख आपण केला आहे. मी त्या विकासकांची नावे वाचणार नाही. त्यांना अजून एअर पोर्ट ऑथॉरिटीची परवानगी मिळालेली नाही. त्यांच्या मागे इन्कम टॅक्स विभाग लागला आहे. त्यांना हायराईजची परवानगी मिळालेली नाही. पर्यावरण विभागाची परवानगी मिळालेली नाही. नमन, सेंट्रेक, रिलायन्स, टीपीजी, वाधवा, मेकर, गोदरेज, टाटा इत्यादी सर्वांची तक्रार आहे. ही माझी तक्रार नाही. एअरपोर्ट ऑथॉरिटीकडून अजून त्यांना फनेलचा क्लिअरन्स मिळत नाही. त्यामुळे पैसे येत नाही हे सुद्धा आपण जाणून घेतले पाहिजे.

सभापती महोदय, 2जी ची केस देशात गाजली. यामध्ये कोर्ट असे म्हणाले की, "Wrongful gain is bad." एखाद्या सरकारी निर्णयातून एखाद्या व्यक्तीला रॉगफुल गेन होत असेल तर ते इन स्पिरीट बॅड आहे असे ते जजमेंट म्हणते. जेटची जागा आपण परत घेतली आहे. नमनला दिलेली जागा ह्या दोघांनी घेतल्या. त्या तातडीने परस्पर कोणाला विकल्या व त्यात त्यांनी रॉगफुल गेन कितीचा घेतला याचा खुलासा झाला पाहिजे. या रॉगफुल गेन संबंधी सरकारची काय भूमिका आहे ? त्याची आपण चौकशी करणार आहात काय ? माझी मागणी आहे की, या रॉगफुल गेनची आपण चौकशी करावी.

मी एस्कलेशन वर बोलणार आहे. काल या सभागृहामध्ये सुप्रमावर बोलण्यात आले. एमएमआरीडीए ला आपल्या प्रोजेक्टसाठी 64 ते 114 टक्के एस्कलेशन कॉस्ट द्यावी लागली आहे. हे आपण कसे जस्टीफाय करू शकतो ते मंत्री महोदयांनी सांगवे. डेव्हलपमेंटसाठी आपली ऑथॉरिटी आहे. रिजनल डेव्हलपमेंट प्लान झाला. त्याची अंमलबजावणी नाही. बिझिनेस डेव्हलपमेंट प्लान झाला त्याची अंमलबजावणी नाही. ली असोसिएटने ट्रान्सपोर्ट प्लान केला, त्याची अंमलबजावणी नाही. या सगळ्यांसाठी मुंबई मेट्रो प्लानिंग कमिटी ही इलेक्टेड बॉडी नेमण्यात आली. त्याची एकही बैठक झाली नाही. तेव्हा याबाबत देखील सदनमध्ये स्पष्टीकरण करावे.

अॅड.आशिष शेलार...

माझा शेवटचा मुद्दा एअरपोर्ट लँड संबंधीचा आहे. सन 2005 पासून डेव्हलपमेंट सुरू आहे. 60-70 हजार घरांची डेव्हलपमेंट करावयाची आहे. एअरपोर्ट डेव्हलपमेंट प्लान देखील तयार केला. इन सी टू डेव्हलपमेंट प्लान करण्याचे आपण सांगितले आहे. पण एलिजिबलसाठी एकही बेटक घेतली नाही. जो विकासक आहे त्याने एमआयएल ला नोटीस पाठविली आणि त्याचा दावा आहे की, 4000 करोड रूपये आम्हाला परत द्यावे लागतील. हा दावा एचडीआयएलचा आहे. एमएमआरडीएची आर्थिक परिस्थिती गंभीर असेल, आवक घटत असेल तर आपण या बाबतीत काय करणार आहात ?

ट्रान्स हार्बरच्या सिक्युरिटी संबंधी डिफेन्सचे ऑब्जेक्शन आहे. मिलन सब-वे च्या सिक्युरिटी संबंधी एअर पोर्टचे ऑब्जेक्शन आहे. मेट्रो रेल्वे सिक्युरिटी बाबत रिलायन्स कंपनी टेंडर काढून या मार्गाची सुरक्षिततेची जबाबदारी प्रायव्हेट सिक्युरिटी कंपनीवर सोपविणार आहे. मोनो रेल्वेची सिक्युरिटी टेंडर काढून प्रायव्हेट कंपनीला देण्यात येणार आहे. मुंबई रिजनच्या सिक्युरिटीसाठी एमएमआरडीए काही सुरक्षात्मक विचार करणार आहे की, नाही असा माझा प्रश्न आहे.

आज एमएमआरडीएची आर्थिक परिस्थिती गंभीर आहे. त्यांची आवक घटणार आहे. विकासकाच्या मागे इन्कम टॅक्स विभाग लागणार आहे. आपली कार्यपद्धती लोकशाही पद्धतीची नाही. सुरू असलेले प्रोजेक्ट वेळेत होणार नाही. आपण रॉगफुल गेन होऊ देणार आहात. कंत्राटदाराच्या फायद्याचे एस्कलेशन होणार आहे. डीपी इम्प्लीमेंटेशन होणार नाही. सुरक्षेच्या विषयात आपण गंभीर नाही. त्यामुळे एमएमआरडीएच्या बाबतीत सर्वकष अशी श्वेतपत्रिका काढावी अशी माझी मागणी आहे.

माझा शेवटचा विषय आहे. आपण वरळीसाठी 3 के ची ऑर्डर दिली. वेस्ट वॉटर ट्रीटमेंटसाठी आपण मुंबई महानरपालिकेला परवानगी दिली. 3 के ऑर्डर 2010 मध्ये दिली. एमपीसीबी महापालिकेच्या मागे लागली की, वेस्ट वॉटर ट्रीटमेंट प्लांट उभारावे. माझ्याकडे श्री.कुंटे साहेबांचे पत्र आहे. श्री.कुंटे साहेब 4 जून रोजी गृहनिर्माण सचिवांना लिहितात की, आपण मला निर्णय द्यावा. 3 के साठी विकासक नेमला. मला वेस्ट वॉटर प्लांट ट्रीटमेंट करावयाचे आहे, आपण परवानगी देणार की नाही ? गृहनिर्माण मंत्री या नात्याने आपण माहिती द्यावी अशी माझी विनंती आहे. धन्यवाद.

===3

=====

श्री.राम पंडागळे (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे यांनी म.वि.प.नियम 259 अन्वये अंतिम आठवडा प्रस्तावाच्या अनुषंगाने महत्त्वाच्या विषयावर चर्चा घडवून आणली आहे.

एमएमआरडीच्या क्षेत्रातील रस्ते, पिण्याच्या पाण्याची समस्या, दळणवळणाची समस्या, या विषयावर चर्चा घडवून आणली आहे. सभागृहात या विषयावर अतिशय मनमोकळेपणाने चर्चा होत आहे. या विषयावर माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी एक तास भर प्रबोधन केले आहे. त्यांनी येथे चांगल्या समस्या मांडल्या आहेत.

मुंबई आणि ठाणे महानगरपालिकेने संपूर्ण शहर वेठीस धरले आहे असे वाटते.

यानंतर श्री.अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.राम पंडागळे...

मुंबईत एकही खड्डा राहणार नाही, मुंबईत खड्ड्यांची समस्या राहणार नाही अशा तऱ्हेच्या घोषणा मुंबई महानगरपालिकेकडून करण्यात आल्या. परंतु आज संपूर्ण मुंबई आणि ठाणे शहर खड्ड्यांमध्ये आहे की काय अशी परिस्थिती निर्माण झालेली आहे.

सभापती महोदय, आताच सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी सांगितले की, त्यांना शिवाजीपार्क येथून विधान भवनात पोहोचण्यासाठी पावणेदोन तास लागले. आम्हाला विधान भवनात पोहोचण्यासाठी साडेतीन तास लागतात. आज संपूर्ण मुंबईतील रस्त्यांची दुरावस्था झालेली आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी एमएमआरडीएच्या कारभारावर टीका झाली. मी या ठिकाणी सांगू इच्छितो की, एमएमआरडीए हे मुंबई आणि ठाणे शहरासाठी वरदान आहे. माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी सभागृहात नवनवीन घोषणा केल्या. पुढील पाच-सहा महिन्यांमध्ये मुंबई शहरामध्ये मेट्रोरेल सुरु होणार आहे. संपूर्ण मुंबईकरांचे लक्ष त्याकडे लागले आहे. ज्यांना टीका करायची आहे त्यांना टीका करू द्यावी. परंतु एमएमआरडीएने मुंबई शहरामध्ये मोनो आणि मेट्रो रेलसारखे प्रकल्प आणले आणि त्याबद्दल मुंबईकर माननीय मुख्यमंत्र्यांचे अभिनंदन केल्याशिवाय राहणार नाही याची मला खात्री आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी म्हाडाच्या कारभारासंबंधी टीका होते. म्हाडा ही मध्यमवर्गीयांसाठी मोठे वरदान आहे. गोरगाव, विक्रोळी, वांद्रे या ठिकाणी म्हाडाच्या वसाहती आहेत. या म्हाडा वसाहतीमध्ये लोक चांगल्या प्रकारे राहत आहेत. लोकांना परवडतील अशा किंमतीमध्ये म्हाडाने त्यांना घरे उपलब्ध करून दिली आहेत. त्याबद्दल सर्वसामान्य जनता या शासनाला किती दुवा देते याचा आपण विचार केला पाहिजे असे मला वाटते.

सभापती महोदय, म्हाडाच्या घरांसाठी जाहिरात आली की, त्यासाठी लाखो प्रमाणावर अर्ज येतात याचा अर्थ लोकांचा म्हाडावर विश्वास आहे हे दिसून येते.

सभापती महोदय, म्हाडाने सर्वसामान्यांना परवडणारी घरे दिल्यामुळे सर्वसामान्यांचा त्याचा फायदा झालेला आहे याची आपण नोंद घेतली पाहिजे. परंतु आता म्हाडाच्या नवीन वसाहती होत आहेत त्यातील घरे बाजारभावाप्रमाणे विकण्याचा प्रयोग सुरु आहे. त्या संदर्भात शासनाने

..2..

श्री.राम पंडागळे...

निश्चितपणे धोरण आखले पाहिजे. कारण सरकारने सर्वसामान्य लोकांना परवडतील अशी घरे उपलब्ध करून देण्यासाठी म्हाडाची स्थापना केलेली आहे. तेव्हा म्हाडाने सर्वसामान्य माणसांना, कामगारांना परवडतील अशा किंमतीमध्ये घरे उपलब्ध करून द्यावीत अशी माझी शासनाला विनंती आहे.

यानंतर श्री.बोर्डे..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.राम पंडागळे....

महोदय, मुंबईतील सी-लिक बाबत या ठिकाणी चर्चा झाली. तो सी-लिक बघितल्यानंतर आपण परदेशात आहोत की काय, असे वाटते. सी-लिकला स्व.राजीव गांधी यांचे नावे दिलेले आहे. माननीय श्री.शरद पवार साहेबांनी सांगितले की, सी-लिकला स्व.राजीव गांधी यांचे नावे द्यावे. सी-लिक हे मुंबईचे वैभव आहे. माननीय श्री.रामदास कदम साहेब, मुंबईचा विकास झाला आहे हे आपण मान्य केले पाहिजे. हनुमान नगर मधील एसआरए च्या आपल्याच विकासकाने आपल्या तोंडाला पाने पुसली आहेत. परंतु तो भाग सोडा. मुंबईमध्ये एसआरएच्या माध्यमातून अनेक इमारती डामडौलाने उभ्या राहिल्या आहेत. काही जण म्हणतात की, मुंबईत 62 टक्के इपोपड्या आहेत, काही म्हणतात की, 65 टक्के इपोपड्या आहेत. परंतु या निमित्ताने मी सांगतो की, गोरगरीब माणूस एसआरएमुळे इमारतींमध्ये राहायला गेला आहे. विरोधी पक्षाने एक शिष्टमंडळ करून त्या इमारतींमध्ये जाऊन पहावे की, ती माणसे 269 चौरस फुटाच्या घरात किती चांगली राहत आहेत. स्व.विलासराव देशमुख मुख्यमंत्री असताना त्यांनी या लोकांना 269 चौ.फु. ची घरे देण्याची घोषणा केली व त्यानुसार अंमलबजावणी केली. त्या घोषणेचे सुधारित चित्र आपणास पहावयास मिळते.

महोदय, मुंबईतील दुसरा प्रश्न वाहतूकीच्या समस्येबाबतचा आहे. मुंबईत अनेक ठिकाणी वाहतूक कोंडी निर्माण होते. मुंबईत येण्यास दोन-तीन तास लागतात. यामुळे मुंबईतील संबंध जनता वेठीस धरली जाते. या वाहतूक समस्येवर उपाययोजना करण्यासाठी निरनिराळ्या योजना आखणे आवश्यक आहे.

महोदय, माननीय मुख्यमंत्र्यांनी मेट्रोच्या दुसऱ्या टप्प्याची घोषणा केली. त्या कामाचे टेंडर काढून लवकरात लवकर कामास सुरुवात केली पाहिजे, अशी मी विनंती करतो.

महोदय, वाशी नाक्याजवळ 180 चौ.फु.ची 7 हजार घरे रिकामी पडून आहेत. ती घरे तशीच रिकामी राहिली तर एक वर्षाने ती तोडावी लागतील, अशी स्थिती निर्माण झाली आहे. कुलाब्यापासून माहीमपर्यंत असलेल्या फुटपाथवरील लोकांसाठी एमएमआरडीएने निरनिराळ्या वसाहती उभारून त्यात त्यांना शिफ्ट केले. ती माणसे त्या घरांमध्ये शिफ्ट होऊन दोन वर्षे उलटली आहे. आपण त्या ठिकाणी जाऊन पहावे आपल्याला प्रश्न पडेल की, फुटपाथवर राहणारी

..2..

श्री.राम पंडागळे....

माणसे हीच आहेत की, दुसरीच माणसे या ठिकाणी राहत आहेत. ही सुधारणा या सरकारच्या माध्यमातून झाली आहे. या निमित्ताने मी मागणी करतो की, 7 हजार घरे रिक्त असलेल्या ठिकाणी फुटपाथवरील बाकीच्या लोकांना शिफ्ट करावे.

(वेळ संपल्याची बेल वाजविण्यात आली.)

महोदय, मुंबई विमानतळाच्या आजूबाजूला अनेक झोपड्या आहेत. त्या झोपड्या ताबडतोब हटविल्या पाहिजेत अशा प्रकारचा निर्णय चार वर्षांपूर्वी झाला होता. त्यानुसार दिवाण बिल्डरला त्या झोपड्या शिफ्टिंगचे काम दिले होते. सियाट कंपनीच्या मोकळ्या जागेवर ही घरे बांधली. परंतु आता दिवाण एजंट ती घरे विकण्यास निघाला आहे. मुळात या झोपड्यांमुळे मुंबई विमानतळाला धोका आहे. म्हणून तेथील लोकांना अन्यत्र शिफ्ट करण्याचा निर्णय घेतला होता. मग घोडे कुठे अडले आहे ? या बाबतीत मी मागणी करतो की, त्या लोकांना अन्यत्र शिफ्ट करण्याबाबत ताबडतोब निर्णय घेतला पाहिजे. दिवाण बिल्डर हा बदनाम आहे. तो राजकारण करून ती घरे विकण्याचा डाव खेळतो की काय, अशी शंका माझ्यासारख्या कार्यकर्त्यांच्या मनात निर्माण झाली आहे. कॅन्सरसारख्या वाढलेल्या झोपड्यांचे निर्मूलन करण्यासाठी नवीन कायदा केला आणि एसआरए योजना निर्माण केली. ज्या ज्या ठिकाणी एसआरए योजना कार्यान्वित करण्याची गरज आहे त्या ठिकाणी ती लवकरात लवकर कार्यान्वित केली पाहिजे. तसेच जे विकासक एसआरएच्या माध्यमातून धंदा करतात आणि दुसऱ्यांना योजना विकण्याचे काम करतात त्यांच्यावर लक्ष ठेवून कारवाई केली पाहिजे.

महोदय, आपण वारंवार भाषण संपविण्याची बेल वाजवित असल्यामुळे मी माझे भाषण येथेच संपवितो.

महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानतो.

धन्यवाद.

नंतर श्री.बरवड....

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

W-1

RDB/ KTG/

पूर्वी श्री. बोर्डे

12:00

तालिका सभापती (श्री. मोहन जोशी) : सभागृहाची विशेष बैठक आता स्थगित होत आहे.
सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी 12.15 वाजता सुरु होईल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 12.00 ते 12.15 वाजेपर्यंत स्थगित झाली)

यानंतर श्री. शिगम ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

स्थगितीनंतर

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

पृ.शी./मु.शी.: तोंडी उत्तरे

माणगाव (जि.रायगड) पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत मुंबई-गोवा
राष्ट्रीय महामार्गावर होत असलेले अपघात

(१) * ४२६१३ डॉ.दीपक सावंत, श्री.विनायक राऊत, डॉ.नीलम गोन्हे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३७८७६ ला दिनांक १४ मार्च, २०१३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई - गोवा राष्ट्रीय महामार्गावरील माणगाव (जि.रायगड) पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत गेल्या वर्षभरात सव्वाशेहून अधिक अपघात होऊन ३१ जणांचा मृत्यू व सुमारे ६२ व्यक्ती जखमी झाल्या, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर वाढते अपघात होण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुषंगाने अपघात होऊ नयेत म्हणून कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सदर महामार्गावर अपघात होण्याची सर्वसाधारण कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत :-

१. भरधाव वेगाने वाहन चालविणे.
२. वाहनांचे अचानक टायर फुटणे.
३. ओव्हरटेक करणे.

(३) माणगाव (जि.रायगड) पोलीस ठाण्यात हद्दीतील मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्गाचे सर्वेक्षण करून, १२ अपघातप्रवण स्थळे निश्चित केली आहेत. या अपघातप्रवण स्थळांच्या ठिकाणी वाहन चालकांना सूचना तसेच त्यांचे प्रबोधन व भावनिक आव्हान करणारे फलक लावण्यात आले आहेत. वाहतूक नियंत्रणासाठी अधिक कर्मचारी नेमण्यात आले आहेत. वाहतूक नियमांचे उल्लंघन करण्याच्या वाहनचालकांविरुद्ध दिनांक १.३.२०१२ ते दि.३१.३.२०१३ या कालावधीत ७,६५९ केसेस करून रु.८,६६,९००/- दंड वसूल केला आहे. राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक १७ वर पनवेल ते इंदापूर पर्यंत महामार्गाचे चौपदरीकरण सुरु आहे.

डॉ. दीपक सावंत : हा मुंबई-गोवा महामार्गासंबंधीचा प्रश्न आहे. माणगाव हे या महामार्गावरील ठिकाणी आहे. या मुंबई-गोवा महामार्गावर प्रचंड प्रमाणावर अपघात होत असतात. या महामार्गावर सव्वाशेहून अधिक अपघात झालेले आहेत. एकट्या माणगावमध्ये झालेल्या अपघातामध्ये ३१ जणांचा मृत्यू झालेला असून ६२ लोक जखमी झालेले आहेत. हा रस्ता चिंचोळा असून दुतर्फा ट्राफिक असल्यामुळे हेड-ऑन कोल्युशन होऊन अपघात होतात. भरधाव वेगाने वाहन चालविणे, वाहनांचे अचानक टायर फुटणे, ओव्हरटेक करणे अशी अपघाताची कारणे

..2..

उत्तरामध्ये सांगितलेली आहेत. यावर नियंत्रण करणा-या वाहतूक पोलिसांची कमतरता असल्यामुळे वाहनांच्या वेगावर नियंत्रण नसते, रात्रीच्यावेळी ब्रेक लाईटस् नसतात. जास्तीत जास्त अपघात हे रात्री 2 ते सकाळी 6 वाजण्याच्या दरम्यान होतात. आता येणा-या गणेशोत्सवाच्या वेळी या रस्त्यावरून हजारो वाहने धावणार आहेत. तेव्हा सुरक्षिततेच्या दृष्टीने कोणती वाहतूक योजना करण्यात येणार आहे, ड्रॅक अँड ड्रिव्हनच्या बाबतीत काय उपाययोजना करण्यात येणार आहे, जर अपघात झाला तर जखमींना तातडीने औषधोपचार सेवा उपलब्ध होण्यासाठी आणि अपघातातील वाहन रस्त्यावरून बाजूला काढण्यासाठी कोणती उपाययोजना करण्यात येणार आहे ?

श्री. आर.आर.पाटील : सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेली माहिती खरी आहे. हा रस्ता थोडासा अरुंद आहे. उत्तरामध्ये दिलेल्या कारणामुळे या रस्त्यावर मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. 2008मध्ये या रस्त्यावर 252 लोकांचा मृत्यू झाला. हे अपघात कमी होण्यासाठी वेगवेगळ्या उपाययोजना करून अपघातांची आणि मृत्यूंची संख्या कमी करण्याचा आपण प्रयत्न करीत आहोत. 2009मध्ये 175, 2003मध्ये 290, 2004मध्ये 284 आणि 2012मध्ये 254 या प्रमाणे अपघातांची आकडेवारी आहे. वाहनांची संख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढलेली आहे. अपघातांची संख्या जरी 10-20 आकडेवारी कमी दिसत असली तरी झालेले नुकसान खूप मोठे आहे.

येणा-या गणेशोत्सवाच्या काळात कोणती उपाययोजना करणार असा सन्माननीय सदस्यांनी दुसरा प्रश्न विचारलेला आहे. या गणेशोत्सवाच्या काळात मुंबईतून लाखो लोक कोकणामध्ये जात असतात. त्यांच्या सुरक्षिततेसाठी मी बाकीच्या विभागातील आणि पोलीस स्टेशनमधील स्टाफ त्या भागात डिप्लॉय करण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत. पोलीस मोठ्या प्रमाणावर असतील. परंतु आता रस्त्यांची अवस्था पाहिली तर रस्त्यावर मोटमोठे खड्डे पडलेले आहेत, रस्ता अरुंद आहे, पाऊस आहे. या सर्व पार्श्वभूमीवर गणेशोत्सवाच्या काळात विशेष काळजी घेण्याची आवश्यकता आहे. आज या संदर्भात मी बैठकही आयोजित केली होती. त्यामध्ये काही पर्याय सूचविण्यात आलेले आहेत. आपण गेल्यावर्षी एक पर्याय काही प्रमाण अवलंबिलेला होता. कोल्हापूर, पुणे, आंबोली घाटातून सिंधुदुर्गामध्ये जाणारे ....

...नंतर श्री. गिते...

ता.प्र.क्र.42613...

श्री.आर.आर.पाटील...

असे पर्यायी मार्ग लोकांना सुचवून तशा पध्दतीची जागृती करुन, लोकांना प्रवृत्त करुन 25 हजार वाहने या रस्त्याने कोकणात उतरविली होती. लोकांची अडचण आहे की, हा रस्ता अरुंद आहे, या रस्त्यावर अपघात होतात, सरकार कंपलसरी आम्हाला कंपेल करुन थोडेसे या रस्त्याने डायव्हर्ट करते. परंतु त्या रस्त्यावर टोल खूप मोठ्या प्रमाणात आहेत. त्यामुळे लोकांना तो मार्ग आर्थिक दृष्ट्या परवडत नाही. त्या सात आठ दिवसामध्ये मी पुढाकार घेऊन माननीय बांधकाम मंत्र्यांबरोबर बैठक आयोजित करण्याची विनंती करणार आहे. वाहतुकीच्या मॅनेजमेंटसाठी सरकारने जर वाहतूक डायव्हर्ट केली तर अशा वेळी त्यांच्या टोलमध्ये कन्सेशन अथवा सवलत देता येईल काय यादृष्टीने विचार आम्ही विचार करु. या मार्गावर मोठ्या प्रमाणात पोलीस ठेवले जातील. कोणी दारु पिऊन गाडी चालवू नये यासाठी योग्य ती दक्षता घेण्यात येईल. त्यासाठी आवश्यक तो कर्मचारी वर्ग उपलब्ध करुन दिला जाईल. एखादे व्हेईकल मध्येच बंद पडले तर बाजूला करण्यासाठी दोन,तीन क्रेन ठेवण्यात आल्या आहेत. कधी कधी या महामार्गावर एखादे वाहन महामार्गावर बंद पडले तर त्या क्रेनला बंद पडलेल्या वाहनाजवळ पोहावण्यास वाहतूक कोंडीमुळे तीन ते चार तास लागतात. त्या महामार्गावर क्रेनची संख्या वाढविणे, दारु पिऊन वाहने चालवू नयेत म्हणून त्यासंदर्भात आवश्यक त्या सर्व उपाययोजना करण्यात येतील.

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, मुंबई-गोवा हायवेच्या प्रश्नावर या सभागृहात अनेक वेळा चर्चा झालेली आहे. गणपतीच्या दिवसात ट्रक आणि अवजड वाहनांना त्या मार्गावरून जाण्यास बंदी घातली जाते. ती वाहने दुसऱ्या मार्गाने डायव्हर्ट करता. परंतु पनवेल हायवेवर अनेक कंटेनर्स रस्त्याच्या दोन्ही बाजूला उभे असतात. ते कंटेनर कसे येतात, त्यांना कोण परवानगी देतो हा विषय दुसरा आहे. या ठिकाणी टोल वाचविण्याचा मुद्दा उपस्थित केला. टोल वाचावा म्हणून कोल्हापूरला जाणारे कंटेनर या मार्गाने जातात आणि आंबोली घाटातून वरच्या दिशेला जातात. कंटेनर चालकाकडे बील असते. त्या कंटेनरमधील माल कोठे जाणार हे नमूद केलेले असते. कोल्हापूरकडे जाणारे कंटेनर्स किंवा गोव्याकडे जाणारे कंटेनर्स त्यांना या मार्गाने जाण्यास बंदी घालण्यात येईल काय ?

2...

ता.प्र.क्र.42613...

श्री.आर.आर.पाटील : गणपतीच्या दिवसात जड व अवजड वाहनांना या मार्गावरून जाण्यास बंदी घालतच असतो. एरवी सुध्दा या मार्गावरील वाहतूक कमी करता येईल काय ही बाब आम्ही तपासून बघू.

अॅड.आशिष शेलार : गणेशोत्सवाच्या काळात या महामार्गावर मोठ्या प्रमाणात पोलीस असतील, क्रेन्स ठेवल्या जातील अशा प्रकारची माहिती माननीय मंत्री महोदयांनी दिली त्या बदल धन्यवाद. माझा एकच प्रश्न आहे की, गणपतीच्या काळात दारु पिऊन वाहन चालविणारे वाहक शोधून काढण्यासाठी पोलीसांचे विशेष पथक ठेवण्यात येईल काय, असल्यास किती लोकांचे भरारी पथक ठेवण्यात येईल ?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, एकच नाही तर ब्रीद अॅनालायझर घेऊन जागोजागी पोलीस ठेवण्यात येतील. या मार्गावरील किमान सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात जाईपर्यंत त्यातील 10 टक्के वाहने तरी चेक होतील. यासाठी जेवढा स्टाफ आवश्यक असेल, जेवढे ब्रीद अॅनालायझर आवश्यक असतील, तेवढ्या उपकरणांसह पोलीस तैनात ठेवण्यात येतील.

श्री.भाई गिरकर : मुंबई-गोवा या महामार्गावर कायम अपघात होत असतात. गणपतीच्या काळात विशेष काळजी घेण्यात येते. या मार्गावर झालेल्या अपघातांमध्ये गेल्या दोन तीन वर्षात किती व्यक्ती मृत्युमुखी पडल्या यासंबंधीचा आकडा माननीय गृहमंत्री महोदयांनी दिला. या अपघातांमध्ये कायम स्वरुपी जायबंदी झालेले आहेत, त्यांचा आकडा सांगितला गेला नाही. या मार्गावर ड्रॅक अॅन्ड ड्राईव्ह मोहिम बाराही महिने राबविण्यात येईल काय ? मुंबई-गोवा महामार्गावर 12 अपघात प्रवण स्थळे आपण निश्चित केलेले आहेत...

यानंतर श्री. भोगले...

ता.प्र.क्र.42613....

ती कोणती आहेत, त्याच्याबाबत आपण काय कारवाई केली? मुंबई गोवा महामार्गावर अनेक ब्रिटिश काळातील अरुंद पूल आहेत. या अरुंद पुलामध्ये वाहतुकीला अडचण निर्माण होते. त्यामुळे अपघातांचे प्रमाण वाढते. या महामार्गावरील अरुंद पूल रुंद करण्याकरिता सार्वजनिक बांधकाम विभागाला सांगून सुरक्षिततेच्या दृष्टीने आवश्यक त्या सर्व उपाययोजना केल्या जातील काय?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, उपाय केलेच पाहिजेत. राज्यातील अनेक महामार्गावरील अपघाताची संख्या मोठी आहे. वाहने मोठ्या प्रमाणात वाढली तरी अपघातांचे प्रमाण आपण कमी करू शकलो नसलो तरी वाढू दिलेले नाही ही उपलब्धी आहे. आतापर्यंतच्या सर्व रस्त्यांवरील अपघातांचे विश्लेषण केले तर एक गोष्ट स्पष्ट होईल की, साधारणतः 80 टक्के अपघात हे मानीव चुकांमुळे होतात. काही वाहनांमुळे, काही रस्त्यांमुळे सुध्दा होत असतात. सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि गृह विभागाची ट्रॅफिक हायवे विंग यांच्यात समन्वय आहे. ज्या ठिकाणी सातत्याने अपघात होतात ती ठिकाणे ब्लॅक स्पॉट म्हणून घोषित केली जातात. अशा ठिकाणांची दुरुस्ती बांधकाम विभागाकडून केली जावी या दृष्टीने गृह विभागाकडून बांधकाम विभागाला सूचना दिल्या जातात. आनंदाची बाब आहे की, तेथे बांधकाम विभागाकडून प्राधान्याने दुरुस्ती केली जाते. अपघात मोठ्या प्रमाणात मानवी चुकांमुळे आणि वाहनांमुळे होतात अशी माहिती अभ्यासातून पुढे आली आहे.

सभापती महोदय, इंदोपूरपर्यंतच्या 84 कि.मी.मार्गाचे चौपदरीकरण केले जात आहे. यावर्षी कोकणात गणेशभक्त जाणार आहेत त्यांच्या दृष्टीने आणखी एक अडचण येणार आहे. दरवर्षी हा रस्ता उपलब्ध असायचा. आता चौपदरीकरणाचे काम सुरु असल्यामुळे काही भागात रुंदीकरणाचे मटेरियल पडलेले असून काही भागात रस्त्याची रुंदी कमी झाली आहे. सधनाच्या माध्यमातून जास्तीत जास्त गणेशभक्तांना मी आवाहन करतो की, त्यांनी गणेशोत्सव काळात कोकणात जाण्यासाठी मुंबई-पुणे एक्सप्रेस हायवेचा जास्तीत जास्त वापर करावा. टोल भरण्याची अडचण आहे, त्या संदर्भात काय करता येईल यादृष्टीने संबंधित विभागाबरोबर चर्चा केली जाईल. एक रस्ता उपलब्ध असताना आपण आपल्या मॅनेजमेंटसाठी त्यांना या रस्त्याचा वापर करण्यास सूचित करतो, त्यांना सरकारच्या सूचनेवरून रस्त्यावर घेतो म्हणून त्याबाबत कोणती सवलत देता येईल याबाबत निश्चित अभ्यास करू.

..2..

श्री.आर.आर.पाटील.....

ता.प्र.क्र.42613...

सभापती महोदय, ब्रिटिशकालीन अरुंद पूल या महामार्गावर आहेत ही वस्तुस्थिती आहे. रस्त्यांची रुंदी वाढविण्याचे काम टप्प्यानिहाय सुरु आहे. त्यादृष्टीने हे पूल सुध्दा रुंद होणार आहेत.

डॉ.दीपक सावंत : (जागेवर बसून) या महामार्गावरील बार बंद होणार का?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी बसून प्रश्न विचारला असला तरी हा प्रश्न महत्वाचा आहे. बार रस्त्यावरील बंद करायचे म्हटल्यानंतर कोणतेही बंद करायचे का? या प्रश्नाचे उत्तर "होय" म्हणून देताना मी आता ताक सुध्दा फुंकून प्यायला लागलो आहे.

अॅड.अनिल परब : (जागेवर बसून) ताक फुंकून पीत असलात तरी बारमधील ताक कसे फुंकून पिणार?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, एक्सार्इज विभागाबरोबर याबाबत चर्चा करुन गणेशोत्सव काळातील दोन-तीन दिवस जाताना आणि येताना जादा ट्रॅफिक असते त्याचा अभ्यास करुनच निर्णय घ्यावा लागेल. बार फक्त बार नाहीत, तेथे लोक जेवायला थांबतात. ते बार बंद केले, जेवणाची सुविधा बंद केली तर लोकांनी जेवायचे कुठे हा प्रश्न निर्माण होईल. गणेशभक्तांना आणि कोकणातील लोकांना उपाशी ठेवले असा आक्षेप घेतला जाईल. पर्याय उपलब्ध असेल आणि लोकांना उपाशी रहावे लागणार नसेल तर जरूर एक्सार्इज विभागाबरोबर मी स्वतः चर्चा करेन.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय सदस्य अॅड.अनिल परब यांनी प्रश्न विचारला की, ताक फुंकून प्यायले जात असले तरी बारमधील ताक कसे फुंकून पिणार? गेल्या दोन वर्षात पोलीस दलाने कोकणात चांगले काम केले आहे. चौपदरीकरणाचे काम सुरु असल्यामुळे अडचण होणार आहे हे नक्की आहे. गेल्या वेळी जेवढ्या लोकांनी या महामार्गावरुन कोकणात प्रयाण केले त्यापेक्षा निम्मे लोक यावेळी जाऊ शकणार नाहीत. त्यामुळे ठाणे, कल्याण, डोंबिवली या भागातील केबल नेटवर्कचा वापर करुन मुंबई-पुणे महामार्गाचा वापर करण्याबाबत आठ दिवस सातत्याने कॅम्पेन चालविण्यात यावी.

नंतर 2ए.1..

श्री. विनोद तावडे ...

शेवटी केबलला आपलेच खाते परवानगी देत असते. त्यामुळे केबल ऑपरेटर्सची बैठक बोलावून या विषयी स्क्रोल चालविले तर त्याचा चांगला उपयोग होऊ शकेल. चिपळूण पासूनचे सर्व ट्राफिक कराडपर्यंत जाऊ शकते. एक दिवस प्रेस कॉन्फरन्स घेऊन चालणार नाही. त्यामुळे अशा प्रकारचे कॅम्पेन आपण करणार आहात काय ? माणगावचा जो टप्पा आहे तो वडखळ नंतर सरळ आहे. वळणे असल्यामुळे ड्रायव्हरला झोप येत नाही. परंतु हा रस्ता 12-14 कि.मी. सरळ असल्यामुळे अपघाताचे प्रमाण वाढते. या ठिकाणच्या 6-7 अपघाताचा मी फॉलोअप घेतलेला आहे. रस्त्याच्या कडेला काही टेम्पो-ट्रक रात्रीच्या वेळेस उभे असतात परंतु त्यांना रिफ्लेक्टर किंवा इंडिकेटर नसल्यामुळे मागून येणारे वाहन त्या वाहनावर आदळून मोठ्या प्रमाणात अपघात होतात. खरे म्हणजे वाहनाच्या मागे हायलाईटर किंवा टेल लॅम्प नसल्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर अपघात होत असतात. रस्त्यावर वाहन केव्हाही बिघडू शकते याबद्दल मला काही म्हणावयाचे नाही परंतु बिघडलेल्या वाहनाला रिफ्लेक्टर किंवा टेल लॅम्प असला पाहिजे व यासंदर्भात गृह विभागाने काळजी घेण्याची आवश्यकता आहे. टेल लॅम्प व इंडिकेटर असते तर किती तरी अपघात वाचले असते. एक्सप्रेस वे वर पुण्याची घडलेली घटना ताजी आहे. त्या ठिकाणीही रस्त्याच्या कडेला उभ्या असलेल्या ट्रेम्पोला मागे रिफ्लेक्टर किंवा टेल लॅम्प नसल्यामुळे अपघात झाला होता. अगोदर रिफ्लेक्टर नसले तरी चालत होते परंतु आता वाहनांचा वेग वाढल्यामुळे आता रिफ्लेक्टर मस्ट आहेत. टेल लॅम्प आणि रिफ्लेक्टरच्या संदर्भात वाहतूक पोलीस कॅज्युअल असतात त्यामुळे यासंदर्भात अधिक कडक धोरण अवलंबविण्याची आवश्यकता आहे. त्यामुळे यासंदर्भात काही घोषणा केली जाणार आहे काय ?

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, वाहतुकीच्या संदर्भात वाहनांनी ज्या काही प्रिकॉशन्स घ्यावयाच्या असतात त्या काटेकोरपणे पाळून नियमांची अंमलबजावणी केली जाईल. चुकीचे कोणी वागत असेल तर कारवाई केली जाईल.

सभापती महोदय, वडखळ जवळ पोलिसांची संख्या कमी असून वाहनांची संख्या जास्त आहे. पोलीस कोणतीही बाब कॅज्युअल घेत नाहीत हे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो. पंढरपूरला

०२-०८-२०१३

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-2

SGJ/

प्रथम श्री. भोगले.....

12:30

ता.प्र.क्र. : 42613.....

श्री.आर.आर.पाटील.....

यात्रा असते तेव्हा राज्यातून पोलीस दल पंढरपूरला पाठविले जाते. नाशिकला सिंहस्थ मेळावा होणार असल्यामुळे त्या ठिकाणी राज्यातून पोलीस दल बोलावले जाईल. कोकणातील गणपती उत्सव लक्षात घेऊन राज्यातील पोलीस दल त्या रस्त्यावर पाचारण करावे लागले तर तेही करू. परंतु पोलिसांची संख्या कमी आहे म्हणून पालिसांचे दुर्लक्ष होत आहे असे होऊ दिले जाणार नाही.

सभापती महोदय, सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी पब्लिसिटीच्या दृष्टीने कॅम्पेन घ्यावे अशी चांगली सूचना केलेली आहे. त्यामुळे पब्लिसिटीच्या दृष्टीने आम्ही कॅम्पेन घेऊ परंतु मी आधी मधी टीव्ही सुरु केला तर त्यावर मला तावडेसाहेबच दिसतात. त्यामुळे सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांना मी सांगू इच्छितो की, ज्यावेळेस आपल्याला कॅमेऱ्यासमोर जाण्याची संधी मिळेल त्यावेळी त्याचा फायदा घेऊन आपणही आमच्या वतीने लोकांना आवाहन करून शासनाला मदत करावी.

...3...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

मुंबई पोलिसांच्या गुन्हे शाखेअंतर्गत स्थापन केलेल्या विशेष महिला शाखेकडे महिलासंबंधीची तक्रारीची प्रकरणे निकालात काढण्याबाबत

(२) * ४२९२३ श्री.चंद्रकांत पाटील, श्री.विनोद तावडे, श्री.भगवान साळुंखे, डॉ.रणजित पाटील, श्री.नितीन गडकरी, श्री.नागो पुंडलिक गाणार, श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.आशिष शेलार, श्री.संजय दत्त, श्री.सुभाष चव्हाण, श्रीमती दिप्ती चवधरी, डॉ.सुधीर तांबे, श्रीमती अलका देसाई, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महिला अत्याचाराविरोधात गृहमंत्र्यांच्या आदेशाने दिनांक ८ मार्च, २०१३ रोजी महिला दिनाच्या वेळी मुंबई पोलिसांच्या गुन्हे शाखेअंतर्गत विशेष महिला शाखा स्थापन करण्यात आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दोन महिन्यांत या विभागाकडे एकही प्रकरण तपासासाठी देण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, माहे मार्च, २०१३ मध्ये महिलासंबंधी २५० गुन्द्यांची नोंद झाली असतानाही या विभागाकडे एकही प्रकरण न देण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, सदरहू विभागाकडे तातडीने ही प्रकरणे देऊन त्यांचा निकाल लावण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय.

(२) नाही.

(३) व (४) महिला अत्याचार प्रतिबंधक कक्ष, गुन्हे शाखा, मुंबई यांचे कार्यालयास एकूण ४ गुन्द्यांचा तपास सोपविण्यात आला आहे. सदर गुन्द्यांतील आरोपीस अटक करण्यात आली असून, सदर गुन्हे तपासाधीन आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. चंद्रकांत पाटील : सभापती महोदय, महिलांवरील वाढते अत्याचाराचे आकडे सांगावयाचे झाले तर ४९,१७६ इतके महिलांवरील अत्याचाराचे खटले प्रलंबित आहेत. महिलांवरील अत्याचार व त्यांच्यावरील प्रलंबित खटले पाहून ८ मार्च, २०१३ रोजी गृहमंत्र्यांनी आदेश काढून त्या निमित्ताने एक विशेष शाखा स्थापन करण्यात आली. उत्तरामध्ये म्हटले आहे की, "विभाग स्थापन केल्यापासून आतापर्यंत ४ प्रकरणे विशेष शाखेकडे देण्यात आलेली आहे." महिलांवरील अत्याचारासाठी आपण वेगळी शाखा उघडली आहे तर त्यांच्याकडे आतापर्यंत चारच प्रकरणे का दिली ? अत्याचार पीडित महिला ज्यावेळेस पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रार नोंदवावयास जाते त्यावेळेला या महिलेला योग्य माहिती मिळावी यासाठी प्रत्येक पोलीस स्टेशनमध्ये एनजीओसाठी एक टेबल दिला जाईल अशा प्रकारचे परिपत्रक काढण्यात आलेले आहे. त्यामुळे आतापर्यंत किती पोलीस स्टेशनमध्ये एनजीओंना टेबल देण्यात आलेले आहे ?

..४...

ता.प्र.क्र. :४२९२३ .....

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, प्रत्येक पोलीस स्टेशनमध्ये महिला कक्ष आहे. ज्या प्रमाणे क्राईम शाखा आहे तरी सुध्दा क्राईम शाखेकडे प्रत्येक गुन्हा येत नाही, तर गुन्हे पोलीस स्टेशनला रजिस्टर्ड होत असतात व महत्वाचे तसेच संवेदनशील गुन्हे क्राईम शाखेकडे वर्ग केले जात असतात.

यानंतर श्री. भारवि....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

BGO/

12:35

ता.प्र.क्र.42923...

श्री.आर.आर.पाटील..

तसेच, महिलांच्या बाबतीतील महत्त्वाचे गुन्हे या शाखेने तपासावे अशी सरकारची आणि माझी अपेक्षा आहे. ही शाखा आपण कायम शाखेच्या धर्तीवरच केली आहे. प्रत्येक गुन्हाचा तपास या युनिटनेच करावा अशी अपेक्षा नाही. तसे असेल तर एखादा गुन्हा बोरिवली येथे घडला तर तेथील महिलेला तक्रार करण्यासाठी येथे यावे लागेल. त्याने न्याय महागडा पडेल. त्यामुळे लोकल पोलीस ठाणे तपास तर करतीलच पण महत्त्वाचे जे सिलेक्टीव्ह गुन्हे आहेत, ज्यात लोकल पोलीस ठाणे लवकर तपास लावू शकत नाही, तपासाकडे दुर्लक्ष करण्यात येत आहे किंवा पोलीस ठाण्यावर गैर विश्वास दाखविण्यात येत आहे, असे गुन्हे या शाखेकडे यावेत आणि तपास करावा अशी सरकारची अपेक्षा आहे. मार्च महिन्यामध्ये ही शाखा आपण कार्यान्वित केली आहे. जागेचे, फर्निचरचे, मनुष्यबळाचे प्रश्न आहेत. या युनिटसाठी स्टाफ द्यावा म्हटले तर बदल्यांचा कायदा आड येतो. पूर्वी शासन केव्हाही बदल्या करू शकत होते. सदर विंग ही आजही पूर्ण क्षमतेने सुरु नाही. तरी देखील 250 गुन्हां पैकी जे महत्त्वाचे गुन्हे आहेत ते या शाखेकडे वर्ग करावेत अशी मी सूचना दिली आहे. तसेच रिक्त पदे लवकर भरून एक चांगली शाखा सुरु करण्यासंबंधीच्या देखील सूचना दिल्या आहेत.

श्रीमती अलका देसाई : सभापती महोदय, मी सन्माननीय गृह मंत्री श्री.आर.आर.पाटील यांचे उत्तर लक्षपूर्वक ऐकत होते. सदर शाखा महिला दिनी सुरु केली असून या शाखेसाठी आमच्याकडे स्टाफ नाही असे त्यांनी सांगितले आहे. तेव्हा माझा प्रश्न असा आहे की, या शाखेसाठी आपण किती कालावधीमध्ये स्टाफ देणार आहात ? कारण मुंबई शहरामध्ये गुन्हेच गुन्हे घडत असल्याचे चित्र पहायला मिळत आहे. 250 गुन्हे रजिस्टर्ड होऊन देखील हाताच्या बोटावर मोजण्या इतकेच गुन्हे या शाखेकडे कसे काय वर्ग झाले आहेत ? बाकीचे गुन्हे कुठल्या शाखेकडे वर्ग झाले आहेत, त्यातून या स्त्रियांना कोणता न्याय मिळाला आहे, असा माझा दुसरा प्रश्न आहे.

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, मी आताच सांगितले की, पोलीस ठाण्यामध्ये लाखो गुन्हे नोंद होतात. त्यापैकी काही गुन्हे क्राईम विंगकडे देतो. गुन्ह्यांचा तपास पोलीस करत असतात. त्यातील जे महत्त्वाचे गुन्हे असतील त्याचा तपास या विंगने करावा ही सरकारची भावना आहे. प्रत्येक गुन्हा या विंगकडे आला तर ते महिलांच्या दृष्टीने अतिशय गैरसीयीचे होईल. प्रत्येक गुन्ह्याचा तपास या युनिटनेच केला पाहिजे अशी आमची देखील अपेक्षा नाही. येथील रिक्त असलेली पदे लवकर भरून राज्यात एक सक्षम विंग निर्माण करण्याचा सरकारचा मानस आहे. त्यानुसार ही विंग लवकरच तयार करण्यात येईल.

अॅड.अनिल परब : सभापती महोदय, आताच मंत्र्यांनी सांगितले की, हजारो गुन्हे दाखल केले जातात आणि त्यापैकी काही गुन्हे या शाखेकडे वर्ग केले जातात. पोलीस ठाण्यामध्ये गुन्हे दाखल केल्यानंतर काही गुन्हे क्राईम ब्राँचकडे ट्रान्स्फर करण्यात येतात. या शाखेमध्ये काही अधिकारी हे त्या विषयामध्ये स्पेशलाईज्ड असतात. त्यांना तो विषय चांगला माहित असतो. आपण महिलांच्या तक्रारी संबंधातील स्पेशल ब्राँच तयार केली आहे. या ब्राँचमध्ये गुन्हे उघडकीस आणणारे अधिकारी नेमले आहेत काय ? असे असेल तर त्यांच्याकडे फक्त चारच केसेस का गेल्या आहेत, त्यांच्याकडे जास्त केसेस का गेल्या नाहीत ? यातील बऱ्याच केसेस अशा आहेत की त्या लोकल पोलीस ठाण्याला डिटेक्ट झालेल्या नाहीत. आपण जी विंग स्थापन केली आहे त्या विंगकडे गुन्हे दाखल करण्यासंबंधीचे निकष काय आहेत ?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, अशा बाबतीत निकष ठरविता येत नाहीत. इकॉनॉमिकल ऑफेन्स विंग आहे. या विंगकडे 25 लाख पेक्षा अधिकचा गुन्हा तपासासाठी आपोआप जातो. कोर्टाने सोपविलेला गुन्हा त्यांच्याकडे तपासासाठी जातो. शासनाने सोपविलेला गुन्हा त्यांच्याकडे तपासासाठी जाऊ शकतो. ज्याने पोलीस ठाण्याला तक्रार केली आहे आणि त्यांना वाटते की येथे न्याय मिळत नाही, तपास योग्य पद्धतीने होत नाही, तर त्यांच्या मागणीवरून केसची छाननी केल्यानंतर ते गुन्हे या शाखेकडे दिले जातील. माझी अपेक्षा आहे आणि मी तशा सूचना देखील दिल्या आहेत की, या विंगमध्ये जास्तीतजास्त तज्ञ महिला अधिकाऱ्यांचा समावेश करावा. महिलांचे एक चांगले युनिट मला गठीत करावयाचे आहे.

यानंतर श्री.अजित....

ता.प्र.क्र. 42923....

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, महिलांच्या अत्याचारांसंदर्भातील प्रश्न चर्चला आलेला आहे. कलम 489 अे खाली ज्या केस नोंदविण्यात येतात त्यामध्ये संबंधित महिला सासू-सासरे, मेव्हणे, नणंद यांना गोवण्याचा प्रयत्न करतात. परंतु यातील अनेक केसेस पैसे उकळण्यासाठी केलेल्या असतात. या संदर्भात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाचा निकाल आहे की, कलम 489 अे चा एफ.आय.आर.दाखल करण्यापूर्वी आपण संबंधितांचे कौन्सिलिंग केले पाहिजे. सासू-सासऱ्यांशी बोलले पाहिजे. त्यांचा त्यामध्ये किती सहभाग आहे हे जाणून घेतले पाहिजे. त्यानंतर एफ.आय.आर.दाखल केला पाहिजे. परंतु अनेक पोलीस स्टेशनमध्ये असे न धडता सरळ एफ.आय.आर.दाखल करण्यात येतो. मग सासू-सासऱ्यांना ॲन्टीसिपेटरी बेल घेण्यासाठी धावपळ करावी लागते. काही सासू-सासरे अत्यंत वयोवृद्ध असतात त्यांना याचा प्रचंड त्रास होतो. तेव्हा या संदर्भात शासन काही मार्गदर्शक तत्वे लागू करणार आहे काय ? जेणकरून असत्य प्रकारच्या केसेस कोणी करणार नाहीत. जे कोणी अशाप्रकारच्या असत्य केसेस करतील त्यांच्यावर कलम 211 खाली गुन्हा दाखल करणार काय ?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, जे असत्य केस दाखल करतात त्यांच्यावर देखील गुन्हा दाखल करता येतो. सन्माननीय सदस्य सांगत आहेत त्याप्रमाणे आपण पोलिसांना खरे खोटे तपासून नंतर गुन्हा दाखल करण्याचे अधिकार दिल्यास अनेक केसेस परिस्थिती असताना देखील गुन्हे रजिस्टर्ड होणार नाहीत. एखाद्या केसमध्ये गुन्हा रजिस्टर्ड करून तपास केल्याशिवाय कोण गुन्हेगार आहे कोण नाही हे देखील समजणार नाही. तेव्हा आपण महिलांवर विश्वास ठेवून गुन्हा रजिस्टर्ड करतो. तपासामध्ये काही आढळून आले नाही तर संबंधितांची नावे 169 मधून वगळली जातात.

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, एका महिलेने 1098 या क्रमांकावर फोन केला असता तिला सहाय्यक कक्षाकडे जाण्यास सांगितले. त्या महिलेने तेथे फोन केला असता, तुम्ही तुमच्या भागातील पोलीस स्टेशनमध्ये जा असे सांगण्यात आले. सर्वसाधारणपणे त्याच विभागातील पोलीस स्टेशनमध्ये केस रजिस्टर्ड झाली पाहिजे हे खरे आहे. परंतु त्यांच्या येथील पोलीस स्टेशनमध्ये

ता.प्र.क्र. 42923....

त्यांना न्याय मिळत नाही असे महिलांना वाटते, तेव्हा त्यांनी कुठे, किती वाजता व कसा संपर्क साधायचा ? चेंबूर असा कक्ष आहे. आमच्या प्रतिनिधींनी तेथे भेट दिली. त्यांना सांगण्यात आले की, तुम्हाला तुमच्या भागातील पोलीस स्टेशनमध्ये जावे लागेल. कोणाला सहाय्यक कक्षात जावे लागत असेल तर त्या संदर्भातील माहिती महिला आमदारांना तसेच महिला संघटनांना प्रसृत केली पाहिजे. माझा प्रश्न आहे की, त्याठिकाणी किती स्टाफ आहे ?

सभापती : माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, त्यांनी नेमका आणि थोडक्यात प्रश्न विचारावा. आपण उपप्रश्न विचारण्यासाठी जादा वेळ घेतला तर त्यामध्ये अर्धातास खर्च होईल.

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, महिला अत्याचार प्रतिबंधक कक्षाची माहिती सर्वांना समजेल या दृष्टीने प्रचार करण्यात येईल. सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्ना बाबत सांगू इच्छितो की, त्या ठिकाणी एक पोलीस उपायुक्त, सहाय्यक पोलीस आयुक्त, दोन पोलीस निरीक्षक, सहाय्यक पोलीस निरीक्षक, 3 पोलीस उपनिरीक्षक, 4 पोलीस हवालदार, 11 शिपाई असा एकूण 32 स्टाफ आहे.

श्री.माणिकराव ठाकरे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.प्रकाश बिनसाळे यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला माननीय मंत्री महोदयांनी उत्तर देताना सांगितले की, "गुन्हा रजिस्टर्ड झाल्यानंतर त्यामध्ये जी काही नावे असतील त्या बाबत शहानिशा केली जाते." परंतु त्यामध्ये काही वेळा 80 वर्षांपेक्षा जास्त वयोवृद्ध महिलांवर गुन्हा दाखल करून तिला जेलमध्ये टाकले जाते. अशा प्रकारच्या तक्रारींमध्ये महिलांच्या वयोमर्यादेची खात्री करून तिच्या नावाचा समावेश केला पाहिजे. या संदर्भात शासन विचार करणार आहे काय ?

यानंतर श्री.बोर्डे...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

DD-1

SJB/

पूर्वी श्री.अजित....

12:45

ता.प्र.क्र.42923....

श्री.आर.आर.पाटील : महोदय, जे 18 वर्षांच्या आतील गुन्हेगार आहेत त्यांच्या बाबतीत कायद्यात वेगळा विचार केला आहे. जास्त वयाचे गुन्हेगार असावेत की नसावेत, या बाबतचा विचार देशातच नव्हे तर जगातील कोणत्याच देशाने केल्याची माझी माहिती नाही. जगात कोणत्या देशाने असा विचार केला ते तपासून पाहू किंवा या बाबत सन्माननीय सदस्यांकडून सुध्दा काही माहिती घेऊ. आजच्या काळात अतिशय वयस्कर माणसे त्यांना न शोभेसे गुन्हे करतात, अशी माहिती पुढे आली आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

- खेतवाडी (मुंबई) येथील दुसरी क्रॉस लेन मधील शंकर मारवाडी पत्रा चाळीला लागलेली आग**
- (३) * ४२४४० श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.रमेश शेंडगे, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.अनिल भोसले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.सतीश चव्हाण : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) खेतवाडी (मुंबई) येथील दुसरी क्रॉस लेन मधील शंकर मारवाडी पत्रा चाळीला आग लागून सदर चाळ पूर्णतः जळून भस्मसात झाल्याची घटना दिनांक ४ मे, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास घडली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर घटनेतील आपद्ग्रस्तांना शासनाने आतापर्यंत कोणती आर्थिक मदत केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) तसेच सदरील ठिकाणी राहणाऱ्या रहिवाशांची कोणती पर्यायी व्यवस्था करण्यात आली आहे ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) सदर घटना नैसर्गिक आपत्तीमध्ये मोडत नसल्यामुळे बाधितांना आर्थिक मदत करण्यात आलेली नाही.
- (३) सदर आगीत बाधित झालेल्यांना ८ कुटुंबाची मुंबई महानगरपालिका शाळेत तात्पुरत्या स्वरूपात निवाऱ्याची सोय करण्यात आली होती. शाळा सुरु झाल्यानंतर सदर रहिवाशी त्यांच्या स्वतःच्या आयोजनानुसार वेगवेगळ्या ठिकाणी राहण्यास गेले आहेत.

श्री.नरेंद्र पाटील : महोदय, हा प्रश्न गृह विभागाशी निगडित कसा आहे हा मोठा प्रश्न मला पडला आहे. वास्तविक पाहता हा प्रश्न मदत व पुनर्वसन, बांधकाम विभाग किंवा गृह निर्माण विभागाशी संबंधित असू शकतो. त्यामुळे हा विषय गृह विभागाशी कसा संबंधित याचे उत्तर माननीय मंत्र्यांनी द्यावे.

महोदय, या निमित्ताने मी विचारू इच्छितो की, ज्या जुन्या धोकायदायक, लाकडी किंवा पुरातन चाळी आहेत त्या चाळींना आग लागण्याची शक्यता असेल तर त्या चाळींचा विमा उतरविण्यासाठी आपण नियमावली करून त्यांच्यावर बंधन घालणार काय ?

श्री.आर.आर.पाटील : महोदय, मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, सरकारची अशा प्रकारची कोणतीच योजना नाही. चाळीतील लोक या बाबत विमा कंपनीशी संपर्क साधू शकतात.

महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी हा प्रश्न गृह विभागाशी संबंधित कसा आहे या बाबत विचारणा केली. मी त्यांना सांगू इच्छितो की, या प्रकरणातील लोकांना काही मदत केली आहे काय, या बाबतची मी माहिती घेतली. ही नैसर्गिक आपत्ती नसल्यामुळे शासनाच्या नियमानुसार

..3..

ता.प्र.क्र.42440....

श्री.आर.आर.पाटील....

त्यांना मदत करता आली नाही. त्यामुळे प्रशासनाने आगीत नुकसान झालेल्या लोकांना मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीतून मदत मिळावी म्हणून प्रस्ताव पाठविलेला आहे.

अॅड.आशिष शेलार : महोदय, मुंबई शहरातील जुन्या चाळींना आग लागल्यानंतर त्या मोडकळीस येतात किंवा पडतात. 33 (6) ची तरतूद मुंबईतील जुन्या आगी लागणाऱ्या चाळींचा पुनर्विकास करण्यासाठी आहे. 33 (6) नुसार जे नागरिक चाळींचा पुनर्विकास करण्याची मागणी करतात त्यावेळी त्यांच्या चाळीचे पंचनामे पोलीसांकडून आणि म्हाडाकडून वेळेत प्राप्त न झाल्यामुळे त्यांना एसआरएचा फायदा होत नाही. अशा प्रकारची आग लागून नुकसान झालेल्या इमारतींचे तातडीने पंचनामे करण्यासाठी आपण संबंधितांना आदेश देणार काय ?

श्री.आर.आर.पाटील : महोदय, अशा इमारतींचे पंचनामे लवकरात लवकर करण्यासाठी परिपत्रक काढून सूचना दिल्या जातील.

श्री.जयप्रकाश छाजेड : महोदय, या प्रश्नाच्या लेखी उत्तरात नमूद केले आहे की, ही घटना नैसर्गिक आपत्तीमध्ये मोडत नसल्यामुळे बाधितांना आर्थिक मदत करण्यात आलेली नाही. या निमित्ताने मी विचारतो की, ही आग आपोआप लागली की, लावण्यात आली ? जर ही आग लावण्यात आली असेल तर संबंधितांवर गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे काय, ही आग आपोआप लागली असेल तर ती नैसर्गिक आपत्ती नाही असे कसे म्हणता येईल ?

श्री.आर.आर.पाटील : महोदय, या घटनेचा तपास सुरु आहे. आतापर्यंतच्या तपासणीवरून ही घटना अपघात असण्याची शक्यता आहे, ही बाब पुढे आली आहे.

वालीव (ता.वसई, जि.ठाणे) गावात बनावट नोटांच्या छापखान्यावर टाकलेला छपा

(४) * ४१८९३ डॉ. अपूर्व हिरे, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्रीमती अलका देसाई, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वालीव (ता.वसई, जि.ठाणे) गावात बनावट नोटांच्या छापखान्यावर मानखुर्द पोलीसांनी टाकलेल्या छाप्यात साडे आठ लाखांच्या बनावट नोटा जप्त करण्यात आल्याचे तसेच ५ जणांना अटक करण्यात आल्याचे माहे एप्रिल, २०१३ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, सातपुर (जि.नाशिक) भागात स्टेट बँक ऑफ इंडिया आणि बँक ऑफ महाराष्ट्र शाखेत दोनच दिवसात बनावट नोटा भरल्याचे तीन प्रकार दिनांक ८ एप्रिल, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बहुतांशी बनावट नोटांचा भरणा सातपुर परिसरातील बँकामध्ये होत असल्याचे व अशा घटनांना आळा घालण्यास स्थानिक पोलीसांना अपयश आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रश्न भाग (१) ते (३) प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार बनावट नोटा छापणाऱ्या टोळीवर कारवाई करण्याबाबत तसेच बनावट नोटांचे वाढते प्रकार रोखण्याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) अद्याप, कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय. याबाबत मानखुर्द पोलीस ठाणे येथे गुरनं ११०/१३ भादंविंसं कलम ४८९ (अ), ४८९ (ब), ४८९ (क), ४८९ (ड), ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल असून सात व्यक्तींना अटक केलेले आहे.

(२) होय. सातपूर पोलीस ठाणे हद्दीतील स्टेट बँक ऑफ इंडिया मध्ये दिनांक ५ एप्रिल, २०१३ रोजी तसेच युनियन बँक ऑफ इंडिया मध्ये दिनांक ५ एप्रिल, २०१३ रोजी तसेच बँक ऑफ महाराष्ट्र मध्ये दिनांक ६ एप्रिल, २०१३ रोजी बनावट नोटा भरल्याचे एकूण ३ प्रकार घडल्याचे उघडकीस आले आहे.

(३) व (४) उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आलेली असून, मानखुर्द पोलीस ठाणे येथे गु.रं.क्र. ११०/१३ कलम ४८९ (अ), ४८९ (ब), ४८९ (क), ४८९ (ड), ३४ भा.दं.वि. अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. तसेच सदर गुन्ह्यात एकूण ७ आरोपीतांना अटक करून त्यांच्याकडून ९६२८ बनावट नोटा (रुपये १०० व ५० च्या) एकूण किंमत रुपये ९,३४,४००/- किमतीच्या बनावट नोटा तयार करण्यासाठी वापरलेले साहित्य हस्तगत करून बनावट नोटा बनविणारे संपूर्ण रॅकेट उध्वस्त करण्यात आले आहे.

सातपूर येथील घटनेच्या चौकशीमध्ये (१) स्टेट बँक ऑफ इंडिया मध्ये ५०० रुपये दराच्या ३ बनावट नोटा, (२) युनियन बँक ऑफ इंडियामध्ये १०० रुपये दराच्या ३ बनावट नोटा, (३) बँक ऑफ महाराष्ट्र मध्ये १००० रुपये दराची १ बनावट नोटा, ५०० रु. दराच्या ११ बनावट नोटा, १०० रुपये दराच्या २ बनावट नोटा बाबत अज्ञात आरोपीविरुद्ध सातपूर पोलीस स्टेशनला (१) गु.रं.नं. ७१/२०१३, भा.दं.वि.क. ४८९ अ ते इ, (स्टेट बँक ऑफ इंडिया), (२) गु.रं.नं. ७२/२०१३, भा.दं.वि.क. ४८९ अ ते इ, (युनियन बँक ऑफ इंडिया) (३) गु.रं.नं. ७५/२०१३ भा.दं.वि.क. ४८९ अ ते इ, (बँक ऑफ महाराष्ट्र) प्रमाणे गुन्हे दाखल करण्यात आलेले असून, सदर गुन्हे तपासाधीन आहेत.

..५..

ता.प्र.क्र.41893....

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री.मुजफ्फर हुसेन : महोदय, या प्रश्नाच्या लेखी उत्तरात नमूद केले आहे की, बनावट नोटा पकडण्यात आल्या असून संबंधितांवर कारवाई करण्यात आली आहे. या प्रश्नाच्या निमित्ताने मला असे विचारावयाचे आहे की, बऱ्याच वृत्तपत्रांमध्ये अनेक वेळा बातम्या छापून येतात की, आपल्या देशाचे शत्रू देशाची आर्थिक स्थिती बिघडविण्यासाठी बनावट नोटा छापण्याचे आणि त्या नोटांची तस्करी करण्याचे काम मोठ्या प्रमाणावर करतात. ही वस्तुस्थिती आहे. हा प्रश्न अतिशय महत्त्वाचा आहे. बनावट नोटा छापणाऱ्या लोकांना पकडून त्यांच्यावर कारवाई करण्यात आली ही चांगली गोष्ट आहे. परंतु सर्वसामान्य माणूस ज्या ज्या वेळी व्यवहारात मिळालेल्या 500-100 रुपयांच्या नोटा बँकेत जमा करण्यासाठी जातो त्या वेळी त्यांच्याकडे असलेल्या नोटा बनावट असल्यामुळे बँकेकडून त्या परत केल्या जातात किंवा जप्त केल्या जातात. संपूर्ण वर्षात अशा किती बनावट नोटांची माहिती बँकांनी महाराष्ट्र शासनाला दिली, एकूण किती बनावट नोटा शासनाने ताब्यात घेतल्या आणि किती जणांवर कारवाई केली आहे ?

नंतर श्री.बरवड....

असुधारित प्रत / प्रारंभिक

ता. प्र. क्र.41893 .....

श्री. आर. आर. पाटील : सभापती महोदय, लोकांनी केलेल्या तक्रारी, पोलिसांना माहिती देणाऱ्यांकडून आलेली माहिती त्याचबरोबर बँकांनी पोलिसांकडे केलेल्या तक्रारी यानुसार या जून अखेरच्या सहा महिन्यांमध्ये 1,04,80,210 रुपये बनावट असल्याचे आपल्या राज्यात आढळून आले. त्या संदर्भात गुन्हे नोंदविले आहेत. त्यातील काही आरोपी पकडलेले आहेत. बाकीच्या आरोपींचा शोध सुरु आहे. ही गोष्ट खरी आहे की, या बनावट नोटा मार्केटमध्ये आणून देशाच्या चलन व्यवस्थेवरच हा हल्ला आहे. यामध्ये सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेली माहिती खरी आहे की, यामध्ये काही परकीय लोकांचा सुद्धा सहभाग आहे. आतापर्यंत आमच्याकडे जी माहिती आहे त्यानुसार बांगलादेशच्या सीमेवरून पाकिस्तान स्पॉन्सर्ड अशा बनावट नोटा देशामध्ये आढळून आलेल्या आहेत. या संदर्भात सेंट्रल एजन्सीज कार्यरत आहेत. राज्य सरकारचे पोलीस कार्यरत आहेत. या बाबतीतील आमचे युनिट अधिक सक्षम करण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत. ज्या ज्या वेळी अशी घटना आढळून आल्या त्या त्या वेळी खोलात जाऊन तपास केलेला आहे आणि करतील.

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी या ठिकाणी अतिशय महत्वाचा प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. मंत्री महोदयांनी उत्तरात हे मान्य केले की, आपल्या आर्थिक परिस्थितीवर घाला घालण्यासाठी ही केले जाते. काही खाजगी बँका या मनी लॉडरींगमध्ये इन्व्हॉल्व आहेत. अशा खाजगी बँकांवर कारवाई करणार का ? कारण रिझर्व्ह बँकेने अशा बँकांवर ताबे ओढलेले आहेत. ही चेन तोडण्यासाठी शासन कोणती पध्दत अवलंबणार आहे ?

श्री. आर. आर. पाटील : सभापती महोदय, या बनावट नोटा कोणाकडे सापडल्या तर त्या कोठून आल्या, त्याच्या मागचा सोर्स काय होता, त्याच्याही मागचा सोर्स काय होता याचा शोध घेतला जातो. आतापर्यंत आपल्या सर्व यंत्रणा बांगलादेशच्या सीमेपर्यंत जाऊन थांबत आहेत. या बाबतीत सेंट्रल एजन्सीजकडून आपण मदत घेतो. त्यांचे युनिट्स या बाबतीत खूप कार्यरत आहेत. आपल्या चलनामध्ये बनावट नोटा येऊ नयेत म्हणून ज्या सक्षमतेने आणि संवेदनशीलपणे जो तपास करणे आवश्यक आहे तो केला जात आहे. यामध्ये कोणीही असो, खाजगी बँका असतील किंवा इतर कोणीही असेल त्यांना आरोपी केले जाते आणि त्यांच्यावर कारवाई केली जाते.

RDB/

ता. प्र. क्र. 41893 .....

श्री. प्रवीण पोटे-पाटील : सभापती महोदय, हा प्रश्न फक्त राज्यापुरताच मर्यादित नसून संपूर्ण देशाच्या दृष्टीने हा महत्वाचा प्रश्न आहे. आपल्या राज्यामध्ये आजपर्यंत बऱ्याचदा अशा बनावट नोटा सापडतात. जवळजवळ रोजच अशा नोटा सापडतात. पण मला असे वाटते की, यासाठी जर एक स्पेशल स्क्वाड आपण नेमला तर याच्या मुळात जाऊन शेवटपर्यंत नायनाट करू शकतो. या दृष्टीने शासन काही करणार आहे का ?

श्री. आर. आर. पाटील : सभापती महोदय, या बाबतीत आपले एटीएस तसेच सर्व क्राईम शाखा, सर्व पोलीस ज्या ठिकाणी बनावट नोटा सापडतील त्या ठिकाणी कार्यरत होत आहेत. आणखी वेगळे युनिट केले तर एवढ्या मोठ्या राज्याला एखादे युनिट पुरे पडू शकत नाही. एखादे स्पेशल युनिट नेमले तर बाकीचे लोक आमची जबाबदारी नाही असे म्हणण्याची शक्यता असते. त्यामुळे यातील एक्सपर्टाईज तर आपण केलेलेच आहे पण सर्व पोलीस दलाची, सर्व बँकांची जबाबदारी आहे तसेच सेंट्रल युनिटची आणि त्यातील एजन्सीजची सुध्दा जबाबदारी आहे.

श्री. हेमंत टकले : सभापती महोदय, ज्या बनावट नोटा चलनात आणल्या जातात त्या नोटा ज्या ठिकाणी खूप गर्दी आहे, ज्या ठिकाणी खूप देवाणघेवाण होते, लोकांना वेळ नाही अशा ठिकाणी उदा. पेट्रोल पंपांवर किंवा मार्केटमध्ये आणल्या जातात. जेव्हा अशा नोटा भरणा करण्यासाठी बँकेत येतात त्या वेळेला भरणा करण्यासाठी आलेल्या माणसाला आपणच यामध्ये दोषी आहोत की काय असे वाटावयास लागते. त्यामुळे बऱ्याच वेळा त्या बँका त्या नोटा परत करून टाकतात. त्या बाबतीत पुढची कारवाई होत नाही. त्या नोटा बँक बदलून मागते. तुमच्या भरण्यामध्ये एवढ्या बनावट नोटा आलेल्या आहेत त्या बदलून द्या असे असे बँक सांगते. या बाबतीत बँकांमधील सतर्कता आणि ज्याच्याकडे ती नोटा सापडली, ज्याने ती भरली त्यालाच गुन्हेगार न समजता, त्याच्याकडे जी नोटा आली असेल त्या सर्व प्रकरणामध्ये मागे जाताना आपल्याला यामध्ये अधिक काही तरी वेगळ्या पध्दतीने तपास करता येण्याची शक्यता आहे का ?

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, होय. यासाठी आता मुंबईमध्ये सुध्दा काही खाजगी आस्थापनांनी सुध्दा खऱ्या आणि बनावट नोटा तपासण्यासाठी, नोटांची संख्या मोजण्यासाठी

RDB/

ता. प्र. क्र.41893 .....

श्री. आर. आर. पाटील....

मशीन्स बसविलेल्या आहेत. अशा मशीन्स जास्तीत जास्त बसविणे, हाच त्यावरचा मार्ग आहे. अनेक बँकांनी ही फॅसिलिटी स्वतःहून उपलब्ध करून दिलेली आहे. यामध्ये शासनामार्फत सेल्स टॅक्समध्ये असेल किंवा बाकीच्या काही गोष्टी असतील त्यामध्ये सवलती देऊन अशा मशीनची संख्या वाढविता येईल का याचाही अभ्यास सुरु आहे.

यानंतर श्री. शिगम ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. भाई जगताप : देशाच्या हिताच्या दृष्टीने हा अतिशय गंभीर प्रश्न आहे. आपल्या अर्थव्यवस्थेवर घाला घालणारा असा हा प्रश्न आहे. या प्रश्नाची व्याप्ती मोठी आहे. ही गोष्ट खरी आहे की आपले दुश्मन देश आपल्या देशाची अर्थव्यवस्था बिघडविण्याचा प्रयत्न करीत आहेत. माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितल्या प्रमाणे आपली सर्व तपासणी यंत्रणा बांगला देशच्या सीमेवर जाऊन थांबते. परंतु या सर्व गोष्टी घडविणारे लोक आपल्याच देशातील आहेत. खोट्या नोटांचा छापखाना महाराष्ट्रामध्ये पकडण्यात आला. अशी जी पकडली गेलेली माणसे आहेत त्यांना जामीन मिळाल्यानंतर पुन्हा ते हेच काम सर्रासपणे करीत असतात. तेव्हा अशा लोकांवर देशद्रोहाचा गुन्हा लावून किंवा मोकाची कलमे लावून त्यांना कायमस्वरूपी जेलमध्ये डांबून ठेवण्यात येईल काय ?

श्री.आर.आर.पाटील : दोन घटनांच्या संदर्भात हा प्रश्न विचारण्यात आलेला आहे. पहिल्या घटनेमध्ये एका प्रिंटरवर बनावट नोटा छापल्या होत्या आणि ते एका भाजिवाल्याने निदर्शनास आणून दिले. बनावट नोटा छापणा-या इसमाला पकडण्यात आले आणि नोटाही जप्त करण्यात आले. अशा प्रकारच्या नोट पकडणे अवघड नाही. सामान्य लोक देखील अशा प्रकारच्या बनावट नोटा ओळखू शकतात. परंतु आपल्या नोटेसारखा कागद आणि तसेच प्रिंटिंग आणि एक्स्पर्टला देखील फरक स्पष्ट करता येत नाही अशा प्रकारच्या बनावट नोटा देखील असतात. मागील वेळी जप्त केलेल्या नोटा ह्या ख-या की खोट्या हे ओळखता आले नाही. मशिनमध्ये घातल्या शिवाय नोट खरी की खोटी हे कळत नाही इतका सारखेपणा ज्या नोटांमध्ये आणलेला असतो अशा नोटा ओळखण्यासाठी मशिनची संख्या वाढविण्याची आवश्यकता आहे. देशामध्ये नोटा मोजण्यासाठी अशा प्रकारच्या मशिनची संख्या वाढायला लागलेली आहे. त्याच यंत्रामध्ये खोट्या नोटा तपासण्याची सोय आहे. तेव्हा जसजशी या मशिनची संख्या वाढेल तसतसे चलनामध्ये किती खोट्या नोटा आहेत हे कळून येईल.

अॅड. आशिष शेलार : अतिशय गंभीर विषयावर आपण या ठिकाणी चर्चा करीत आहोत. मंत्री महोदयांनी हेही सांगितले की, हे देशाविरुद्ध छुपे युद्ध आहे. आता तज्ज्ञांना देखील ओळखण्यास कठीण जाते अशा प्रकारच्या बनावट नोटा चलनामध्ये यावयास लागलेल्या आहेत असे मंत्री महोदयांनी सांगितले. तेव्हा आपल्या पोलीस खात्याने याबाबतीत काही संशोधन करून या नोटा छापण्याच्या बाबतीत आरबीआयला काही सूचना केलेल्या आहेत काय, असल्यास, कोणत्या ?

==2==

ता.प्र.क्र. 41893....

अॅड. आशिष शेलार...

बनावट नोटा किंवा प्रिंटर्स हस्तगत केले जातात त्याचे पोलीस खाते काय करते ?

श्री. आर.आर.पाटील : आपण साहित्य जप्त करतो आणि कोर्टाची परवानगी मिळेपर्यंत ते पोलीसस्टेशनमध्ये ठेवतो. जेव्हा केसचे निकाल लागतात त्यावेळी ते साहित्य कुणीच नेण्याच्या लायकीचे नसते. त्यामुळे पुढे काय होते हाही माझ्यापुढे प्रश्न आहे. बराच काळ ते साहित्य पडून रहाते आणि आपोआप नष्ट होते. अशा प्रकारच्या बनावट नोटा आरबीआय, राज्य सरकारचे वरिष्ठ पोलीस अधिकारी, सेंट्रल गव्हर्नमेंटच्या वेगवेगळ्या एजन्सी यांच्या बैठका होत असतात. चलनामध्ये अशा नोटा येऊ नयेत आणि त्यावर काय उपाययोजना केल्या जाव्यात यासंबंधीच्या सूचना केन्द्र सरकारकडून येत असतात. आपल्याला काही माहिती मिळाली तर आपण देखील ती माहिती त्यांना देत असतो.

...3..

राज्यात पोलीस भरतीसाठी सुरु केलेल्या ऑनलाईन

प्रवेश प्रक्रियेतील सर्व्हर बंद पडल्याबाबत

(५) * ४२१४९ श्रीमती अलका देसाई, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.मोहन जोशी, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात यावर्षी पोलीस भरतीसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया सुरु करण्यात आली परंतु तासन्तास सर्व्हर बंद झाल्यामुळे हजारो उमेदवार पोलीस भरतीपासून वंचित राहिल्याचे दिनांक ४ मे, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबतीत शासनाकडून चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, सर्व्हर बंद झाल्यामुळे प्रवेश शुल्क भरू न शकलेल्या उमेदवारांना मुदत वाढवून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) पोलीस शिपायांच्या रिक्त पदांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया दिनांक १५ ते ३० एप्रिल, २०१३ इतक्या दीर्घ कालावधीसाठी ठेवण्यात आली होती. सदर भरती प्रक्रियेसाठी महाराष्ट्र शासनाचा सर्व्हर वापरण्यात आला होता व तो केव्हाही, कोठेही बंद पडलेला नव्हता. सदर कालावधीत संपूर्ण महाराष्ट्रात ३,४७,७३९ इतक्या उमेदवारांनी पोलीस भरतीसाठी फॉर्म भरले आहेत.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) पोलीस शिपाई भरतीसाठी फॉर्म भरून सबमिट करण्याची तारीख दिनांक ३० एप्रिल, २०१३ अशी होती. त्यानंतर देखील पुढील दोन दिवस डेबीट / क्रेडिट कार्डाद्वारे ऑनलाईन पैसे भरण्याचा तसेच स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत प्रवेश शुल्क चलनाद्वारे रोखीने भरण्याचा पर्याय उमेदवारांना उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. यामुळे शुल्क भरण्यासाठी मुदतवाढ देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

...नंतर श्री. गिते...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-1

ABG/ D/ KTG/ MMP/ D/ प्रथम श्री.शिगम

13:00

ता.प्र.क्र.42149...

श्रीमती अलका देसाई : सभापती महोदय, दिनांक 15 ते 30 एप्रिल, 2013 या दरम्यान सर्व्हर बंद पडल्यामुळे ग्रामीण भागातील उमेदवारांना पोलीस भरती प्रक्रियेमध्ये भाग घेता आला नाही. उत्तरामध्ये माननीय गृहमंत्र्यांनी असे नमूद केले आहे की, सदर कालावधीत सर्व्हर बंद पडलेला नाही. दुसऱ्या प्रश्नाच्या उत्तरात नमूद केले आहे की, पोलीस शिपाई भरतीसाठी फॉर्म भरून सबमिट करण्याची तारीख दिनांक 30 एप्रिल, 2013 अशी होती. त्यानंतर देखील पुढील दोन दिवस डेबीट, क्रेडीट कार्डाद्वारे ऑनलाईन पैसे भरण्याचा तसेच स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत प्रवेश शुल्क चलनाद्वाने रोखीने भरण्याचा पर्याय उमेदवारांन उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. पहिल्या प्रश्नाचे उत्तर आणि दुसऱ्या प्रश्नाचे उत्तर यात विसंगती दिसून येते.

सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी कृपया प्रश्न विचारावा.

श्रीमती अलका देसाई : सभापती महोदय, या कालावधीत सर्व्हर बंद नव्हते तर फॉर्म सबमिट करण्यासाठी दोन दिवस मुदत का वाढवून देण्यात आली ? फॉर्म सबमिट करण्याच्या प्रक्रियेमुळे उमेदवारांवर अन्याय झाला आहे, तो अन्याय कसा दूर करणार आहात ?

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, कोणावरही अन्याय झालेला नाही. कोणाला अन्याय झाला आहे असे वाटले तर त्यांना पुढील पोलीस भरतीमध्ये संधी आहे. सदर कालावधीत सर्व्हर बंद नव्हता. 3 लाख 47 हजार उमेदवारांनी अर्ज भरलेले आहेत. ग्रामीण भागातील उमेदवारांना अर्ज भरण्यास आणि बँकेमध्ये चलन भरण्यासाठी दोन दिवस मुदतवाढ देण्यात आली होती. कोणाचेही चुकसान होऊ नये म्हणून ही मुदत वाढ देण्यात आली होती. ऑनलाईन भरतीमध्ये सर्व्हर कधीही, कोठेही बंद नव्हता. सगळ्यांनी शेवटच्या तासात अर्ज भरण्याचा प्रयत्न केला तर तांत्रिक अडचणी त्यांना येत असतील. अर्ज भरण्यासाठी 15 दिवस मुदत देण्यात आली होती.

अॅड.अनिल परब : सभापती महोदय, माझा थोडा वेगळा प्रश्न आहे. मागच्या अधिवेशनात पोलिसांच्या मुलांना पोलीस भरतीमध्ये 10 टक्के रिझर्व्हेशन देणार असे कबूल केले होते. या भरतीच्या वेळी देखील पोलिसांच्या मुलांसाठी 10 टक्के रिझर्व्हेशन मिळाले नाही. पोलीस भरतीमध्ये पोलिसांच्या मुलांना 10 टक्के रिझर्व्हेशन कधी ठेवण्यात येणार आहे ?

2...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-2

ABG/ D/ KTG/ MMP/ D/ प्रथम श्री.शिगम

13:00

ता.प्र.क्र.42149...

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, पुढील पोलीस भरतीपर्यंत हा निर्णय व्हावा अशी माझी इच्छा आहे. पोलीस भरती प्रक्रिया सुरुच रहाणार आहे. परंतु पुढच्या भरतीपर्यंत हा निर्णय व्हावा, तसा पोलीस महासंचालकांकडून प्रस्ताव शासनाला प्राप्त झालेला आहे. तो प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागाकडे जाईल. सदर प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर समोर जाईल. परंतु या प्रस्तावाला लवकरात लवकर मान्यता घेण्याचे माझे प्रयत्न सुरु आहेत.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, या ठिकाणी सर्व्हर बंद पडल्या संबंधी प्रश्न उपस्थित झालेला आहे. आपण कितीही सांगितले की, सर्व्हर बंद पडले नाही तरी तो हळू होतो ही वस्तुस्थिती आहे. लाखोच्या संख्येने उमेदवार फॉर्म भरतात त्यामुळे सर्व्हरवर लोड येतोच. अशी जर परिस्थिती यापुढे तयार झाली तर चार, पाच दिवसांची मुदतवाढ देण्याचा विचार करण्यात येईल काय ? या भरतीच्या उमेदवारांना चलनाने पैसे भरण्यास अडचण येऊ नये म्हणून दोन दिवस मुदत वाढवून दिली आहे. परंतु या काळात काही उमेदवारांना चलनाने पैसे भरता आले नाही, त्यांच्यासाठी वेगळा विचार करण्यात येईल काय ?

श्री.आर.आर.पाटील : अनेक जिल्ह्यातील भरती प्रक्रिया पूर्ण होऊन पात्र उमेदवार ट्रेनिंगला सुध्दा गेलेले आहेत. या संदर्भात कोठे तरी अडचणी आल्या असतील, त्याबाबतची माहिती आम्ही गोळा करू. उमेदवारांना चलनाने पैसे भरण्यास अडचणी आल्या असतील. त्यासंदर्भातील दोष दूर केले जातील. तसेच आपल्या सूचनांचा पुढील भरतीच्या वेळी जरूर विचार करू.

3...

ताडाळा (ता.मूल, जि.चंद्रपूर) येथील अल्पवयीन मुलीचे अपहरण होवून झालेला खून

(६) * ४१८१५ श्रीमती शोभाताई फडणवीस, श्री.नागो पुंडलिक गाणार : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ताडाळा (ता.मूल, जि.चंद्रपूर) येथील अल्पवयीन मुलीचे दिनांक ८ एप्रिल, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास अपहरण झाल्याचे तसेच तिच्या शरीराचा सांगाडा चामोर्शी तालुक्यातील करकापल्ली येथील बेलघाटा जंगलात दिनांक २८ एप्रिल, २०१३ रोजी वा त्या सुमारास सापडल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी आतापर्यंत किती जणांना अटक केली आहे,

(३) असल्यास, या प्रकरणातील आरोपी नानाजी कुलसुंगे रा.करकापल्ली हा अल्पवयीन मुलीचा विक्रीचा व मुली पुरविण्याचा धंदा करित असल्याची तक्रार येथील गावकऱ्यांनी पोलिसांकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, त्यात काय आढळून आले,

(५) असल्यास, तदनुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय.

(२) पो.स्टे.मूल येथे अप क्र.३७/२०१३ कलम ३६३, ३६६, (अ) ३६४, ३०२, २०१, ३४ भा.दं.वि. अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून सदर गुन्ह्यात दोन आरोपींना अटक करण्यात आलेली आहे.

(३) व (४) नाही. गुन्ह्यातील आरोपी क्र.(२) नानाजी कुळसुंगे यांच्याविरुद्ध गावकऱ्यांनी तक्रार दिल्याचे आढळून आले नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्रीमती शोभा फडणवीस : सभापती महोदय, दिनांक ८ एप्रिल, २०१३ रोजी अल्पवयीन मुलीचे अपहरण झाले. दिनांक ९ एप्रिल, २०१३ रोजी त्या मुलीच्या आई-वडिलांनी पोलीस स्टेशनमध्ये तक्रार नोंदविली. त्यांनी तक्रार नोंदविताना गुन्हेगाराचे नाव सांगितले. पोलीस

४...

०२-०८-२०१३ (असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-४

ABG/ D/ KTG/ MMP/ D/ प्रथम श्री.शिगम

१३:००

ता.प्र.क्र.४१८१५...

श्रीमती शोभा फडणवीस...

गुन्हेगारांना घेऊन करकापल्ली येथे गेले. त्या ठिकाणी असे कळले की, नानाजी कुळसंगे हा अल्पवयीन मुलीचे अपहरण करून आंबोली येथे आणून त्याच्या नातेवाईकाकडे ठेवतो आणि त्या अल्पवयीन मुलीची विक्री करतो. ही माहिती तेथील लोकांनी सांगितले. परंतु पोलिसांनी दिनांक ९ एप्रिल, २०१३ रोजी कोणत्याही प्रकारची चौकशी न करता गुन्हेगारांना सोडून दिले. १८ दिवस चौकशी न केल्यामुळे त्या मुलीचा सापळा त्या गावातील गुराख्याने दाखविला...

यानंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SGB/

13:05

ता.प्र.क्र.41815...

श्रीमती शोभा फडणवीस...

तो माणूस अल्पवयीन मुलींना विकण्याचा धंदा करतो. गावकऱ्यांनी पोलिसांना आणि तिच्या नातलगांना ही माहिती दिली आहे. या सर्व प्रकरणाची सखोल चौकशी करून अल्पवयीन मुलींच्या विक्रीचा धंदा बंद केला जाईल काय?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, या प्रश्नाचे उत्तर मी दिले आहे. आज सकाळी सधनाची बैठक सुरु होण्यापूर्वी माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी या प्रकरणाची आणखी काही माहिती माझ्याकडे सुपूर्द केली आहे. त्या माहितीच्या अनुषंगाने आणि एका मुलीच्या मृत्यूचे प्रकरण असल्यामुळे वरिष्ठ डीवायएसपी दर्जाच्या अधिकाऱ्याकडून संपूर्ण गोष्टीचा फेरतपास केला जाईल आणि चौकशीही केली जाईल.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, या गावामध्ये अशाच प्रकारच्या घटना यापूर्वी सुध्दा घडलेल्या आहेत. अल्पवयीन मुली बेपत्ता होण्याची कारणे काय आहेत याचा तपास वरिष्ठ अधिकाऱ्यांकडून केला जाईल काय?

श्री.आर.आर.पाटील : या प्रश्नाचे लेखी उत्तर मी दिले आहे. माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर यांनी जी माहिती दिली आणि आज सकाळी माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी जी माहिती सांगितली त्यावेळीच मी मान्य केले की, या प्रकरणाची डीवायएसपी दर्जाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याकडून चौकशी केली जाईल. आणखी काही मुली मिसिंग होत्या का, त्यांना गैरप्रकार करायला लावत होते का याबाबत सर्व गोष्टींची फेर चौकशी केली जाईल आणि यापूर्वी गावातील मुलींच्या बेपत्ता झाल्याच्या बाबतीत सुध्दा चौकशी केली जाईल.

**पुणे जिल्ह्यात शिरूर, शिक्रापूर आणि हडपसर परिसरातील
ए.टी.एम. सेंटरमधून झालेली चोरी**

(७) * ४३१७४ डॉ.नीलम गोन्हे : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यात शिरूर, शिक्रापूर आणि हडपसर परिसरात माहे मे, २०१३ मध्ये वा त्यादरम्यान ए.टी.एम. सेंटर फोडून चोरट्यांनी लाखोंची रोकड चोरी केल्याच्या घटना घडल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आतापर्यंत या प्रकरणातील किती जणांना अटक केली व त्यांच्यावर कोणत्या कलमान्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे,

(३) असल्यास, तदनुषंगाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच अशा प्रकारच्या घटना रोखण्याकरिता कोणत्या विशेष उपाययोजना केल्या आहेत वा करण्यात येत आहेत ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय, मौजे रांजणगांव एम.आय.डी.सी. ता.शिरूर, येथे स्टेट बँकेचे एटीएम व शिवशक्ती चौक, फुरसुंगी, ता.हवेली, हडपसर येथील अॅक्सीस बँकेचे एटीएम अज्ञात चोरट्यांनी फोडून एकूण रुपये ३०,७०,९००/- इतकी रोकड चोरी केलेली आहे. परंतु शिक्रापूर, जि.पुणे येथे एटीएम चोरीबाबत माहे मे, २०१३ मध्ये वा त्या दरम्यान अशा प्रकारची कोणतीही घटना घडलेली नाही.

(२) व (३) मौजे रांजणगांव एम.आय.डी.सी. ता.शिरूर येथील स्टेट बँकेचे एटीएम सेंटर फोडल्याबाबत शिरूर पोलीस स्टेशन येथे गु.र.नं. १०३/२०१३ भा.द.वि. कलम ४६१, ३८० प्रमाणे दिनांक ०२.०४.२०१३ रोजी गुन्हा दाखल केला असून सदर प्रकरणी ३ जणांना अटक केली आहे व दोन आरोपी फरार आहेत.

शिवशक्ती चौक, फुरसुंगी, ता.हवेली, हडपसर येथील अॅक्सीस बँकेचे एटीएम सेंटर फोडल्याबाबत हडपसर पोलीस स्टेशन येथे गु.र.नं. १९५/१३ भा.दं.वि. कलम ३८०, ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल केला असून सदर प्रकरणी ३ जणांना दिनांक १४.०५.२०१३ रोजी अटक केलेली आहे व दोन आरोपी अद्याप पर्यंत मिळून आलेले नाहीत. सदर प्रकरणी आरोपींचे विरुद्ध दिनांक १२.०७.२०१३ रोजी मा.प्रथम वर्ग न्यायदंडाधिकारी, लष्कर कोर्ट, पुणे यांचे न्यायालयात दोषरोपपत्र दाखल करण्यात आलेले आहे. सदरचा खटला न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) अशा प्रकारचे गुन्हे होऊ नये याकरीता संबंधित एटीएमच्या बँकाचे अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधून एटीएम मध्ये २४ तास वॉचमन नेमण्याबाबत सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच एटीएम मध्ये दोन ते तीन कॅमेरे बसविण्यास सांगितले आहे. एटीएमचे ठिकाणी रात्रीचे पोलीस गस्त नेमण्यात आलेली आहे.

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, एटीएममधून रोख रक्कमेची चोरी झाल्याबाबत उत्तरामध्ये मान्य केले आहे. तीन जणांना अटक केली असून दोन आरोपी अद्याप सापडलेले नाहीत. या घटनेबाबत अडीच महिने होऊन गेले आहेत. आरोपी शिरूर, शिक्रापूर भागात असल्यामुळे पुणे, नगर व बीड मार्गावर वारंवार चोऱ्या होत आहेत. शासनाने बँकांना सूचना

...3...

ता.प्र.क्र.43174....

डॉ.नीलम गोन्हे....

देऊनही त्याची अंमलबजावणी होण्यास दिरंगाई का होत आहे? वाहन पार्क करुन एटीएम मधून पैसे काढता येतात, एटीएम बाहेर पुरेशी विद्युत व्यवस्था नसल्यामुळे आसपास दबा धरुन बसलेले गुंड पैसे काढून बाहेर येणाऱ्या लोकांवर झडप घालतात आणि त्यांची लूटमार करतात. त्यादृष्टीने बँकांना सूचना दिल्या जातील काय?

श्री.आर.आर.पाटील : एटीएममधून पैसे चोरले जाऊ नयेत किंवा एटीएम मशिन फोडले जाऊ नये म्हणून सीसीटीव्ही बसवावेत, रात्रीच्या वेळी वॉचमन नेमावा अशा सूचना बँकांना दिलेल्या आहेत, रिझर्व्ह बँकेने सुध्दा या बँकांना तशा सूचना दिलेल्या आहेत. परंतु सूचनांचे पालन केले जात नाही. म्हणून अशा गुन्हेगारांचे फावते. म्हणून राज्य सरकारने एटीएम बसविले आहेत तेथे रात्री गस्त वाढविण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत. पाच पैकी तीन आरोपी पकडले असून काही रक्कमही जप्त केली आहे. दोन आरोपी अद्याप फरार आहेत. त्यांचाही शोध घेतला जात आहे.

सभापती महोदय, एटीएममधील रोख रक्कम चोरीला जाऊ नये म्हणून जे नियम आहेत त्या नियमांचे काटेकोरपणे पालन करण्याच्या सूचना बँकांना पुन्हा एकदा देण्यात येतील.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, अॅक्सीस बँक आणि अशा प्रकारच्या घटना यामध्ये समीकरण दिसून येत आहे. मध्यंतरी अॅक्सीस बँकेच्या एटीएममधून पोलिसांच्या खात्यातील रोख रक्कम चोरीला गेली होती. भविष्यकाळात अशा घटना घडू नयेत म्हणून कोणती पावले उचलण्यात आली आहेत?

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, अॅक्सीस बँकेच्या एटीएममधून पोलिसांची खाती हॅक झाली होती. परदेशातून येऊन बनावट कार्ड तयार करण्यात आली आणि त्या माध्यमातून परदेशात जाऊन खात्यातून रक्कम काढण्यात आली. त्या बँकेने पोलिसांचे आणि ज्यांचे पैसे खात्यातून काढले गेले होते त्यांना ती रक्कम परत केली आहे. कोणाचे नुकसान झालेले नाही. गुन्हा रजिस्टर झालेला आहे. आरोपी जेथे आहेत त्याबाबत रेड कॉर्नर नोटीस काढल्या आहेत. आम्ही त्या आरोपींची मागणी केलेली आहे. ते आरोपी आम्ही अरेस्ट करणार आहोत. पोलिसांचे पगार चोरीला गेले, त्याच बँकेचे एटीएम फोडले असा काही संबंध आतापर्यंतच्या तपासात आढळून आलेला नाही.

**ठाणे जिल्ह्यातील उल्हासनगर महानगरपालिकेच्या आयुक्तांचे स्वीय सहाय्यक व
बीट मुकादम यांना लाच घेताना केलेली अटक**

(८) * ४१६७३ श्री.रामनाथ मोते, श्री.विनोद तावडे, श्री.भगवान साळुंखे, श्री.नागो पुंडलिक गाणार, श्री.हेमंत टकले, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.सतीश चव्हाण : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उल्हासनगर महानगरपालिकेच्या आयुक्तांचे सव्य सहाय्यक श्री.गणेश शिंपी आणि मुकादम श्री.रिजवान शमले यांना बांधकाम व्यावसायिकांकडून ७५ हजाराची लाच घेताना दिनांक ७ मे, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास लाच लुचपत प्रतिबंधक विभागाने अटक केली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गेली अनेक वर्षे अवैध बांधकामांवरील कारवाई रोखण्यासाठी अधिकाऱ्यांना पैसे देऊन कारवाई टाळण्याचा प्रकार उल्हासनगरमध्ये होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय व तदनुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) तसेच उल्हासनगर शहरामध्ये गेल्या ५ वर्षात किती अवैध बांधकाम झाले असून किती जणांवर कारवाई करण्यात आली आहे ?

श्री.आर.आर.पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) सदर प्रकरणी आरोपी लोकसेवक श्री.गणेश शिंपी, स्वीय सहाय्यक व श्री.रिजवान शमले मुकादम यांनी फिर्यादी श्री.मनोज मदनसिंग ठाकूर यांचेकडून अनुक्रमे रुपये २५,०००/- व रुपये ५०,०००/- लाचेची मागणी करून स्वीकारल्याने, त्यांच्याविरुद्ध गुन्हा रजिस्टर क्रमांक १५/२०१३ लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा, १९८८, कलम ७, १३(१)(ड) सह १३(२) अन्वये दिनांक ०८/०५/२०१३ रोजी दाखल करण्यात आला. सदर गुन्हाच्या अनुषंगाने आरोपीतांना त्याच दिवशी अटक करण्यात आली. त्यांना मा.विशेष न्यायालय, कल्याण येथे हजर केले असता, मा.न्यायालयाने त्यांना दिनांक १३/०५/२०१३ पर्यंत पोलीस कोठडी मंजूर केली. दिनांक १३/०५/२०१३ रोजी दोन्ही आरोपींची जामीनावर मुक्तता केली आहे. सदर गुन्हाच्या अनुषंगाने दोन्ही आरोपीस दिनांक १३/०५/२०१३ रोजी निलंबित केले आहे. सदर गुन्हाचा तपास सुरू आहे.

(४) उल्हासनगर शहरामध्ये गेल्या ५ वर्षात २७३८ अनाधिकृत बांधकामे निष्कासीत करण्यात आली असून, ६७५ प्रकरणात बांधकाम करण्याच्याविरुद्ध एम.आर.टी.पी. अॅक्ट अन्वये गुन्हे दाखल करण्यात आले.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, उल्हासनगर महापालिकेच्या अधिकाऱ्यांना लाच घेताना पकडण्यात आले असून शासनाने त्यांच्यावर कारवाई केलेली आहे. उल्हासनगर शहरामध्ये गेल्या ५ वर्षात अनाधिकृत बांधकामे किती झालेली आहेत व यामध्ये किती अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करण्यात आली आहे ? असा प्रश्न मी विचारला होता परंतु या प्रश्नाला लेखी उत्तरात असे उत्तर देण्यात आले आहे की, " ५ वर्षांमध्ये २,७३८ अनाधिकृत बांधकामे निष्कासीत करण्यात

०२-०८-२०१३

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

॥-२

SGJ/ D/ KTG/

प्रथम श्री. भोगले.....

१३:१०

ता.प्र.क्र. : ४१६७३ .....

श्री. रामनाथ मोते.....

आलेली आहेत." याचा अर्थ उल्हासनगर येथे किती तरी पटीने अनाधिकृत बांधकामे झाली असतील त्यामुळे उल्हासनगर येथे अवैध बांधकामाची संख्या किती आहे, तसेच जी बांधकामे अवैध होती ती आपण निष्कासीत केलेली आहे त्यांच्याविरुद्ध गृह विभागाने काय कारवाई केलेली आहे ?

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, यासंदर्भातील सर्व डिटेल्सची माहिती नगरविकास विभागाकडून घेऊन ती पटलावर ठेवली जाईल.

...३...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

राज्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांवरील सचिव पदावर**उमेदवारांची नेमणूक करण्याबाबत**

(९) * ४२४११ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.दिपकराव साळुंखे-पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांवरील सचिवांच्या पदांसाठी शासनाने स्पर्धा परिक्षा घेऊन निवड प्रक्रिया करूनही निवड झालेल्या उमेदवारांच्या माहे मे २०१३ पर्यंत नेमणुका करण्यात आल्या नसल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील ३०० पैकी १७९ कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमध्ये अधिकृत सचिव कार्यरत नसल्यामुळे शिपाई तसेच निवृत्त किंवा कनिष्ठ कर्मचाऱ्यांना तात्पुरता कार्यभार देवून दैनंदिन आर्थिक व्यवहार केले जात असल्याचे निदर्शनास आले, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील बाजार समित्यांमध्ये दैनंदिन आर्थिक व्यवहारांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी व आर्थिक महसुलात वाढ होण्याकरिता शासनामार्फत सचिवांच्या नेमणुका करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप कोणतीही कार्यवाही केलेली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुरेश धस, श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील यांच्या करिता : (१) होय.

(२) होय.

(३) पणन मंडळाने ३६२ उमेदवारांची यादी प्रसिध्द करून राज्यातील एकूण १४७ बाजार समित्यांमध्ये रिक्त असलेल्या सचिव पदांवर पॅनलमधील उमेदवारांच्या नियुक्त्या करण्याबाबत दिनांक ७.१.२०१३ रोजीच्या परिपत्रकान्वये बाजार समित्यांना सूचना देण्यात आल्या होत्या तथापि सचिव पदाच्या भरतीमध्ये गैरप्रकार घडत असल्याच्या तक्रारी प्राप्त झाल्याने शासनाने दिनांक ७.६.२०१३ रोजी सचिव पदाच्या भरतीबाबतचे अधिकार पणन मंडळास देण्याबाबतची अधिसूचना प्रसिध्द करून त्यावर बाजार समित्यांकडून व इतर व्यक्ती/संस्थांकडून हरकती/सूचना मागविल्या आहेत. सदर अधिसूचनेच्या अनुषंगाने शासनाकडे प्राप्त झालेल्या सदर हरकती/सूचनांवर आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. जयवंतराव जाधव : सभापती महोदय, राज्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांमधील गैरव्यवहारांवर नियंत्रण आणण्यासाठी सचिवांच्या नियुक्त्या करण्यात आल्या होत्या. परंतु सचिवांच्या नियुक्त्या कशा प्रकारे कराव्यात यासंदर्भात केंद्रशासनाने सूचना दिल्या होत्या त्याला हरताळ फासत शासनाने पुन्हा या बाजार समित्यांकडून हरकती मागविल्या असून हरकती मागविण्याचा नेमका उद्देश काय आहे ? ज्या ठिकाणी सचिवांच्या नियुक्त्या झालेल्या आहेत त्या ठिकाणी गैरव्यवहार झालेले आहे असे उत्तरात आपण मान्य केलेले आहे. ज्या बाजार समित्यांमध्ये गैरव्यवहार झालेले आहेत त्यासंदर्भात आपण कोणती कारवाई करणार आहात ? सर्व बाजार समित्यांच्या नियुक्त्या राज्यस्तरीय केल्या जाणार आहे काय ?

...४...

ता.प्र.क्र. :४२४११ .....

श्री. सुरेश धस : सभापती महोदय, बाजार समित्यांमधील गैरव्यवहाराचा विषय सन्माननीय सदस्य श्री. जयवंतराव जाधव यांनी उपस्थित केलेला आहे. सुरुवातीला बाजार समित्यांना सचिव नेमण्याचे अधिकार देण्यात आले होते. परंतु सचिवांनी आमच्याकडून ५-५/१०-१० लाख रुपये मागितल्याची तक्रार शासनाकडे केल्या होत्या. राज्य शासनाने ३६२ सचिवांचे पॅनल जाहीर केल्यानंतर यासंदर्भात हरकती मागविल्या होत्या. आम्ही अशा प्रकारचे पॅनल तयार करित आहोत याबाबतीत कोणाचे काही म्हणणे आहे काय यासाठी हरकती मागविण्यात आल्या होत्या. यामध्ये जवळ जवळ २२२ हरकती आलेल्या आहेत. सचिवांच्या नेमणुकीच्या संदर्भात अगोदर कायदा नव्हता परंतु आता यासंदर्भात रीतसर नोटीफिकेशन निघालेले आहे.

श्री. जयवंतराव जाधव : सभापती महोदय, केंद्रशासनाने आपल्याला ज्या सूचना केलेल्या आहेत त्या आपण मान्य करणार की, त्या हरकतीवर सुधारणा करून मान्य करणार आहात ?

श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील : सभापती महोदय, बाजार समित्यांच्या सचिवांच्या कार्यपध्दतीवर सातत्याने आक्षेप होत होते. यासंदर्भातील नवीन मॉडेल ॲक्ट स्वीकारलेला असून त्याअनुषंगाने कार्यवाही सुरु आहे. सचिवांच्या संदर्भात विशेष असे निर्देश नव्हते. सुनियंत्रण व्यवस्थित व्हावे, कारभार अधिक पारदर्शक व्हावा यासाठी नियमावली तयार करण्यात आलेली आली असून सचिव प्रक्रिया सुध्दा हा त्यातीलच एक भाग आहे. आता नव्याने आदेश काढून ही प्रक्रिया सुरु करण्यासंदर्भात पणन मंडळाला सर्व अधिकार देण्यात आलेले आहेत.

श्री. रमेश शेंडगे : सभापती महोदय, कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये लाखो शेतकऱ्यांच्या मालाची खरेदी विक्री होत असते. एखाद्या कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या संचालकांनी गैरव्यवहार केला तर त्यांच्यावर कास्वाई होत असते. कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये सचिवांचे पद हे फार महत्वाचे असते. प्रश्न क्रमांक दोन मध्ये असे म्हटले आहे की, "अधिकृत सचिव कार्यरत नसल्यामुळे शिपाई तसेच निवृत्त किंवा कनिष्ठ कर्मचाऱ्यांना तात्पुरता कार्यभार देऊन त्यांच्याकडून सचिवांचे काम करून घेतले जाते." खरे म्हणजे ही एक प्रकारे शेतकऱ्यांची फसवणूक आहे. त्यामुळे कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांवर सचिवांच्या नियुक्त्या किती दिवसात केल्या जाणार आहेत ?

...५...

ता.प्र.क्र. :४२४११ .....

श्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील : सभापती महोदय, अनेक बाजार समित्यांमध्ये अनधिकृतपणे सचिवांची पदे भरून कामकाज सुरु ठेवले जात होते. परंतु आता सचिवांच्या नियुक्तीच्या संदर्भात महिन्याभरात कार्यवाही पूर्ण केली जाईल एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

यानंतर श्री. भारवि....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.जयवंतराव जाधव : सभापती महोदय, आदेश डावलून सचिवांच्या नियुक्त्या केल्या आहेत हे आपल्या निदर्शनास आले आहे काय, असल्यास, त्यासंबंधी शासन कोणती कारवाई करणार आहे ?

श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील : सभापती महोदय, अशा सगळ्या नेमणुका रद्द करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. तसेच, अशा अवैध नेमणुका का करण्यात आल्या आहेत अशा आशयाचा शो-कॉज नोटीसा बाजार समित्यांना देण्यात आल्या आहेत.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपला आहे.

.....

पृ.शी.: लेखी उत्तरे

मु.शी.: तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहासमोर ठेवणे

अतिरिक्त सचिव : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने दिनांक 26 जुलै 2013 रोजीची तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहा समोर ठेवीत आहे.

सभापती : दिनांक 26 जुलै 2013 ची तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहा समोर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेली यादी छपावी.)

पृ.शी.: लेखी उत्तरे

पृ.शी.: अतारांकित प्रश्नोत्तराची अकरावी, बारावी, तेरावी,
चौदावी, पंधरावी, सोळावी, सतरावी, अठरावी,
एकोणिसावी मुद्रित यादी व विसावी, एकविसावी
अमुद्रित स्वरूपाची यादी सभागृहासमोर ठेवणे

अतिरिक्त सचिव : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अतारांकित प्रश्नोत्तराची अकरावी, बारावी, तेरावी, चौदावी, पंधरावी, सोळावी, सतरावी, अठरावी, एकोणिसावी मुद्रित व विसावी, एकविसावी अमुद्रित स्वरूपाची यादी सभागृहा समोर ठेवतो.

सभापती : अतारांकित प्रश्नोत्तराची बारावी, तेरावी, चौदावी, पंधरावी, सोळावी, सतरावी, अठरावी, एकोणिसावी मुद्रित यादी व विसावी, एकविसावी अमुद्रित स्वरूपाची यादी सभागृहासमोर ठेवण्यात आली आहे. मुद्रित प्रती उपलब्ध झाल्यानंतर त्या सदस्यांना पाठविण्यात येतील.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेली यादी छपावी.)

पृ.शी.: लेखी उत्तरे.

मु.शी.: तारांकित प्रश्नांची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवणे

प्रा.फौजिया खान (सामान्य प्रशासन राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नागपूर शहरातील राजभवन या शासकीय इमारतीवर अंजुमन हामी इस्लाम या संस्थेने अतिक्रमण करून इमारतीची नासधूस करणे या विषयावरील श्री.मितेश भांगडिया, श्री.विनोद तावडे, डॉ.रणजीत पाटील, श्री.प्रविणे पोटे-पाटील, वि.प.स. यांच्या दिनांक 17 जुलै 2013 रोजी उत्तरित झालेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक 42005 ची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवते.

सभापती : अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : अधिक माहिती छपावी.)

पृ.शी.: लेखी उत्तरे.

मु.शी.: तारांकित प्रश्नांची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवणे

श्री.रणजीत कांबळे (सार्वजनिक बांधकाम(सार्वजनिक उपक्रम वगळून)राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने यवतमाळ जिल्ह्यातील करंजी, वणी व घुग्घुस येथे बी.ओ.टी.तत्वावर सुरु असलेले रसत्याचे बांधकाम निकृष्ट प्रतीचे असणे या विषयावरील सर्वश्री संदीप बाजोरिया, सतीश चव्हाण, किरण पावसकर, रमेश शेंडगे, हेमंत टकले, वि.प.स. यांच्या दिनांक 11 डिसेंबर 2012 रोजी उत्तरित झालेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक 34982 ची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवते.

सभापती : अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : अधिक माहिती छपावी.)

पृ.शी.: लेखी उत्तरे.

मु.शी.: तारांकित प्रश्नांची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवणे

प्रा.फौजिया खान (सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने राज्यात एडस नियंत्रणाच्या नावाखाली कोट्यवधी रूपयांची उधळण झाल्याबाबत या विषयावरील सर्वश्री संजय दत्त, शरद रणपिसे, वि.प.स. आणि सर्वश्री गोविंदराव आदिक, सुधाकर गणगणे, प्रतापसिंह मोहिते-पाटील, राजन तेली, माजी वि.प.स. यांच्या दिनांक 4 एप्रिल 2008 रोजी उत्तरित झालेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक 37300 ची अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवते.

सभापती : अधिक माहिती सभागृहा समोर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : अधिक माहिती छपावी.)

पृ.शी./मु.शी.: कागदपत्रे सभागृहा समोर ठेवणे

प्रा.फौजिया खान (सामान्य प्रशासन राज्य मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र विमानतळ विकास कंपनी मर्यादित यांचा सन 2011-2012 या वर्षाचा सहावा वार्षिक अहवाल सभागृहा समोर ठेवते.

सभापती : अहवाल सभागृहा समोर ठेवण्यात आला आहे.

.....

प्रा.फौजिया खान (सामान्य प्रशासन राज्य मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ यांचा सन 2011-2012 या वर्षाचा हिशेब व हिशेब तपासणी अहवाल समोर ठेवते.

सभापती : अहवाल सभागृहा समोर ठेवण्यात आला आहे.

.....

प्रा.फौजिया खान (सामान्य प्रशासन राज्य मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ महाराष्ट्र मर्यादित यांचा सन 2008-2009 या वर्षाचा एकोणचाळिसावा वार्षिक अहवाल समोर ठेवते.

सभापती : अहवाल सभागृहा समोर ठेवण्यात आला आहे.

.....

यानंतर श्री.अजित....

श्री.राजेंद्र मुळक (वित्त राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा "भाडेपट्टीवर दिलेल्या शासकीय जमिनीचे संपादनूक लेखापरीक्षण अहवाल क्रमांक 5" सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती : लेखापरीक्षण अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला आहे.

श्री.राजेंद्र मुळक (जलसंपदा राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने "माननीय राज्यपाल महोदयांनी विविध पाटबंधारे विकास क्षेत्रासंदर्भात दिलेल्या निदेशांच्या अनुषंगाने आर्थिक वर्ष 2012-2013 मधील वितरित तरतूद व मार्च, 2013 अखेर खर्चाचा महामंडळ/जिल्हानिहाय तपशील" सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती :अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला आहे.

श्री.राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांचा सन 2011-2012 या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला आहे.

श्री.राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र भूविकास महामंडळ मर्यादित, पुणे यांचा सन 2011-2012 या वर्षाचा वार्षिक अहवाल व दिनांक 31 मार्च 2012 अखेरचा ताळेबंद - नफा-तोटा पत्रक सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला आहे.

श्री.राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांचा सन 2010-2011 या वर्षाचा लेख्यावरील भारताचे नियंत्रण व महालेखापाल यांचा लेखापरीक्षण अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : लेखापरीक्षण अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला आहे.

..2..

श्री.मधुकर चव्हाण (पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर यांचे सन 2009-2010, 2010-2011 व 2011-2012 या वर्षांचे वार्षिक अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहेत.

..3.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: विधेयकांना संमती

सभापती : विधानपरिषदेने पारित केलेल्या पुढील विधेयकांना विधानसभेकडून संमती मिळाल्याची यादी अतिरिक्त सचिव वाचून दाखवतील.

अतिरिक्त सचिव : विधानपरिषदेने पारित केलेली पुढील विधेयके विधानसभेकडून संमत करण्यात आली आहेत.

1. सन 2013 चे वि.प.वि.क्रमांक 2-महाराष्ट्र सहकारी संस्था (सुधारणा) विधेयक 2013.
2. सन 2013 चे वि.प.वि.क्रमांक 7- महाराष्ट्र पशुधन सुधारणा (सुधारणा) विधेयक 2013
3. सन 2013 चे वि.प.वि.क्रमांक 8 -महाराष्ट्र विद्यापीठ (दुसरी सुधारणा) विधेयक, 2013

पृ.शी./मु.शी.: नियम 93 अन्वये सूचनांसंबंधीची निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे

अतिरिक्त सचिव : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने आजच्या दिवसाच्या कामकाज पत्रिकेतील बाब क्रमांक 4 (अ) च्या अंतर्गत दाखविण्यात आलेल्या नियम 93 अन्वयेच्या सूचनांची निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहेत.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेली क्रमांक 1 ते 32 ही निवेदने कृपया छापवीत)

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

KK-5

AJIT/ D/ KTG/

पूर्वी श्री.भारवि..

13:20

नियम 93 अन्वये सूचनेच्या निवेदनासंदर्भात

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, मी नियम 93 अन्वये दिलेल्या सूचनांपैकी एक सूचना स्वीकृत झाली होती. त्या संदर्भातील निवेदन आलेले नाही.

सभापती : सभागृहाचे कामकाज संपेपर्यंत आणखी निवेदने येतील त्यामध्ये आपले देखील निवेदन असेल.

यानंतर श्री.बोर्डे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: आश्वासित माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे

श्री.जयंत पाटील (ग्रामविकास मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने "पंचायत समिती, सावंतवाडी येथील गट शिक्षणाधिकारी यांनी आयुक्तांची परवानगी न घेता शिक्षकांचे प्रतिनियुक्तीचे आदेश काढणे" या विषयावरील श्री.किशनचंद तनवाणी, वि.प.स. व इतर यांनी दिनांक 31 मार्च, 2011 रोजी उपस्थित केलेल्या म.वि.प. नियम 93 अन्वये सूचनेवरील निवेदनावेळी दिनांक 7 एप्रिल, 2011 रोजी दिलेल्या आश्वासनानुसार आश्वासित माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : आश्वासित माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : येथे सोबतची माहिती छपावी.)

पृ.शी./मु.शी. : औचित्याचे मुद्दे

सभापती : आता औचित्याचे मुद्दे घेण्यात येतील.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

महोदय, दुधात होणारी भेसळ ही गंभीर बाब आहे. दूध टिकून राहण्यासाठी दूध भेसळीचा धंदा करणारे लोक दुधात खाण्याचा सोडा, धुण्याचा सोडा, निरमा, युरिया इत्यादी पदार्थ मिसळवितात. रासायनिक पदार्थ टाकून तयार झालेले हे पांढरे विषारी पाणी दुधात मिसळवून त्या दुधाची मुंबई शहर, ठाणे व राज्यातील अनेक भागात विक्री केली जाते.

महोदय, दर अधिवेशनात दूध भेसळीच्या विषयावर लक्षवेधी सूचना किंवा प्रश्नाच्या रुपाने चर्चा होते. प्रत्येक वेळी माननीय मंत्री महोदयांकडून दूध भेसळीच्या बाबतीत ठोस उपाययोजना करण्याचे आश्वासन दिले जाते. परंतु त्याचा काही उपयोग होत नाही. कारण आश्वासन देऊनही अद्यापपर्यंत दूध भेसळीचे प्रकार सर्रासपणे सुरु आहेत. भेसळ करण्यात आलेल्या दुधाचा नागरिक आणि लहान मुलांच्या आरोग्यावर विपरित परिणाम होत असल्यामुळे दूध भेसळीला आळा घालण्यासाठी शासनाकडून कठोर उपाययोजना करण्याची गरज आहे. तसेच दुसरी बाब अशी की, दूध भेसळीच्या कामामध्ये जे आरोपी पकडले जातात त्यांचे प्रमाण खूप कमी असते. शिवाय जे पकडले जातात त्यांना शिक्षा होण्याचे प्रमाण सुद्धा अत्यल्प आहे. या औचित्याच्या मुद्द्याच्या माध्यमातून दूध भेसळ करणाऱ्यांमध्ये भीतीचा संदेश जावा म्हणून त्यांच्यावर मोक्का लावण्याची आणि त्यांना आजीवन कारावासाची कठोर शिक्षा करावी, अशी मी मागणी करतो.

श्री.मोहन जोशी : महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

महोदय, पुणे आणि पिंपरी चिंचवड या दोन महापालिका, जिल्हा परिषदा आणि तीन कॅन्टोनमेंट यांचा विचार करून संपूर्ण पुणे जिल्ह्याचा विकास आराखडा तयार करून त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी पीएमआरडीए या प्राधिकरणाची स्थापना तीन महिन्यात करण्याचे आश्वासन मागच्या अधिवेशनात देऊनही शासनाने पुढे काहीच कार्यवाही केली नाही. पुणे शहराचे व्यवस्थित नियोजन झाले तर शहरात येणारे लोंढे कमी होतील आणि ग्रामीण भागात वेगवेगळ्या टारुनशिप निर्माण होतील. पुणे शहरातील वाढलेल्या वाहनांच्या संख्येच्या प्रमाणात रस्त्यांची विकास कामे, नवीन रस्ते, फुटपाथ, उड्डाणपूल यांची कामे नियोजना अभावी व निधी अभावी होऊ शकत नाहीत. ही कामे होण्यासाठी एमआरटीपी अॅक्टमध्ये सुधारणा करण्यात आली. कायदा अंमलात येऊन दोन वर्षे झाली तरी सुध्दा शासनाने पीएमआरडीएसाठी विकास क्षेत्र घोषित केले नाही. या औचित्याच्या मुद्द्याच्या माध्यमातून विनंती करतो की, पुण्याचा विकास करण्याच्या दृष्टीने लवकरात लवकर पीएमआरडीएची स्थापना करावी.

श्रीमती अलका देसाई : महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

महोदय, मुंबई शहरातील अतिधोकादायक इमारतींमधील रहिवाशांना पर्यायी घरे देण्याबाबत संबंधित विभागाकडून कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे महापालिकेने या धोकादायक इमारतीतील वीज आणि पाणी पुरवठा बंद केला असूनही रहिवाशी या धोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतीमध्ये वीज व पाण्याशिवाय राहत असणे, मोडकळीस आलेल्या इमारतीमधील रहिवाशांना कुठेच आसरा नसल्यामुळे या रहिवाशांना आजही या मोडकळीस आलेल्या इमारतीमध्ये राहावे लागत असल्याचे आढळून आले आहे. अतिधोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतींचा पुनर्विकास केल्यानंतर म्हाडाला या इमारतींमधील काही सदनिका मिळणार आहेत. त्यामुळे म्हाडाने धोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतीमधील रहिवाशांना पर्यायी घरे देण्याबाबत रहिवाशांकडून सातत्याने म्हाडाकडे मागणी करूनही म्हाडाकडून अद्यापपर्यंत कोणतीही कार्यवाही होत नाही. त्यामुळे या इमारतींमधील रहिवाशांमध्ये निर्माण होत असलेला तीव्र असंतोष व संतापाची भावना. अतिधोकादायक व मोडकळीस आलेल्या इमारतींमधील रहिवाशांचा प्रश्न मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देत आहे.

नंतर श्री.बरवड....

श्री. अमरसिंह पंडित : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

"चोपड्याची वाडी, ता. गेवराई (जि. बीड) या 1500 लोकवस्तीच्या गावात काविळाची साथ मोठ्या प्रमाणावर पसरणे, श्रीमती शहाबाई बाबुराव जाधव या 60 वर्षी महिलेचा काविळाच्या प्रादूर्भावामुळे मृत्यू होणे, गावात 55 ते 60 रुग्णांना काविळाची लागण होणे, जिल्ह्यातील आरोग्य विभागाने पावसाळ्यात साथीचे रोग पसरू नयेत म्हणून मान्सूनपूर्व आवश्यक तयारी नकरणे, तालुक्यातील गोदावरी नदीकाठी असलेल्या 36 गावात पूर्णवेळ आरोग्य सेवेक नसल्यामुळे नदीकाठच्या या गावात मोठ्या प्रमाणावर साथीच्या रोगांचा फेलाव होण्याची शक्यता असणे, तालुक्यातील गोदाकाठच्या उमापूर आणि तलवाडा प्राथमिक आरोग्य केंद्रात एकही वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत नसणे, इतर प्राथमिक आरोग्य केंद्रात केवळ एक वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत असणे, तालुक्यात झपाट्याने पसरत असलेल्या साथीच्या रोगांमुळे तालुक्यातील ग्रामीण जनतेत भीतीचे वातावरण पसरणे, ऐन पावसाळ्याच्या दिवसात तालुक्यातील कोलमडलेली आरोग्य सेवा, या गंभीर बाबीकडे शासनाने केलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, तालुक्यातील आरोग्य सेवेतील रिक्त पदे भरून झपाट्याने पसरणाऱ्या साथीच्या रोगांच्या निर्मूलनार्थ शासनाने तातडीने उपायोजना करावी, अशी शिफारस या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे मी करीत आहे."

...2...

RDB/

श्री. चंद्रकांत पाटील : माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, ज्येष्ठ नागरिकांचे धोरण सरकार घोषित करील तेव्हा करील पण कोल्हापूरच्या श्री. वसंतराव चौगुले नागरी सहकारी पतसंस्थेने त्यांच्या कर्मचाऱ्यांना पगाराच्या 10 टक्के रक्कम आई-वडिलांच्या जॉइन्ट अकाऊंटवर टाकण्याचा आग्रह केला. त्याप्रमाणे सर्वेच्या सर्व कर्मचाऱ्यांनी आपल्या पगारातील 10 टक्के रक्कम आपल्या आई-वडिलांच्या जॉइन्ट अकाऊंटवर टाकण्यास सुरुवात केली. मी या औचित्याच्या मुद्याद्वारे सभागृहाला विनंती करतो की, अशा विशेष उपक्रमाचे आपण अभिनंदन केले पाहिजे. अशाच प्रकारे राज्यामध्ये अधिकाधिक सरकारी कर्मचाऱ्यांना आपल्या आई-वडिलांच्या अकाऊंटवर पैसे टाकण्याचा आग्रह केला पाहिजे अशी विनंती मी या औचित्याच्या मुद्याद्वारे करित आहे.

...3...

RDB/

श्री. सुभाष चव्हाण : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, राज्यातील साखर कारखाने व सूत गिरण्या यांना आतापर्यंत राज्य शासनाचे 1 हजार 874 कोटी रुपये थकविले असताना ही त्यांना पुन्हा कर्ज हमी दिलेली आहे. मात्र मागासवर्गीयांच्या कर्ज हमीला नकार देण्यात आल्यामुळे महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळाकडे सध्या कर्जासाठी सुमारे 15 हजार अर्ज पडून असल्याचे आढळून आले आहे. ही गंभीर बाब आहे. यामुळे मागासवर्गीय समाजाला साक्षम करण्यासाठी कर्जाची आवश्यकता असताना कर्ज हमी मिळत नसल्यामुळे कर्ज उपलब्ध होत नाही व त्यामुळे मागासवर्गीय विकासापासून वंचित होत आहेत. केंद्र शासनाने सफाई कामगार आणि त्यांच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्तींचे पुनर्वसन करण्यासाठी राष्ट्रीय सफाई कर्मचारी वित्त व विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात येऊन त्या अंतर्गत विविध व्यवसायासाठी 4 टक्के व्याजाने 10 लाख रुपयांपर्यंत कर्ज दिले जाते. मात्र सध्या कर्ज हमी देण्यात आली नसल्यामुळे मागासवर्गीयांना कर्ज मिळत नाही. त्यामुळे मागासवर्गीयांच्या कर्जाला हमी देण्याबाबत तातडीची कार्यवाही होणे आवश्यक आहे. अशा या अतिशय महत्वाच्या व मागासवर्गीयांच्या जिद्दाळ्याच्या विषयावर मी हा औचित्याचा मुद्दा उपस्थित करित आहे.

...4...

RDB/

श्रीमती विद्या चव्हाण : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

"मुंबईतील विलेपार्ले पूर्वेकडील दिनानाथ मंगेशकर नाट्यगृहाच्या संरचनात्मक दुरुस्तीकरिता नियोजन व संकल्पचित्रे यांच्या कार्यालयामार्फत एप्रिल, 2012 ला अर्थसंकल्पात 4 कोटी रुपयांची तरतूद केलेली असणे, 2013-2014 च्या अर्थसंकल्पात 3 कोटी रुपयांची तरतूद प्रस्तावित केलेली असणे, परंतु अद्यापपर्यंत या नाट्यगृहाचे काम पूर्ण झालेले नसणे, नाट्यगृहाच्या दुरुस्तीकरिता केला जात असलेला खर्च अवाजवी असणे, इतका खर्च करूनही अद्याप काम पूर्ण न होणे, यामुळे येथील नागरिकांच्या व कला प्रेमींच्या मनात संताप निर्माण होणे, येथील नाट्यगृहाच्या दुरुस्तीचे काम लवकरात लवकर पूर्ण करण्याबाबतची शिफारस करण्यासाठी मी हा औचित्याचा मुद्दा उपस्थित करित आहे."

...5...

RDB/

श्री. रामदास कदम : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

"मुंबई शहरातील फेरीवाल्यांची संख्या वाढत असल्याने पुनर्वसन धोरणाच्या अंमलबजावणीकरिता नियमानुसार फेरीवाल्यांच्या पुनर्वसनाचा अभ्यास करण्यासाठी टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्स (टीआयएसएस) आणि रचना संसद या दोन संस्थांची नियुक्ती केली आहे. राष्ट्रीय फेरीवाला धोरणानुसार फेरीवाल्यांच्या व्यवसायाचा प्रकार, त्यांचे ठिकाणी, वेळ याचा अभ्यास करणे आवश्यक आहे. या समितीने अहवाल सादर केल्यास त्यावर तातडीने निर्णय घेण्यात यावा याकरिता सदरचा मुद्दा मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे उपस्थित करित आहे."

यानंतर श्री. शिगम....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्रीमती शोभा फडणवीस : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

"चंद्रपूर जिल्ह्यातील कोरपना तालुका कृषी कार्यालयात भोंगळ कारभार चालू असणे, तालुक्यात सन 2009 ते 2013 या वर्षात केंद्र व राज्य शासन पुरस्कृत शेती विकासाच्या अनेक योजना मंजूर करण्यात येणे, मात्र सदर योजना शेतक-यांपर्यंत पोहचल्याच जात नसणे, या योजनेची रक्कम तालुका कृषी अधिका-यां मार्फत लाटण्याचा प्रयत्न केला जात असणे, कागदोपत्री नोंदी दाखवून शासनासह शेतक-यांची दिशाभूल करण्यात येत असणे, तालुक्यातील मेंहदी, रुपापेठ, मांगलहिरा, उंबरहिरा, मांडवा येथील सिमेंट बंधा-याचे निकृष्ट काम करण्यात येणे, कृषी विभागाच्या गोदामात अनेक शेती उपयोगी वस्तूंचा साठा असून लाभार्थ्यांना डावलत असणे, गळीत धान विकास कार्यक्रम, तृणधान्य विकास कार्यक्रम, युरिया, गहू वितरण, विदर्भ पाणलोट वितरण निधी आदींमध्ये घोळ असल्याचे दिसून येणे, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही, याकरिता औचित्याचा मुद्दा उपस्थित करून मी शासनाचे लक्ष वेधित आहे."

..2..

अॅड. आशिष शेलार : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. अतिशय महत्वाच्या मुद्यावर मला औचित्याचा मुद्दा मांडण्यास परवानगी दिली त्याबद्दल मी आपणास धन्यवाद देतो.

"सभापती महोदय, सध्या ट्विटरचा जमाना चालू आहे. या ट्विटरच्या जमान्यात आज मुंबई शहरामध्ये वातावरण कलुषित होईल अशा पध्दतीची नवीन बातमी आणि नवीन ट्विट आलेले आहे. ज्यामध्ये एका स्वाभीमानी संघटनेचे अध्यक्ष श्री. नितेश राणे यांनी एक स्टेटमेंट केलेले आहे की, मुंबईतील गुजरात्यांनी मुंबई सोडून जावे, जर त्यांना मोदी आणि गुजरात सरकारचे प्रेम असेल तर. अशा पध्दतीने मुंबईतील गुजरातींना मुंबई सोडून जाण्याची भाषा करणे हे एका अर्थाने मुंबईचे वातावरण गढूळ करण्यासारखे आहे. म्हणून अशा प्रकारच्या ट्विटरवर शासनाची नेमकी भूमिका काय आहे ? ज्यांनी अशा प्रकारचे ट्विट केलेले आहे त्यांच्यावर शासनाने कारवाई करावी यासाठी मी या औचित्याच्या मुद्याद्वारे सभागृहाचे लक्ष वेधित आहे."

सभापती : सन्माननीय सदस्य अॅड. आशिष शेलार यांनी मांडलेल्या औचित्याच्या मुद्या बाबत आपण स्वतः लक्ष घालावे.

श्री. गणेश नाईक : सभापती महोदय, होय.

--

..3..

डॉ.नीलम गो-हे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

"मुंबई पुणे द्रुतगती मार्गावर यापूर्वी प्रसिध्द अभिनेते आनंद अभ्यंकर, अक्षय पेंडसे यांचे मृत्यू झाले. माझी मैत्रिण आणि आपणा सर्वांना परिचित असलेली डॉ. विजया पाटील यांचाही भीषण अपघात मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर झाला आणि त्यामध्ये त्यांचे दुःखद निधनही झाले. या द्रुतगती मार्गाच्या 95 किलोमीटर पैकी 50 कि.मी.मध्ये कठडे बसविणे,कृती आराखडा तयार करुन व 90 कोटी रुपये खर्च करुन जे जे अपघातप्रवण भाग आहेत त्या ठिकाणी दक्षता घेणे,. तसेच दोन ट्रक टर्मिनल्स उभारणे, तळगाव येथे हेजिलपॅड आणि ट्रामाकेअर सेंटर उभारणे, जड वाहनांसाठी खालापूर येथे वाहनतळ उभारणे, कामशेत बोगद्याजवळ चुकीच्या जागी रबलिंग स्ट्रिप्य बसविणे, इत्यादी बाबत सभागृहामध्ये चर्चा होऊन देखील या संदर्भात अतिशय मंदगतीने अंमलबजावणी होत आहे याकडे मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे शासनाचे लक्ष वेधीत आहे."

..4..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

NN-4

MSS/ KTG/ D/

13:35

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

दिनांक 1 जुलै 2012 रोजी स्व. वसंतराव नाईक यांच्या जन्मशताब्दी वर्षास सुरुवात झाली. स्व. वसंतराव नाईक यांनी महाराष्ट्रामध्ये कूळ कायदा, कापूस एकाधिकार योजनांची मुहूर्तमेढ रोवली. महाराष्ट्रातील हरित क्रांतीचे प्रणेते व रोजगार हमी योजनेचे जनक म्हणूनही त्यांना ओळखले जाते. अशा महापुरुषाची जन्मशताब्दी वर्ष साजरे करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला, त्याचे आम्ही अभिनंदनही केले. ज्याप्रमाणे यशवंतराव चव्हाण यांची जन्मशताब्दी साजरी करताना शासनाने मार्च 2012 ते मार्च 2013 या कालावधीत शासनाने रक्कम खर्च केली नाही. त्याच प्रमाणे स्व. वसंतराव नाईक यांच्या जन्मशताब्दी वर्षातही शासनाने तोच किता गिरविला. जुलै 2012 ते जुलै 2013 या जन्मशताब्दी वर्षाच्या कालावधीत 100 कोटी रुपये खर्च करण्याचे ठरले होते. त्यानुषंगाने 2 नोव्हेंबर 2012 रोजी माननीय मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली माननीय श्री.छगनराव भुजबळ, माननीय श्री. आर.आर.पाटील, माननीय डॉ. पतंगराव कदम माननीय श्री.शिवाजीराव मोघे, माननीय श्री. बाळासाहेब थोरात यांचा समावेश करण्यात आला. एवढेच नव्हे तर यवतमाळ जिल्हयातील माननीय सदस्य श्री. माणिकराव ठाकरे यांचाही समावेश या समितीमध्ये करण्यात आला. एवढ्या मान्यवरांचा समावेश केल्यानंतर स्व. यशवंतराव चव्हाण यांच्या जन्मशताब्दी वर्षामध्ये जी चूक केली ती चूक सुधारून स्व. वसंतराव नाईक यांच्या जन्मशताब्दीवर्षामध्ये तरी तरतूद केलेला 100 कोटी रुपयाचा निधी खर्च करणे अपेक्षित होते. आता जुलै महिना संपलेला आहे. ज्यांचे नाव घेऊन आपण राजकारभार करता त्या स्व. यशवंतराव चव्हाण यांना आपण विसरलात आणि स्व. वसंतराव नाईक यांना देखील विसरलात. दिनांक 2 नोव्हेंबर 2012 रोजी या संदर्भातील शासन निर्णय निर्गमित केल्यानंतर दिनांक 23 नोव्हेंबर 2013 रोजी समितीची बैठक ओजित करण्यात आली. सदर बैठकीत खालील कार्यक्रम राबविण्याचे ठरविण्यात आले व सदरहू कार्यक्रमांची अंमबजावणी पूर्ण करण्याचा कालावधी देखील निश्चित करण्यात आला.

...नंतर श्री.गिते...

श्री.विनोद तावडे...

कार्यक्रम	अंमलबजावणी पूर्ण होण्यास अपेक्षित कालावधी
"समृद्धीचा वाटा" या 1972 मध्ये प्रकाशित केलेल्या पुस्तकाचे पुनर्मद्रण करुन ग्राम स्तरापर्यंत वितरीत करणे	मार्च, 2013
गहुली,ता.पुसद,जि.यवतमाळ येथे भव्य स्मारक उभारणे, त्यांच्या जीवन कार्यावर आधारित चित्रमय म्युझियम तयार करणे, गहुली ते पुसद, पोहरादेवी ते गहुली, उमरी ते गहुली रस्त्याचे चौपदरीकरण करुन दुतर्फा वृक्ष लागवड करणे, स्मारकाच्या ठिकाणी पिण्याचे पाणी आदि नागरी सुविधा उपलब्ध करुन देणे.	मार्च, 2013
स्व.वसंतराव नाईक यांच्या जीवनावर आधारित डॉ.जब्बार पटेल यांनी दिग्दर्शित केलेले लघुपट महाराष्ट्रभर दाखविणे, तसेच पुनर्मुद्रित करुन ग्रामपंचायत पर्यंत पोहचविणे.	मार्च, 2013
कृषी संबंधित शेतकऱ्यांचा मेळावा घेणे, कृषी प्रदर्शनांचे आयोजन करणे, देशातील शेती तज्ञांचे मार्गदर्शन घेण्यासाठी निधी उपलब्ध करणे.	मार्च, 2013
पब्लिक स्कुलच्या धर्तीवर विभागीय व जिल्हयाच्या ठिकाणी स्व.वसंतराव नाईक यांच्या नावाने निवासी आश्रमशाळा सुरु करणे	मार्च, 2013
यशदाच्या धर्तीवर नागपूर येथे स्व.वसंतराव नाईक प्रशिक्षण व विकास प्रबोधिनी स्थापन करणे.	मार्च, 2013
गोरेवाडा येथे वन्यजीव संरक्षणासाठी योजना	
स्व.वसंतराव नाईक यांच्यावर टपाल तिकीट काढणे.	मार्च, 2013

सभापती महोदय, दुर्दैवाने असे नमूद करावेसे वाटते की, आजपर्यंत केवळ 40 लक्ष रुपयेच खर्च करण्यात आले. जन्मशताब्दी महोत्सवी वर्ष संपल्यामुळे या रकमेचे शासन आता काय करणार

2...

आहे ? सर्वसामान्य जनतेची फसवणूक आपण राजरोसपणे करीत आहात. आघाडी शासनातील बहुतेक मंत्री घोषणा सम्राट झाले आहेत. परंतू हे घोषणा सम्राट मंत्री ज्यांच्या पुण्याईवर मंत्री झाले आहेत, त्यांच्या जन्मशताब्दी वर्षातही केवळ घोषणा करून मोकळे झाले आहेत. माननीय मुख्यमंत्री व माननीय उपमुख्यमंत्र्यांनी या प्रकरणी झालेल्या अक्षम्य दिरंगाईमुळे जनतेची माफी मागावी अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करीत आहे. शासनाची इच्छा नसेल तर बळजबरीने करू नका, इच्छा असेल तर किमान महान व्यक्तींच्या बाबतीत शासनाने अशा प्रकारचे दुर्लक्ष करू नये अशी मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे नम्र विनंती करीत आहे.

सभापती : या बाबतीत शासनाने व्यक्तीशः लक्ष घालावे.

श्री. गणेश नाईक : सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी औचित्याच्या मुद्द्याच्या अनुषंगाने जी बाब निदर्शनास आणून दिलेली आहे, या बाबतीत सगळ्या संबंधिताकडून माहिती घेतो आणि ती माहिती आपणास कळवितो.

स्व.वसंतराव नाईक जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त आयोजित करण्यात येणाऱ्या

प्रदर्शन व परिसंवादाबाबत

सभापती : मी एक घोषणा करतो. महाराष्ट्र राज्याचे माजी मुख्यमंत्री तसेच कृषी औद्योगिक व हरितक्रांतीचे प्रणेते स्व.वसंतराव नाईक जन्म शताब्दी वर्षानिमित्त महाराष्ट्र विधान मंडळातर्फे शनिवार, दिनांक 31 ऑगस्ट, 2013 रोजी अमरावती येथे तसेच, शनिवार, दिनांक 26 ऑक्टोबर, 2013 रोजी औरंगाबाद येथे विभागीय स्तरावरील प्रदर्शन व परिसंवाद आयोजित करण्यात आलेला आहे. या संदर्भात तपशीलवार कार्यक्रम व निमंत्रण पत्रिका आपणास यथावकाश पाठविण्यात येतील.

उपरोक्त प्रदर्शन व परिसंवादाच्या कार्यक्रमासाठी सर्व सन्माननीय सदस्यांनी आपला वेळ राखून ठेवावा व न चुकता उपस्थित राहावे.

4....

पृ.शी. व मु.शी. : औचित्याचे मुद्दे

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, " मुंबई शहरातील अंधेरी येथील सिने मॅक्स या सिनेमागृहात माहे जून, 2013 च्या दुसऱ्या आठवड्यात वा त्यासुमारास सिनेमा सुरु होण्यापूर्वी राष्ट्रगीत वाजविण्यात आले, त्यावेळी सर्व प्रेक्षक उभे राहिले तथापि एक प्रेक्षक मात्र राष्ट्रगीताच्या वेळी उभा न राहता बसून राहिला म्हणून एका महिलेने त्यास मारहाण केली अशा प्रकारचा एक प्रसंग घडला. त्यानंतर एका इंग्रजी दैनिकामध्ये तो राष्ट्रगीतासाठी उभा राहिला तर त्यात त्याने काय चूक केली. राष्ट्रगीताला उभे राहणे मॅडेटररी असावे काय अशा प्रकारच्या दुर्देवी प्रतिक्रिया समाजातील उच्चभू लोकांकडून आल्या. या बाबतीत राज्य शासन काही कठोर पाऊले उचलणार आहे काय ? राष्ट्रगीत कसे असावे, राष्ट्रगीत कसे प्रसृत करावे, राष्ट्रगीताचे शुटींग कसे असावे, या संदर्भात राज्य शासन आचारसंहिता तयार करणार आहे काय ? राष्ट्रगीत म्हणणाऱ्या नागरिकांचे हावभाव कसे असावेत या बाबतीत कोड असावा या बाबतीत शासन विचार करील काय असा माझा औचित्याचा मुद्दा आहे." या ठिकाणी सामान्य प्रशासन विभागाच्या राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खान उपस्थित आहेत. त्यांनी सांगावे की, या बाबतीत राज्य शासनाला काय करता येईल.

प्रा.फौजिया खान : या बाबतीत संहिता करण्यात येईल.

5...

डॉ.दीपक सावंत : माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, राज्यात श्वानदंश लसीची अतिशय कमतरता आहे. राज्यातील अनेक ठिकाणी ही श्वानदंश लस दिनांक 15 जुलै, 2013 पर्यंत सप्लाय होणे आवश्यक होते, परंतु त्या लसीचा सप्लाय झालेला नाही. त्याच पार्टीला म्हणजे भारत बायोटेक इंटरनॅशनल लिमिटेडला अॅडव्हान्स म्हणून 1 कोटी रुपयांचा चेक देण्यात आलेला आहे. तरी सदरहू कंपनीने सदर श्वानदंश लसीचा सप्लाय केलेला नाही. सभापती महोदय, माझ्या हातामध्ये एक टेंडर आहे, ते दिनांक 19.7.2012 रोजीचे आहे.....

यानंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

SGB/

13:45

डॉ. दीपक सावंत .....

राज्य शासनाने तीन पटीने श्वानदंश होणार आहेत असे गृहित धरून त्याच पार्टीला तीन पटीने श्वानदंश लस पुरविण्याचे आदेश दिले आहेत. इंद्रा मस्कूलर आणि इंद्रा डरमल असे दोन प्रकारचे डोस दिले जातात. प्रत्येक डोस देण्याकरिता वेगळे सिरिंज दिले पाहिजे. या कंपनीकडून वेगळे सिरिंज पुरविले जात नाही. तरी देखील या कंपनीला तीन पटीने ऑर्डर का दिली आणि श्वानदंश लसीचा पुरवठा केव्हा केला जाणार आहे? अशी मी औचित्याच्या मुद्याद्वारे मागणी करित आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. सभापती महोदय, ग्रॅंट मेडिकल कॉलेज आणि जेजे रुग्णालय येथे डॉ.राजन सुर्यकांत पालव हे ईएनटी विभागात सहाय्यक प्राध्यापक म्हणून सेवेत असतानाच अवघ्या 34 व्या वर्षी त्यांचे दुर्दैवी निधन झाले. कै.डॉ.पालव हे जनसेवेची व्रत घेतलेले वैद्यकीय अधिकारी होते व सदैव रुग्णांच्या सेवेत समरस होत असत. त्यांच्या अशा सेवेमुळेच त्यांना बेस्ट लेक्चरर पुरस्कार मिळाला होता. त्यांच्या या स्मृतीचे जतन व्हावे म्हणून त्यांचे नाव रुग्णालयातील ईएनटी व्हाईस लॅबला देण्याबाबतची मागणी जेजे रुग्णालयातील डॉक्टर्स, अधिकारी व कर्मचारी यांनी केली आहे. तसा प्रस्ताव रुग्णालयाने शासनास सादर केला आहे.

गेली काही वर्षे हा प्रस्ताव शासन स्तरावर मान्यतेसाठी प्रलंबित आहे. शासनाने डॉ.पालव यांची प्रामाणिक सेवा, वैद्यकीय क्षेत्रातील त्यांचे ज्ञान याबाबतचा आदर्श सार्वजनिक रुग्णालयात सेवा करणारे डॉक्टर्स यांच्यासमोर रहावा म्हणून शासनाने योग्य विचार करावा अशी मी या निमित्ताने मागणी करित आहे.

श्री.विनायक राऊत : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, मागील काही दिवसामध्ये मुंबई आणि महाराष्ट्रातील वेगवेगळ्या भागामध्ये शाळांमध्ये दिल्या जाणाऱ्या शालेय पोषण आहारामध्ये वेगवेगळ्या पध्दतीने आरोग्यास घातक असणारे पदार्थ आढळून येत आहेत. कुडाळ येथील एका शाळेतील शालेय पोषण आहारामध्ये पाल आढळून आली. काही दिवसांपूर्वी झुरळ आढळून आले होते. शालेय पोषण आहारात अळ्या आढळून आल्या आहेत. मागील काही दिवसात शालेय पोषण आहारामध्ये जे घातक पदार्थ आढळून येत आहेत त्याची शासनाने गंभीरपणे दखल घेण्याची आवश्यकता आहे. जाणूनबुजून हे प्रकार केले जात आहेत का याबाबत शासनाने चौकशी करण्याची आवश्यकता आहे. विद्यार्थी आणि पालकांच्या मनामध्ये भीती निर्माण झाली आहे. शाळांमधील शालेय पोषण आहार खाल्ल्यामुळे काही विद्यार्थ्यांना रुग्णालयात दाखल केले गेले आहे. शासनाने या प्रकाराची गंभीर दखल घ्यावी अशी मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे मागणी करतो.

अॅड.अनिल परब : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

मुंबई विद्यापीठाकरिता एकूण 269 सुरक्षा रक्षकांची पदे मंजूर आहेत. परंतु सध्या तेथे कार्यरत असणारे 115 सुरक्षा रक्षक हे हंगामी स्वरूपात काम करीत आहेत. सुमारे 173 पदे रिक्त आहेत. 173 पदांपैकी 115 सुरक्षा रक्षक हंगामी स्वरूपात 8 ते 10 वर्षांपासून काम करीत आहेत. मुंबई विद्यापीठासारख्या महत्वाच्या ठिकाणी सुरक्षिततेची आवश्यकता असून सध्याच्या दहशतवादी हल्ल्याची शक्यता वर्तविण्यात आल्याच्या पार्श्वभूमीवर कार्यरत असलेली सुरक्षा व्यवस्था अपुरी असणे त्यामुळे या वास्तूला धोका निर्माण झालेला आहे. विद्यापीठाच्या नियमाप्रमाणे शासनाने सध्या रिक्त असलेल्या जागांवर या हंगामी स्वरूपात असलेल्या सुरक्षा रक्षकांना कायमस्वरूपी घेण्यात यावे जेणेकरून विद्यापीठाची सुरक्षितता अबाधित राहिल व सुरक्षा रक्षकांना स्थायी स्वरूपाची नोकरी देऊन त्यांना दिलासा देण्याची आवश्यकता असल्याबाबत मी हा औचित्याचा मुद्दा मांडीत आहे.

श्री.भगवान साळुंखे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

राज्यामध्ये कायम विनाअनुदान तत्वावरील सुमारे 4000 शाळा असून या शाळांमधील शिक्षकांना सेवा संरक्षण मिळणे नितांत आवश्यक होते. ती मागणी गेली दहा वर्षे प्रलंबित आहे. शासनाच्या संहितेतून आणि संस्था चालकांकडून या शिक्षकांना सेवेतून काढून टाकण्यास प्रारंभ केला असून त्या ठिकाणी मागासवर्गीय अनुशेष भरून घेतला जात आहे. भरतीवरील बंदीमुळे नाहक शिक्षकांना अडगळीत टाकले जात आहे. त्यामुळे न्यायिक खटले वाढत असून शिक्षकांच्या आत्महत्याही संभवनीय आहेत. मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे शासनाला अशी विनंती करतो की, या शिक्षकांना सेवा संरक्षण देण्याची नितांत आवश्यकता आहे. त्या अर्थाने तातडीने निर्णय व्हावा.

नंतर 2व्यू.1..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. गोपिकिसन बाजोरिया : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, "मागील 10 दिवसापासून अकोला शहरात पाण्यामुळे बिकट परिस्थिती ओढवलेली आहे. अकोटच्या पुढे गांधीग्राम पूल असून हा पूल नेहमी पाण्याखाली असतो. या पुलाच्या पुननिर्माणासाठी शासनाने योग्य निधी देखील दिलेला आहे. परंतु वाढीव निधीसाठी या पुलाचे काम गेल्या 3 वर्षांपासून प्रलंबित आहे. आज सुध्दा हा पूल पाण्याच्या खाली आहे. या पुलामुळे अकोट- अकोल्याची पूर्ण रहदारी बंद पडलेली आहे. त्यामुळे पुलाचे काम लवकरात लवकर पूर्ण व्हावे" यासाठी मी औचित्याचा मुद्दा मांडत आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विनायक मेटे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, "राज्य शासनाने दिल्ली येथे सुसज्ज असे नवीन महाराष्ट्र सदन उभारले असून या नवीन महाराष्ट्र सदनाचे उद्घाटन माननीय राष्ट्रपती श्री. प्रणव मुखर्जी यांच्या शुभहस्ते दिनांक 4 जून, 2013 रोजी करण्यात आले आहे. या नवीन महाराष्ट्र सदनात छत्रपती शिवाजी महाराज, महात्मा ज्योतिबा फुले, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, यशवंतरावजी चव्हाण, छत्रपती शाहू महाराज यांचे पुतळे उभारण्यात आलेले आहेत. परंतु स्वातंत्र्य लढयाचे थोर सेनानी बाळ गंगाधर टिळक तसेच राजमाता जिजाऊ, साहित्यिक अण्णाभाऊ साठे यांचे व इतर थोर व्यक्तींचे पुतळे किंवा तैलचित्रे लावलेले नाहीत. या बाबीचा शासनाला विसर पडल्यामुळे राज्यातील नागरिकांमध्ये तीव्र असंतोष पसरलेला आहे."

सभापती महोदय, मला आपल्या निदर्शनास आणून द्यावयाचे आहे की, साधना मासिकामध्ये दीपक टिळक आणि सदानंदजी मोरे यांनी बाळ गंगाधर टिळक हरवले आहेत अशी जाहिरात दिली असून तशा प्रकारची बातमी सुध्दा आलेली आहे.

सभापती महोदय, लोकलेखा समितीने मागच्या महिन्यात दिल्ली येथील नवीन महाराष्ट्र सदनाला भेट दिली होती तेव्हा वरील सर्व बाबी आम्ही त्यांच्या निदर्शनास आणल्या होत्या. त्यामुळे शासनाने यासंदर्भात दखल घ्यावी व दिल्ली येथील नवीन महाराष्ट्र सदनामध्ये थोर व्यक्तींचे पुतळे व तैलचित्र लावण्याची व्यवस्था करावी अशी मी या निमित्ताने विनंती करतो. त्यामुळे यासंदर्भात आपण संसदीय कार्यमंत्र्यांना निदेश दिले तर योग्य कार्यवाही सुरु होईल अशी विनंती आहे.

सभापती : सभागृहात जेवढे औचित्याचे मुद्दे येतात ते सर्व मुद्दे त्या त्या विभागाला पाठविण्याची व्यवस्था केली जात असते. सन्माननीय सदस्य श्री. विनायक मेटे यांनी दिल्लीच्या नवीन महाराष्ट्र सदनात तैलचित्र किंवा पुतळे बसविण्याची अपेक्षा व्यक्त केली असून ती आवश्यक देखील आहे त्यामुळे यासंदर्भात माननीय मंत्री महोदयानी स्वतः लक्ष द्यावे अशी विनंती आहे.

श्री. हर्षवर्धन पाटील : सभापती महोदय, औचित्याच्या मुद्द्यांच्या संदर्भात आपण ज्या काही सूचना केलेल्या आहेत त्याबद्दल निश्चितपणे दखल घेतली जाईल व त्यासंदर्भात योग्य ती कार्यवाही केली जाईल.

श्री. जयवंतराव जाधव : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, "नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रातील 200 ते 250 गरीब महिला उपजीविकेचे साधन म्हणून स्माशानभूमतील प्रेते जळाल्यानंतर प्रेतांची राख चाळून त्यात सापडलेल्या वस्तुवर कुटुंबाचा उदरनिर्वाह चालवत असणे, अत्यंविधीनंतर राखेच्या कार्यक्रमाच्यावेळी मृताच्या नातेवाइकांनी ठेवलेल्या नैवेद्यावर पोटप्रपंच चालविण्याची महिलांवर वेळ येणे ही निश्चितच हृदयद्रावक बाब असणे, सदर महिलांचा बचत गट स्थापन करून समाजकल्याण खात्याच्या मार्फत या महिलांना रोजगार उपलब्ध होण्याकरिता संबंधित खात्यामार्फत योजना राज्य शासनाकडे पाठवलेली असणे, तरी सुध्दा राज्यशासनाने याबाबतीतील कोणतीही कार्यवाही न करणे त्यामुळे मी या बाबतीत आपल्या माध्यमातून शासनाला विनंती करतो की, या महिलांच्या स्वयंरोजगारांकरिता समाजकल्याण विभागाला जो प्रस्ताव पाठविण्यात आला होता तो लवकरात लवकर मंजूर करावा" अशी मागणी मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करित आहे.

श्री. प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, "मुंबई शहरातील गेटवे ऑफ इंडिया येथून एलिफंटा आणि मांडवा बंदराकडे जलवाहतूक सुरु असणे, ही जलवाहतूक पर्यटकांना तसेच अलिबाग येथून मुंबईला नोकरी निमित्त व कामासाठी मुंबईला येणे सोईस्कर असणे परंतु जून ते सप्टेंबर महिन्यात पावसामुळे जलवाहतुकीस बंदी घालणे, त्यामुळे पर्यटकांना आणि अलिबाग येथील जनतेला एलिफंटा व मांडवा बंदराकडे जाणे अडचणीचे होणे, त्यामुळे पर्यटक व जनतेमध्ये असलेला असंतोष, भाऊच्या धक्क्यावरून याच कालावधीत जलवाहतूक सुरु असणे, फक्त गेटवे ऑफ इंडिया येथून सुरु असलेली जलवाहतूक बंद ठेवण्यात येत असल्यामुळे पर्यटकांना व इतरांना जास्त पैसे देऊन व जास्त वेळ खर्ची घालून रस्ता मार्गाने प्रवास करावा लागणे यावर काही पर्यायी व्यवस्था करून पर्यटकांना व जनतेला वेळ व जास्त होणारा खर्च कमी करण्यासाठी शासनाने करावयाची उपायोजना."

यानंतर श्री. भारवि....

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

RR 1

BGO/ KTG/ D/ D/ MMP/

13:55

श्री.प्रकाश बिनसाळे...

तसेच, ही जलवाहतूक या कालावधी मध्ये बंद न ठेवता ठोस उपाययोजना करून कायम स्वरूपी वाहतूक सुरु ठेवण्यासंबंधातील मागणी मी या औचित्याच्या मुद्याद्वारे करित आहे.

..2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

2

BGO/ KTG/ D/ D/ MMP/

13:55

श्रीमती विद्या चव्हाण : सभापती महोदय, माझे महिलां विषयी आणि आदिवासी विषयी असे दोन औचित्याचे मुद्दे आहेत. मी आपल्या अनुमतीने दोन्ही औचित्याचे मुद्दे मांडत आहे.

सभापती महोदय, मुंबई गृहनिर्माण मंडळातर्फे वाहन चालकांच्या पदासाठी सहा महिन्या पूर्वी परीक्षा घेण्यात आली होती. या परीक्षेत पुरुष उमेदवारांच्या बरोबरीने महिला उमेदवार श्रीमती ममता पाटील यांनी देखील परीक्षा दिली. या महिलेने परीक्षेत चांगले गुण मिळविले. महिलांचे सबलीकरण केले पाहिजे असे आपण नेहमी म्हणतो. तसेच स्त्री, पुरुष समान आहे असे मानतो. असे असताना वाहन चालक या पदामध्ये पुरुष, स्त्री असा भेदभाव करण्यात आला आहे. त्या महिला उमेदवाराची अद्याप पर्यंत वाहन चालक या पदावर नियुक्ती करण्यात आलेली नाही. त्या महिलेची वाहन चालक या पदावर नियुक्ती करण्यात यावी माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सभापती महोदय, मी माझा दुसरा औचित्याचा मुद्दा मांडत आहे. मुंबईत मालाड येथील श्री.अर्जुन मालजी बैजल या वारली समाजाच्या आदिवासींची वडिलोपार्जित जमीन श्री.विजय भगवान चौहान ऊर्फ विजू मारवाडी या गुंडाने बळकावलेली आहे. त्याने तहसील कचेरीत साटेलोटे केले. विजू मारवाडी याच्यावर दहा दखलपात्र गुन्हे असून देखील पोलीस त्याच्यावर कारवाई करीत नाही. त्याच्यावर ताबडतोब कारवाई करण्यात यावी असा माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

..3

अॅड.निरंजन डावखरे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. शासनाने सन 2009 मध्ये एकूण 536 शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या पायाभूत पदांना मान्यता दिली होती. तथापि, सन 2009-10 नंतर या पदांमध्ये वाढ होऊन अनेक शैक्षणिक संस्था तसेच माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालयांमध्ये 536 या मान्य पदांपेक्षाही अधिक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी विनावेतन काम करीत आहेत. परंतु, वर्ष 2009 नंतर अद्याप या वाढीव पायाभूत पदांना शासनमार्फत मंजूरी देण्यात आलेली नाही. त्यामुळे विनावेतन काम करावे लागत असल्याचे या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची आर्थिक स्थिती बिकट झाली आहे. तरी मान्य 536 पदानंतर वाढ झालेल्या या वाढीव पायाभूत पदांवर काम करीत असलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवेत सामावून घेण्याच्या दृष्टीने वाढीव पायाभूत पदांना मंजूरी देण्यात यावी अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करीत आहे.

...4

श्री.नरेंद्र पाटील : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. मुंबईतील सांताक्रुझ (पू) येथील वाकोला ब्रीज, विवेकानंद नगर येथे झोपडपट्टी पुनर्वसन योजना राबविण्यासाठी झोपडपट्टीधारकांच्या श्री स्वामी विवेकानंद एस.आर.ए.सहकारी गृहनिर्माण संस्थेने नेमणूक केलेल्या मे.जेमिनी डेव्हलपर्स यांनी सन 2009 मध्ये सदर प्रकल्प 13 कोटी 30 लाखांना डोमीनंट डेव्हलपर्सला विकल्यामुळे झोपडपट्टीधारकांची व शासनाची फसवणूक झाल्याबाबत संस्थेच्या अध्यक्षांनी शासनाकडे तक्रार केलेली असणे, विकासकाने संक्रमण शिबिरामध्ये 95 गाळ्यांची परवानगी घेऊन 130 गाळ्यांचे अनधिकृत व निकृष्ट संक्रमण शिबिर उभारले असणे, येथील अन्य 10 गैरप्रकारांबाबतही शासनाकडे विविध तक्रारी करण्यात आलेल्या असणे, सदर झोपडपट्टीवासीयांच्या पुनर्वसनासाठी हा प्रकल्प पूर्ण होण्यासाठी शासनाने तातडीची उपाययोजना करण्याची झोपडपट्टीवासियांची मागणी असणे, जेमिनी डेव्हलपर्सने केलेल्या फसवणूकीबाबत तक्रारींच्या अनुषंगाने शासनाने सखोल चौकशी करून सदर विकासकावर कठोर कारवाई करावी अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करित आहे.

...5

श्री.विक्रम काळे : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. शालेय शिक्षण विभागाने नुकताच राज्यातील विना अनुदान शाळेतील शिक्षक सेवकांची 3 वर्षांची सेवा वरिष्ठ आणि निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याचा शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. हा जी.आर.प्राथमिक शाळेसाठीच लागू केला आहे. त्यात माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक विभागाचा समावेश नाही. त्यामुळे असंतोष पसरलेला आहे. येथे माननीय मंत्री महोदय उपस्थित आहेत. आपण प्राथमिक शिक्षकांचा कालावधी ग्राह्य धरला आहे त्याप्रमाणे माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळेतील शिक्षक सेवकांचा तीन वर्षांचा कालावधी वरिष्ठ आणि निवड श्रेणी साठी ग्राह्य धरण्याबाबत तातडीने शासन निर्णय निर्गमित करावा व प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिकसाठी एक समन्वय डेस्क शालेय शिक्षण विभागात स्थापित करावा अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करित आहे.

यानंतर श्री.अजित....

श्री.जयवंतराव जाधव : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे.

सुगंधित तंबाखू व सुगंधित सुपारीवरील बंदीबाबतचा अध्यादेश स्वदेशी उत्पादकांसाठी मारक असून विदेशी सिगारेट कंपन्यांच्या उत्पादनांची विक्री वाढावी या उद्देशान घेतलेला असणे, शासनाने विधिमंडळात घोषणा करतांना गुटखा बंदी अध्यादेशाचे नुतनीकरण करण्यात येत असल्याचे सांगितलेले असणे, मात्र त्या अध्यादेशात सुगंधी तंबाखू व सुगंधी सुपारीचाही समावेश केला जाणे, यामुळे राज्यातील लाखो पान दुकानदार व किरकोळ विक्रेत्यांच्या रोजगारावर गदा येणार असणे, कर्करोगास प्रत्यक्ष कारणीभूत असलेल्या सिगारेटवर बंदी न घालता या स्वदेशी उत्पादनांवर घातलेली बंदी अयोग्य असणे, त्यामुळे या अध्यादेशातून सुगंधित तंबाखू व सुगंधित सुपारी या उत्पादनांना वगळले जावे अशी मागणी मी औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करित आहे.

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

SS-2

AJIT/ KTG/

पूर्वी श्री.भारवि..

14:00

पु.शी.: विधानमंडळ सदस्यांचे निवृत्तीवेतन (सुधारणा) विधेयक

L.A BILL NO XXXII OF 2013

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA LEGISLATURE MEMBERS' PENSION ACT, 1976.)

श्री.हर्षवर्धन पाटील (संसदीय कार्य मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे सन 2013 चे वि.स.वि.क्रमांक 32 - महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्यांचे निवृत्तीवेतन अधिनियम, 1976 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक मांडतो.

असे करित असताना मी सभागृहाच्या निदर्शास आणू इच्छितो की, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 207 यांच्या खंड (3) अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करुन त्यांनी हे विधेयक विचारात घेण्याबाबत महाराष्ट्र विधानपरिषदेस शिफारस केली आहे.

सभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

श्री.हर्षवर्धन पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2013 चे वि.स.वि.क्रमांक 32 - महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्यांचे निवृत्तीवेतन अधिनियम, 1976 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 व 3 विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री.हर्षवर्धन पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2013 चे वि.स.वि.क्रमांक 32 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : सन 2013 चे वि.स.वि.क्रमांक 32 संमत झाले आहे.

यानंतर श्री.बोर्डे....

सभापती : आता राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ विधेयक चर्चेला घेऊ या.

डॉ.दीपक सावंत : महोदय, राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ विधेयक, या विधेयकाची व्याप्ती खूप मोठी असल्यामुळे या विधेयकावर विस्तृत चर्चा होणे आवश्यक आहे.

सभापती : ठीक आहे. मला वाटते अगोदर अंतिम आठवडा प्रस्तावावर माननीय मुख्यमंत्र्यांचे उत्तर पूर्ण करून घेऊ या. त्यानंतर या विधेयकावर चर्चा करू या.

मी आता सभागृहाची बैठक मध्यंतरासाठी स्थगित करित आहे. सभागृहाची बैठक दुपारी 2.40 वाजता पुन्हा भरेल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 2.05 ते 2.40 वाजेपर्यंत मध्यंतरासाठी स्थगित झाली.)

नंतर श्री.बरवड....

(मध्यंतरानंतर)

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री. मोहन जोशी)

पृ.शी./मु.शी.: लक्षवेधी सूचनेच्या निवेदनाबाबत अधिक माहिती
सभागृहासमोर ठेवणे

श्री. राजेंद्र गावित (आदिवासी विकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने "केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या निधीचा शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाकडून गैरवापर" या विषयासंबंधी डॉ. दीपक सावंत, वि.प.स. यांनी दिनांक 4 एप्रिल, 2013 रोजी दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवर शासनातर्फे करण्यात आलेल्या निवेदनावर झालेल्या प्रश्नोत्तरांच्या वेळी आश्वासन दिल्याप्रमाणे अधिक माहिती (सी.डी. स्वरूपात) सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती : अधिक माहिती (सी.डी. स्वरूपात) सभागृहासमोर ठेवण्यात आली आहे.

...2...

RDB/ D/ MMP/

पु.शी. : शिक्षकांच्या प्रलंबित असलेल्या विविध मागण्या

मु.शी. : शिक्षकांच्या प्रलंबित असलेल्या विविध मागण्या यासंबंधी सर्वश्री वसंतराव खोटे, विक्रम काळे, डॉ. सुधीर तांबे, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. वसंतराव खोटे (अमरावती विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"विदर्भ ज्युनिअर टिचर्स असोसिएशन (विज्युक्टा) च्या वतीने गेल्या वर्ष भरत विविध मागण्यांसाठी चार टप्प्यात केलेली आंदोलने, दिनांक 1 जानेवारी 1996 पासून पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे सुधारित वेतन श्रेणी लागू करणे, दिनांक 1 नोव्हेंबर 2005 पूर्वी अंशतः अनुदानित तत्वावर लागलेल्या शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करणे, 42 दिवसाची संपकाळातील रजा पूर्वरत खात्यावर जमा करणे या व इतर काही मागण्यांसाठी 12 वी च्या पेपर तपासणीवर टाकलेला बहिष्कार, यासंदर्भात दिनांक 16 फेब्रुवारी, 2013 रोजी मा.शालेय शिक्षण मंत्री, राज्यमंत्री यांच्या समवेत तसेच दिनांक 7 मार्च, 2013 रोजी मा.मुख्यमंत्री व मा. उप मुख्यमंत्री यांच्या सोबत झालेल्या चर्चेनंतर पेपर तपासणीवरील बहिष्कार मागे घेणे, दिनांक 13 मार्च, 2013 रोजी मा.शालेय शिक्षणमंत्री महोदयांनी विधानपरिषदेत मागण्यांसंबंधी 3 महिन्यांच्या आत निर्णय घेतो असे लेखी निवेदन देऊनही अद्याप या बाबत कोणताही निर्णय न घेणे, विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघाने दिनांक 20 जुलै, 2013 रोजी वरील मागण्यांच्या संबंधी शासनाचे लक्ष वेधण्यासाठी मा.शिक्षणाधिकारी कार्यालयासमोर धरणे आंदोलन आयोजित करणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया"

प्रा. फौजिया खान (शालेय शिक्षण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवते

तालिका सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

..3...

श्री. वसंतराव खोटेरे : सभापती महोदय, विदर्भ ज्युनिअर टिचर्स असोसिएशनच्या वतीने अनेक आंदोलने झाली. त्यांच्या ज्या मागण्या आहेत त्या बाबतीत माननीय मुख्यमंत्री, माननीय शालेय शिक्षण मंत्री आणि माननीय वित्त मंत्री यांच्या सोबत चर्चा झालेली आहे. 13 मार्च, 2013 रोजी शालेय शिक्षण मंत्र्यांनी निवेदन सुध्दा केले आहे. त्यांनी असे आश्वासन दिले होते की, त्यांच्या ज्या मागण्या आहेत त्या तीन महिन्यांमध्ये पूर्ण करू. यामध्ये त्रिस्तरीय वेनश्रेणी दिनांक 1 जानेवारी, 1996 पासून लागू करणे, 42 दिवसांची संपकाळातील रजा पूर्वरत खात्यावर जमा करणे, विनाअनुदानित काळातील सेवा वरिष्ठ व निवड श्रेणीसाठी प्राथमिक आणि माध्यमिकासाठी ग्राह्य धरणे त्याचप्रमाणे 1 नोव्हेंबर, 2005 पूर्वी अंशतः अनुदानित तत्वावर लागलेल्या शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करणे तसेच 'कायम' शब्द काढणे या प्रमुख मागण्या आहेत. माननीय मंत्री महोदयांनी तीन मागण्या मंजूर केलेल्या आहेत. या तीनपैकी दोन मागण्या आधीच मंजूर झालेल्या आहेत. आपण तीन महिन्यांचा अवधी दिला होता. आज चार-पाच महिने झालेले आहेत. चार-पाच महिन्यात काहीही दिलेले नाही. आपण फक्त असत्य आश्वासने दिलेली आहेत. त्यामुळे सर्व शिक्षकांचा आणि पालकांचा शासनावरील विश्वास उडालेला आहे. या बाबतीत आपण आजच्या आज काही निर्णय घेणार का ? माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री यांच्या समवेत चर्चा घडवून आणणार आहात. या मागण्यांच्या संदर्भात आपण किती दिवसांमध्ये ठोस निर्णय घेणार ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे ज्युनिअर कॉलेजच्या शिक्षकांकडून जो बहिष्कार टाकण्यात आला होता तो 13.3.2013 ला मागे घेण्यात आला आणि त्यावेळी 3 मागण्या मान्य करण्यात आल्या. डीएचई ही शासनमान्य पदविका सेवा ज्येष्ठतेसाठी ग्राह्य धरण्यात यावी ही मागणी मान्य करण्यात आली. शिक्षण सेवकांच्या प्रसुती रजा कालावधी अर्हताकार्य सेवा म्हणून ग्राह्य धरण्यात यावी, ही मागणी मान्य झाली. वेतनेतर अनुदानाची मागणी महत्वाची मागणी आहे. त्याचा प्रचंड मोठा खर्च आहे. 1 एप्रिल, 2013 पासून ते लागू करण्यात आले आहे. या शिवाय जे आश्वासन देण्यात आले होते त्यामध्ये 3 मागण्या 2 महिन्यांच्या आत आणि बाकीच्या मागण्या तीन महिन्यांच्या आत असे म्हटले होते. या संदर्भात आम्ही अनेक बैठका घेतल्या. मी आणि माननीय मंत्री महोदयांनी असंख्य बैठका घेतल्या. सर्व

RDB/ D/ MMP

प्रा. फौजिया खान .....

फाईल्स वगैरे युध्द पातळीवर मूळ्द केल्या. जे महत्वाचे प्रस्ताव आहेत ते सर्व मंत्रिमंडळाकडे पाठविलेले आहेत. माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री यांच्या समवेत या सर्व मागण्यांच्या बाबतीत बैठक घेण्यासाठी आम्ही विनंती केलेली आहे. लवकरच ती बैठक होणार आहे. अधिवेशनामुळे बैठक होऊ शकली नाही. पण ऑगस्टमध्ये ही बैठक होईल. त्या बैठकीमध्ये हे सर्व करण्यात येईल.

यानंतर श्री. शिगम ....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

VV-1

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. बरवड

14:45

पु. शी. : पुणे जिल्ह्यातील रुग्णालयांनी त्रुटींची पूर्तता न करणे

मु. शी. : पुणे जिल्ह्यातील रुग्णालयांनी त्रुटींची पूर्तता न करणे

यासंबंधी डॉ. नीलम गो-हे, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

डॉ. नीलम गो-हे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छिते आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करते.

"राज्य शासनाच्या आरोग्य विभागाचे अधिकारी, महापालिकेचे डॉक्टर आणि धर्मादाय आयुक्तालयातील अधिका-यांनी पुणे जिल्ह्यातील शासकीय रुग्णालयांची माहे एप्रिल-मे, 2013 च्या सुमारास केलेल्या तपासणीचा अहवाल मा. सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांच्याकडे सादर करण्यात येणे, या तपासणी अहवालात 34 रुग्णालयांमध्ये त्रुटी आढळून आल्यानुसार सहधर्मादाय आयुक्तांकडून काढण्यात आलेल्या नोटिसा, या नोटिसीनुसार सादर रुग्णालयांनी केलेल्या त्रुटींच्या पूर्ततेची तपासणी सहधर्मादाय आयुक्त, पुणे यांच्यामार्फत करण्यात येत असून अद्यापही काही त्रुटींची पूर्तता संबंधित रुग्णालयांनी न करणे, परिणामी गोरगरीब रुग्णांना सवलतीच्या दरात उपचार न मिळणे, त्यामुळे त्यांच्यात निर्माण झालेले संतापाचे वातावरण, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची व केलेली कार्यवाही, या बाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका "

प्रा. फौजिया खान (सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवते.

तालिका सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

..2..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

VV-2

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. बरवड

14:45

डॉ. नीलम गो-हे : पुण्यातील धर्मादाय रुग्णालयांची पाहणी केल्यानंतर पुण्यातील 34 रुग्णालयांनी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी 10 टक्के खाटा राखीव ठेवणे व मोफत उपचार करणे बंधनकारक असताना त्यांनी ते केलेले नाही असे अहवालामध्ये नमूद केलेले आहे. मुंबईतील रुग्णालयासंबंधातील चर्चा या सभागृहामध्ये अनेक वेळा उपस्थित झालेली असून या रुग्णालयांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी समित्यादेखील नेमलेल्या आहेत. धर्मादाय रुग्णालयातून गरीब लोकांसाठी 10 टक्के खाटा राखून ठेवल्या जातात की नाही हे तपासणारी यंत्रणा नाही. तेव्हा या धर्मादाय रुग्णालयांनी गरिबांसाठी 10 टक्के खाटा राखून ठेवलेल्या आहेत की नाहीत हे पाहण्यासाठी विधानसभा आणि विधानपरिषदेतील स्थानिक लोकप्रतिनिधी, आरोग्य विभागाचे अधिकारी, पुणे महानगरपालिकेचे अधिकारी, विविध पक्षांचे गटनेते यांची एक समिती गठीत करण्यात येईल काय ? या समितीमध्ये पुण्यातील लोकप्रतिनिधींचा समावेश करण्यात येईल काय ? तसेच दर तीन महिन्यांनी रुग्णालयांनी 10 टक्के खाटा राखीव ठेवून गरिबांना मोफत उपचार केल्यासंबंधीचा अहवाल समितीला सादर करणे बंधनकारक करण्यात येईल काय ? बहुतेक रुग्णालये ओपीडीमध्ये उपचार घेत असल्याचे दाखवितात. प्रत्यक्षात या 10 टक्के खाटा भलत्याच रुग्णांनी ऑक्युपाय केलेल्या असतात.

प्रा. फौजिया खान : पुण्यातील धर्मादाय आयुक्तांच्या अखत्यारीत असलेल्या 40 रुग्णालयांची तपासणी 5 टीमसद्वारे करण्यात आलेली असून त्याचा अहवाल देखील प्राप्त झालेला आहे. सन्माननीय सदस्यांनी लोकप्रतिनिधींची आणि अधिका-यांची समिती गठीत करावी असे सांगितले. सहधर्मादाय आयुक्तांच्या अध्यक्षेखाली समिती गठीत केलेली आहेत. सहायक संचालक आरोग्य सेवा, हे त्या समितीचे सदस्य सचिव आहेत, तसेच महानगरपालिकेचे प्रतिनिधी, मुख्य वैद्यकीय अधिकारी, सहायक विक्रीकर आयुक्त हे त्या समितीमध्ये आहेत. या समिती मार्फत मॉनिटरिंग केले जाते. तसेच शासनस्तरावर अपर मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षेखाली समिती आहे. तसेच माननीय नगरविकास राज्यमंत्री यांच्या अध्यक्षेखाली एक समिती आहे. अपर मुख्यसचिवांच्या अध्यक्षेखालील समितीची बैठक 1 तारखेलाच होणार होती, ती झाली नाही. परंतु ही बैठक होणार आहे. राज्यभरातील रुग्णालयांची तपासणी याच पध्दतीने करावी, प्रत्येक धर्मादाय रुग्णालयामध्ये आरोग्य मित्र ठेवले जावेत जेणेकरून ते मॉनिटरिंग करून अहवाल देतील, तसेच या रुग्णालयांना

..3..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

VV-3

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. बरवड

14:45

प्रा. फौजिया खान...

एक सॉफ्टवेअर दिले जावे, ज्यायोगे रुग्णालयाची सर्व माहिती शासनाला उपलब्ध होऊ शकेल, इत्यादी मुद्दे बैठकीसमोर ठेवण्यात येतील. राजीव गांधी आरोग्य जीवन योजनेचे सीईओ यांना नोडल एजन्सी म्हणून केलेले आहे. आरोग्य मित्र आणि सॉफ्टवेअरच्या माध्यमातून या धर्मादाय रुग्णालयांवर नियंत्रण ठेवले जाईल.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पु. शी. : मुंबई महानगरपालिकेतील सफाई कामगारांना मालकी हक्काने घरे उपलब्ध करून देण्याची केलेली मागणी

मु. शी. : मुंबई महानगरपालिकेतील सफाई कामगारांना मालकी हक्काने घरे उपलब्ध करून देण्याची केलेली मागणी यासंबंधी श्री विनायक मेटे ,वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. विनायक मेटे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"मुंबई महापालिकेमध्ये गेल्या १०० वर्षांपासून सफाई कामगार आणि क वर्गाचे हजारो कामगार ४ पिढ्यांपासून बृहन्मुंबई महानगरपालिका अंतर्गत मुंबईच्या साफसफाईचे काम करित असणे, हे सर्व सफाई कामगार महापालिकेच्या चाळींमध्ये भाड्याने राहत असून त्यांना त्यांच्या हक्काचे घर अद्यापही न मिळणे, गिरणी कामगारांना त्यांच्या हक्काचे घर शासनाकडून देण्यात येणे, ज्या झोपडीधारकांना महापालिका, शासन आणि अन्य खाजगी जागांवर अतिक्रमण केलेले आहे, त्यांना कोणतेही अधिकार नसताना महाराष्ट्र शासनाने सन १९९५ च्या झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेअंतर्गत मोफत घरे देण्याचे मान्य केलेले असणे, त्याच धर्तीवर या सफाई कामगारांना ते ज्या चाळींमध्ये भाड्याने राहतात त्या चाळींच्या भूखंडावरच घरे मिळण्याची होत असलेली मागणी, सध्या अस्तित्वात असलेल्या DCR ३३(७) अंतर्गत अशी पुर्नविकास योजना राबविण्याची नितांत आवश्यकता, विकासकाकडून या जागांच्या पुर्नविकासामध्ये, जेवढे सफाई कामगार तेथे राहतात त्यांना कायमस्वरूपी घरे देणे, व तेवढीच घरे महानगरपालिकेला बांधून देणे, ही योजना राबविल्यास महानगरपालिकेला स्वतःच्या मालकीची घरे उपलब्ध होऊ शकतील, याबाबत शासनाने ठोस निर्णय घेऊन करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

श्री. उदय सामंत (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती (श्री.मोहन जोशी) : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

श्री.विनायक मेटे : सभापती महोदय, महानगरपालिकेतील अतिशय गरीब वर्गातील सफाई कामगाराना स्वतःच्या मालकीची घरे मिळावीत ही लक्षवेधी सूचना मांडण्यात आली आहे. शहरातील घाण साफ करणाचे, शहर स्वच्छ ठेवण्याचे काम मेहत्तर समाज करतो. मुंबई महानगरपालिकेने डीसीआर 33(7) नुसार उच्चश्रेणी कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर घरे उपलब्ध करून देण्यासंदर्भा चार योजना मुंबई शहरात राबविल्या होत्या. या मेहत्तर समाजातील गरीब सफाई कामगारांकरिता डीसीआर 33(7) नुसार मालकी तत्वावर घरे उपलब्ध करून देण्याची योजना राबविण्यात येईल काय, या योजनेला शासनाने स्थगिती दिलेली आहे, ती स्थगिती उठविण्यात येऊन या गरीब सफाई कामगारांना मालकी हक्काची घरे उपलब्ध करून दिली जातील काय ? डॉ.बाबासाहेब श्रमसाफल्य योजनाचा लाभ कर्मचारी मृत झाल्यानंतर मिळतो. ही योजना महानगरपालिकेतील सफाई कामगार सेवानिवृत्त झाल्याबरोबर लागलीच लागू करण्यात येईल काय ?

श्री.उदय सामंत : सभापती महादेय, मुंबई महानगरपालिकेत सफाई कामगारांची 28018 पदे आहेत. महानगरपालिका क्षेत्रातील 24 विभाग कार्यालयातील सफाई कामगारांसाठी एकूण 38 ठिकाणी वसाहती आहेत. या 38 वसाहतीमध्ये 6394 सफाई कामगार राहतात. या ठिकाणी की, 28018 सफाई कामगारांना महानगरपालिकांच्या निवासस्थानात जागा मिळावी अशा प्रकारची मागणी सन्माननीय सदस्यांनी मागणी केली आहे. सन्माननीय सदस्यांनी मघाशी चर्चा झाल्याप्रमाणे मी या ठिकाणी आश्वासन देतो की, या विषयाच्या अनुषंगाने माननीय मुख्यमंत्री महोदयांना बैठक घेण्यासंबंधी विनंती करण्यात येईल व त्या बैठकीस सन्माननीय सदस्य श्री. विनायक मेटे, अॅड.आशिष शेलार व या लक्षवेधी सूचनेवर प्रश्न विचारणारे आहेत, त्या सर्व सन्माननीय सदस्यांना निमंत्रित करण्यात येईल.

3...

पु. शी. : वसई-विरार महानगर क्षेत्रात मुस्लीम स्मशानभूमीची असलेली कमतरता

मु. शी. : वसई-विरार महानगर क्षेत्रात मुस्लीम स्मशानभूमीची असलेली कमतरता यासंबंधी सर्वश्री मुझपफर हुसेन सय्यद, जयप्रकाश छाजेड, अमरनाथ राजुरकर, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. मुझपफर हुसेन सय्यद (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"ठाणे जिल्ह्यातील वसई-विरार महानगर क्षेत्रातील विरार, नारीगी, शिरगांव, तुळींज, नालासोपारा, कामण, आचोळे, दिवाणमान तसेच, अन्य भागात मुस्लीम समुदायाची संख्या मोठ्या प्रमाणात असून या भागात मुस्लीम स्मशानभूमी (कब्रस्तान) ची कमतरता असणे, अल्पसंख्यांक समाजाच्या कब्रस्तानसाठी राखीव भूखंड असूनही कब्रस्तान बांधण्यात न येणे, वसई तालुक्यातील कब्रस्तानसाठी राखीव असलेले भूखंड आजही शासनाने महानगरपालिकेकडे हस्तांतरित केलेले नसणे, मागील अनेक वर्षांपासून कब्रस्तान बांधण्यासाठी निवेदने, मोर्चे काढूनही निर्णय न होणे, महापालिका व शासनाचे याकडे लक्ष वेधण्यासाठी स्थानिक नागरिकांनी दिनांक १ जुलै, २०१३ रोजी वा त्या दरम्यान वसई तहसील कार्यालयाजवळ बेमुदत आमरण उपोषण करणे, अल्पसंख्यांक समाजात निर्माण झालेली नाराजीची व असंतोषाची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री.उदय सामंत (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती: निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

4...

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

WW-4

ABG/ MMP/ D/

प्रथम श्री.शिगम

14:50

श्री.मुझपफर हुसेन : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेच्या उत्तरात म्हटले आहे की, वसई-विरार या परिसरामध्ये मुस्लीम अल्पसंख्यांक समाजाची लोकसंख्या 50 हजार आहे. सभापती महोदय, मी या सभागृहाला आपल्या अनुमतीने सांगू इच्छितो की, या परिसरात मुस्लीम अल्पसंख्यांक समाजाची लोकसंख्या जवळपास 1 लाखाच्या आसपास आहे. उत्तरात म्हटले आहे की, 7 ठिकाणची जागा दफनभूमीसाठी शासनाने महापालिकेच्या ताब्यात दिली आहे. ही जागा महापालिकेला कधी ताब्यात देण्यात आली आहे ? सदर 7 पैकी 6 दफनभूमीच्या जागेवर कंपाऊंड घालणे, भरणी करणे इत्यादी कामांचे अंदाजपत्रक महापालिकेमार्फत तयार करण्यात येत असून महासभेच्या मान्यतेने लवकरच निविदा मागविण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. या बाबतीत महापालिकेकडून कोणतीही कार्यवाही जाणुनबुजून केली जात नाही. या 6 दफनभूमीच्या जागेवर कंपाऊंड घालणे, भरणी करणे, टेंडर काढणे इत्यादी कामे तीन महिन्यांच्या आत करण्यांत येतील काय ?

श्री.उदय सावंत : वसई-विरार परिसरातील दफनभूमीचा विषय अत्यंत महत्वाचा आहे. मुस्लीम बांधवांच्या दफनभूमीसाठी महाराष्ट्र शासनाने जागा दिली आहे. परंतु काही ठिकाणी प्रत्यक्षात कामाला सुरुवात झालेली नाही असे सन्माननीय सदस्यांचे म्हणणे आहे. सभापती महोदय, मला सभागृहाला आणि सन्माननीय सदस्य श्री.मुझपफर हुसेन यांना सांगावयाचे आहे की, मी स्वतः नगरविकास राज्यमंत्री म्हणून या संपूर्ण परिसराला भेट देईन, त्यावेळी आपणाला देखील निमंत्रित करण्यात येईल व या विषयाच्या बाबतीत महानगपालिकेच्या कार्यालयात बैठक घेतली जाईल आणि तेथे यासंदर्भातील निर्णय घेतले जातील.

श्री.मुझपफर हुसेन : येत्या तीन महिन्यांच्या आत सदर दफनभूमीच्या कामांना सुरुवात करण्यात येईल काय ?

श्री.उदय सावंत : मी स्वतः राज्यमंत्री म्हणून तीन महिन्यात तेथे जाऊन पाहणी करीन आणि यासंदर्भात महानगपालिकेत बैठक आयोजित करुन पुढील निर्णय घेण्यात येतील.

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

WW- 5

ABG/ MMP/ D/

प्रथम श्री.शिगम

14:50

पु. शी. : मुंबई महानगरपालिकेत जकात विभागातील 38 कर्मचाऱ्यांची

शहानिशा न करता केलेले निलंबन

मु. शी. : मुंबई महानगरपालिकेत जकात विभागातील 38 कर्मचाऱ्यांची

शहानिशा न करता केलेले निलंबन यासंबंधी श्री.भाई जगताप,
वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.भाई जगताप (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

" मुंबई महानगरपालिकेच्या जकात विभागातील 38 कर्मचाऱ्यांना दिनांक 28 डिसेंबर, 2019 पासून निलंबित करण्यात येणे, त्यांच्यावर दिनांक 29 मार्च, 2019 रोजी आरोपपत्र लावण्यात येवून त्यांची दिनांक 9 मार्च, 2019 पासून खाते अंतर्गत चौकशी सुरु करण्यात येणे, प्रशासनाने सदरहू कर्मचाऱ्यांना निलंबित करताना कोणतीही शहानिशा तसेच कागदपत्रांची शहानिशा खातरजमा करण्यात न येणे, या निलंबित कर्मचाऱ्यांनी संबंधित विभागाकडे वारंवार लेखी निवेदने देण्यात येऊनही त्यांना कामावर घेण्यास दिरंगाई व टाळाटाळ करण्यात येत असल्याचे आढळून येणे, त्यांची परिस्थिती हालाखीची असून यामुळे त्यांच्या कुटुंबियांवर आलेली उपासमारीची पाळी, यामुळे कर्मचाऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री. उदय सामंत (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

यानंतर श्री.भोगले...

लक्षवेधी सूचना क्रमांक-5.....

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, मुंबई महापालिकेच्या जकात विभागामध्ये काय चालते हे मी सांगण्याची आवश्यकता नाही. माननीय मंत्री नव्या दमाने या विभागाचा कारभार पहात आहेत. जकात विभाग हे भ्रष्टाचाराचे मोठे कुरण बनले आहे. निवेदनामध्ये 38 कर्मचाऱ्यांना निलंबित केल्याचे म्हटले आहे. मात्र एकाही अधिकाऱ्याला निलंबित केलेले नाही. या 38 कर्मचाऱ्यांना पदावनत केले असून त्यांना कामावर घेतले गेले आहे. ज्या कर्मचाऱ्यांवर दोषारोप दाखल केले आहेत त्यांनी आपल्याकडे अपील दाखल केले आहे. त्या अपिलावर तातडीने निर्णय घेण्याची आवश्यकता आहे. या 38 कर्मचाऱ्यांवर अन्याय झालेला आहे तो दूर करून त्यांना पूर्वीच्या पदावर पदस्थापना दिली जाईल काय? कोट्यवधी रुपयांचा घोटाळा कर्मचारी करणार नाहीत असे म्हणण्याचे मी धाडस करणार नाही. परंतु अधिकाऱ्यांचा आशीर्वाद असल्याशिवाय किंवा या प्रकरणात अधिकारी सामील असल्याशिवाय असा प्रकार होणार नाही. म्हणून सर्व संबंधित अधिकाऱ्यांचीही चौकशी केली जाईल काय?

श्री.उदय सामंत : सभापती महोदय, मे.बीटस कंपनीचे खोटे नाव दाखवून बोगस कागदपत्रे तयार करून जकातीच्या संदर्भात रु.1,12,10,872 रुपयांची अफरातफर झाल्याबाबत मागील अधिवेशनात प्रश्न उपस्थित करण्यात आला होता. सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार 38 कर्मचाऱ्यांना निलंबित केले आहे. त्यामध्ये डी.बी.कुळकर्णी नावाचे अधिकारी देखील आहेत.

सभापती महोदय, अजूनही काही अधिकारी सामील असण्याची शक्यता आहे असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे. 38 लोकांचा सहभाग असल्यामुळे त्यांना पदावनत करण्यात आले असून मागील आश्वासनाप्रमाणे त्यांना रिव्हर्शन कमी न करता पुन्हा कामावर घेतले आहे. चौकशी अंतिम टप्प्यात असून जे कोणी दोषी आढळतील त्यांच्याविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल आणि दोषमुक्त ठरले तर माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे कार्यवाही केली जाईल. काही अधिकारी यात सामील आहेत असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे त्याबाबत सविस्तर चौकशी केली जाईल.

पु. शी. : शेगाव विकास आराखड्यातील भुयारी गटार योजनेचे काम निकृष्ट दर्जाचे असल्याचे निष्पन्न होणे

मु. शी. : शेगाव विकास आराखड्यातील भुयारी गटार योजनेचे काम निकृष्ट दर्जाचे असल्याचे निष्पन्न होणे यासंबंधी श्री.पांडुरंग फुंडकर,वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री.पांडुरंग फुंडकर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"श्री संत गजानन महाराजांच्या संजीवन समाधी शताब्दी सोहळ्याचे निमित्ताने राज्य शासनाने शेगांव शहरासाठी शेगांव विकास आराखडा जाहीर करणे, मात्र ठोस अंमलबजावणी होत नसणे, शहरातील भुयारी गटार योजनेचे (सेव्हरेज लाईन) शासकीय स्तरावर काम घेणाऱ्या एम.एम.एस. पर्यावरण लि.दिल्ली या कंपनीने सदर काम २९ टक्के जास्त रकमेने स्विकारून ते पनवेल येथील ललित कन्स्ट्रक्शन या कंपनीला ६ टक्के कमी दराने देणे, यामुळे शहरातील विकास कामे निकृष्ट दर्जाची होत असल्याचे निष्पन्न होऊनही महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडून कंत्राटदारांविरुद्ध कोणतीही कारवाई केली न जाणे, निकृष्ट दर्जाचे काम करणाऱ्या कंत्राटदारांना काळ्या यादीत टाकण्याचे तसेच अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याचे आदेश शासनाने देऊनही अद्यापपर्यंत कोणतीही कारवाई केली न जाणे, शेगांव विकास आराखड्यात होणारा भ्रष्टाचार व कामांचा सुमार दर्जा या विरोधात कारवाई न झाल्यास मोठ्या प्रमाणात जनआंदोलन करण्याचा तेथील लोकप्रतिनिधींनी शासनाला दिलेला इशारा, या प्रकरणी शासनाने तातडीने कारवाई करण्याची आवश्यकता व याबाबतची शासनाची भूमिका."

श्री.उदय सामंत (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती (श्री.मोहन जोशी) : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

लक्षवेधी सूचना क्रमांक 3....

श्री.पांडुरंग फुंडकर : सभापती महोदय, संत गजानन महाराज जन्मशताब्दी सोहळ्याच्या निमित्ताने महाराष्ट्र शासनाने शेगाव येथे मूलभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी 193.20 कोटी रुपयांच्या विकास आराखड्यास दिनांक 26 ऑक्टोबर, 2009 रोजी मान्यता दिली. त्यानंतर मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखालील शिखर समितीने 250 कोटी शासन सहभाग असलेल्या 360.40 कोटी रुपयांच्या शेगाव विकास आराखड्यास अंतिम मान्यता दर्शविली. त्या अनुषंगाने दिनांक 8 मार्च, 2010 रोजी शासनाचे आदेश निर्गमित झाले.

सभापती महोदय, सभागृहात दर अधिवेशनात या विषयावर लक्षवेधी सूचना उपस्थित होत असते. या आराखड्यामध्ये भुयारी गटार योजनेचा एक भाग आहे. त्या कामाचे कंत्राट पहिल्यांदा 21 टक्के जादा दराने दिले गेले. जे कंत्राट दिल्लीच्या एसएमएस पर्यावरण कंपनीने घेतले त्या कंपनीने दुसऱ्या कंपनीला 6 टक्के कमी दराने काम दिले. लोकमत वृत्तपत्राने दैनिकामध्ये निकृष्ट दर्जाच्या कामाबद्दल मालिका प्रसिध्द केली होती. त्याची कात्रणे माझ्याकडे उपलब्ध आहेत. वारंवार या कामाच्या चौकशीची मागणी केली जात आहे. निकृष्ट दर्जाचे पाईप भुयारी गटार योजनेमध्ये वापरले जात आहेत. महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाला कळवून सुध्दा....

नंतर 2वाय.1...

श्री.पांडुरंग फुंडकर .....

खामगाव व बुलढाणा ऑफिसला यासंदर्भात संपूर्ण माहिती आहे परंतु यासंदर्भात कोणत्याही प्रकारची कारवाई होत नाही. मागच्या अधिवेशनात संबंधित ठेकेदाराला काळ्या यादीत टाकले जाईल अशी माहिती या सभागृहात माननीय मंत्री महोदयांनी दिली होती. निकृष्ट दर्जाचे काम केल्यामुळे सदर ठेकेदाराला या कामासंदर्भात फाईन सुध्दा करण्यात आलेला आहे. उत्तरामध्ये म्हटले आहे की, दिनांक 16/12/2012 रोजी प्रती दिन 100 रुपये, सन 2005 ते 2013 पर्यंत प्रती दिन 500 रुपये दंड आकारण्यात आलेला आहे. कामात अपेक्षित प्रगती नसल्यामुळे दिनांक 1/7/2013 पासून प्रती दिन 1000 रुपये दंड आकारण्यात आलेला आहे. सदर ठेकेदार या दंडाला काहीच समजत नाही. शासनाने ठेकेदारावर 3 वेळेस फाईन वाढवलेला असतांना या कामाला काहीच प्रगती प्राप्त झालेली नाही. जे काही काम झालेले आहे ते अतिशय निकृष्ट दर्जाचे आहे. सदर ठेकेदाराला जो काही दंड आकारलेला आहे तो अतिशय कमी आकारण्यात आलेला आहे. या लक्षवेधी सूचनेच्या संदर्भात असे म्हटले आहे की, दिनांक 21 मे 2013 ते 22 मे 2013 दरम्यान तपासणी अहवाल कार्यकारी अभियंता बुलढाणा यांना दिनांक 7 जून, 2013 रोजी सादर केलेला आहे. या तपासणी अहवालाची अद्याप पडताळणीच सुरु आहे. जर इतक्या धिम्या गतीने चौकशीचे काम सुरु असेल तर गजानन महाराजांच्या संस्थेच्या कामामध्ये जर या राज्यामध्ये भ्रष्टाचार होत असेल तर शासनाने यासंदर्भात गंभीर दखल घेतली पाहिजे अशी माझी मागणी आहे.

श्री. राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, मागील अधिवेशनातही माननीय श्री. फुंडकर साहेबांनी लक्षवेधी व अर्धातास चर्चेच्या माध्यमातून प्रश्न उपस्थित केला होता. या चर्चेनंतर मी स्वतः शेगावला गेलो तसेच त्या ठिकाणी विकास आराखंडयाची कोणत्या गतीने कामे होत आहेत, दर्जा कसा आहे यासंदर्भात सविस्तर चर्चा केली, पाहणी केली होती. या विषयाच्या संदर्भात माझ्या कार्यालयात संबंधित अधिकाऱ्यांची बैठक घेतली व त्यामध्ये एका ठराविक कालावधीत सदर काम पूर्ण झाले पाहिजे यासंदर्भात चर्चा करण्यात आली होती. या विषयाच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे की, निविदा प्राप्त झाली, सबलेट झाली तसेच भुयारी गटाराचे काम ज्या दर्जाचे व्हावयास पाहिजे होते त्या दर्जाचे ते झालेले नाही. महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या

श्री. राजेंद्र मुळक

माध्यमातून या प्रकरणाची संपूर्ण चौकशी करण्याचे आदेश देण्यात आले. मजिप्राने यासंदर्भात पूर्ण चौकशी केली असून अहवालही दिलेला आहे. अहवाल प्राप्त होण्यामध्ये थोडासा अवधी लागलेला आहे ही वस्तुस्थिती आहे. परंतु हे अधिवेशन झाल्यानंतर या अहवालात काय निष्कर्ष आहेत त्याची माहिती घेतो. यामध्ये कोणालाही पाठीशी घालण्याचा शासनाचे धोरण नाही. संत गजानन महाराजांचे महत्व केवळ विदर्भातच आहे असे नाही तर संपूर्ण महाराष्ट्रात आहे. संत गाडगे महाराजांच्या संदर्भातील काम चांगल्या प्रकारे पूर्ण केले जाईल. अधिवेशनांतर या कामाची पूर्ण माहिती घेतो व योग्य ती कार्यवाही करतो एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

श्री. पांडुरंग फुंडकर : सभापती महोदय, माननीय मुख्यमंत्री सभागृहात उपस्थित आहेत. संत गजानन महाराजांच्या प्रोजेक्टसाठी 250 कोटी रुपये मंजूर केलेले आहे. परंतु जर या पैशांची अशा प्रकारे अफरातफर होत असेल तर ते योग्य नाही. या कामाच्या चौकशीचे गुन्हाळ अजून किती दिवस चालणार आहे ? दिल्लीच्या एसएमएस कंपनीने शासनाची फसवणूक केली असून कराराचाही भंग केलेला आहे. त्यामुळे या कंपनीवर ताबडतोबीने कारवाई किती दिवसात केली जाणार आहे ?

श्री. राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. पांडुरंग फुंडकर साहेबांच्या तक्रारीनुसार मजिप्राच्या माध्यमातून चौकशी केली असून त्यासंदर्भातील चौकशी अहवाल शासनाला प्राप्तही झालेला आहे. हे अधिवेशन संपल्यानंतर या विषयाच्या अहवालात जे काही निष्कर्ष असतील त्या प्रमाणे योग्य ती कारवाई केली जाईल एवढे मी या निमित्ताने पुन्हा सांगतो.

- पु. शी.** : तंबाखू व्यवहारावर व्हॅट आकारणी केल्यामुळे व्यापारी स्थलांतरित होऊन व्यवसाय बंद पडण्याची निर्माण झालेली भिती
- मु. शी.** : तंबाखू व्यवहारावर व्हॅट आकारणी केल्यामुळे व्यापारी स्थलांतरित होऊन व्यवसाय बंद पडण्याची निर्माण झालेली भिती यासंबंधी श्री.कपिल पाटील, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. कपिल पाटील (मुंबई विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

" जयसिंगपूर जि.कोल्हापूर येथील छत्रपती शाहू महाराजांनी वसविलेल्या बाजारपेठेमध्ये गेली नऊ दशके कर्नाटक, आंध्रप्रदेश येथील शेतकरी वर्गाकडून तंबाखू खरेदी करून तो साफसफाई करून भारतभर विडी व जर्दा उत्पादकांना पाठविण्याचा सुरू असलेला व्यवसाय, सदर तंबाखू व्यवहारात ३५०० महिला मजूर, १००० माथाडी कामगार, २०० बैलगाडी व टेंपोवाले, १००० दिवाणजी असे एकूण ५००० व्यक्तींना मिळणारा रोजगार, या व्यवसायावर शासनाने लावलेला १२.५ टक्के व्हॅट, मात्र शेजारील आंध्र प्रदेश, कर्नाटक, गुजरात या राज्यांमध्ये या व्यवसायावर व्हॅटची आकारणी नसणे, या व्यवसायातील एकूण वार्षिक आर्थिक उलाढालीपैकी महाराष्ट्रातील विक्री १० कोटी धरल्यास, महाराष्ट्र शासनाने आकारलेला व्हॅट १२.५ टक्के प्रमाणे एकूण कर १ कोटी २५ लक्ष व या उलाढालीपैकी अंदाजे ९० कोटी वरील परप्रांत सी.एस.टी. २ टक्के प्रमाणे आकारण्यात येणाऱ्या एकूण १.८० कोटी इतक्या करापैकी महाराष्ट्र शासनाला मिळणारा फक्त १० टक्के भाग म्हणजेच ०.१८ लक्ष अशाप्रकारे या व्यापारपेठेतून शासनास अंदाजे १.५० कोटीपेक्षा जास्त महसूल मिळण्याची शक्यता नाही, मात्र, सदर व्हॅट आकारणीमुळे व्यापारी स्थलांतरित होऊन हा व्यवसाय बंद पडण्याची निर्माण झालेली शक्यता, यामुळे, ५००० कुटुंबांसमोर उदरनिर्वाहाचा गंभीर प्रश्न निर्माण होणे, येथील जनतेमध्ये निर्माण झालेला प्रचंड प्रक्षोभ याबाबत शासनाने तातडीने करणेची कार्यवाही व उपाययोजना."

श्री. राजेंद्र मुळक (कामगार राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, तंबाखूजन्य पदार्थावर बंदी घातली पाहिजे या मताचा मी आहे. परंतु आंध्र, कर्नाटक, गुजरात या राज्यांमध्ये तंबाखूवर व्हॅट अद्याप पर्यंत लावण्यात आलेला नाही. या व्यवसायामध्ये अतिशय गरीब मजूर काम करतात तसेच यामध्ये महिलांचे प्रमाण मोठया प्रमाणात आहे. त्यामुळे या गरीब वर्गाला संरक्षण देण्याची आवश्यकता आहे. त्यामुळे शेजारची राज्य जोपर्यंत तंबाखूजन्य पदार्थावर व्हॅट आकारणी करीत नाहीत तोपर्यंत तंबाखूजन्य पदार्थावर राज्य शासनाने व्हॅट आकारणी स्थगित करावी.

यानंतर श्री. भारवि....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ 1

BGO/ KTG/ D/

15:05

श्री.कपिल पाटील...

ज्यावेळी आपण बंदी घालाल त्यावेळी आपण यांच्या पुनर्वसनासाठी कोणता कार्यक्रम आखणार आहात असा माझा प्रश्न आहे.

श्री.राजेंद्र मुळक : सभापती महोदय, मागील अधिवेशनामध्ये अशा प्रकारची कर आकारणी करण्यात आली आहे. शासनाने कर लागू करण्याचा निर्णय घेतलेला असल्यामुळे तो परत घेण्याचा प्रश्न येत नाही. या भागातील मजूर,कारागिर, उद्योजक यांच्या व्यवस्थेमध्ये काही अडचण निर्माण झाली असेल तर त्यासंबंधी सविस्तर माहिती घेण्यात येईल आणि या सर्व लोकांचे पुनर्वसन करण्यासंबंधी कशी काय मदत देता येईल याबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही करण्यात येईल.

.....

..2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पु.शी. : सामाजिक न्याय विभागाने विना अनुदान तत्वावर खाजगी शिक्षण संस्थाना परवानगी दिलेल्या 288 आश्रमशाळांना अनुदान देणे

मु.शी. : सामाजिक न्याय विभागाने विना अनुदान तत्वावर खाजगी शिक्षण संस्थाना परवानगी दिलेल्या 288 आश्रमशाळांना अनुदान देणे यासंबंधी सर्वश्री विक्रम काळे, सतीश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.वसंतराव खोटेरे, वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री.विक्रम काळे (औरंगाबाद विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय विशेष सहाय्य मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"राज्यात शासनाने सामाजिक न्याय खात्याच्यावतीने विनाअनुदान तत्वावर, खाजगी शिक्षण संस्थांना २८८ आश्रम शाळा सुरू करण्यासाठी परवानगी देणे, भविष्यात शासन अनुदान देईल या अपेक्षेने या शाळा आजही व्यवस्थित सुरू असून त्यांनी शासनाने वेळोवेळी घातलेल्या अटी व शर्तीची पूर्तता केली असणे, या शाळांमधून हजारो विद्यार्थी शिक्षण घेत असून तेथे शेकडो शिक्षक कर्मचारी विनावेतन काम करणे, अनुदान मिळावे यासाठी सातत्याने शिक्षक कर्मचारी यांची वेळोवेळी आंदोलने होणे, अनुदान देण्यासाठी विभागाकडून वेळोवेळी या सर्व शाळांच्या तपासण्या होणे, तपासण्या होवूनही या शाळांना अनुदान देण्यासंदर्भात शासनाचा निर्णय न होणे, त्यामुळे शिक्षक कर्मचाऱ्यांमध्ये गोंधळाची स्थिती निर्माण होणे, याबाबत शासनाने तातडीने केलेली वा कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री.शिवाजीराव मोघे (सामाजिक न्याय मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती (श्री.मोहजन जोशी) : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

..4

श्री.विक्रम काळे : सभापती महोदय, केंद्र शासनाच्या अनुदानातून काही आश्रमशाळा आपल्या राज्यात सुरु आहेत. त्याच धर्तीवर 288 केंद्रीय आश्रमशाळांना सामाजिक न्याय विभागाच्या वतीने विना अनुदान तत्वावर चालविण्यासाठी मान्यता दिली होती. भविष्यात अनुदान येईल या अपेक्षेने या शाळा राज्यात व्यवस्थितरित्या सुरु आहेत. या शाळांमधील सर्व शिक्षक अनुदान द्यावे या मागणीसाठी सातत्याने आंदोलन करित आहेत. माननीय मुख्यमंत्र्यांना भेटत आहेत. मुख्यमंत्री आणि सामाजिक न्याय मंत्री आश्वासन देतात की, आम्ही त्यांना अनुदान देऊ. श्री.विलासराव देशमुख यांनी हा विषय जाणीवपूर्वक घेतला होता. त्यांनी हा विषय मंत्रीमंडळापुढे आणून अनुदान देऊ असे आश्वासन देखील दिले होते. त्या अनुषंगाने फाईल देखील तयार करण्यात आली होती. आज त्या गोष्टीला 2 ते 3 वर्ष होत आहेत. अजूनही या शाळांना अनुदान देण्याचा प्रश्न मिटलेला नाही. हा प्रश्न जेव्हा जेव्हा उपस्थित होतो तेव्हा तेव्हा आपण त्यात लक्ष घालता. आपण देखील शिक्षणातील जाणकार आहात. जनरल शाळांपेक्षा या शाळांचा प्रश्न वेगळा आहे. या निवासी शाळा आहेत. या शाळेत मुले राहतात. या निवासी आश्रमशाळांची आपण तपासणी केली आहे. त्यात आपल्याला काय आढळून आले आहे ? आज रोजी तेथे किती शाळा सुरु आहेत ? या शाळांना पुढील अधिवेशनच्या आधी अनुदान देण्यासंबंधीचा निर्णय घेणार आहात काय, असा माझा स्पेसिफिक प्रश्न आहे.

श्री.शिवाजीराव मोघे : सभापती महोदय, ही केंद्र शासनाची योजना आहे. केंद्र शासनाच्या सूचने नुसार आपण शिफारस केलेली आहे. केंद्र शासन दरवर्षी फक्त दहा लाख रुपये देते. त्यांचे असे म्हणणे आहे की, या दहा लाख रुपयांमध्ये आपण खर्च भागवून घ्यावा. आपल्या राज्यातील आदिवासी, व्हेजेएनटी, एस.सी.आश्रमशाळा स्केलवर आहेत. दोन योजना असल्या तरी पद्धत एकच होती. त्यामुळे आपण या आश्रमशाळा स्केलवर आणण्याचा प्रयत्न केला. खरे म्हणजे ही आपली योजना नाही. ती आपली जबाबदारी देखील नव्हती. तरी पण या संबंधात माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे दोन बैठक घेण्यात आल्या. या बैठकीमध्ये मान्य झाले की, 40 कोटी रुपये देण्यास हरकत नाही. हे प्रकरण वित्त विभागाकडे गेले आहे. ते लवकरात लवकर निकालात निघेल.

.....

पु.शी. : पुणे शहरातील विमाननगर येथे कु.सनम हसन या
19 वर्षांच्या विद्यार्थिनीचा झालेला संशयास्पद मृत्यू

मु.शी. : पुणे शहरातील विमाननगर येथे कु.सनम हसन या
19 वर्षांच्या विद्यार्थिनीचा झालेला संशयास्पद मृत्यू
यासंबंधी श्री श्री.मोहन जोशी,वि.प.स. यांनी दिलेली
लक्षवेधी सूचना

श्री.मोहन जोशी (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय गृह मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"पुणे शहरातील विमाननगर परिसरातील सनम हसन या १९ वर्षांच्या विद्यार्थिनीचा तिच्या वाढदिवसाच्याच दिवशी झालेला संशयास्पद मृत्यू, मृत्यूनंतर १० ते १२ तासांपर्यंत पोलीसांनी गुन्हा नोंदवून घेण्यास केलेली टाळाटाळ, त्या दिवशी मृत सनम हसन हिच्यासहीत एकूण चार महिला व एक पुरुष अशा पाच मृत शरीरावर ससून रुग्णालयात शवविच्छेदन झालेले असणे, राज्य न्याय वैद्यक प्रयोगशाळेत पाठविण्यात आलेला सनमच्या व्हीसेरा तपासणी नंतर त्यातील हृदयाचा भाग हा पुरुषाच्या हृदयाचा असल्याचे निष्पादित होणे, ससून सर्वोपचार रुग्णालय आणि राज्य न्याय वैद्यक प्रयोगशाळा यांचे या प्रकरणी एकमेकांवर होत असलेले आरोप प्रत्यारोप, मयताच्या व्हीसेऱ्यातील डीएनए तिच्या पालकांच्या डीएनएशी जुळत नसणे, याबाबत पोलीस महासंचालकांनी मयताची कबर उघडून पुन्हा तिच्या डीएनए तपासण्याची केलेली घोषणा, दर्जेदार फुटबॉलपटू व नियमित व्यायामशाळेत जाणाऱ्या सनमचा मृत्यू हृदयविकार व अतिमद्यप्राशन यामुळे झाला असे पोलीसांचे असलेले म्हणणे, पुणे परिसरातील विद्यार्थी आणि पालक यांच्या मनात सनमच्या संशयास्पद मृत्यूच्या तपासाविषयी पसरलेले संशयाचे वातावरण, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही तथा उपाययोजना."

श्री.सतेज ऊर्फ बंटी डी.पाटील (गृह राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

तालिका सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

श्री.मोहन जोशी : दिनांक 8 जानेवारी 2013 रोजी हृदय असलेली बाटली मुंबईत प्रयोग शाळेत पाठविली. ते हृदय बाईचे नसून पुरुषांचे निघाले. सनम ही 19 वर्षाची विद्यार्थिनी होती. हिचे पी.एम.ससून रुग्णालयामध्ये केले. ससून रुग्णालयाने सांगितले की, त्या दिवशी आम्ही 9 जणांचे पी.एम.केले. नंतर तो अहवाल पुन्हा बदलला. दुसऱ्या दिवशी रिपोर्ट दिला की, त्या दिवशी 15 जणांचे पी.एम झाले. कलिना प्रयोग शाळेने 20.4.2013 आणि 30.7.2013 रोजी सनम संबंधातील दोन अहवाल दिलेले आहेत. हे दोन्ही अहवाल एकमेकांच्या विरुद्ध आहेत. हे शासनाने लेखी उत्तरामध्ये मान्य केले आहे.

यानंतर श्री.अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.मोहन जोशी....

शासनाने लेखी उत्तरामध्ये हे मान्य केलेले आहे. दिनांक 3 ऑक्टोबर 2012 रोजी सनम हसन हिचा मृत्यू झाला. त्या संदर्भातील अहवाल दिनांक 26 एप्रिल, 2013 रोजी म्हणजे जवळपास सहा महिन्यांनी उशिरा आलेला आहे. दिनांक 7 फेब्रुवारी, 2013 रोजी रक्ताचे नमुने घेण्यात येऊन कलीना येथे पाठविले. मुंबई पोलीस मॅन्युअलमध्ये व्हीसेरा जतन करणे व नष्ट करणे या संदर्भात नियम आहेत. सनम हसन हिने पार्टीच्या दिवशी परिधान केलेले कपडे देखील प्रयोगशाळेमध्ये तपासणीसाठी पाठवावे अशी मागणी केली असताना ती मागणी मान्य करण्यात आली नाही. 19 वर्षीय सनम हसन हिचा संशयास्पद मृत्यू झालेला आहे. माझे प्रश्न आहेत की, पोस्टमार्टेमच्या संख्येबाबत चुकीची माहिती दिली किंवा जी तफावत आढळून आली त्या संदर्भात संबंधितांवर कोणती कारवाई करणार आहात, तसेच हृदय बदलण्यात आले त्या संदर्भात कोणावर कारवाई करणार आहात ?

श्री.सतेज उर्फ बंटी डी.पाटील : सभापती महोदय, ही घटना घडली त्या दिवशी एकूण 15 पोस्टमार्टेम झाले होते. पोस्टमार्टेमचे व्हीसेरा कलीना लॅबकडे पाठविले होते. पहिल्यांदा डीएनए सॅम्पलमध्ये काही त्रुटी आढळून आल्या. परंतु नंतर सॅम्पल घेतल्यावर डीएनए जुळून आले. या ठिकाणी सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेली वस्तुस्थिती खरी आहे की जे हृदय पाठविण्यात आले ते पुरुषाचे असल्याचे कलीना लॅबने स्पष्ट केलेले आहे. तेव्हा व्हीसेराचे पुन्हा एकदा टेस्टिंग करण्यात येईल. आम्ही आऊटसोर्स करून कलीना लॅबमध्ये टेस्टिंग केले होते. परंतु पुन्हा एकदा नागपूरच्या लॅबमध्ये किंवा आवश्यकता वाटल्यास ऑल इंडिया इन्स्टिटयुट ऑफ मेडिकल सायन्स यांच्याकडून टेस्टिंग करून घेण्यात येईल जेणेकरून आपणास निष्कर्षाप्रत पोहोचता येईल.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, आपण गृह विभागाचे अभिनंदन केले पाहिजे. काल खालच्या सभागृहात मृत हवालदाराला प्रमोशन देण्याची बाब पुढे आली. आता तर या ठिकाणी मृताचे हृदय बदलले आहे. माननीय गृह राज्यमंत्री हे भूतलावर काम करीत नसून भूतलावावर काम करीत आहेत. तेव्हा त्यांचे अभिनंदन केले पाहिजे आणि त्यांना कॅबिनेट मंत्र्यांचा दर्जा दिला पाहिजे.

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

श्री.सतेज उर्फ बंटी डी.पाटील : सभापती महोदय, व्हीसेराचे सॅम्पल ससून रुग्णालयातून कलीना लॅबमध्ये पाठविले जातात. तेव्हा त्या ठिकाणी नेमके काय घडले याची चौकशी करण्यात येईल.

..3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3A-3

AJIT/ KTG/ D/

पूर्वी श्री.भारवि...

15:10

पृ.शी./मु.शी.: लक्षवेधी सूचनांसंबंधीची निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे

अतिरिक्त सचिव : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने आजच्या दिवसाच्या कामकाजपत्रिकेतील बाब क्रमांक 5 (ब) च्या अंतर्गत दाखविण्यात आलेल्या क्रमांक 1 ते 226 या लक्षवेधी सूचनांसंबंधीची निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदने सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहेत.

(प्रेस :येथे सोबत जोडलेली क्रमांक 1 ते 226 ही निवेदने कृपया छपावीत)

यानंतर श्री.बोर्डे....

सभागृहापुढील कामकाजाबाबत

सभापती : मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, माननीय विरोधी पक्ष नेते यांनी म.वि.प. नियम 259 अन्वये मांडलेल्या अंतिम आठवडा प्रस्तावावर माननीय मुख्यमंत्री महोदय उत्तर देणार आहेत.

आज सकाळी या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी संधी मिळाली नाही, असे अनेक सन्माननीय सदस्यांनी माझ्या निदर्शनास आणून दिले आहे. आजचे सभागृहाचे संपूर्ण कामकाज सायंकाळी 5.00 ते 5.30 वाजेपर्यंत पूर्ण करण्याचा प्रयत्न आहे. त्यामुळे सभागृहापुढील कामकाज पूर्ण करण्यासाठी आपल्या सर्वांचे सहकार्य आवश्यक आहे.

मी आता माननीय मुख्यमंत्र्यांना विनंती करतो की, त्यांनी अंतिम आठवडा प्रस्तावावरील आपल्या उत्तरास सुरुवात करावी.

पृ.शी.: एमएमआरडीए क्षेत्रातील विविध समस्या सोडविण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना

मु.शी.: एमएमआरडीए क्षेत्रातील विविध समस्या सोडविण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना, या विषयावर सर्वश्री विनोद तावडे, रामदास कदम, पांडुरंग फुंडकर, जयंत प्र.पाटील, सुमंतराव गायकवाड, चंद्रकांत पाटील, डॉ.दीपक सावंत, श्रीमती शोभा फडणवीस, डॉ.नीलम गोन्हे, डॉ.रणजित पाटील, श्री.रामनाथ मोते, अॅड.आशिष शेलार, सर्वश्री भाई गिरकर, नागो पुंडलिक गाणार, भगवान साळुंखे यांचा प्रस्ताव.

(चर्चा पुढे सुरु.....)

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (मुख्यमंत्री) : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोदजी तावडे यांनी म.वि.प. नियम 259 अन्वये काल अंतिम आठवडा प्रस्ताव मांडला होता. त्या प्रस्तावावर आज सकाळी सन्माननीय सदस्य सर्वश्री निरंजन डावखरे, मुजफ्फर हुसेन, डॉ.दीपक सावंत, अॅड.आशिष शेलार व श्री.राम पंडागळे या पाच सन्माननीय सदस्यांनी आपले विचार मांडले. तसेच सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे यांना या प्रस्तावावरील चर्चेत विचार व्यक्त करता आले नाहीत म्हणून त्यांनी आपल्या परवानगीने माझ्याकडे निवेदन दिले आहे.

महोदय, राज्याच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाच्या आणि जिद्दाळ्याचा असलेल्या प्रश्नावर अंतिम आठवडा प्रस्तावाच्या माध्यमातून चर्चा उपस्थित केल्याबद्दल मी सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते आणि सन्माननीय सदस्यांना धन्यवाद देतो. विशेषतः नगर विकास विभागाशी निगडित असलेल्या आणि नागरी सुविधांशी निगडित असलेल्या विषयांवर या प्रस्तावाच्या माध्यमातून चर्चा उपस्थित करण्यात आली. या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने अतिशय चांगली चर्चा झाली. या प्रस्तावावरील चर्चेच्या निमित्ताने सन्माननीय सदस्यांनी काही प्रश्न उपस्थित केले, काही सूचना केल्या आणि प्रचलित पध्दतीमध्ये काय सुधारणा करणे आवश्यक आहे याबद्दल अपेक्षा व्यक्त केल्या. याबद्दल मी त्यांना हार्दिक धन्यवाद देतो.

..3..

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

महोदय, गृहनिर्माण आणि नगरविकास हे दोन्ही विभाग राज्यापुढील वाढत्या नागरिकीकरणाशी निगडित आहेत. आपले राज्य वेगाने प्रगती करीत आहे. राज्यात मोठ्या प्रमाणावर औद्योगिकीकरण झाले आहे. आपले राज्य सकल उत्पन्नाच्या बाबतीत श्रीमंत आहे. उत्तर प्रदेश राज्य हे सकल उत्पन्नाच्या बाबतीत दुसऱ्या क्रमांकावर आहे. उत्तर प्रदेश राज्यापेक्षा आपल्या राज्याचे सकल उत्पन्न 40 टक्क्यांपेक्षा जास्त आहे. आपल्याकडे रोजगाराच्या संधी मोठ्या प्रमाणावर उपलब्ध असल्यामुळे ग्रामीण भागातून आणि बाहेरून या ठिकाणी मोठ्या संख्येने लोक येतात. त्यामुळे वाढत्या लोकसंख्येचा विस्तार होऊन ठाणे, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद या शहरांमध्ये लोकसंख्येची घनता वाढत आहे. वाढत्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात कितीही नागरी पायाभूत सुविधा आणि राहण्यासाठी परवडणारी घरी निर्माण केली तरी, वाढत्या लोकसंख्येचे आणि अपेक्षांचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत चालले आहे, ही वस्तुस्थिती आहे.

महोदय, पायाभूत सुविधांमध्ये वाहतुकीची सोय, पिण्याचे पाणी, घन कचरा, सांडपाणी व्यवस्था, पर्यावरण इत्यादी गोष्टी राहणीमानाच्या दृष्टीने महत्त्वाच्या आहेत. या सर्व गोष्टी उपलब्ध असतील तरच खऱ्या अर्थाने रोजगाराची संधी उपलब्ध होत राहिल आणि लोकांच्या राहणीमानाचा दर्जा उंचावेल. मुंबई आणि महाराष्ट्राच्या दृष्टीने सर्वात मोठी समस्या म्हणजे राहण्यासाठी चांगली आणि परवडणारी घरे हा होय. या बरोबरच मुंबईत वाढत्या झोपडपट्ट्यांना प्रतिबंध करणे आणि त्यांचा पुनर्विकास करणे देखील महत्त्वाचे आहे. मुंबईतील बेकायदेशीर बांधकामांना आळा घालून त्यास जे जबाबदार असतील त्यांना शासन करणे आवश्यक आहे.

नंतर श्री.बरवड....

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण .....

त्याचबरोबर मुंबईमध्ये ज्या जुन्या उपकरप्राप्त इमारती आहेत तसेच इतर ठिकाणी ज्या अनधिकृत इमारती आहेत त्यांच्या पुनर्निर्माणाचा प्रश्न आहे. चांगल्या पध्दतीने नगररचना करून त्यांचा पुनर्विकास करणे ही प्रामुख्याने आपल्यासमोर नागरीकरणाची आव्हाने आहेत, समस्या आहेत.

सभापती महोदय, या ठिकाणी मुख्यमंत्री पदाची सूत्रे घेतल्यानंतर मी मुद्दाम गृहनिर्माण आणि नगरविकास विभाग खाती माझ्याकडे ठेवली. माझा सुरुवातीपासून प्रयत्न आहे की, यामध्ये जे नियम आहेत किंवा निर्णय घेण्याची जी प्रक्रिया आहे त्यामध्ये एक निश्चितता आली पाहिजे, पारदर्शकता आली पाहिजे आणि त्या ठिकाणी जो त्रास होतो, जी हर्षशमेंट होते ती कमी झाली पाहिजे. त्याकरिता चुकीचे नियम असतील तर त्यामध्ये बदल करणे आवश्यक आहे. त्याचबरोबर मुंबईमध्ये जी जमीन आहे, त्या जमिनीची जी किंमत आहे ती शासनाच्या तिजोरीत आली पाहिजे. शासनाच्या तिजोरीत ती किंमत आली तर आपल्याला पायाभूत सुविधांना न्याय देता येईल. त्या दृष्टीने आम्ही काम करण्याचा प्रयत्न केला. पहिल्यांदा हा गहन प्रश्न समजावून घेणे, अनेक दिवसांपासून असलेले मुंबईच्या विकास नियंत्रण नियमावलीचे नियम असतील, इतर काही नियम असतील, पुनर्निर्माणासंबंधीचे नियम असतील, एसआरए सारखी योजना असेल, हे सर्व समजावून घेऊन त्यामधील ज्या त्रुटी आतापर्यंत आपल्या लक्षात आलेल्या आहेत त्यामध्ये बदल करण्याचा मी प्रयत्न केला. विशेषतः जमिनीची किंमत फक्त खाजगी विकासकांकडे न जाता त्याचा काही भाग शासनाकडे आला पाहिजे याकरिता आम्ही काही निर्णय घेतले त्यामध्ये उपनगरामध्ये 0.33 एवढा अतिरिक्त एफएसआय देण्याचा निर्णय असेल, त्यामध्ये प्रिमियम घेण्याचा निर्णय असेल किंवा फंजिबल एफएसआय 0.35 घेऊन त्यावर प्रिमियम आकारण्याचा प्रयत्न असेल, पब्लिक पार्किंग पॉलिसीमध्ये काही बदल करून त्यामध्ये काही प्रिमियम घेण्याचा प्रयत्न असेल त्यामधून माझ्या माहितीप्रमाणे महानगरपालिकेकडे आणि थोडेफार शासनाकडे जवळजवळ 1500 ते 2000 कोटी रुपये जमा झालेले आहेत. यामध्ये निर्णय प्रक्रिया थोडी निश्चित झालेली आहे. आपल्याला आणखी खूप काम करावयाचे आहे याची मला जाणीव आहे. परंतु त्याची सुरुवात झालेली आहे. निश्चितपणे त्या दिशेने पुढे पाऊल टाकणार आहोत.

RDB/ KTG/ D/

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण .....

सभापती महोदय, आता ज्यावेळी आपण मुंबईचा उल्लेख करतो आणि त्यामध्ये मुंबईची व्याख्या, मुंबई जिल्ह्यांची व्याख्या आणि महानगराची व्याख्या करतो त्यावेळी आपण या सर्व क्षेत्राचा एकत्रित संदर्भ घेतला पाहिजे. मुंबई आणि मुंबई उपनगर एवढाच त्याचा अर्थ नाही तर मुंबईलगतचा जो संपूर्ण महानगर प्रदेश आहे, तेथील ज्या महानगरपालिका आहेत किंवा ग्रामीण भाग आहे, ज्यांचे झपाट्याने शहरीकरण झालेले आहे, त्यांच्या वेगळ्या समस्या आहेत. त्या सर्वांबद्दल आपण विचार केला पाहिजे. आपण काही वर्षापूर्वी एमएमआरडीएची स्थापना केली. एमएमआरडीएचा कायदा 1974 चा आहे. त्यानंतर 2003 मध्ये आपण काही बदल केले. खरे म्हणजे एमएमआरडीएबद्दल काही समज गैरसमज आहेत. एमएमआरडीए ही अर्बन लोकल बॉडी नाही. मुद्दाम आपण त्याची स्थापना केली. जे मोठे प्रकल्प आहेत, मेगा प्रकल्प आहेत, जे रिजनल इन्फ्रास्ट्रक्चर आहे, सर्व विभागाच्या पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता आपण एमएमआरडीएची स्थापना केली. स्पेशल प्लॅनिंग अॅथॅरिटी म्हणून या संपूर्ण परिसराचा शास्त्रोक्त पध्दतीने विकास व्हावा याकरिता एमएमआरडीएची निर्मिती झाली. 2003 नंतर मोठ्या पायाभूत सुविधा त्यांनी निर्माण कराव्यात, विशेषतः रिजनल इन्फ्रॉस्ट्रक्चर, संपूर्ण प्रादेशिक प्रायाभूत सुविधांचे जाळे एमएमआरडीएने उभारावे, कित्येक महानगरपालिकेच्या क्षमतेच्या बाहेरचे मोठमोठे प्रकल्प आहेत. म्हणून एमएमआरडीएने कामाला सुरुवात केली.

सभापती महोदय, एमएमआरडीएच्या कामाबद्दल बरीच चर्चा झाली. त्यामुळे मी त्याचा थोडा जास्त उल्लेख करणार आहे. आपण पाहिले तर आतापर्यंत एमएमआरडीएने मोठ्या प्रमाणामध्ये पायाभूत सुविधा उभ्या केल्या आहेत. या वर्षी जानेवारी ते डिसेंबर पर्यंत जवळजवळ 5 हजार कोटी रुपयांच्या पायाभूत सुविधा पूर्ण होतील आणि त्यांचे उद्घाटन होईल. त्यापैकी बऱ्याच प्रकल्पांची जी कामे काही वर्षांपासून चालू होती ती पूर्ण झालेली आहेत.

यानंतर श्री. शिगम ....

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण...

त्यामध्ये 726 कोटी रुपयाचे 10 उड्डाण पूल आहेत, रत्नेचे उड्डाण पूल आहेत, 74 कि.मी.चे रस्ते आणि उन्नत मार्ग आहेत, 9.5 कि.मी. लांबीचा पूर्व मुक्त मार्ग (इस्टर्न फ्री वे) आहे, या पूर्व मुक्त मार्गाचे उद्घाटन गेल्याच महिन्यामध्ये झालेले आहे. तसेच या कामामध्ये 5 कि.मी.चा आणिक पांजरपोळ लिंक रोड आहे, 8.5 कि.मी.चा मालाड, मनोरे, मार्वे हे मार्ग आहेत, हे प्रकल्प एमएमआरडीएने पूर्ण केलेले आहेत. तसेच या वर्षापर्यंत आणखी काही प्रकल्प पूर्ण होणार आहेत.

सभापती महोदय, या ठिकाणी 5056 कोटी रुपयांच्या प्रकल्पांचा उल्लेख करण्यात आला. त्यामध्ये 400 कोटी रुपयाचे 6 उन्नत मार्ग, 150 कोटी रुपयाचा पांजरपोळ-घाटकोपर जोड रस्ता, 420कोटी रुपयाचा सांताक्रूझ-चेंबूर लिंक रोड, वडाळा ते चेंबूर मोनारेलचा एक टप्पा, वर्सोवा ते घाटकोपर मेट्रोरेलचा पहिला टप्पा, या प्रकल्पांचा समावेश आहे. तसेच महानगर प्रदेशामध्ये (एमएमआर विभागामध्ये) 2 हजार कोटी रुपयाची कामे प्रगतीपथावर आहेत. 107 कोटी रुपयाचे रस्ते, एक रत्ने ओव्हर ब्रिज, कापूर बावडी, वंजारपट्टी, धांतोळी, बानपोळी, शीळ, महापे अशा पाच ठिकाणी उड्डाण पूल इत्यादी कामे एमएमआरडीएच्या माध्यमातून सुरु आहेत. तसेच मुंबईसाठी शुद्ध पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी, मलनिस्सारणासाठी, स्ट्रामवॉटर ड्रेनेजसाठी, तसेच मध्यवैतरणा प्रकल्प, मरोशी ते रुपारेल पर्यंत भुयारी पाण्याची योजना,मलबार हिल ते क्रॉस मैदान पर्यंत भुयारी जलयोजना इत्यादी योजनांचे काम चालू आहे. ब्रिमस्टोवॅड प्रकल्पाला केन्द्र सरकारने विशेष बाब म्हणून 1200 कोटी रुपये दिले होते. आतापर्यंत 1380 कोटी रुपये खर्च झालेले असून या प्रकल्पाची किंमत 3900 कोटी रुपयापर्यंत गेलेली आहे. जेएनएनयूआरएमच्या माध्यमातून सर्वात जास्त पैसे महाराष्ट्र राज्याला मिळालेले असून त्यातील जास्त पैसे मुंबई आणि ठाणे परिसरासाठी मिळालेले आहेत. या योजनेतून बरीचशी कामे हाती घेण्यात आलेली आहेत. मेट्रो प्रकल्पाबाबत सांगायचे तर या प्रकल्पाचे जवळ जवळ 95 टक्के काम पूर्ण झालेले आहे. त्याच्या सेफ्टी ट्रायल चाललेल्या आहेत. कमिशनर ऑफ रेल्वे सेफ्टी यांच्याकडून त्यास मान्यता मिळाल्या नंतर हा प्रकल्प सुरु होईल. तसेच मेट्रो-2 लाईनच्या कामाच्या निविदा काढण्यात आल्या होत्या. काम देखील दिले होते. परंतु कारशेडसाठी जागा मिळालेली नाही. तसेच पर्यावरण खात्याची परवानगी देखील अजून मिळालेली नाही. पर्यायी कारशेडची व्यवस्था करण्याचे प्रयत्न सुरु आहे.

..2..

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण.....

कारशेडसाठी सीआरझेडची मान्यता आणि पर्यावरणाचे क्लिअरन्स लागते. ते मिळविण्यामध्ये अडचणी आहेत ही वस्तुस्थिती आहे. परंतु मेट्रो-3 या भुयारी मार्गाला केन्द्रीय मंत्रिमंडळाने मान्यता दिलेली आहे. त्याच बरोबर माननीय प्रधानमंत्र्यांनी स्वतः प्रयत्न केलेले आहेत. जपानच्या जायका या वित्तीय संस्थेने 12-13 हजार कोटी रुपयाचे कर्ज देखील मंजूर केलेले आहे. त्यामुळे पुढील दोन महिन्यामध्ये प्रकल्प अहवाल पूर्ण होऊन कामाच्या निविदा प्रक्रियेला सुरुवात होईल.

देशातील मोनोरेलचा पहिला प्रकल्प हा मुंबईमध्ये होत आहे. संत गाडगेबाबा चौक ते वडाळा या पहिल्या टप्प्यातील सर्व कामे पूर्ण झाली असून चाचणी चालू आहे. सप्टेंबर-ऑक्टोबर अखेरपर्यंत या प्रकल्पाचा पहिला टप्पा सुरु होण्याची अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय, या ठिकणी एमएमआरडीएसबंधी आणि त्याच्या बजेट संबंधी काही प्रश्न उपस्थित करण्यात आले. आता एमएमआरडीएसच्या रेव्हिन्यू मॉडेल बदल विचार करण्याची आवश्यकता निर्माण झालेली आहे. प्लॉट विकून जे काही पैसे येतात त्यामधून एमएमआरडीएस मोठमोठी पायाभूत सुविधांची कामे करते. मोठ्या प्रमाणावर प्लॉट विकले गेलेले नाहीत. कारण अजूनही एमएमआरडीएसकडे पैसे आहेत. त्या पैशावर व्याज घेण्यापेक्षा जमिनी आपल्याकडे ठेवून त्या गरज लागेल त्यावेळी विकल्या तर ते योग्य होईल असेही एमएमआरडीएसने ठरविलेले आहे. त्यामुळे कायमस्वरूपी रेव्हिन्यू मिळण्याची गरज आहे. केवळ प्लॉट विकून काम करणे हे मॉडेल मला बरोबर वाटत नाही. त्यामुळे बेटरमेंट चार्जेस, इम्पॅक्ट ड्युटी लावण्याचा विचार चालू आहे.

...नंतर श्री. गिते...

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण....

सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी प्राप्तीकरासंबंधी प्रश्न उपस्थित केला होता. ही गोष्ट खरी आहे. एमएमआरडीएला आयकर विभागाने नोटीस काढली होती, त्यांच्याकडून आयकराची मागणी केली होती. या बाबतीत एमएमआरडीएने कोर्टात योग्य ती बाजू मांडली, कोर्टात एमएमआरडीएच्या बाजूने निकाल लागलेला आहे. आयकराच्या विरोधात कोर्टाने निकाल दिलेला आहे. कदाचित आयकर विभाग या निर्णया विरोधात अपील करण्याची शक्यता आहे. सध्या तरी एमएमआरडीएकडे असलेल्या पैशांचा आयकर लागणार नाही अशी सद्यःस्थिती आहे.

सभापती महोदय, मेट्रो प्रकल्पाला पर्यावरण विभागाच्या मंजूरी विषयीचा प्रश्न या ठिकाणी उपस्थित केला गेला. परंतु मेट्रोला प्रकल्पाला पर्यावरण विभागाची मंजूरी लागत नाही. परंतु सी.आर.झेड.मध्ये प्रकल्प असेल तर पर्यावरण विभागाची मंजूरी घ्यावी लागते. एखाद्या मेट्रो स्थानकात व्यापारी संकूल सुरु झाले तर त्यासाठी पर्यावरण विभागाची मान्यता घ्यावी लागेल. मी मघाशी सांगितले की, मेट्रो मार्ग-2 आहे, त्या ठिकाणी कारशेडमुळे अडचणी आलेल्या आहेत. यासाठी सीआरझेडची मान्यता लागणार होती. सीआरझेडची मान्यता मिळालेली आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी एमएमआरडीएने मुंबई महानगर प्रदेशात मोठ्या प्रमाणात कामे केली पाहिजेत अशी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी भावना व्यक्त केली. त्या भावनांशी मी सहमत आहे. एमएमआरडीएची कामे चाललेली आहेत, परंतु वेगाने होत नाहीत ही गोष्ट मी मान्य करतो. मुंबई महानगर प्रदेशातील 7 महानगरपालिका क्षेत्रात व त्यांच्या सभोवताली कामे करावयाची आहेत.

सभापती महोदय, एमएमआरडीएने रेंटल हाऊसिंगची योजना आणली होती. रेंटल हाऊसिंगमधील काही कामे झालेली आहेत. थोडी घरे उपलब्ध झालेली आहेत. परंतु रेंटल हाऊसिंग योजनेमध्ये थोडा बदल करून अफोर्डेबल हाऊसिंग योजना तयार करण्याचे काम चाललेले आहे. त्या योजनेचे काम लवकरच पूर्ण करणार आहोत. एमएमआरडीएची घरे उपलब्ध झाली होती. त्यात रेंटल हाऊसिंग योजनेसाठी घरे उपलब्ध झाली होती. त्यातील निम्मी घरे मुंबईतील गिरणी कामगारांकरिता दिली गेली आणि ठाण्याला जी दुर्घटना घडली होती, त्यातून असे निदर्शनास आले की, किमान 61 इमारती त्या अतिशय धोकादायक आहेत. त्या इमारती अनधिकृत आहेत. त्या अनधिकृत इमारती निष्कासित करणे आवश्यक आहे. त्या इमारतीत

2...

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण...

राहणाऱ्या कुटुंबीयांचे पुनर्वसन करण्याकरिता निम्मी घरे ठाणे महानगरपालिकेस उपलब्ध करुन देण्यात आलेली आहेत. त्या घरांमध्ये तेथील रहिवाशांचे स्थलांतर चालू आहे. अनधिकृत धोकादायक इमारती निष्कासन करणे शक्य होणार आहे. धोकादायक इमारतींचा प्रश्न अतिशय गंभीरच आहे. घरांची खूपच गरज आहे. घरांची मागणी आणि पुरवठा यामध्ये प्रचंड तफावत पडतो आहे त्यामुळे असे प्रश्न उपस्थित होत आहेत. आपण झोपडपट्टी निर्मूलनासाठी कायदा केला आहे. अनधिकृत बांधकाम, झोपडपट्टी होऊ नये, त्यास प्रतिबंध घालण्यासाठी अधिकृत यंत्रणा अजून पर्यंत समाधानकारक उभी राहिलेली नाही ही गोष्ट खरी आहे. या बाबतीतील विधेयक मंजूर झालेले आहे. विशेषतः पोलीस यंत्रणेशी संवाद साधला गेला आहे आणि त्यातून एक पोलीसांचे प्रतिबंधक दल महानगरपालिकेच्या अधिपत्याखाली उभे करण्याचा प्रयत्न चाललेला आहे.

सभापती महोदय, स्ट्रक्चरल ऑडीटच्या संदर्भात मी काही घोषणा विधिमंडळात पूर्वीच केलेल्या आहेत. यापुढे इमारतीचे बांधकाम करताना स्ट्रक्चरल इंजिनियरचे सर्टिफिकेट लागेल, इमारतीच्या बांधकामांना वेळोवेळी परवानग्या दिल्या जातील, तेव्हा स्ट्रक्चरल इंजिनियरने डिझाईन प्रमाणेच काम झाले आहे की नाही त्याबद्दलचे सर्टिफिकेट दिल्यानंतरच इमारतीचे पुढील बांधकाम होईल. जर एखादी इमारत कोसळली तर स्ट्रक्चरल इंजिनियरच्या विरुद्ध कारवाई करण्याची तरतूद करण्याचा प्रयत्न आम्ही करीत आहोत.

सभापती महोदय, सेस इमारतींची लवकरात लवकर पुनर्बांधणी व्हावी या करिता एक महत्वपूर्ण निर्णय काही दिवसांपूर्वी सभागृहात घोषित केला होता. अ, ब आणि क या तिन्ही वर्गातील इमारतींना एक सारखा म्हणजे 3 पर्यंत एफएसआय देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. त्यामुळे सेस इमारतींची लवकरात लवकर पुनर्बांधणी होण्याची शक्यता आहे.

सभापती महोदय, ट्रान्सफर पॉलिसी संदर्भात पहिली अधिसूचना गेल्या वर्षी निर्गमित करण्यात आली.

यानंतर श्री. भोगले...

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

त्यामध्ये किंचित साशंकता होती. राज्याने कायद्यात 1.1.1995 ची तरतूद केलेली आहे, त्या तरतुदीचे उल्लंघन होते का असा प्रश्न उपस्थित होण्याची शक्यता आहे. म्हणून विधि व न्याय विभागाकडून अभ्यास करून घेतला आणि अंतिम निर्णय घेण्यात आला. ट्रान्सफर पॉलिसीमध्ये झोपडीला झोपडी देण्याचे जे धोरण आहे त्यानुसार नव्या पात्र झोपडीमध्ये आज जरी कोणी दुसरी व्यक्ती रहात असली तरी किंवा झोपडी हस्तांतर केली असली तरी सध्या राहणाऱ्या व्यक्तीला पात्र समजावे ही ट्रान्सफर पॉलिसीची पहिली अधिसूचना निर्गमित केली होती. त्याबाबत हरकती आणि सूचना पाहिल्यानंतर 37(2) ची दुसरी आणि अंतिम सूचना काढण्याचा निर्णय घेतला आहे. लवकरच त्या बाबतचा आदेश निर्गमित होईल.

सभापती महोदय, गृहनिर्माण संदर्भात काही निर्णय गेल्या वर्षी जून महिन्यामध्ये घेतले गेले. झोपडपट्टी कायद्यामध्ये बदल करून त्यामध्ये विकासकाची नोंदणी होण्याची तरतूद, तक्रार निवारण समितीची तरतूद, झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेची अंमलबजावणी करताना संक्रमण शिबीर किंवा त्याऐवजी भाड्याची किंमत निश्चित करणे किंवा पुनर्वसित इमारत बांधून झाल्यानंतर त्या खालील जमिनीचे अभिहस्तांतरण करणे, सहकारी सोसायटीला लिजवर देणे याबद्दल तरतूद केली होती. त्या तरतुदीनुसार दुसरा एक महत्वाचा पुढाकार त्यामध्ये घेतला होता, तो म्हणजे हाऊसिंग रेग्युलेटरी अॅथॉरिटी स्थापन करण्याचा होता. हाऊसिंग रेग्युलेटरी अॅथॉरिटीचा कायदा सभागृहाने पारित केला असून तो केंद्र सरकारकडे अजूनही प्रलंबित आहे. त्याच कालखंडामध्ये केंद्र सरकारने रिअल इस्टेट रेग्युलेटरी बिल केलेले आहे. केंद्र सरकारचा असा समज असण्याची शक्यता आहे की, केंद्रात कायदा केल्यामुळे राज्य सरकारला अशा प्रकारच्या गृहनिर्माण नियामक मंडळाची आवश्यकता आहे की नाही.

सभापती महोदय, मी वेळोवेळी केंद्रीय गृहनिर्माण मंत्र्यांशी चर्चा करून राज्य सरकारच्या कायद्याला मान्यता द्यावी अशी विनंती केलेली आहे. आमचा कायदा निश्चित चांगला असून खऱ्याअर्थाने मुंबई केंद्रबिंदू मानून हा कायदा केलेला आहे. त्या कायद्याला माननीय राष्ट्रपतींची मान्यता मिळावी याकरिता आमचे प्रयत्न सुरु आहेत.

..2..

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

सभापती महोदय, धारावी पुनर्विकासाबद्दल बोलले गेले. धारावी पुनर्विकास योजनेतील सेक्टर 5 चे काम सुरु झालेले आहे. पहिल्या इमारतीचे काम या वर्षाअखेर संपेल आणि इतर इमारतीचे काम देण्याची प्रक्रिया सुरु झालेली आहे. एमआरटीपी कायदांतर्गत मार्च, 2013 मध्ये ड्राफ्ट प्लॅन पब्लिश केला होता. स्पेशल प्लॅनिंग अथॉरिटी म्हणून डीआरपी यांची नेमणूक केली आहे. त्यांनी एमआरटीपी कायद्याखाली ड्राफ्ट प्लॅन पब्लिश केला आहे. त्या अनुषंगाने 700 ते 750 हरकती आणि सूचना प्राप्त झालेल्या आहेत. डीआरपी संदर्भात हिअरिंग सुरु आहे. ती हिअरिंग संपल्यानंतर डेव्हलपमेंट प्लॅनला अंतिम स्वरूप देण्यात येईल. अन्स्टँड अँड यंग कंपनीला प्रोजेक्ट मॅनेजमेंट कन्सलटन्ट, बीड मॅनेजमेंट कन्सलटन्ट नेमलेले आहे. इतर 4 सेक्टरबाबत निविदा काढण्याचे काम सप्टेंबरपर्यंत होईल.

सभापती महोदय, म्हाडाच्या कामकाजाबद्दल बोलायचे झाले तर म्हाडा हा अतिशय महत्वाचा उपक्रम आहे. म्हाडाच्या माध्यमातून या शहरात भरपूर घरे बांधण्यात आली आहेत. म्हाडाच्या ज्या 56 वसाहती आहेत त्या वसाहतींचा पुनर्विकास करण्याची वेळ आलेली आहे. त्या वसाहतींचा योग्य तो पुनर्विकास व्हावा यासाठी जूनी योजना होती त्यामध्ये प्रिमियम घेऊन पुनर्विकास करावयाचा होता. तो पर्याय बंद केला असून शेअरिंग बेसीसवर निम्मी किंवा योग्य त्या प्रमाणात म्हाडाला घरे मिळाली पाहिजेत या अटीवर नवीन अधिसूचना मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीच्या कलम 33(5) मध्ये बदल करून निर्गमित केलेली आहे.

सभापती महोदय, म्हाडाच्या लॉटरी पध्दतीमध्ये पारदर्शकता आणलेली आहे. ही प्रक्रिया पूर्णपणे ऑनलाईन केली आहे. म्हाडाच्या घरांच्या किंमतीबद्दल नेहमी प्रश्न उपस्थित केला जातो. मला आवर्जून नमूद करावयाचे आहे की, म्हाडा कॉस्ट प्लस बेसीसवरच काम करते. नफा कमावण्याची भावना नाही. जितकी घरे उपलब्ध होतात त्या घरांना मागणी येते.

नंतर 3जी.1...

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण ...

सभापती महोदय, म्हाडाच्या घरांच्या किमतीच्या संदर्भात नेहमीच पश्न उपस्थित होतात. परंतु मला या ठिकाणी आवर्जून नमूद करावयाचे आहे की, म्हाडा नेहमी कॉस्ट प्लस बेसीसवर काम करते त्यामुळे म्हाडाची नफा कमावण्याची कोणतीही भावना नाही. म्हाडाची जितकी घरे उपलब्ध होतात व त्याला जी मागणी येते त्यामुळे म्हाडाची घरे फार महाग आहेत, न परवडणारी आहेत असे मानण्याचे काहीच कारण नाही. तरी सुध्दा यामध्ये आणखीन कार्यक्षमता वाढवून किंमतीवर नियंत्रण ठेवण्याच्या संदर्भात आमचे प्रयत्न सुरु आहेत.

सभापती महोदय, म्हाडाने लँड बँक करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. त्यामुळे वेळ प्रसंगी जमीन विकत घेऊन त्यावर गृहनिर्माण प्रकल्प उभे करावयाचे, शासकीय जमीन मिळवण्याचा प्रयत्न करावयाचा, जमीन संपादित करावयाची अशा सर्व प्रकारे लँड बँक तयार करण्याचा निर्णय 2 जुलै, 2013 रोजी अधिसूचना निर्गमित करण्यात आलेली आहे.

सभापती महोदय, महसूल खात्याने म्हाडाला शासकीय जागांचा अगारू ताबा देण्यासंदर्भात शासकीय निर्णय निर्गमित केलेला आहे. म्हाडाच्या 33(5) नियमामध्ये जो शॅअरींगचा पर्याय ठेवला आहे, 33(1) ची कार्यवाही पूर्ण झालेली असून यासंदर्भात हरकती व सूचना प्राप्त झालेल्या आहेत. यातून आपल्याला जवळ जवळ 1 लाख परवडणारी घरे मिळतील आणि जे जुने सदनिका धारक असतील त्यांना 40 ते 90 टक्के जास्त मोठया आकाराची घरे मोफत मिळतील अशी योजना असून त्यामुळे मुंबईच्या पुनर्रप्रक्रियेला सुरुवात होणार आहे.

सभापती महोदय, या निमित्ताने मी एक महत्वाची घोषणा करू इच्छितो की, मुंबईमध्ये जवळ जवळ 14,190 उपकरप्राप्त इमारती आहेत. या उपकरप्राप्त इमारती वेगवेगळया स्थितीत आहेत. काही इमारती धोका दायक आहेत. मुंबई दुरुस्ती व पुनर्वसन मंडळ या इमारतींची दुरुस्ती करीत असली तरी ते अनेक वेळेला शक्य होत नाही. त्यामुळे या इमारती कोसळण्याच्या व जीवीत हाणी होण्याच्या घटनाही होतात. 1970 पासून मार्च 2013 पर्यंत लहान मोठया अपघातांची संख्या जवळ जवळ 2503 एवढी असून त्यामध्ये 733 रहिवाश्यांचा मृत्यू झालेला आहे व 1793 रहिवासी जखमी झालेले आहेत. त्याकरिता पुनर्रचना वेगाने झाली पाहिजे म्हणून एबीसी क्लासच्या इमारतींना 3

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण ...

एफएसआय देण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून यामुळे ही प्रक्रिया वाढेल. पूर्वी एबीसी वर्गाच्या इमारतींना एफएसआयचे वेगवेगळे नियम होते परंतु आता सर्वांना एक सारखे नियम करण्यात आलेले आहेत. परंतु यासंदर्भातील काम होण्यासाठी वेळ लागणार आहे. यामध्ये पुन्हा काही दुर्घटना घडल्या तर या इमारतीमध्ये राहणाऱ्या सर्व रहिवाश्यांचा विमा उतरविला जावा अशा प्रकारचे निर्देश देण्यात आलेले आहेत. त्याच बरोबर या रहिवाश्यांना 5 लाख रुपये विमा मिळेल अशा प्रकारची योजना केलेली आहे. त्यामुळे 15000 सेस इमारतींमध्ये सव्वातीन लक्ष निवासी गाळे आहेत. यामध्ये 15 लक्ष रहिवाश्यांना विमा योजनेचा लाभ मिळणार असून ही विमा योजना ताबडतोब लागू करण्यात येईल. विमा योजनेचा प्रिमियम दुरुस्तीमंडळाच्या निधीमधून अदा करण्यात येईल. या अपघातामध्ये मृत्यू झाला तर कुटुंबियांना 5 लाख रुपये नुकसान विमा अदा करण्यात येईल. अर्थात या सर्व इमारतींचे पुनर्रनिर्माण झाले पाहिजे असा शासनाचा आग्रह असून नियमात बदल केल्यामुळे या प्रक्रियेला वेग मिळेल अशी अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय, दुरुस्ती मंडळाचा निधी अगोदर 100 कोटी रुपये होता तो आता 200 कोटी रुपये करण्याची घोषणा दोन दिवसापूर्वी करण्यात आलेली आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी सिडकोच्या संदर्भात काही प्रश्न उपस्थित करण्यात आले होते. सिडकोने गेल्या काही महिन्यात काही महत्वाचे निर्णय घेतलेले आहेत. सिडकोच्या कामकाजात पारदर्शकता आणण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून त्यामध्ये सर्वच्या सर्व माहिती वेबसाईटवर दिली जाणार आहे. तक्रारी संबंधी महामंडळाच्या संकेत स्थळावर 15 ऑगस्टपर्यंत सर्व माहिती उपलब्ध करून दिली जाणार आहे.

सभापती महोदय, 12.5 टक्के जमीन वाटपाच्या संदर्भात या ठिकाणी काही मुद्दे उपस्थित करण्यात आले होते. या प्रक्रियेमध्ये देखील गतीमानता आणण्यासाठी व पारदर्शकता आणण्यासाठी बदल करण्यात आलेले आहेत. सुधारित योजनेद्वारे पारदर्शक गावनिहाय एकत्रित जमीन वाटपाची प्रक्रिया करण्यात आलेली आहे. 10164 हेक्टर शेतीपैकी 90 टक्के वाटप झालेले आहे. त्याच बरोबर नागरी सुविधा केंद्र सुरु करण्यात आलेले आहे त्यामुळे सिडकोच्या प्रशासनाचा नागरीकांशी सुसंवाद साधण्यासाठी नागरी सुविधा केंद्राचा उपयोग होईल. आता सिडकोमध्ये जी काही गर्दी दिसते ती यापुढे होणार नाही.

यानंतर श्री. भारवि....

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण...

त्याच बरोबर प्रकल्पग्रस्तांच्या परिस्थितीत सुधारणा आणण्याकरिता सिडकोने 26 कलमी प्रकल्पग्रस्त योजना राबविण्याचे ठरविले आहे. या योजनेच्या माध्यमातून गृह वाटप, गृह निर्माण योजना, पुनर्प्रापणाकरिता निविदा, सामाजिक सुविधांकरिता भूखंडांचे वाटप, व्यवसाय शिक्षण, रोजगार संधी उपलब्ध करून देणे, जमीन हस्तांतरणाची जलद भरपाई करण्याची व्यवस्था, प्रकल्पग्रस्त भागामध्ये पायाभूत सुविधा निर्माण करण्याकरिता प्रकल्पग्रस्तांना प्राधान्य असा 26 कलमी कार्यक्रम सिडकोने आखलेला आहे. तो कार्यक्रम अंमलात आणण्याचे काम सुरु आहे.

सिडकोमध्ये दक्षता विभागाची स्थापना करण्यात आली आहे. त्यासाठी पोलीस महानिरीक्षकांची नेमणूक करून त्यांच्या नेतृत्वाखाली दक्षता विभाग स्थापन करण्यात आला आहे. तक्रार निवारण केंद्राची स्थापना करून मुख्य तक्रार निवारण अधिकारी नेमलेला आहे. त्याद्वारे नागरिकांच्या तक्रारीचे निवारण करण्याची व्यवस्था केली आहे. सिडकोच्या प्रत्येक नोडसाठी स्वतंत्र प्रशासकाची नेमणूक करण्यात आली आहे. सामाजिक सुविधा व विकास निर्माण करण्याकरिता येत्या तीन वर्षात 13 शाळा, 4 व्यावसायिक महाविद्यालये, 1 पदवी महाविद्यालय, 33 इस्पितळे, सामाजिक व धार्मिक केंद्र मिळून 77 सामाजिक कल्याण केंद्र उभी करण्यात येणार आहेत. त्यापैकी 1/3 सामाजिक केंद्र सिडको मार्फत उभी करण्यात येणार आहेत. उर्वरित सामाजिक केंद्रांकरिता जमीन वितरित करण्यात येणार आहे. ज्यांचा सिडकोशी संबंध येतो त्या स्टेट होल्डर्सकरिता ई-पेमेंट करण्याची व्यवस्था करण्यात आली आहे. त्यांना पेमेंट करिता आता कुठेही जावे लागणार नाही. सिडको कार्यालय पेपर विरहित करण्यासंबंधीची प्रक्रिया सुरु झालेली आहे. पुढील दोन वर्षात ती प्रक्रिया पूर्ण होईल. त्यामुळे सिडको हे पेपरलेस ऑफिस होईल. त्याच बरोबर सर्व भूखंडांचे जीआयएस मॅपिंग करण्यात आले आहे. तसेच, दरवर्षी अल्प उत्पन्नधारकांसाठी सहा हजार परवडणारी घरे बांधण्याचा निर्णय सिडकोने घेतला आहे.

येथे विमानतळासंबंधी देखील काही प्रश्न उपस्थित झाले. नवी मुंबई विमानतळाचा प्रश्न हा महत्त्वाचा आहे. नवी मुंबई येथील विमानतळाला पर्यावरण विभागाची मान्यता यापूर्वीच मिळाली आहे. आता वन्य जीव खात्याची देखील मान्यता मिळाली आहे. त्यांनी पहिल्या टप्प्यास ना हरकत प्रमाणपत्र दिले आहे. प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचा आराखडा तयार करण्याचे काम सुरु आहे. यासंबंधी प्रकल्पग्रस्तांशी चर्चा सुरु असून हे काम अंतिम टप्प्यामध्ये आहे. ...2

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण...

मला मोबाईल टॉवर संबंधातील माहिती द्यावयाची आहे. मोबाईल टॉवर संबंधातील प्रारूप शासनाने मंजूर केले आहे. मोबाईल टॉवर उभे करण्यासंबंधातील नियमावली तयार करण्याचे काम अंतिम टप्प्यामध्ये असून ती नियमावली लवकरच प्रसिद्ध करण्यात येईल.

मुंबई शहर आणि मुंबई महानगर प्रदेशातील रस्त्यांच्या खड्ड्यांचा प्रश्न हा अतिशय गंभीर आहे. यंदा खूप पाऊस पडल्यामुळे ही परिस्थिती निर्माण झाली आहे. गेल्या वर्षी मी मुंबई महानगरपालिकेला निर्देश दिला होता की, आपण रस्त्याचे थर्ड पार्टी ऑडिट करून घ्यावे. यासाठी त्यांनी एजीएस या कंपनीला नेमले होते. रस्त्याची कामे कमी दर्जाची का होत आहेत, त्याच त्याच लोकांना पुन्हा पुन्हा कंत्राटे कशी मिळतात याचा आढावा घेण्याचा मी प्रयत्न केला तेव्हा मला एकच दिसले की, दर्जा प्रमाणे काम झाले किंवा नाही हे तपासण्यासाठी असणारी यंत्रणाच कमी पडते आहे. प्रत्येकाला कसेही काम केले तरी ते मान्य होऊन पेमेंट मिळत आहे. निकृष्ट काम करणाऱ्यांना काळ्या यादीमध्ये न टाकल्यामुळे, त्याच त्याच लोकांना पुन्हा तेच तेच काम दिले जात आहे. ही कामे किती निकृष्ट दर्जाची होत आहेत हे आपण पहिले आहे. या सर्व पायाभूत सुविधा आपण जनतेच्या पैशातून उभ्या करतो. त्यामुळे अशा कामांचा दर्जा हा अत्युत्कृष्ट असला पाहिजे याचे भान सर्वांनी ठेवणे आवश्यक आहे.

यानंतर श्री.अजित.....

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण....

या संदर्भात मुंबई महानगरपालिकेच्या आयुक्तांशी चर्चा केली असून आणखी काही सुधारणा करण्याकरिता शासनाची काही मदत लागत असेल तर ती करण्यात येईल.

सभापती महोदय, स्थायी समितीच्या अध्यक्षांनी राजीनामा दिल्याचे आम्ही वर्तमानपत्रात वाचले. परंतु राजीनामा देऊन प्रश्न सुटत नाही. त्याकरिता मूलभूत उपाय योजना कराव्या लागतात. मी असेही ऐकले थर्ड पार्टी ऑडीट होऊ नये म्हणून मुंबई महानगरपालिकेत ठराव पारित करण्यात आलेला आहे. मुंबई महानगरपालिकेचा थर्ड पार्टी ऑडीटला का विरोध होत आहे हे मला समजत नाही. मुंबईत चांगल्या दर्जाचे रस्ते का होत नाहीत याबद्दल आपणास मूलभूत विचार करावा लागेल. त्यासाठी शासनाची जी काही मदत लागेल ती शासनाकडून करण्यात येईल. परंतु मला येथे सांगितले पाहिजे की, जे अधिकारी जबाबदार असतील त्यांच्यावर कडक कारवाई झाली पाहिजे कारण संगनमताशिवाय निकृष्ट दर्जाचे काम होऊ शकणार नाही.

सभापती महोदय, मी बहुतेक मुद्यांना स्पर्श केलेला आहे. शेवटी एवढेच सांगतो की, मुंबईच्या विकासाचा प्रश्न असेल किंवा महाराष्ट्रातील नागरी सुविधांचा प्रश्न असेल, वाढत्या नागरीकरणाचे आव्हान आपल्यासमोर उभे आहे. आपण सर्वसामान्य माणसाला डोळ्यासमोर ठेवून विकास करण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. मग त्यामध्ये इमारतींच्या दुरुस्तीचा प्रश्न असेल, इ-पोपडपट्टीवासियांना सुविधा देण्याचा प्रश्न असेल, गरीब किंवा मध्यमवर्गीयाना मुंबईत घर घेणे परवडू शकेल या अनुषंगाने विकासांसाठी 20 टक्के इडब्ल्यूएस संवर्गासाठी आरक्षण ठेवण्या संबंधीचा निर्णय असेल, मानीव अभिहस्तांतरणाची प्रक्रिया असेल किंवा धारावी पुनर्वसनाचा प्रश्न असेल अशा सर्व प्रश्नांमध्ये सामान्य माणूस डोळ्यासमोर ठेवून विकास करण्याचा आमचा प्रयत्न आहे. सर्वसामान्य माणसाला मुंबईत घर घेता यावे, झोपडपट्टीवासियांचे चांगल्या इमारतीमध्ये पुनर्वसन करता यावे यासाठी आमचे प्रयत्न सुरु आहेत. त्यासाठी आपणास खूप प्रयत्न करावे लागणार आहेत याबद्दल कोणाच्याही मनात शंका नाही. आपणासमोर जे वाढत्या नागरिकीकरणाचे आव्हान आहे ते सर्वसामान्य माणसाला केंद्रबिंदू ठेवून सोडवावे लागेल. शासन आणखी लोकाभिमुख निर्णय घेऊन पुढे काम करणार आहे एवढे सांगून मी माझे उत्तराचे भाषण पूर्ण करतो.

..2.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी काल माझ्या भाषणाच्या सुरुवातीलाच सांगितले की, अंतिम आठवडा प्रस्ताव हा विरोधी पक्षाच्या दृष्टीने फार महत्वाचा असतो. अंतिम आठवडा प्रस्तावाचा विषय हा माननीय मुख्यमंत्र्यांशी संबंधित होता. माननीय मुख्यमंत्री महोदयांच्या उत्तराने आमचा अपेक्षाभंग झाला आहे.

सभापती महोदय, आम्ही सर्व सदस्यांनी दोन प्रकारे मांडणी केली होती. मुंबई महानगरक्षेत्रामध्ये 60-65 विधानसभाक्षेत्र आहेत म्हणजे दोन सव्वादोन कोटी जनतेशी संबंधित हा विषय आहे. म्हणजे महाराष्ट्रातील 20 टक्के जनतेशी संबंधित हा विषय आहे. त्यासाठी लॉर्ग टर्म पॉलिसी घेण्याची गरज आहे. एमएमआरडीए रिजनसाठी वाहतुक व्यवस्थेसाठी काही विचार वेगळा विचार आहे काय ? महानगरपालिकेकडून काही फाईल्स निर्णयासाठी शासनाकडे येतात, परंतु त्या फाईलकडे आठ-दहा महिने लक्ष दिले जात नाही. सर्व काही महानगरपालिका करणार असते फक्त शासनाची परवानगी घेण्याकरिता फाईल येते. अशाप्रकारच्या पॉलीसी मेकींगमध्ये काही बदल होऊ शकतील काय ?

सभापती महोदय, आपण पुढील 20-30 वर्षांच्या लोकसंख्येचा विचार करून उड्डाणपूल बांधत आहोत. मी माझ्या भाषणामध्ये कार्बनफूट प्रिंटचा मांडला होता. तसाच विषय आज माननीय पंतप्रधानांनी त्यांच्या भाषणात मांडल्याचे पी.टी.आय.वर आलेले आहे. या संदर्भात पॉलिसी घेण्याची गरज आहे.

सभापती महोदय, आम्ही येथे भ्रष्टाचाराची प्रकरणे मांडली त्याची चौकशी केली पाहिजे. त्या संदर्भात आता घोषणा कराल किंवा नंतर घोषणा कराल हे मला माहित नाही. आम्ही सिडकोमधील साडेबारा टक्केमधील घोटाळा सांगितला. म्हाडाच्या अधिकाऱ्यांना दोषी ठरविण्यात आले त्या संदर्भात मुद्दे मांडले. रामकी इन्फ्रास्ट्रक्चरला ब्लॅकलिस्ट केले असताना त्या कंपनीची नियुक्ती करण्यात आली. त्याबाबत माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी काहीच उत्तरे दिले नाहीत. आम्ही मांडलेली भ्रष्टाचाराची प्रकरणे असतील, बीबीडी चाळींच्या पुनर्विकासाचा प्रश्न असेल असे अनेक प्रश्न मांडले. या प्रश्नांवर आम्हाला ठोस उत्तरे मिळतील अशी अपेक्षा होती पण तसे झाले नाही.

सन्माननीय सदस्य श्री.मुजफ्फर हुसेन यांनी मीर-भाईदर येथे पाणी व्यवस्थेकरिता व रस्त्यांकरिता 400 कोटी रुपयांची आवश्यकता असल्याचे सांगितले.

यानंतर श्री.बोर्डे..

श्री.विनोद तावडे....

महानगरपालिका हे 400-600 कोटी रुपये कशा उभ्या करणार ? यावर मार्ग काढण्यासाठी शासनाने बेटरमेंट चार्जेस वाढविण्याचा पर्याय काढला आहे. अगोदरच लोकांकडून ऑक्ट्रॉय वसूल केल्यामुळे जनता त्रस्त आहे. त्यात पुन्हा बेटरमेंट चार्जेस घेतला जाईल. त्यामुळे या पेक्षा वेगळ्या पध्दतीच्या मॉडेलचा विचार केला जाईल आणि माननीय मुख्यमंत्री काही तरी पॉलिसी मेकींग बाबी मांडतील असे आम्हाला वाटले होते. परंतु दुर्दैवाने तसे झाले नाही. बेटरमेंट चार्जेस मुंबईकरांच्या माथी मारण्याचा प्रयत्न राज्य सरकारकडून केला जात आहे. त्यामुळे हा चार्ज वसूल करण्यास आमचा पूर्णतः विरोध राहिल.

महोदय, या प्रस्तावावरील चर्चेच्या निमित्ताने मी काही भ्रष्टाचाराची प्रकरणे मांडली होती. परंतु त्या बाबतचा उल्लेख उत्तरात करण्यात आला नाही. मी तर म्हणून की, आम्हाला पेपरलेस बरोबरच करप्शनलेस सिडको हवी आहे. मी चौकशी समितीने दिलेल्या अहवालाच्या अनुषंगाने काही बाबी मांडल्या. परंतु त्या बाबत माननीय मुख्यमंत्र्यांनी कसलाही उल्लेख केला नाही. या मुद्यांबाबत माननीय मुख्यमंत्र्यांनी खुलासा करावा, अशी माझी अपेक्षा आहे.

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण : महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी या प्रस्तावावरील चर्चेमध्ये दोन-तीन प्रश्न मांडले होते. त्या मुद्यांचा त्यांनी पुनःउच्चार केला आहे. महानगरपालिका क्षेत्रात विकास कामांच्या परवानग्यासाठी वारंवार यावे लागते किंवा परवानग्या मिळण्यास विलंब होतो असा मुद्दा सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी उपस्थित केला आहे. मला या बाबत सुरुवातीलाच सांगायचे राहून गेले. सर्व मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रांसाठी कॉमन डीएसआर करण्याचा आमचा प्रयत्न सुरु आहे. त्यानुसार निश्चितपणे कॉमन डीएसआर केला जाईल. एमएमआरडीए क्षेत्रासाठी कॉमन ट्रान्सपोर्ट पॉलिसी किंवा प्रादेशिक परिवहन व्यवस्था करता येईल काय, या बाबत विचार सुरु आहे. काही महापालिकांच्या ठिकाणी स्वतःची परिवहन सेवा आहे. परंतु बहुतांशी ठिकाणी ती तोट्यात आहे आणि जेमतेम ठिकाणी फायद्यात आहे. त्यामुळे वेगळे मॉडेल करून रिजनल ट्रान्सपोर्ट सिस्टीम करणे आणि तिला मुंबईच्या बेस्ट सेवेशी जोडण्याच्या प्रस्तावावर चर्चा सुरु झाली आहे. त्यातून मार्ग काढावा लागेल.

महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी घनकचरा व्यवस्थापनाचा मुद्दा उपस्थित केला होता. त्यांनी सांगितले की, काळ्या यादीत टाकलेल्या कंपनीला काम देण्याचा प्रयत्न चालला आहे. या

..2..

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण....

निमित्ताने मी सांगतो की, 7 महानगरपालिकांनी एकत्र येऊन तळोजा येथील घनकचरा व्यवस्थापन प्रकल्प सुरु करण्याचे ठरविले. परंतु त्यातून ठाणे महानगरपालिका बाहेर पडण्याचा विचार करीत आहे किंवा ती बाहेर पडणार आहे. परंतु सिडकोने त्या प्रकल्पामध्ये पुन्हा सहभागी होण्याचे ठरविले आहे. या कंपनीच्या बाबतीत मी माहिती घेतल्यानंतर असे समजले की, ही कंपनी काळ्या यादीत नव्हती. या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी जे मुद्दे उपस्थित केले त्याची चौकशी करण्यात येईल. हे खरे आहे की, घनकचरा व्यवस्थापन हा गंभीर मुद्दा आहे. कोणालाही आपल्या शेजारी घनकचरा व्यवस्थापन प्रकल्प नको असतो. तळोजा येथील प्रकल्प शास्त्रोक्त पध्दतीने किंवा प्रदूषण न होता वा दुर्गंधी न पसरता वीज निर्मिती किंवा खत निर्माण करणारा आधुनिक प्रकल्प आहे. मला खात्री आहे की, या प्रकल्पाला निश्चित स्वीकारले जाईल. या प्रकल्पाबद्दल सुरुवातीला निश्चित शंका आहेत. या कंपनीला काळ्या यादीत टाकलेले नाही. त्या कंपनीबाबत काही ठिकाणी वाद चालला आहे. ती कंपनी काळ्या यादीत नसल्यामुळे ती कंपनी आता काम करीत आहे.

महोदय, एमएमआरडीएला जमिनी विकून जो पैसा मिळतो त्यातून मोठी विकास कामे केली जातात. विकासात्मक कामे करावयाची असतील तर व्हायबिलिटी गॅप फंडींग रुपाने केंद्र सरकारकडून पैसे मिळतात. राज्य सरकार सुध्दा त्यात आपला वाटा टाकतो. संपूर्णपणे राज्य सरकारच्या ताकदीवर किंवा महानगरपालिकेच्या ताकदीवर मोठमोठे प्रकल्प उभे करणे शक्य होणार नाही. उदा.एमटीएचएल प्रकल्प असेल. मल्टी मॉडेल ट्रान्सपोर्ट हब अंतर्गत 126 कि.मी. अंतराच्या रस्त्याचा प्रकल्प करीत आहोत. यासाठी नवीन रेव्हेंयू मॉडेल करणे आवश्यक आहे. सरकारने महामार्ग केल्यानंतर त्या ठिकाणी टोल वसूल करावा लागतो. त्यामुळेच आपल्याला विकास कामे करीत असताना कोठे तरी चार्ज घ्यावे लागतील. त्यासाठी रेव्हेंयू मॉडेल करावे लागेल.

नंतर श्री.बरवड....

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण .....

जमीन विकून विकास करणे हा एक पर्याय झाला आणि आतापर्यंत तेच करीत आहोत. परंतु हाच पर्याय कायम स्वरूपी राहिल हे मला काही शाश्वत वाटत नाही. पण त्याकरिता सर्वांशी चर्चा करू. मग इम्पॅक्ट चार्जेस असतील का किंवा एखादे इन्फ्रास्ट्रक्चर तयार केले तर त्या जागेची किंमत वाढते आणि त्यातून अधिक साधने उपलब्ध होतात, त्यातील काही राज्य शासनाला मिळाले पाहिजे. त्याकरिता काही उपाययोजना करता येतील का, याकरिता नवीन रेव्हन्यू मॉडेल करावे लागेल. एमएमआरडीए असेल, जेनको असेल यामध्ये पारदर्शकता येणे अतिशय आवश्यक आहे, याबद्दल दुमत असण्याचे कारण नाही. पण सिडकोने जे प्रयत्न केले त्याची माहिती मी आपल्याला दिली.

सभापती महोदय, घनकचऱ्याचा विषय असेल, सांडपाण्याचा विषय असेल त्याचबरोबर पर्यावरणाचा मोठा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. आपण पाहतो की, क्लायमेट चेन्जमुळे हवामानामध्ये खूप फरक पडलेला आहे. काही भागात सलग 2-3 वर्षे दुष्काळ पडला. काही भागामध्ये अतिवृष्टी चालू आहे. एकाच वेळेला एका भागात दुष्काळ आणि दुसऱ्या भागात अतिवृष्टी अशी आपली भौगोलिक विविधता आहे. याकरिता आपण पर्यावरण राखले पाहिजे. लोकांना स्वच्छ पाणी मिळाले पाहिजे. झाडे लावली गेली पाहिजेत. पाण्याचे स्रोत तसेच नद्या, नाले स्वच्छ राहिले पाहिजेत. या सर्व बाबतीत काही कडक निर्बंध घालणे आवश्यक आहे. त्याकरिता प्रयत्न चालू आहेत. जसा सीआरझेडचा कायदा आहे त्याप्रमाणे रिव्हर कॉन्झर्वेशन झोनचा कायदा केंद्र सरकारने केलेला आहे. त्यामुळे खाड्या असतील किंवा इतर वॉटर बॉडीज असतील त्यांनाही पर्यावरणाच्या दूषितीकरणापासून मुक्त ठेवण्याचे प्रयत्न आपणा सर्वांना करावे लागतील. मला असे वाटते की, यामध्ये आपल्याला खूप मूलभूत काम करावयाचे आहे. त्या मूलभूत कामामध्ये निश्चितपणे सर्वांना विश्वासात घेऊन पुढे जाण्याचा शासनाचा निश्चित प्रयत्न राहिल असे मी पुन्हा एकदा आश्वासन देतो.

सभापती : सभागृहाने प्रस्तावावर विचार केला आहे.

...2...

'आदर्श' चौकशीचा अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्याबाबत पॉइन्ट ऑफ इन्फॉर्मेशन

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय मुख्यमंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित आहेत. मला एवढीच माहिती पाहिजे की, यानंतरचे आपले अधिवेशन डिसेंबरमध्ये होईल. 'आदर्श'चा अहवाल 10 एप्रिलला आला म्हणजे 10 ऑक्टोबरला सहा महिने पूर्ण होतील. Seventh Schedule of Constitution of India नुसार कमिशन ऑफ एन्क्वायरी अॅक्टमध्ये पुढीलप्रमाणे तरतूद आहे.

"The appropriate Government shall cause to be laid before each House of Parliament or, as the case may be, the Legislature of the State, the report, of any, of the Commission on the inquiry, made by the Commission under sub-section (1) together with a Memorandum of the action taken there-on, within a period of 6 months of the submission of the report by the Commission to the appropriate Government."

कौल आणि शकधर यांच्या पुस्तकामध्ये सुध्दा तसेच म्हटले आहे. ज्याचे आधार घेत हे सर्व चालले आहे त्याच आधारावर आम्ही हे म्हणत आहोत. मला एवढेच विचारावयाचे आहे की, 6 महिने डिसेंबरच्या आतच पूर्ण होणार आहेत त्यामुळे 'आदर्श'चा रिपोर्ट आणि अॅक्शन टेकन रिपोर्ट उरलेल्या तासाभरात सादर करणार का आणि त्यावर चर्चेची संधी आम्हाला मिळणार आहे का ?

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण : सभापती महोदय, 'आदर्श'चा अहवाल मिळालेला आहे आणि मी सभागृहामध्ये ते सांगितले आहे. त्या अहवालावरील अॅक्शन टेकन रिपोर्ट तयार करणे आवश्यक आहे. त्यामध्ये वेगवेगळी कायदेशीर मते आहेत. एकत्रित अहवाल द्यावयाचा, सहा महिन्याच्या आत द्यावयाचा असा भाग आहे. आता अॅक्शन टेकन रिपोर्ट तयार करण्याचे काम चालू आहे. ते काम पूर्ण होईल अशी मला अपेक्षा होती परंतु ते पूर्ण झालेले नाही. त्यामुळे ते काम झाल्यानंतर लगेच तो अहवाल सादर करण्यात येईल. खरे म्हणजे तो अहवाल सभागृहात प्रकाशित केला पाहिजे. माननीय सभापतींना सुध्दा तो देता येईल. पण अॅक्शन टेकन रिपोर्टशिवाय देता येईल का

RDB/ D/ KTG/ MMP/

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण ....

याचाही आम्ही अभ्यास केला. पण आता मी सभागृहाला एवढेच सांगू इच्छितो की, त्या अहवालाबद्दल कारवाई अहवाल तयार करण्याचे काम चालू आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, ज्या नियमाच्या आधारे हे सभागृह चालते त्या नियमांमध्ये स्पष्ट म्हटले आहे. नियमांमध्ये जर स्पष्ट म्हटले आहे तर मग आपली काही राजकीय अडचण आहे का ? हे सभागृह नियमाने, कायद्याने चालवावयाचे नाही का ? ज्या कौल आणि शकधर यांच्या पुस्तकाचा आधार घेऊन हे सर्व केले त्या पुस्तकांमध्ये सुध्दा तेच म्हटले आहे. कमिशन ऑफ एन्क्वायरी अॅक्टमध्ये तेच म्हटले आहे. जर हे सर्व आपण म्हणत असू तर आदर्शचा रिपोर्ट लपविण्याचे कारण काय आहे ? तो अहवाल समोर येऊ द्या आणि खुलेआम चर्चा होऊ द्या. माननीय मुख्यमंत्र्यांना सांगू इच्छितो की, आपण या प्रकरणामुळे मुख्यमंत्र्यांच्या खुर्चीवर आलेला आहात. त्यावेळी श्री. राहुल गांधी यांचे वक्तव्य होते. आमची आपल्याकडून स्वच्छ कारभाराची अपेक्षा आहे. दूध का दूध, पानी का नाही होऊ द्या. जे दोषी असतील ते कळले पाहिजे. या 'आदर्श'ने महाराष्ट्राला कलंक लावला होता. आदर्श भ्रष्टाचारामुळे महाराष्ट्र बदनाम झाला होता. ते जर आपण लपवित असाल तर बरोबर नाही. कायदा असे सांगतो की, सहा महिन्यांच्या आत अहवाल दिला पाहिजे. त्याप्रमाणे अहवाल सादर केला पाहिजे.

यानंतर श्री. शिगम ....

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3L-1

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:05

श्री. विनोद तावडे...

कायद्या प्रमाणे 6 महिन्याच्या आत अहवाल दिला पाहिजे, मग तो का दिला जात नाही, आपण कायदा आणि नियम का पाळत नाही ? कायदा व नियमाला सोडून आपणला काम करावयाचे आहे काय ? तुमच्या कामामध्ये कोणी अडथळा निर्माण करीत आहे काय ? या सर्व गोष्टी सभागृहाला समजण्याची आवश्यकता आहे.

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण : कायद्यामध्ये 6 महिन्याची तरतूद आहे.

श्री. विनोद तावडे : आदर्श संबंधी एक विशेष अधिवेशन आपण ऑक्टोबर महिन्यामध्ये घ्यावे आणि अहवाल सभागृहाला सादर करावा. विशेष अधिवेशना बदल आम्ही आपले आभारी आहोत.

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण : कायदा स्पष्ट आहे. कोर्टाचे निर्देश स्पष्ट आहेत. मी सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांना कोर्टाची काय तरतूद आहे ते सांगेन. कायद्यामध्ये स्पष्ट तरतूद आहे की, कृती अहवालासहीत अहवाल प्रसृत केला गेला पाहिजे. मला वाटते अद्याप सहा महिने झालेले नाहीत. आजपर्यंत अॅक्शन टेकन रिपोर्ट पूर्ण होईल अशी आमची अपेक्षा होती. परंतु तो रिपोर्ट अद्याप पूर्ण झालेला नाही.

श्री. विनोद तावडे : माननीय मुख्यमंत्री हे आदर्श प्रकरणामुळे राज्याच्या मुख्यमंत्री पदी विराजमान झाले. "आदर्श" भ्रष्टाचाराच्या प्रकरणामुळे राज्यातील राजकीय व्यवस्था बदलनाम झालेली आहे. त्यामुळे त्यामधील सर्व गोष्टी बाहेर आल्या पाहिजेत. कोणी त्यामध्ये हात मारला, कोणी मलिदा घेतला, कोणी एफएसआय घेतला, कोणी आपल्या नातेवाईकाला फ्लॅट दिले, कोणाला एफएसआय दिला, या सगळ्या गोष्टी बाहेर पडल्या पाहिजेत. हे प्रकरण आपण लपविण्याचा प्रयत्न करू नका. हा अहवाल सादर करण्यासाठी विशेष अधिवेशन घेतो असे आपण सांगितले त्याबद्दल मी आपला आभारी आहे. धन्यवाद.

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण : विशेष अधिवेशनाबद्दल काहीच चर्चा झालेली नाही. मी पुन्हा सांगतो की, कमिशन ऑफ इन्क्वायरी कायद्यासह तसेच त्याबाबतीत कोर्टाला जे विविध वेळी निवेदने दिलेली आहेत त्याचे तंतोतंत पालन केले जाईल.

--

..2..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3L-2

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:05

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

पृ.शी.: बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात झालेले बॉम्बस्फोट

मु.शी.: बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात झालेले बॉम्बस्फोट
या विषयावर श्री. शरद रणपिसे, अॅड. जयदेव गायकवाड,
सर्वश्री विजय उर्फ भाई गिरकर, सुभाष चव्हाण व राम
पंडागळे यांनी उपस्थित केलेली अल्पकालीन चर्चा

उप सभापती : या अल्पकालीन चर्चेसंबंधी औपचारिक प्रस्ताव मांडता येणार नाही. या चर्चेसाठी मी 1 तासाचा वेळ दिलेला आहे. सूचना देणारे सन्माननीय सदस्य श्री. शरद रणपिसे हे आपली सूचना वाचतील आणि भाषण करतील.

श्री. शरद रणपिसे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम 97 अन्वये पुढील विषयावर अल्पकालीन चर्चा उपस्थित करतो.

"संपूर्ण जगाला शांती, करुणा आणि मानवतेचा संदेश देणा-या भगवान बुद्धांच्या अतिशय पवित्र अशा बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात एकापाठोपाठ एक बॉम्बस्फोट केल्याच्या घटनेने संपूर्ण देश हादरून जाणे, या बॉम्ब स्फोटाची जबाबदारी स्वतःकडे घेत काही अतिरेकी संघटनांनी मुंबईवरही हल्ला करणार असल्याचा इशारा ट्विटरवर देणे, त्यामुळे नागरिकांमध्ये निर्माण झालेले भीतीचे वातावरण, महाबोधी परिसरातील बॉम्बस्फोटाच्या पार्श्वभूमीवर राज्यात बौद्धांचे धार्मिक स्थळ असलेले दीक्षा भूमी (नागपूर), चैत्यभूमी (दादर, मुंबई), पॅगोडा (गोराई, मुंबई), धम्मगिरी (नाशिक), अजंठा, एलोरा तसेच हिंदू, जैन, शिख, मुस्लीम प्रार्थनास्थळे व मंदिरे इत्यादी स्थळांच्या सुरक्षिततेबाबतचा निर्माण झालेला प्रश्न, त्यामुळे राज्यातील सर्वच धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षिततेच्या जबाबदारीसाठी आवश्यक ती उपाययोजना करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

सभापती महोदय, मी आणि माझे सहकारी सन्माननीय सदस्य अॅड. जयदेवराव गायकवाड, सन्माननीय सदस्य सर्वश्री विजय उर्फ भाई गिरकर, सुभाष चव्हाण आणि राम पंडागळे आम्ही सर्वांनी मिळून ही अल्पकालीन चर्चा या ठिकाणी उपस्थित केलेली आहे. 6 जुलै 2013 रोजी पहाटे साडेपाचच्या सुमारास बिहारमधील महाबोधी विहाराच्या परिसरामध्ये 9 बॉम्बस्फोट झाले आणि 3 बॉम्ब पोलिसांनी निकामी केले. ही जी काही आतंकवादी घटना घडली त्या घटनेचा मी सुरुवातीलाच निषेध करतो. ..3..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3L-3

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:05

श्री. शरद रणपिसे...

सभापती महोदय, केवळ महाबोधी विहाराच्याच संदर्भात नाही तर या देशामध्ये अलीकडच्या काळात धार्मिक स्थळांवर हल्ले करण्याच्या घटना झालेल्या आहेत. त्यामुळे राज्यातील अतिशय महत्वाच्या अशा धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. सप्टेंबर 2002मध्ये गुजरातमधील गांधीनगर येथील अक्षरधाम मंदिरावर हल्ला झाला. या हल्ल्यात 30 जण मृत्यू पावले. सप्टेंबर 2006मध्ये मालेगावमधील नुराणी मशिदीच्या ठिकाणी बॉम्बस्फोट झाला.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.शरद रणपिसे....

त्या बॉम्बस्फोटामध्ये 40 व्यक्ती मृत्युमुखी पडल्या. विनाकारण या 40 व्यक्तींना या बॉम्बस्फोटामध्ये आपले प्राण गमवावे लागले. अशा प्रकारच्या बॉम्बस्फोटांमुळे धार्मिक स्थळांची सुरक्षितता हा विषय ऐरणीवर आलेला आहे हे मी या ठिकाणी आवर्जून सांगू इच्छितो.

सभापती महोदय, परदेशातील अनेक पर्यटक भारतात पर्यटनासाठी येतात. हे पर्यटक भारताची संस्कृती, भारताची परंपरा, काश्मीरचे सौंदर्य, दक्षिण भारतातील सौंदर्य या ठिकाणची पाहणी करतात, त्या स्थळांचे अतिशय बारकाने अवलोकन करतात. भारता बदल काय वाटते असे त्या पर्यटकांना विचारले तर हे सर्व परदेशी पर्यटक सगळ्यात प्रथम सांगतात की, भारत ही बुद्धाची भूमी आहे. म्हणून आम्ही भारत देशाला भेट देत असतो. परदेशामध्ये भारताची अशा पध्दतीची ओळख आहे.

सभापती महोदय, गौतम बुद्धाने काय केले, गौतम बुद्धांचे तत्वज्ञान काय आहे या विषयाच्या खोलात मी जाऊ इच्छित नाही. परंतु या ठिकाणी एक गोष्ट मी सांगू सांगू इच्छितो की, अडीच हजार वर्षांपूर्वी एका क्षत्रिय रोजघराण्यात जन्माला आलेला हा राजपुत्र आणि त्यांनी अनुभवलेले सगळे अनुभव जगामध्ये मानव जातीला आणि प्राणी जातीला असलेले दुःख त्यातून प्राणीजात आणि तमाम मानव जात ही बाहेर निघाली पाहिजेत. जन्म, मृत्यू आणि परिवर्तन या भवचक्रातून सगळ्यांची मुक्तता झाली पाहिजे असे विचार अनेक वर्षांपूर्वी या महामानवाने मांडला आणि या महामानवाने जे जे काही सांगितले, जे जे काही तत्वज्ञान जगाला दिले, आज जगातल्या सर्व तत्ववेत्त्यांनी, जगातील शास्त्रज्ञांनी, जगातल्या मोठ-मोठ्या विद्वानांनी या गोष्टीचे समर्थनेच केलेले आहे की, महाकारुणी तथागत गौतम बुद्धांनी जे सांगितले ते सत्य आहे.

सभापती महोदय, 20 व्या शतकातील सगळ्यात मोठे शास्त्रज्ञ आल्बर्ट आईनस्टाईन होते. त्या आल्बर्ट आईनस्टाईनमुळे जगाची प्रगती अत्यंत वेगाने झालेली आहे. प्रकाश, त्याची गती आणि इतरही शोध त्यांनी लावले. त्यांच्यामुळे प्रगती झाली. आल्बर्ट आईनस्टाईन आपल्या चरित्रामध्ये म्हणतो की, मला जगामध्ये अध्यात्मिक तत्वज्ञान म्हणून कोणाचा स्वीकार करावयाचा असेल गौतम बुद्धांचाच करीन. कारण गौतम बुद्धाने जे काही सांगितले, ते सगळे शास्त्रीय आधारावर सांगितले असे आल्बर्ट आईनस्टाईनचे म्हणणे आहे.

2...

उप सभापती : या चर्चेला उत्तरासह 40 मिनिटांचा कालावधी दिलेला आहे.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, आमच्या बाबतीत थोडी लिबरल भूमिका घ्यावी अशी माझी विनंती आहे. पीटासीन अधिकाऱ्याच्या आसनाच्या वरील बाजूस अशोक चक्र आहे. गौतम बुध्दाचे वाक्य आहे की, "धम्मचक्र प्रवर्तनाय." आम्हाला न्याय देण्यात यावा एवढीच आमची मागणी आहे.

सभापती महोदय, मोठमोठे शास्त्रज्ञ गौतम बुध्दांचे तत्वाज्ञान मानतात. जगातील मोठे मोठे वैज्ञानिक म्हणतात की बुध्दाने चित्ताची आणि मनाची फोड करून जगाला माहिती सांगितली आहे. तशी माहिती अद्याप्यंत कोणीही सांगितली नाही. ज्यावेळी या जगात प्रश्न निर्माण होतो, युध्दा पाहिजे की बुध्द पाहिजे. त्यावेळी अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष ओबामा सुध्दा सांगतात की, आपल्याला युध्द नको, तर आपल्याला बुध्द पाहिजे. अशा प्रकारची भूमिका जगामध्ये मांडली जाते. महाबोधी विहारावर जो आतंकवादी हल्ला झाला, त्याची गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ आलेली आहे.

सभापती महोदय, या गंभीर विषयावर बोलत असताना डॉ.बाबासाहेब आंबेडकराच्या विचाराने ज्याला आपण आंबेडकरी जनता म्हणतो, त्या आंबेडकरी जनतेचे सुध्दा मी मनापासून आभार मानतो....

यानंतर श्री. भोगले...

श्री.शरद रणपिसे.....

या गंभीर विषयावर बोलत असताना आभार मानणे हा शब्द वापरणे योग्य नाही. जाणीवपूर्वक आभार मानतो याची दोन कारणे आहेत. अफगाणिस्तानमध्ये तालिबानी अतिरेक्यांनी गौतम बुद्धाच्या मोठमोठ्या मूर्तीवर हातबॉम्ब फेकले परंतु मूर्ती फुटल्या नाहीत. मोठमोठे तोफगोळे टाकले तरी देखील मूर्ती फुटल्या नाहीत. मॉर्टर लावले तरी देखील मूर्ती फुटल्या नाहीत. शेवटी त्यांनी रॉकेट लॉंचर लावून मूर्ती फोडल्या. परंतु गौतम बुद्धाची शिकवण असलेल्या जगातील एकाही मानवाने हातामध्ये दगड घेऊन भिरकावला नाही.

सभापती महोदय, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी जनतेला मंत्र दिला. शिका, संघटित व्हा आणि संघर्ष करा. दीन दलित दुबळ्या लोकांना त्यांनी सांगितले की, संघर्षाशिवाय तुम्हाला तुमचा हक्क कोणी देणार नाही. संघर्ष करणाऱ्या आंबेडकरी जनतेने महाबोधी विहारावर अतिरेकी हल्ला झाला तरी हातामध्ये एक दगड सुद्धा उचलला नाही. कोणत्याही प्रकारे प्रतिकार केला नाही. जो निषेध करायचा तो शांततेच्या मार्गाने केला. म्हणून परमपूज्य डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी शिका, संघटित व्हा आणि संघर्ष करा हा मंत्र दिला. त्याचप्रमाणे गौतम बुद्धाने धम्म घरोघरी दिला. त्या धम्माचे त्यांनी पालन केले म्हणून आंबेडकरी जनतेचे आभार मानतो.

सभापती महोदय, मी माननीय मुख्यमंत्र्यांचे आभार मानतो. आंबेडकरी जनतेच्या दृष्टीने चैत्यभूमी येथे आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे स्मारक करण्याविषयी त्यांनी चांगली भूमिका घेतली आणि त्या दृष्टीने प्रगती केलेली आहे. ज्या पध्दतीने मुंबईवर 26.11 चा अतिरेकी हल्ला झाला या हल्ल्यामध्ये सहभागी असलेला एकमेव आरोपी सापडला. ज्याचे नाव मानवी राक्षस ठेवले गेले. त्या कसाबला न्यायालयाकडून फाशीची शिक्षा व्हावी याबद्दल राज्य सरकारने चांगले काम केले. या निमित्ताने मी राज्य सरकारचे अभिनंदन करतो.

सभापती महोदय, मी या निमित्ताने राज्य सरकारला सूचना करू इच्छितो. देशभरातील काही प्रमुख धार्मिक स्थळांची सुरक्षा केंद्र सरकारने करावी असा विषय अनेक वर्षे केंद्र सरकारच्या विचाराधीन आहे. या चर्चेच्या निमित्ताने मी राज्य सरकारला विनंती करतो की, केंद्र सरकारच्या सीआयएसएफकडून विशेष सुरक्षा पाहिली जाते त्या संघटनेकडे महाराष्ट्रातील अजंठा लेणी, शिर्डी संस्थान आणि पंढरपूर या स्थळांची सुरक्षा सोपविण्यात यावी. अजंठा लेण्यांमध्ये 2000 वर्षापूर्वीची जी शिल्पे साकार झाली आहेत त्याला जगामध्ये तोड नाही. ही शिल्पे नष्ट झाली तर पुन्हा तयार

..2..

श्री.शरद रणपिसे...

होणे शक्य नाही. शिर्डी संस्थान आता महाराष्ट्रापुरते किंवा देशापुरते मर्यादित राहिलेले नसून आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नावारुपाला आलेले आहे. पंढरपूर हे तीर्थक्षेत्र वारकऱ्यांच्या दृष्टीने महत्वाचे धार्मिक स्थळ आहे. या तीनही महत्वाच्या स्थळांची सुरक्षा सीआयएसएफकडे देण्यात यावी अशी मी विनंती करतो. 26.11 च्या अतिरेकी हल्ल्यामध्ये शहीद झालेले अशोक कामथे असतील, हेमंत करकरे असतील....

नंतर 3 ओ...1..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. शरद रणपिसे .....

विजय साळसकर, किंवा उन्नी कृष्णन किंवा इतर जे अतिरेकी हल्ल्यात शहीद झाले त्यांना बुलेट प्रुफ जॅकेट मिळाले नसल्यामुळे त्यांचा प्राण गेलेला आहे. बुलेट प्रुफ जॅकेट मिळाले असते तर हे जवान शहीद झाले नसते अशी महाराष्ट्रातील जनतेच्या भावना आहेत. रेल्वे पोलिसांनी 220 बुलेट प्रुफ जॅकेटची मागणी केली असता त्यांना केवळ 8 बुलेट प्रुफ जॅकेट देण्यात आलेली आहेत. शहीद हेमंत करकरे यांच्या बुलेट प्रुफ जॅकेट मधून अतिरेक्यांच्या गोळ्या आरपार गेल्या होत्या त्यामुळे बुलेट प्रुफ जॅकेट, ए.के.47, ए.के.57, अत्याधुनिक मशिन्सगण किंवा कार्बाईन देण्याच्या संदर्भात किंवा अत्याधुनिक शस्त्रास्त्र देण्याच्या संदर्भात राज्य शासनाने काय काय केलेले आहे याची माहिती शासनाने द्यावी अशी विनंती आहे.

सभापती महोदय, आपण या सर्व कामांसाठी फोर्स वनची निर्मिती केली आहे. फोर्सवन मधून कमांडो निर्माण करावयाचे आणि त्यांनी सुरक्षेची सर्व यंत्रणा पार पाडावयाची असे त्यांचे काम आहे. परंतु फोर्सवन मधील एक दोन कमांडोनी मधील काळात आत्महत्या केल्या होत्या अशा बातम्या आलेल्या आहेत. फोर्सवन कमांडोंचे मनोधैर्य खचले आहे काय ? त्यांना काही भिती वाटते आहे काय ? शासनाने त्यांना योग्य अभय दिले नाही काय ? या सर्व गोष्टीबद्दल सन्माननीय मंत्री महोदयांनी सभागृहाला माहिती द्यावी अशी मी या निमित्ताने विनंती करतो.

सभापती महोदय, केवळ धार्मिक स्थळावरच हल्ला झाला आहे असे नाही तर छत्तीसगढमध्ये राजकीय नेत्यांच्या हत्या झालेल्या आहेत. त्यामुळे याही संदर्भात मंत्री महोदयांनी माहिती द्यावी अशी विनंती करतो व महाबोधी विहारावर जो अतिरेकी हल्ला झाला त्याचा तीव्र शब्दात निषेध करुन मी माझे बोलणे पूर्ण करतो.

श्री. राम पंडागळे (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, बुध्दम् शरणम् गच्छामी, धम्मम् शरणम् गच्छामी, संघम् चरणं गच्छामी. संबंध विश्वाला शांतीचे मार्ग देणारे बोधी सत्व भगवान गौतम बुध्दांनी अडीच हजार वर्षापूर्वी बोधी वृक्षाखाली ज्ञान प्राप्त केले होते. तेथे सम्राट अशोक राजाने अडीच हजार वर्षापूर्वी बुध्द गयेची स्थापना करून बौध्द विहार बांधले. ज्या बोधी वृक्षाखाली बुध्दांना ज्ञान प्राप्त झाले त्या वृक्षाची आजपर्यंत जोपासना केली जाते. आजही बोधी वृक्ष सन्मानाने संबंध जगाला शांतीचा मार्ग देत आहे. गौतम बुध्दाने शांतीचा मार्ग संपूर्ण जगाला दिला त्या बौध्द गयेवर बॉम्ब हल्ला होतो त्यावेळेला तमाम जगाला, जे शांतीच्या मार्गावर विश्वास ठेवतात त्या संबंध जगातील जनतेला, विशेषतः महाराष्ट्रामध्ये जे बौध्द धर्मीय आहेत त्यांना बौध्द गयेवरील हल्ल्यामुळे धक्का बसला आहे.

सभापती महोदय, मी फार खोलात जाणार नाही परंतु काही विशेष बाबी मी आपल्या समोर आणू इच्छितो. भारतामधील हिंदू,इसाई, मुस्लीम धर्म आहेत. प्रत्येक धर्मीयांची धर्मस्थळे त्या त्या धर्माच्या ताब्यात आहेत. काशी हिंदुंच्या ताब्यात आहे, मुस्लिमांचे धर्मस्थळे मुस्लिमांच्या ताब्यात आहेत तसेच इतर धर्मीयांचे जे धर्मस्थळ आहे ते त्यांच्या त्यांच्या ताब्यात आहेत. परंतु संबंध विश्वाला शांतीचा मार्ग देणारे, संबंध जगाच्या भावना लागलेले स्थळ हे बौध्द गयेचे आहे परंतु बौध्द गयेचे धर्मस्थळ दुर्दैवाने काही हिंदू धर्मीयांच्या हातामध्ये आहे.

यानंतर श्री. भारवि....

सभापती महोदय, 1955 मध्ये कायदा करण्यात आला. त्यात 4 बौद्ध आणि 4 हिंदू धर्मियांची नेमणूक करण्याची तरतूद आहे. जिल्हाधिकारी सांगतील त्या हिंदू धर्मियांची नेमणूक होते. म्हणजे येथे हिंदू धर्मियांची मेजॉरिटी आहे. मला कुठल्याही धर्माचा अनादर करावयाचा नाही. परंतु, वस्तुस्थिती सभागृहा समोर यावी म्हणून हे सर्व सांगत आहे. हिंदूंची मेजॉरिटी असल्यामुळे बोध गया हे धर्म स्थळ हिंदूंच्या ताब्यात राहते. येथील कलेक्टर हा हिंदू असला पाहिजे. तरच तो बोध गयेचा प्रमुख होऊ शकतो. तेथे मुस्लीम धर्मिय जिल्हाधिकारी आला तरी हिंदू धर्मियच प्रमुख म्हणून नेमला जातो. येथे एकदा मुस्लीम कलेक्टर आला म्हणून शंकराचार्यांच्या ताब्यात बोध गया देण्यात आले व त्यांना प्रमुख म्हणून नेमण्यात आले.

आमचे मिश्र श्री.नितीन राऊत हे मंत्री आहेत. श्री.नितीन राऊत आणि नागार्जून ससाई यांनी 1991 पासून तेथे एक समिती स्थापन केली आहे. बोध गया बौद्धांच्या ताब्यात मिळावे यासाठी संपूर्ण देशात लढा उभा करण्याचा प्रयत्न ते करीत आहेत. त्याला आमचा देखील निश्चितपणाने पाठिंबा आहे. केंद्राने कायदा आणून हे बोध गया बौद्धांच्या ताब्यात द्यावे अशी मी विनंती करीत आहे. येथे जगातून लोक येतात. त्यामुळे फार मोठा निधी उभा राहतो. त्यामुळे बोध गया हे आपल्याच ताब्यात रहावे असे शासन प्रयत्न करीत आहे. एका बाजूने बोध गया हे आपल्या ताब्यात रहावे असे प्रयत्न होत असताना दुसऱ्या बाजूने बोध गया कडे दुर्लक्ष करण्यात येत आहे. बॉम्बस्फोटाच्या दिवशी जे कॅमेरे कार्यान्वित होते ते अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे होते. ते कॅमेरे कामच करीत नव्हते. येथे खाजगी सुरक्षा रक्षक आहेत. त्यांना तपासणी करता येत नाही, माहिती घेता येत नाही. त्यांना त्या भागाचे संरक्षण करता येत नाही. बोध गयेच्या सुरक्षेची काळजी घेणे आवश्यक होती ती घेण्यात आलेली नाही.

बोध गया हे आमचे श्रद्धा स्थान आहे. येथे भगवान गौतम बुद्धाने धर्माची स्थापना केली. महाराष्ट्रातील अंजठा-वेरूळ येथील लेणी जगप्रसिद्ध आहेत. येथे रोज जगातून पर्यटक येतात. भगवान बुद्धाची लेणी पाहून ते अचंबित होतात. त्याचे देखील संरक्षण करणे आवश्यक आहे. तसेच, कार्ला भजा लेणी, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचे महापरिनिर्वाण झाले ती चैत्यभूमी

श्री.राम पंडागळे....

आपण सुरक्षित ठेवली पाहिजे. नाला सोपारा येथून सम्राट अशोकाची मुले परदेशात गेली. तेथून त्यांनी चायना, थायलंड येथे भगवान गौतम बुद्धाच्या बौद्ध धर्माची स्थापना केली. त्यामुळे महाराष्ट्रात जी जी धार्मिक स्थळे आहेत त्याची काळजी घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. भगवान गौतम बुद्धाला अभिप्रेत असलेल्या धार्मिक स्थळांची संरक्षण करण्याची जबाबदारी शासनाने घेतली पाहिजे आणि त्याचे योग्य प्रकारे संरक्षण केले पाहिजे.

बोध गया हिंदू पंडितांच्या ताब्यात आहे. ते ताबडतोबीने त्यांच्या हातातून काढून घेऊन बौद्ध धर्मीयांच्या हातामध्ये दिले पाहिजे अशी आपल्या वतीने केंद्र शासनाला विनंती करतो व मला संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानून मी माझे दोन शब्द पूर्ण करतो. जय हिंद, जय महाराष्ट्र, जय बुद्ध.

.....
यानंतर श्री.अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री.भाई गिरकर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, नियम 97 अन्वये उपस्थित करण्यात आलेल्या अल्पकालीन चर्चेवर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, अडीज हजार वर्षापूर्वी भगवान बुद्धांनी जगाला शांतीचा संदेश दिला. जगामध्ये अनेक वाद प्रतिवाद झाले, अनेक मतमतांतरे झाली तरी सुद्धा अडीज हजार वर्षापूर्वी भगवान बुद्धांनी दिलेले तत्त्वज्ञान आजही लोकप्रिय आहे. आज जगाला प्रश्न पडला आहे की, "बुद्ध की बुद्ध " सर्वजणांचे म्हणणे आहे की, जगाची प्रगती करायची असेल तर आम्हाला "बुद्ध" पाहिजे. जसे मुस्लिमधर्मियांना मक्का प्रिय आहे. ख्रिश्चनांना जेरुसलेम प्रिय आहे. हिंदूंना चारधाम यात्रा प्रिय आहे, तसेच जगातील बौद्धांना बोधगया प्रिय आहे. बोधगयाला जाऊन आल्यावर मला मोक्ष मिळेल अशाप्रकारची भावना सर्व जगातील बौद्धधर्मियांची आहे.

सभापती महोदय, बोधगयासारख्या पवित्र स्थळावर गेल्या महिन्यात बॉम्बस्फोट झाले. परंतु एक महिना उलटून गेल्यावरही त्यातील आरोपिंना अजून पकडलेले नाही हे निश्चितपणे योग्य नाही. कोण म्हणते हा हल्ला अतिरेक्यांनी केला, कोण म्हणते हा हल्ला नक्षलवाद्यांनी केला. हा हल्ला कोणीही केला असो या घटनेतील आरोपिंना पकडून त्यांच्यावर कडक कारवाई करून आपण जगाला दाखवून दिले पाहिजे की, बुद्धावरच नव्हे तर बुद्धाच्या तत्त्वज्ञानावर ज्यांनी घाला घातला त्यांना आमच्या शासनाने कडक शासन केले आहे.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी सांगितले की, अफगणिस्तानमध्ये तालिबानांना भगवान बुद्धांची 250 फुटाची मूर्ती फोडता आली नाही म्हणून त्यांनी लॉचरने फोडण्याचा प्रयत्न केला. तालिबानांनी भगवान बुद्धाची मूर्ती तोडण्याचा प्रयत्न केला असेल, परंतु त्या ठिकाणी तालिबानांना हार पत्कारावी लागून तेथून त्यांना जावे लागले. आता तेथे स्थानिक राज्यकर्ते राज्य करीत आहेत. त्याठिकाणी अतिरेक्यांचा पराभव झाला आणि भगवान बुद्धांच्या विचारांचा विजय झाला.

सभापती महोदय, बोधगयेची सुरक्षा केंद्र सरकारमार्फत करण्यात येईल. भगवान बुद्धांच्या तत्त्वज्ञानाने प्रेरित होऊन जगातील अनेक पर्यटक व बौद्धलोक बोधगयेस भेट देण्यासाठी येतात. जगातील अनेक देश भगवान बुद्धांच्या तत्त्वज्ञानांना मानणारे आहेत. विविध देशातील लोक बोधगयेला येतात त्याचप्रमाणे महाराष्ट्रातील अंजिठा वेरुळ येथील भगवान बुद्धांच्या लेण्या

..2..

श्री.भाई गिरकर.....

पाहण्यासाठी येतात. गोएंगा गुरुजीनी गोराई येथ एकाचवेळी 10 हजार लोक बसू शकतील असे बांधलेले पॅगोडा असेल, नाशिक येथील धम्मगिरी असेल, नागपूरची दीक्षाभूमी असेल, मुंबईची चैत्यभूमी असेल, श्रीमती सुलेखा कुभंरे यांनी नागपूरमध्ये बांधलेले ड्रॅगन पॅलेस असेल या बुध्दस्थळांना बौध्दधर्मिय आणि पर्यटक मोठ्या प्रमाणावर भेटी देण्यासाठी येतात. तेव्हा अशा धार्मिकस्थळांचे संरक्षण शासनाने केले पाहिजे.

यानंतर श्री.बोर्डे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.भाई गिरकर.....

महोदय, आपण विमानाने औरंगाबाद येथे जातो त्यावेळी आपल्या निदर्शनास येते की, औरंगाबादला मोठ्या संख्येने जपान आणि कोरीया देशातील नागरिक किंवा बुद्धाच्या तत्त्वज्ञानाला मानणारे लोक तेथे बौद्ध लेण्या बघण्यासाठी येतात. औरंगाबादला विमानातील अर्धे प्रवासी उतरतात. हे पर्यटक बुद्ध तत्त्वज्ञानाला मानणारे असतात. देशात किंबहुना आपल्या राज्यात त्यांना भीतीचे आणि असुरक्षिततेचे वातावरण निर्माण झाले तर देशाच्या सुरक्षिततेचा आणि आपल्या विचाराचा पराजय होईल. असुरक्षिततेच्या वातावरणामुळे आपल्या देशात येणाऱ्या पर्यटकांची संख्या कमी झाल्यामुळे आपल्या देशाचे परकीय चलन कमी झाले तर या देशासारखे दुर्दैव कोणत्याही देशाचे राहणार नाही.

महोदय, आम्ही दिलेल्या प्रस्तावामध्ये नालासोपारा येथील बौद्ध स्तूपाचा विषय देखील नमूद केला होता. परवा त्या विषयी लक्षवेधी सूचना उपस्थित केली होती. नालासोपारा येथील बुद्धाच्या शिलालेखाबाबत सांगितले जाते की, नालासोपारा येथील बौद्ध स्तूप गौतम बुद्धाच्या पदस्पर्शाने पावन झालेली भूमी आहे. परंतु आपण त्या भूमीचे संरक्षण करू शकत नाही. त्या ठिकाणी तलाव बांधण्यासाठी माती खोदकाम सुरु आहे. मुळात ती जागा वन विभागाची आहे. वास्तविक पाहता वन विभागाच्या जागेवर एखादा कार्यक्रम घ्यावयाचा झाल्यास अनेक परवानग्या घ्याव्या लागतात. अशा ठिकाणी काम करावयास गेल्यास पुरातत्त्व आणि वन विभागाचे अधिकारी अडवितात. नालासोपारा येथील बौद्ध स्तूपाचे संरक्षण होणार नसेल तर ते योग्य नाही. बौद्धगया येथे घडवून आणलेल्या हल्ल्यानंतर 20 दिवसांनी नालासोपारा येथे अशा प्रकारची घटना होत असेल आणि तेथील बौद्ध स्तूपाचे आपण संरक्षण करू शकत नसाल तर ते कदापि योग्य नाही.

महोदय, देशात आणि जगात बौद्ध तत्त्वज्ञान मानणारे अनेक लोक आहेत. अफगानिस्तान येथील बौद्ध मुर्त्यांचा तालिबान्यांनी विध्वंस केल्यानंतर किंवा बौद्धगया येथील हल्ल्यानंतर लोकांनी बुद्धाच्या शांतीच्या मार्गाने निदर्शने केली. दगड वा काठ्या घेऊन कसलेही नुकसान केले नाही. हाच खऱ्या अर्थाने बुद्धाच्या तत्त्वज्ञानाचा विजय आहे. बौद्धगयेवरील हल्ल्यानंतर अजूनही मोर्चे, निदर्शने सुरु आहेत. येत्या 5 तारखेला सर्वपक्षीय आमदार आणि बौद्ध भिक्खू राहुल बोधी आझाद मैदान येथून मोर्चा काढणार आहेत. बौद्धगयेवर हल्ला करणाऱ्या अतिरेक्यांना पकडून त्यांना

..2..

श्री.भाई गिरकर.....

शिक्षा केली असती तर अशा प्रकारे मोर्चा वा निदर्शने करण्याची वेळ आली नसती. बौध्दगयेवर झालेल्या हल्ल्याला एक महिना होऊन सुध्दा त्यातील अतिरेकी पकडले जात नाहीत आणि त्यांना शिक्षा होत नाही. येत्या 5 ऑगस्ट रोजी निघणारा मोर्चा थांबवावयाचा असेल तर लवकरात लवकर या घटनेतील अतिरेक्यांना पकडून त्यांना कडक शासन केले पाहिजे. ही बाब राज्य सरकारच्या माध्यमातून केंद्र सरकारला कळवावी, अशी विनंती करतो व माझे भाषण थांबवितो.

धन्यवाद. जय हिंद, जय महाराष्ट्र, जय भीम, जय बुध्द.

..3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ.नीलम गोन्हे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे व इतर सदस्यांनी बौध्दगया येथे झालेल्या बॉम्बस्फोटाबाबत म.वि.प. नियम 97 अन्वये उपस्थित केलेल्या चर्चेवर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभी आहे.

महोदय, या चर्चेमध्ये भाग घेऊन काही मुद्दे मी सूत्र रुपाने मांडणार आहे. दिनांक 1 ऑगस्ट, 2012 रोजी पुण्यात बॉम्बस्फोट झाले. त्या बॉम्बस्फोटाचे कनेक्शन या बॉम्बस्फोटाशी आहे असे सईद मकबूल जुबेर या आरोपीने सांगितले. त्याने सांगितले की, बौध्दगया येथे आम्ही रेकी केली होती. या प्रकरणी पाच जणांना अटक झाली आहे. त्यातील आरोपी नांदेड, औरंगाबाद येथील आहे. मकबूल याला दि.23 ऑक्टोबर, 2012 रोजी दिल्लीत पकडण्यात आले होते. त्यावेळी त्याने कबुलीजबाब दिला की, बौध्दगयेला बॉम्बस्फोट घडवून आणण्यासाठी आम्ही रेकी केली होती. यापूर्वी अनेक धार्मिक स्थळावर बॉम्बस्फोट झाले आहेत. त्यात जामा मशीद, जम्मू मधील रघुनाथ मंदिर, अक्षरधाम, जम्मू शहरातील मशीद, अयोध्येचे राम मंदिर, वाराणसी येथील संकटमोचन मंदिर, इंफाळ येथील ईस्कॉन अशा अनेक धार्मिक स्थळाच्या ठिकाणी बॉम्बस्फोट झाले आहेत.

नंतर श्री.बरवड....

डॉ. नीलम गोन्हे .....

सभापती महोदय, मला सुरुवातीलाच असे सांगावयाचे आहे की, सन्माननीय सदस्य श्री. शरद रणपिसे यांनी उल्लेख केल्याप्रमाणे मोठ्या प्रमाणात ज्या दहशतवादी शक्ती आहेत त्यांनी अफगाणीस्थानमध्ये गौतम बुद्धांचे शिल्प तोडण्याचा प्रयत्न केला. त्यामुळे याकडे केवळ दहशतवादी कृत्य म्हणून पाहणे योग्य नाही. मुळात जे अमुक एका धर्माला मानत नाहीत त्या सर्वांना अशांत करून टाकणे, त्या सर्वांना उद्ध्वस्त करणे, असे करणाऱ्या ज्या दहशतवादी शक्ती आहेत त्यांच्या पाठीमागे धर्मिक तेढ आणि विसंवाद आहे त्याचबरोबर अनेक ठिकाणच्या बौद्ध स्थळांमधून, हिंदूंच्या मंदिरांमधून तस्करी करून संघटित गुन्हेगारीने तेथील मूर्ती चोरणे, लपवून ठेवणे, त्याचे दुसरे पुतळे तयार करणे असा एक भाग सातत्याने दिसून येतो.

सभापती महोदय, तिसरा भाग पर्यटकांना घाबरवून टाकावयाचे हा आहे. भारताकडे जो पर्यटकांचा ओढा येतो त्याला संपूर्णपणे तोडावयाचे हा एक हेतू त्यामध्ये स्पष्टपणाने दिसून येतो. कोणताही बॉम्बस्फोट असेल, मुंबईवरील हल्ला असेल किंवा बौद्ध गयेला झालेला स्फोट असेल, या सर्वांमध्ये अमोनियम नायट्रेटचा उपयोग केला जातो असे साततने चित्र दिसते. अमोनियम नायट्रेटवर शासनाने नुकतेच निर्बंध घातलेले आहेत. पण प्रत्यक्षात त्याची अंमलबजावणी कशी होणार हा एक प्रश्न उपस्थित करावयाचा आहे. म्यानमारमध्ये झालेल्या मुस्लीम-बौद्ध संघर्षाचा संबंध बौद्ध गयेच्या संघर्षाशी आणि बॉम्ब स्फोटाशी आहे का असाही प्रश्न उपस्थित होतो.

सभापती महोदय, अफगाणीस्तानमध्ये श्रद्धेच्या संदर्भामध्ये तालिबानने ही सर्व पावले उचलली होती. श्रद्धेमध्ये हस्तक्षेप न करता आज मला या ठिकाणी सांगावयास पाहिजे की, ज्यावेळेला या सर्व ठिकाणी लक्षावधी लोक एकत्र जमतात त्या वेळेला गर्दीचे व्यवस्थापन कसे करावे आणि या ज्या दहशतवादी शक्ती आहेत त्यांना कशा पध्दतीने रोखावे या संदर्भामध्ये नेहमी एक प्रश्न निर्माण होतो की, छोटी-छोटी मंदिरे, छोटे-छोटे बुद्ध विहार, अनेक प्रार्थना स्थळे यांची नोंदणी केलेली नसते. हे बुद्ध विहार आहे किंवा हे मंदिर आहे, अशी नोंदणी केलेली नसते.

सभापती महोदय, आपण या सभागृहामध्ये चर्चा केली ती मला आठवते. दारूच्या दुकानांचा प्रश्न आला त्यावेळी आपण स्वतः चेअरवर होता. त्यावेळी शासनाने असे उत्तर दिले की, ते मंदिर आहे याची नोंदच नाही पण दारूचे दुकान आहे याची मात्र नोंद आहे.

RDB/ D/ MMP/

उप सभापती : दारुच्या दुकानामध्ये मी चेअरवर होतो का ?

डॉ. नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, स्वतःबद्दल काय म्हणावयाचे ते आपणच ठरवावे.

उप सभापती : आपण काय बोललात ते माझ्या लक्षात आले नाही म्हणून मी विचारले.

डॉ. नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, मी असे म्हटले की, आपण चेअरवर होता त्यावेळी सिंधुदुर्गमधील एका मंदिराच्या संदर्भातील विषय उपस्थित झाला होता. सिंधुदुर्ग येथील जे मंदिर आहे त्या ठिकाणच्या दारुच्या दुकानाच्या परवानगीचा विषय जेव्हा उपस्थित झाला त्यावेळी मंदिरांची नोंद नसल्यामुळे देशी दारुच्या दुकानांची नोंद केली जाते कारण सरकार दरबारी मंदिराची नोंद नसते. म्हणून माझी पहिली सूचना अशी आहे की, ज्या ठिकाणी पर्यटक जात असतील, छोटी मंदिरे असतील, छोटे विहार असतील किंवा मोठी मंदिरे असतील त्यांची व्यवस्थित नोंदणी होणे अतिशय गरजेचे आहे जेणेकरून सुरक्षिततेबद्दलची पावले उचलली जातील.

सभापती महोदय, दुसरा भाग गर्दी व्यवस्थापनाच्या संदर्भात आहे. मी या ठिकाणी कोणाचा उल्लेख केला तर वाईट वाटून घेण्याचे कारण नाही, गुजरातमध्ये वेरावळ येथे त्यांनी टेम्पल मॅनेजमेंट कोर्स सुरु केला आहे. त्यामध्ये सकाळपासून संध्याकाळपर्यंत येणारे भाविक, त्यांची सुरक्षितता, प्रार्थनेच्या वेळा, लोकांच्या जाण्या-येण्यासाठी वेगळ्या वेळा, अतिरेकी सापडले तर सीसीटीव्हीवर लगेच त्यांना कसे कॅच करता येईल इथपासून सर्व व्यवस्थापनाचा समावेश असतो. मला असे वाटते की आता आपण इर्थपर्यंत येऊन पोहोचलेलो आहोत की, विविध देवस्थाने, बुध्द विहार, मशिदी असतील किंवा देवळे असतील त्या ठिकाणी श्रध्देत हस्तक्षेप न करता त्यांचे व्यवस्थापन कशा प्रकारे करावे या दृष्टीने आपल्याला काही प्रमाणीकरण किंवा स्टॅण्डर्ड्‌ईज रुल्स तयार केले पाहिजेत जेणेकरून जनता आणि भाविक यांच्यामधील जी सश्रध्दता आहे त्यामध्ये हस्तक्षेप होणार नाही.

यानंतर श्री. खंदारे ...

डॉ.नीलम गोन्हे....

शेवटी मी आपल्याला सांगेन की, यातील जे आरोपी आहेत, ज्यांनी स्वतःहून सांगितलेले आहे की, बोधगयावर हल्ला करण्यासाठी आम्ही रेकी केली होती. अशा केसेस अनेक वर्षे प्रलंबित राहतात. कसाबच्या केसचा लवकर निकाल लागला हे खरे आहे. परंतु अफजल गुरुच्या फाशीचा विषय आला त्यावेळी वेगवेगळ्या प्रकारच्या भूमिका घेतल्या गेल्या. अहिंसा व बौद्ध तत्त्वज्ञानांनी विचार करणाऱ्यांनी कायदा हातामध्ये घेतला नसला तरी लोकांनी कायदा हातामध्ये घेण्याची वाट न पाहता सर्व लोकांच्या श्रद्धास्थळांना योग्य सुरक्षितता पुरविणे हे सरकारचे कर्तव्य आहे, याकडे मी सरकारचे लक्ष वेधू इच्छिते आणि येथेच थांबते.

2.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

NTK/ D/ MMP/

श्री.सुभाष चव्हाण (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये नियम 97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा सुरु आहे. या चर्चेत भाग घेण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

या विधिमंडळामध्ये अनुसूचित जाती याकरिता एक फोरम आहे, त्या फोरमचे 42 सदस्य आहेत व मी अध्यक्ष आहे. आम्ही सर्वजण माननीय सभापतींकडे गेलो होतो. त्यांनी हा प्रस्ताव मान्य केला, त्यामुळे मी सर्व प्रथम मनापासून आभार मानतो. जागतिक शांततेचे प्रतिक असलेल्या भगवान गौतम बुद्धांच्या बोधगयावर झालेला हल्ला म्हणजे या देशाच्या शांततामय कारभारावर, अहिंसेवर, महात्मा गांधींच्या विचारांवर, भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या घटनेवर, शांततेचे प्रतिक असलेल्या करोडो बुद्धजनांवर निरपेक्ष, निरामय, अहिंसा शांततेचे प्रतिक असलेल्या जगात शांतता नांदविणाऱ्या एका धर्मावरचा हा हल्ला झालेला आहे.

अनेकांचे प्रेरणास्थान, धार्मिक स्थान, चैतन्याचे स्थान असलेल्या भगवान गौतम बुद्धांच्या जन्म ठिकाणावर झालेला हल्ला म्हणजेच सर्वसामान्य माणसांच्या काळजावर घातलेला धाला आहे, घाव आहे. या हल्ल्यामुळे काही गोष्टींमध्ये आपण सर्वांनी सर्तक राहणे अति आवश्यक आहे. मुघलाच्या काळात हिंदू, देव-देवतांच्या मंदिरावर झालेले हल्ले जसे माणसांच्या मनात खदखदत होते. त्यातून मुघल साम्राज्याला हादला बसला होता.

बोधगयावर झालेला हल्ला म्हणजे तो एक धार्मिक स्थळावर झालेला हल्ला नाही तर देशातील कोट्यवधी भारतीयांच्या मनावर झालेला हल्ला आहे. हल्लेखोरांच्या वेळीच मुसक्या बांधल्या पाहिजेत, नाही तर ही हल्लेखोरांची जमात या देशात धार्मिक स्थळे निश्चित करून अराजकता माजवतील. या मस्तवाल हल्लेखोरांची पाळेमुळे शोधली पाहिजेत, त्यांची लागण मुळासकट उखडून टाकली पाहिजे. यासाठी आपण सर्वांनी एकत्र आले पाहिजे.

सभापती महोदय, हे काम अवघड आहे. हे एक आव्हान आहे. देशाच्या सार्वभौमत्वाला, शांतताप्रिय देशाला आणि येथल्या कायदा व सुव्यवस्थेला हे दिलेले आव्हान आपल्याला अंतर्मुख होऊन पहावे लागेल. या निमित्ताने मला या राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री श्री.पृथ्वीराज चव्हाण, माननीय गृहमंत्री व माननीय गृह राज्यमंत्री यांच्या एक बाब निदर्शनास आणावयाची आहे. सभापती महोदय, महाराष्ट्राला संतांची भूमी म्हणून गौरविले

3....

श्री.सुभाष चव्हाण.....

जाते. मध्ययुगीन काळात महाराष्ट्रात होऊन गेलेल्या अनेक संत महात्म्यांनी येथील सांस्कृतिक जीवन समृद्ध बनविले आणि मराठी जनांना अमूल्य असा आध्यात्मिक वारसा दिला. आपल्या महाराष्ट्राची भूमी देशातील इतर कोणत्याही राज्यापेक्षा अतिशय पवित्र आहे. संस्कृतीप्रिय आहे. संत-महंतांची देव-देवतांची, नररत्नांची खाण आहे. भारत देशात अनेक धर्म व अनेक देवदेवता आहेत. अनेक देवतांची अनेक तीर्थक्षेत्रे व तेथील यात्रा प्रसिद्ध आहेत. भारतात अनेक मंदिरे आहेत, अनेक देवालये आहेत. ज्योतिर्लिंग आहेत, सिध्दीविनायक आहे, शिर्डीचे देवस्थान आहे, उस्मानाबादची तुळजा भवानी आहे, पंढरपूर येथे विठोबाचे देवस्थान आहे, मी सर्व देवालयांची नावे घेत नाही. परंतु देहू येथील तुकाराम महाराजांचे जन्मस्थळ आहे, शिर्डीचे साईबाबा आहेत, आळंदी, देहू, पेंढण, धामापूरची भगवती देवी ही मुख्य तीर्थक्षेत्रे आहेत.

हिंदू, शीख, जैन, मुस्लीम इत्यादी धर्मियांच्या प्रार्थनास्थळांचे शासनाने संरक्षण केले पाहिजे.

यानंतर श्री.शिगम....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3U-1

MSS/ D/ MMP/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:50

श्री. सुभाष चव्हाण...

या सर्व स्थळांचे पावित्र्य राखणे हे आपले कर्तव्य आहे. तीर्थक्षेत्रांचा विकास केला पाहिजे. बोधगयेवर झालेला हल्ला हा धार्मिक स्थळांवर वक्रदृष्टी ठेवून झालेला आहे. माझी विनंती आहे की, धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षिततेसाठी आपण एका अभ्यासगटाची स्थापना करावी. कोटयवधी जनता गुण्यागोविंदाने नांदणा-या महाराष्ट्रात प्रत्येक ठिकाणी चौक्या निर्माण कराव्यात, अभ्यास गटामध्ये अनुसूचित जातीचे श्री. गोळे यांना घ्यावे, अशी सूचना करुन सभापती महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपणास धन्यवाद देऊन मी माझे भाषण संपवितो. जय हिंद, जय महाराष्ट्र. जय भीम.

...2..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3U-2

श्री. जयदेव गायकवाड (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, अतिशय गंभीरपणे आपण बोधगया येथील महाबोधीविहार परिसरात झालेल्या बॉम्बस्फोटाचा महाराष्ट्राच्या संसदीय लोकशाहीच्या सर्वोच्च अशा विधानपरिषदेमध्ये महाराष्ट्रातील जनतेच्या वतीने निषेध करित आहोत. मला सांगायला अभिमान वाटतो की, राज्य घटनेमध्ये जे सर्वधर्म समभावाचे तत्व आहे त्या तत्वाचा आपण ख-या अर्थाने पुरस्कार करित आहोत. या ठिकाणी गौतम बुद्धाच्या तत्वज्ञानाबद्दल खूप काही बोलता येईल. परंतु तेवढा वेळ नाही. माझ्या अनेक मित्रांनी या ठिकाणी विचार मांडलेले आहेत. ज्या बोधी वृक्षाखाली गौतम बुद्धाला ज्ञान प्राप्त झाले त्या बोधी वृक्षावर झालेल्या हल्ल्याचा निषेध करणे महत्वाचे आहे असे मला वाटते. बुद्धाच्या विचाराबद्दल मी थोडक्यात सांगेन. बुद्धाचे वर्णन करताना या देशातीलच नव्हे तर जगातील लोक सांगतात की बुद्ध म्हणजे लाईट ऑफ एशिया, आशिया खंडाचा सूर्यप्रकाश. एवढेच नव्हे तर 17व्या शतकामध्ये संभाजी राजे यांनी बुद्धभूषण हा ग्रंथ लिहिला. याचा अर्थ गेल्या अडीच हजार वर्षांपासून बुद्ध विचार या देशाच्या मातीमध्ये फुलला आणि तो जगामध्ये पसरला. ज्या दिवशी ही बॉम्बस्फोटाची घटना घडली त्यावेळी जगातल्या सर्व देशातील बौद्ध बांधवांना निश्चितपणे दुःख झाले असेल. त्यांच्याही संवेदना मी या ठिकाणी व्यक्त करतो. महाराष्ट्रामध्ये बुद्ध विचार किती खोलवर रुजलेला आहे हे महाराष्ट्रातील लेण्यांवरून आपल्याला दिसून येते. देशामध्ये 2000 लेण्या आहेत. त्यापैकी 800 लेण्या फक्त महाराष्ट्रामध्ये आहेत. अजिंठा वेरुळ या लेण्या तर जगप्रसिद्ध आहेत. जगाच्या कानाकोप-यातून लोक या लेण्या पाहून अचंबित होतात. या लेण्या पाहिल्यानंतर आपल्या लक्षात येते की बुद्ध विचार हा अडीच वर्षांपासून जनमानसामध्ये किती खोलवर रुजलेला होता. हा विचार महत्वाचा आहे. बुद्धाचे विचार हे बाम्बस्फोट घडवून नष्ट करणार आहात काय हे मला तालिबान्यांना विचारायचे आहे. बॉम्बस्फोटाने इमारती नष्ट होतील, बॉम्बस्फोटामुळे मनुष्यहानी होऊ शकेल. परंतु विचार कधी मरत नसतात. बुद्धाचा विचार अडीच हजार वर्षांपासून चालत आलेला आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. रणपिसे यांनी सांगितल्याप्रमाणे रॉकेटने बॉंबिलॉनच्या बुद्धमूर्ती फोडून देखील हा बुद्ध विचार संपला नाही. मग बोधीवृक्षाखाली बॉम्बस्फोट घडवून हा बुद्ध विचार संपणार आहे काय ? हा बुद्ध विचार संपणार नाही, कारण तो चिरंतन आहे. जो विचार समाजाने अडीच हजार वर्षे धारण केलेला आहे, आत्मसात केलेला आहे आणि ज्याचा सातत्याने प्रचार आणि प्रसार होतोय असा

..2..

अॅड. जयदेव गायकवाड....

विचार बॉम्बस्फोटाने संपणार नाही हे तालिबानी प्रवृत्तीला सांगण्याची गरज आहे हे मी या ठिकाणी नमूद करतो.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

अॅड.जयदेव गायकवाड....

या राज्यातील बौध्द लेण्यांचे संरक्षण केले पाहिजे, तसेच त्यांची देखभार, दुरुस्तीची कामे वेळोवेळी केली गेली पाहिजेत.

सभापती महोदय, मी या ठिकाणी नम्रपणे सांगू इच्छितो की, महाराष्ट्रात जवळपास 800 बौध्द लेण्या आहेत. यात अजिंठा आणि वेरुळ सारख्या जगप्रसिध्द लेण्यांचा समोवशा आहे. ज्या ज्या ठिकाणी बौध्द लेण्या आहेत, तेथील परिसरांचा विकास झाला पाहिजे. आपल्याला कल्पना आहे की, या लेण्या भारत सरकारच्या अखत्यारित आहेत. महाराष्ट्र शासनाने या लेण्यांच्या परिसरा भोवती मोठ्या प्रमाणात विकास कामे करण्याची गरज आहे. या लेण्या पाहण्यासाठी परदेशी पर्यटक मोठ्या प्रमाणात येतात. लेण्यांकडे जाणाऱ्या रस्त्यांचे डांबरीकरणकरण करणे आवश्यक आहे. या लेण्यांच्या ठिकाणचे डोंगर बोडखे झालेले आहेत आणि म्हणून वन खात्याने लेण्यांच्या परिसरात वनीकरण करून त्या ठिकाणचे सौंदर्य वाढविले पाहिजे. परदेशी पर्यटक वाढले तर मोठ्या प्रमाणात महसूल मिळेल.

सभापती महोदय, मी या ठिकाणी एक शेवटची सूचना करू इच्छितो की, या लेण्या बघण्यासाठी देश-विदेशातील पर्यटक येतात, त्यांच्याकडून या लेण्यांचे पावित्र्य कसे राखले जाईल, तेथे स्वच्छता कशी राहिल या दृष्टीने शासनाने लक्ष घालणे आवश्यक आहे. मी माननीय गृह राज्यमंत्र्यांच्या एक गोष्ट निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, कार्ला लेणी आहे, मी कधी कधी या लेण्यांना भेट देण्यासाठी जात असतो. तसेच त्या ठिकाणी एकविरा देवीचे मंदिर आहे. एकविरा देवीचे भक्त डोंगराच्या पायथ्याशी बकरे आणि कोंबडया कापत असतात. तेथे भक्त दारु पिऊन नाच, गाण्यांचे प्रकार करतात. कधी कधी तर शिल्लक राहिलेले अन्न बुध्द विहारामध्ये टाकतात. म्हणून या ठिकाणचे तसेच राज्यातील इतर ठिकाणच्या बौध्द विहारांचे पावित्र्य राखले गेले पाहिजे. माझी या निमित्ताने माननीय गृह राज्यमंत्री महोदयांना विनंती आहे की, कार्ला देवीच्या परिसरात तसेच तेथील बुध्द विहाराच्या ठिकाणी स्वच्छता ठेवली गेली पाहिजे. कार्ला देवीचे उत्सव असतात, अशा वेळी पोलीस बंदोबस्त ठेवून बौध्द विहाराचे पावित्र्य ठेवले गेले पाहिजे.

सभापती महोदय, लेण्यांच्या परिसरात स्वच्छता, पावित्र्य, वनीकरण, रस्त्यांचे डांबरीकरण करण्यात आले पाहिजे अशा प्रकारची विनंती करतो आणि या अल्पकालीन चर्चेवरील मी माझे मनोगत पूर्ण करतो.

श्री.किरण पावसकर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. शरद रणपिसे, श्री.जयदेवराव गायकवाड, श्री.भाई गिरकर, श्री.सुभाष चव्हाण, श्री.राम पंडागळे यांनी बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात झालेल्या बॉम्बस्फोटासंदर्भात अल्पकालीन चर्चा उपस्थित केली, त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो.

सभापती महोदय, या अल्पकालीन सूचनेत "हिंदू, जैन, शिख, मुस्लीम प्राथनास्थळे व मंदिरे इत्यादी स्थाळांच्या सुरक्षिततेबाबतचा निर्माण झालेला प्रश्न, त्यामुळे राज्यातील सर्व धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षिततेच्या जबाबदारीसाठी आवश्यक ती उपायोजना करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी " असे नमूद करण्यात आले आहे. माननीय गृहमंत्री श्री.आर.आर.पाटील, माननीय गृह राज्यमंत्री श्री.सतेज ऊर्फ बंटी डी.पाटील हे लंडन येथे जाऊन आले. त्या ठिकाणी कशा पध्दतीने कॅमेरे लावण्यात आलेले आहेत याची माहिती घेतली.

सभापती महोदय, सी.सी.कॅमेरे किती लावले, किती खर्च झाला, एल-1 टेंडर किती होते, हे न बघता धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षितेबाबत आपणास निर्णय घ्यावयाचा असेल तर काही देशांमध्ये जे सी.सी.कॅमेरे लावले जातात, त्यात माणूस स्पष्टपणे ओळखला जातो. बांद्रा टर्मिनसवर एका मुलीवर ॲसीड हल्ला झाला. आपल्या सी.सी.कॅमेरात जे रेकॉर्डिंग झाले आहे त्यात माणूस दिसतो आहे. परंतु त्याचा स्पष्टपणे चेहरा दिसत नाही. आपण किती सी.सी.कॅमेरे लावणार आहात, त्यासाठी अर्थसंकल्पात किती तरतूद करणार आहात हे सांगणे महत्वाचे नाही. सी.सी.कॅमेरांसाठी नवीन टेक्नॉलॉजी वापरली, कॅमेरांची क्लॅरिटी व्यवस्थितपणे ठेवली तर ही धर्म स्थळे सुरक्षित राहू शकतात.

यानंतर श्री.भोगले..

श्री.किरण पावसकर....

कारण 160 वर्षे पूर्ण झालेली तार सेवा बंद केली जाते. कारण विज्ञानामध्ये प्रगती झाली. आता सुप्रीम कोर्टाचा निर्णय आल्यामुळे तार सेवा बंद केली आणि बार सेवा सुरु झाली, एवढी प्रगती झाली आहे. खऱ्या अर्थाने विज्ञानाच्या प्रगतीनुसार नवीन सीसीटीव्ही कॅमेरे कशा पध्दतीने बसविणार आहात, त्याचे 24 तास मॉनिटरिंग केले तरच सर्व धार्मिक स्थळे कव्हर होऊ शकतात. त्यादृष्टीने शासनाने पावले उचलणे गरजेचे आहे एवढे बोलून माझे भाषण संपवितो.

..2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

अॅड.आशिष शेलार (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, अल्पकालीन चर्चेवर माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे, अॅड.जयदेव गायकवाड, माननीय सदस्य सर्वश्री राम पंडागळे, भाई गिरकर, सुभाष चव्हाण आदींनी आपले विचार मांडले आहेत.

सभापती महोदय, ख-या अर्थाने सर्व धार्मिक स्थळे आणि विशेष करुन बौद्ध मंदिरे या संदर्भात ही चर्चा उपस्थित केलेली आहे. दुर्दैवाने असे म्हणावे लागते की, जगाला ज्यांनी शांती, करुणा आणि मानवतेचा संदेश दिला त्याच भगवान गौतम बुद्धाच्या वेगवेगळ्या स्मारकांवर हिंसक हल्ले होतात. या ठिकाणी उल्लेख झाला की, मुंबईवर अतिरेकी संघटना हल्ला करणार असल्याचा इशारा टिवटरवर दिलेला आहे. बौद्धगया येथे जी घटना घडली त्यानंतर टिवटरवर मुंबईत सुध्दा अशा घटना घडतील असे काही अतिरेकी संघटनांनी सांगितले असल्याचा उल्लेख झाला आहे.

सभापती महोदय, चैत्यभूमीबद्दल मी बोलणार आहे. चैत्यभूमी आणि सागरी पोलीस चौकी यामध्ये कोरिलेशन असल्याचे कोणतेही रेकॉर्ड सागरी पोलीसांकडे आहे का? बाजूला समुद्र किनारा आहे. पुढच्या बाजूला पोलीस बीट चौकी आहे. त्यांची गस्त चैत्यभूमीच्या आजूबाजूला नसते. सरकार या संदर्भात काय करणार आहे? चैत्यभूमीकडे जाणाऱ्या लोकांची तपासणी करण्याकरिता असलेले मेटर डिटेक्टर दोन महिन्यापूर्वी 15 दिवस बंद होते. सरकारची अनास्था किंवा आस्था या विषयी काय आहे? अनधिकृत फेरीवाले पुढील भागात ज्या पध्दतीने वाढत आहेत त्यातून नागरिकांची गैरसोय होत आहे. चैत्यभूमीवरील या तीन विषयाबाबत सरकारच्या गृह खात्याने सिक्युरिटी ऑडीट करावे.

सभापती महोदय, मुंबई शहरातील अनधिकृत किंवा अधिकृत धार्मिक स्थळांची यादी महापालिकेने तयार करुन ती पोलीसांना दिली. त्यात मुंबई शहरातील 7 बौद्ध मंदिरे शिफ्ट करावी लागतील किंवा तोडावी लागतील असा रिपोर्ट दिलेला आहे. या 7 ही बौद्ध मंदिरांना आपली केस पोलीसांकडे आणि महापालिकेकडे प्रेझेंट करण्यासाठी सरकारने एक महिन्याची मुदत वाढवून द्यावी अशी विनंती करुन माझे भाषण पूर्ण करतो.

..3..

श्री.कपिल पाटील (मुंबई विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, सम्राट अशोकाचा पणतू बृहद्रथालाची हत्या करुन पुष्पमित्र शुंगाने बोधगयेचा बोधीवृक्ष उलथून टाकण्याचा पहिला प्रयत्न केला होता. त्यानंतर सव्वा दोन हजार वर्षांनंतर त्याच बोधीवृक्षावर जेव्हा हल्ला होतो तेव्हा कनेक्शन बाहेरचे नसून घरातील आहे असा संशय बळावतो.

सभापती महोदय, माननीय सदस्य डॉ.नीलम गोन्हे यांनी बाहेरची कनेक्शन्स बरीच सांगितली आहेत. या अगोदर नागपूरला, परभणीला, नांदेडला आणि मालेगावला जे हल्ले झाले त्या हल्ल्यानंतर अशीच कनेक्शन्स बाहेरून शोधण्याचा प्रयत्न झाला. शहीद हेमंत करकरे यांनी ते उकरुन काढले आणि अतिरेक्यांचा दुसरा चेहरा समोर आणला. बोधगयेवरील हल्ला तेव्हाच होतो ज्यावेळेला नितीशकुमार वेगळी भूमिका घेतात आणि अचानक तेथे हल्ला होतो. याची कारणे लक्षात घेतली पाहिजेत. याचे कनेक्शन महाराष्ट्रात कुठे आहे हे शोधून काढण्याची जबाबदारी गृह खात्यावर आहे. मागील वेळेला त्याबद्दल काळजी घेतली नाही म्हणून चार नवे हल्ले झाले. करकरे साहेबांकडे सूत्रे आल्यानंतर चित्र बदलले. त्यामुळे या संदर्भात अतिशय गांभीर्याने राज्य सरकारच्या गृह खात्याने जबाबदारी घेतली पाहिजे. ज्यावेळेला अशा प्रकारचा कोणताही हल्ला होतो त्यावेळी प्रत्येक वेळेला धार्मिक कनेक्शन बोलण्याची गरज नसते. कारण हल्लेखोरांचा हेतू केवळ दुसऱ्या धर्माबद्दलचा द्वेष एवढाच नसतो. या देशामध्ये ज्या पध्दतीची अशांतता निर्माण करायची आहे त्याची जी राजकीय कारणे आहेत ती राज्य सरकारने शोधण्याची गरज आहे. म्हणून बोधगयेवरील हल्ल्यानंतर जो दुसरा हल्ला टिवटरवरून आला की, महाराष्ट्र टारगेट आहे...

नंतर 3 एक्स.1..

श्री. कपिल पाटील ....

मी अत्यंत जबाबदारीने बोलतो आहे. आपण याची दखल गांभीर्याने घेणार आहात काय असा माझा आपल्याला प्रश्न आहे. या हल्ल्याच्या संदर्भात केवळ तालिबाण्यांना इशारे देणे हल्ली फार सोपे झाले आहे. तालिबाण्यांच्या नावाने बोलले की, इकडची सर्व जबाबदारी मिटते. त्यामुळे येथील कनेक्शन उकरून काढण्याची गरज असून ते शोधत तेथपर्यंत पोहचण्याची गरज आहे व ते आपण करणार आता काय असा माझा प्रश्न आहे. मला बोलण्यासाठी वेळ कमी दिल्यामुळे मी एवऐच सांगतो की, हल्लेखोरांचा जो प्रयत्न होता, हल्लेखोरांचा जो डाव होता तो डाव बुद्ध्याच्या अनुयायांनी उलथून टाकला असून त्यांनी यांसंदर्भात कोणतीही हिंसक प्रतिक्रिया दिली नाही. जगात भारताची ओळख "बुद्ध्याचा भारत" म्हणून केली जाते. त्यामुळे बुद्ध्यांच्या विचारांचा जो जो अनुनय करतो, तो शांती पाळतो. बुद्ध्यांच्या अनुयायांनी अत्यंत अहिंसक पध्दतीने शांततेने आपली प्रतिक्रिया दिली. हल्लेखोरांचा एकाचवेळी बिहार आणि महाराष्ट्र डिस्टर्ब करण्याचा जो प्रयत्न होता तो साध्य झाला नाही. राजकीय नेतृत्व पळून नेले तरी जनता सोबत गेली नाही हे जे दुखणे आहे तेच हे आहे, त्या बदलच ही खळ खळ आहे व ती यातून व्यक्त झालेली आहे. यासंदर्भात तुम्ही किती जागे आहात हे मला दिसत नाही.

सभापती महोदय, ..

(विरोधी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी उभे राहून जोरजोराने बोलण्याचा प्रयत्न करतात.)

श्री. भाई गिरकर : सभापती महोदय, म्यानमारमध्ये पोलिसांवर जे हल्ले झाले त्यासंदर्भात आम्ही काही बोललो नाही. आझाद मैदानाचेही आम्हाला बोलता आले असते.

उप सभापती :सन्माननीय सदस्यांनी कृपया खाली बसावे. मी जे काही सांगतो आहे ते आपल्याला ऐकायचे नाही काय ? माझी सन्माननीय सदस्य श्री. कपिल पाटील यांना विनंती आहे की, कृपया आपण स्पेसिफिक विषयावर बोलावे, कोणतेही विषयांतर करू नका आणि कोणत्याही प्रकारे राजकीय संदर्भ लावू नका.

(सत्ताधारी व विरोधी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी उभे राहून जोरजोराने बोलत असतात.)

..2..

उप सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर आपण ज्येष्ठ नेते आहात. कृपया आपण खाली बसावे.

श्री. कपिल पाटील :सभापती महोदय, इतिहासामध्ये पुष्पमित्राची ओळख महात्मा म्हणून केली जात नाही तर पुष्पमित्राची ओळख या देशाचा शत्रू म्हणून केली जाते, या देशाचा कलंक म्हणून केली जाते एवढेच मला या निमित्ताने सांगावयाचे आहे. कलंक पुसण्यासाठी जे जे प्रयत्न करावे लागतील ... सभापती महोदय, मी कोणाचेही नाव घेतले नाही, कोणत्याही धर्माचे नाव घेतले नाही.

(सत्ताधारी व विरोधी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी उभे राहून जोरजोराने बोलत असतात.)

श्री. पांडुरंग फुंडकर : सन्माननीय सदस्य श्री. कपिल पाटील यांनी "नितिशकुमारांनी विचार बदलल्याबरोबर हल्ला झाला" असे वक्तव्य केले आहे.

(सत्ताधारी व विरोधी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी उभे राहून जोरजोराने बोलत असतात.)

उप सभापती : अशा परिस्थितीमध्ये सभागृहाचे कामकाज चालविणे अशक्य असल्याने सभागृहाची बैठक मी 5.15 पर्यंत तहकूब करित आहे.

(सभागृहाची बैठक सायंकाळी 5.09 ते 5.15 पर्यंत स्थगित झाली.)

यानंतर श्री. भारवि....

(स्थगिती नंतर)

सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.मोहन जोशी

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, सन 2013 चे वि.स.वि.क्रमांक 23 - मुंबई शहर प्राथमिक शिक्षण, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण, हैद्राबाद सक्तीचे प्राथमिक शिक्षण व मध्यप्रदेश प्राथमिक शिक्षण (निरसन) विधेयक आजच्या कामकाज पत्रिकेमध्ये दर्शविण्यात आले आहे. ते आता चर्चेसाठी घेण्यात येणार आहे काय ?

श्री.रामदास मोते : सभापती महोदय, या बिलावर आम्हा सर्वांना बोलावयाचे आहे.

(विरोधी पक्षातील काही माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलण्याचा प्रयत्न करतात.)

तालिका सभापती : मी सर्व सन्माननीय सदस्यांसाठी सांगू इच्छितो की, माननीय मंत्री विधेयक मांडण्यासाठी उभे नसून त्यांना निवेदन करावयाचे आहे. माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी निवेदन करावे.

...2

पु.शी.: राज्यातील वस्तीशाळातील शिक्षकांनी आर्थिक दूरवस्थेला कंटाळून आत्महत्या करणे

मु.शी.: राज्यातील वस्तीशाळातील शिक्षकांनी आर्थिक दूरवस्थेला कंटाळून आत्महत्या करणे या बाबत माननीय शिक्षण मंत्र्यांचे निवेदन

श्री.राजेंद्र दर्डा (शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील, वि.प.स.यांनी "राज्यातील वस्तीशाळातील शिक्षकांनी आर्थिक दूरवस्थेला कंटाळून आत्महत्या करणे" या विषया संबंधी म.वि.प.नियम 289 अन्वये दिलेल्या प्रस्तावास अनुलक्षून आपण निदेश दिल्याप्रमाणे मी पुढील प्रमाणे निवेदन करित आहे.

निवेदन

(प्रेस येथे सोबतचे निवेदन छपावे.)

यानंतर श्री.अजित....

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, मी नियम 289 अन्वये दिलेल्या सूचनेवर माननीय मंत्री महोदयांनी निवेदन केले त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो.

माननीय मंत्री महोदयांनी या ठिकाणी केलेले निवेदन अतिशय वस्तुस्थितीदर्शक व पारदर्शक आहे. आपण पुन्हा एकदा अॅडव्होकेट जनरल यांच्याकडे मत मागितलेले आहे. तेव्हा ही वस्तुस्थिती अॅडव्होकेट जनरल यांच्याकडे गेली पाहिजे. या ठिकाणी माननीय मंत्री महोदयांनी दोन नवीन बाबी सांगितल्या. वसतिशाळा शिक्षकांची निवड ग्रामसभेने केली होती आणि ती विहित पध्दतीने केली होती. ही वस्तुस्थिती अॅडव्होकेट जनरल यांच्याकडे जाणे आवश्यक आहे. तसेच शासनाकडे वेळोवेळी आलेल्या अहवालांची वस्तुस्थिती सुध्दा त्यांच्याकडे जाणे आवश्यक आहे. या दोन्ही बाबी त्यांच्याकडे तातडीने पाठवाव्यात कारण अॅडव्होकेट जनरल यांचा रिपोर्ट केव्हाही येण्याची शक्यता आहे.

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांनी सांगितले की, अधिक स्पष्टता येईल त्याच पध्दतीने अॅडव्होकेट जनरल यांच्याकडे जाता येईल.

पृ.शी.: बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात झालेले बॉम्बस्फोट

मु.शी.: बोधगयेतील महाबोधीविहार परिसरात झालेले बॉम्बस्फोट

या विषयावर श्री. शरद रणपिसे, अॅड. जयदेव गायकवाड,
सर्वश्री विजय उर्फ भाई गिरकर, सुभाष चव्हाण व राम
पंडागळे यांनी उपस्थित केलेली अल्पकालीन चर्चा

(चर्चा पुढे सुरु..

श्री.सतेज उर्फ बंटी डी.पाटील (गृह राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य सर्वश्री शरद रणपिसे, राम पंडागळे, भाई गिरकर, डॉ.नीलम गोन्हे, सन्माननीय सदस्य श्री.सुभाष चव्हाण, अॅड.जयदेव गायकवाड, किरण पावसकर अॅड.आशिष शेलार व श्री.कपिल पाटील यांनी उपस्थित केलेल्या अल्पकालीन चर्चेला उत्तर देण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, मानवतेचा संदेश देणाऱ्या भगवान बुध्दांच्या पवित्र अशा बोधगया येथे झालेल्या घटनेसंदर्भातील चर्चा सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केली. या चर्चेच्या दरम्यान बोधगयेच्या संदर्भात या सभागृहाचे म्हणणे केंद्र सरकारकडे पोहोचवावे अशा सूचना अनेक सन्माननीय सदस्यांनी केल्या. सभागृहातील भावना केंद्र सरकारकडे पोहोचविण्याची भूमिका शासनाच्या वतीने निश्चितपणे घेण्यात येईल.

सभापती महोदय, संताची भूमी असलेल्या महाराष्ट्रात अनेक यात्रा स्थळे आहेत. बोधगया येथे झालेल्या हल्ल्यानंतर राज्यातील धार्मिकस्थळे, तीर्थस्थळे या सर्वच ठिकाणी सुरक्षा ठेवण्याची भूमिका शासनाने घेतली आहे. चैत्यभूमी येथे स्वतंत्र पोलीस चौकी निर्माण केलेली आहे. गोर्राई येथील पॅगोडा, नाशिक येथील धम्मगिरी, दीक्षा भूमी, अजंठा-एरोला येथील बुध्दाच्या लेण्या या सर्वच ठिकाणी नव्याने पोलीस देण्याच्या दृष्टीने योग्य त्या सूचना दिलेल्या आहेत.

सभापती महोदय, अनेक सन्माननीय सदस्यांनी सीसीटीव्ही यंत्रणेच्या संदर्भात उल्लेख केला. शिर्डी येथे अत्याधुनिक सीसीटीव्ही यंत्रणा- फेस रेकग्निशन- यंत्रणा बसविण्यात आली आहे. चैत्यभूमी येथील फेरीवाल्यांच्या संदर्भात महानगरपालिकेला सूचना देण्यात येतील.

..3..

श्री.सतेज उर्फ बंटी डी.पाटील.....

सभापती महोदय, टेम्पल मॅनेजमेंट हा अतिशय महत्वाचा विषय आहे. मंदिरामध्ये कोणत्या प्रकारच्या उपाय योजना केल्या पाहिजेत या संदर्भात गृह विभागाकडून वेळोवेळी माहिती देण्यात येते.

यानंतर श्री.बोर्डे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.सतेज ऊर्फ बंटी डी.पाटील.....

टेम्पल मॅनेजमेंटच्या दृष्टीने निश्चितपणे भविष्यात प्रयत्न करण्यात येतील. कार्ला लेणी किंवा अन्य सर्व धार्मिक स्थळांच्या ठिकाणी योग्य तो बंदोबस्त ठेवण्याची भूमिका राज्य सरकारने आतापर्यंत घेतलेलीच आहे. जिल्हा स्तरावर सर्व धार्मिक स्थळे आणि यात्रा स्थळांचा आढावा घेतला जातो. सर्व धार्मिक स्थळे आणि यात्रा स्थळांची यादी एक महिन्यात अद्ययावत करण्याची भूमिका राज्य सरकारच्या माध्यमातून घेतली जाईल. प्रत्येक जिल्ह्यात किती धार्मिक स्थळे आणि यात्रा स्थळे आहेत किंवा ज्या ज्या धार्मिक स्थळांच्या ठिकाणी गर्दी होते त्या धर्मस्थळांचा पुन्हा एकदा आढावा घेतला जाईल. प्रत्येक जिल्हा स्तरावर धार्मिक स्थळांची यादी आहे. त्या यादीमध्ये वाढ करता येईल काय हे पहावे लागेल.

महोदय, या चर्चेच्या निमित्ताने काही गोष्टी पुढे आल्या आहेत. त्या ठिकाणी सुरक्षा व्यवस्था पुरविणे गरजेचे आहे. अशी जी जी धार्मिक स्थळे असतील त्यांचा पुन्हा एकदा आढावा घेण्याची भूमिका राज्य सरकारच्या माध्यमातून घेतली जाईल. दर 15 दिवसांनी सिव्युरिटी कौन्सिलची बैठक राज्य स्तरावर होत असते. जिल्हा स्तरावर सुध्दा दरमहा बैठक घेण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. प्रत्येक जिल्ह्यात सर्व धार्मिक स्थळांच्या सुरक्षेचा आढावा घेतला जातो.

महोदय, सर्व धार्मिक स्थळांचे सिव्युरिटी ऑडिट होत असते. ऑडिटमधील निष्कर्ष आम्ही संबंधितांना वेळोवेळी कळवितो. पुन्हा एकदा नव्याने सर्व धार्मिक स्थळांचे सिव्युरिटी ऑडिट करून त्या ठिकाणी आवश्यक त्या उपाययोजना केल्या की नाहीत याचा पुन्हा एकदा आढावा घेतला जाईल. धार्मिक स्थळांच्या ठिकाणी चांगल्या पध्दतीची सुरक्षा व्यवस्था ठेवण्याची भूमिका निश्चितपणे घेतली जाईल. महाराष्ट्र पोलीस दलाच्या माध्यमातून ही सुरक्षा व्यवस्था पुरविण्यात आलेली आहे. सन्माननीय सदस्यांनी विचारले की, यासाठी सी.आय.एस.एफ. ची सुरक्षा व्यवस्था मागविणार काय ? या निमित्ताने मी सांगतो की, महाराष्ट्र सरकारला या कामासाठी सी.आय.एस.एफ. ची मदत घेण्याची आवश्यकता आज तरी वाटत नाही. राज्याच्या पोलीस दलाची भविष्यात धार्मिक स्थळांना योग्य ती सुरक्षा व्यवस्था पुरविण्याची भूमिका राहणार आहे. एवढेच या निमित्ताने सांगतो व येथेच थांबतो.

तालिका सभापती : अल्पकालीन चर्चा आता संपली आहे.

..2..

पृ.शी.: डान्सबारवरील बंदी कायम ठेवण्याबाबत तसेच पुणे जिल्ह्यातील मावळ तालुक्यातील आपटी गावाच्या हद्दीत श्री गोल्डी फार्म हाऊसवर झालेली रेव्ह पार्टी

मु.शी.: डान्सबारवरील बंदी कायम ठेवण्याबाबत तसेच पुणे जिल्ह्यातील मावळ तालुक्यातील आपटी गावाच्या हद्दीत श्री गोल्डी फार्म हाऊसवर झालेली रेव्ह पार्टी, या विषयावर सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे व इतर वि.प.स. यांनी दिलेल्या म.वि.प. नियम 289 अन्वये प्रस्तावाच्या सूचनेस अनुलक्षून माननीय गृह राज्यमंत्र्यांचे निवेदन

श्री.सतेज ऊर्फ बंटी डी.पाटील (गृह राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे यांनी "डान्सबारवरील बंदी कायम ठेवण्याबाबत तसेच पुणे जिल्ह्यातील मावळ तालुक्यातील आपटी गावाच्या हद्दीत श्री गोल्डी फार्म हाऊसवर झालेली रेव्ह पार्टी" या विषयासंबंधी दिलेल्या नियम 289 अन्वयेच्या प्रस्तावाच्या सूचनेस अनुलक्षून मी पुढील निवेदन करित आहे.

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन जोडावे.)

नंतर श्री.बरवड....

श्री. सतेज उर्फ बंटी डी. पाटील ....

सभापती महोदय, डान्स बारच्या संदर्भात राज्य शासनाने वटहुकूम काढण्याची भूमिका स्वीकारलेली आहे. त्यामध्ये वटहुकूम काढण्यापूर्वी अभियोक्त्यांचा सल्ला घेऊन, सर्व गटनेत्यांना बोलवून त्यांच्याशी चर्चा करूनच हा वटहुकूम काढण्याची राज्य शासनाची भूमिका असणार आहे.

डॉ. नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, डान्स बारच्या संदर्भात राज्य शासनाने स्पष्ट भूमिका घेतलेली आहे त्याबद्दल मी मंत्री महोदयांची आभारी आहे. माननीय सभापती महोदयांनी 289 च्या प्रस्तावाच्या सूचनेच्या अनुषंगाने न्याय मिळवून दिला त्याबद्दल मी त्यांचीही आभारी आहे.

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ. शी. : राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ विधेयक.

L.A. BILL NO. XXX OF 2013

(A BILL TO PROVIDE FOR THE ESTABLISHMENT OF A STATE BOARD TO REGULATE MATTERS PERTAINING TO THE DIPLOMA LEVEL NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION IN THE STATE OF MAHARASHTRA AND FOR MATTERS CONNECTED THEREWITH OR INCIDENTAL THERETO.)

डॉ. विजयकुमार गावित (वैद्यकीय शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे, मी आपल्या अनुमतीने सन 2013 चे वि. स. वि. क्रमांक 30 - महाराष्ट्र राज्यातील पदविकास्तरीय शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षणासंबंधीच्या बाबींचे नियमन करण्यासाठी राज्य मंडळाची स्थापना करण्याकरिता आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी विधेयक मांडतो.

तालिका सभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

डॉ. विजयकुमार गावित : महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2013 चे वि. स. वि. क्रमांक 30- महाराष्ट्र राज्यातील पदविकास्तरीय शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षणासंबंधीच्या बाबींचे नियमन करण्यासाठी राज्य मंडळाची स्थापना करण्याकरिता आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

सभापती महोदय, आपण हे बोर्ड तयार करीत आहोत त्या मागचा उद्देश असा आहे की, आपल्या देशामध्ये किंवा राज्यामध्ये मेडिकलच्या ज्या वेगवेगळ्या कौन्सील्स आहेत त्यांना फक्त नोंदणी करण्याचे अधिकार दिलेले आहेत. नर्सिंग कौन्सीलमध्ये मात्र शिक्षण, प्रशिक्षण आणि नोंदणी करण्याचे अधिकार दिलेले आहेत. त्या ठिकाणी शिक्षण आणि प्रशिक्षण यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर अनियमितता झाल्याचा प्रश्न वेगवेगळ्या माध्यमातून समोर आला. मोठ्या प्रमाणावर कोर्टाच्या केसेस झाल्या. त्यामुळे त्यांच्याकडून शिक्षण आणि प्रशिक्षण हा भाग काढून घेऊन एक

RDB/ KTG/ D/

डॉ. विजयकुमार गावित .....

बोर्ड निर्माण करावे ज्यामुळे या ठिकाणी गुणवत्ता आणि दर्जाही राहिल आणि सुसूत्रताही येईल, यासाठी नर्सिंग बोर्ड आणि पॅरामेडिकल बोर्ड स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यासाठी हे विधेयक आणलेले आहे. त्याचबरोबर पूर्वी पॅरामेडिकल कौन्सिल नव्हते ते आपण स्थापन केले. आता पॅरामेडिकल बोर्ड स्थापन करित आहोत. पॅरामेडिकलचे जे वेगवेगळे कोर्सेस आहेत त्यामध्ये सुसूत्रता नाही. ही सुसूत्रता यावी त्याचबरोबर एकच सिलॅबस असावे यासाठी हे पॅरामेडिकल बोर्ड तयार करित आहोत व त्याकरिता हे विधेयक आणले आहे.

सभापती महोदय, मी सांगितले की, नर्सिंग कौन्सिलच्या माध्यमातून मोठ्या प्रमाणावर अनियमितता झाल्या. आपण ज्या 985 नर्सिंग स्कूलला मान्यता दिली त्यापैकी इंडियन नर्सिंग कौन्सिलची मान्यता न घेता 422 नर्सिंग स्कूलला परस्पर मान्यता देऊन त्या सुरु केल्या. त्यामुळे आज विद्यार्थ्यांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर असुरक्षितता निर्माण झाली. त्याचबरोबर त्यांना ज्या स्कॉलरशीप द्यावयाच्या होत्या किंवा फ्रीशीप करावयाच्या होत्या त्या करता आल्या नाहीत. महाराष्ट्र शासन फक्त शिफारस करते आणि शिफारस केल्यानंतर इंडियन मेडिकल कौन्सिल मान्यता देते. त्यांनी मान्यता दिली तरच सुरु करता येते. परंतु त्या ठिकाणी त्यांनी मान्यता न घेता परवानगी दिली. परस्पर पदे वाढविण्यास परवानगी दिली. त्यामुळे त्यांना दोन वेळा पदावरून काढून टाकण्यात आले होते. दोन वेळा हे घडले आणि ते आता तिसऱ्या पदावर ते पात्र असल्यामुळे अध्यक्ष म्हणून त्या ठिकाणी राहिले पण त्यांना आपण डिबार केलेले आहे.

सभापती महोदय, शिक्षणाचा दर्जा वाढला पाहिजे आणि निश्चितपणे सुसूत्रता आणली पाहिजे म्हणून आपण हे बिल आणले आहे. एक तर आपण पहिल्यांदाच या देशामध्ये हे पॅरामेडिकल बोर्ड स्थापन करित आहोत आणि सुसूत्रता आणत आहोत. त्यांनी वेगवेगळ्या संस्थेसाठी मान्यता घ्यावयाची, वाटेल तसे कोर्सेस सुरु करावयाचे, त्यामध्ये स्वतःचा करीक्युलम ठेवावयाचा असे होत होते. हा करिक्युलम ठेऊन कोठेही नोकऱ्या मिळत नाहीत आणि स्वतःला प्रॅक्टीसही करता येत नाही. प्रॅक्टीस करावयास गेले तर कोर्टामध्ये स्टॅण्ड होत नाही. म्हणून

...4...

RDB/ KTG/ D/

डॉ. विजयकुमार गावित .....

त्यांना करिक्युलम द्यावयाचा, त्याची नोंदणी करावयाची त्याचबरोबर त्या ठिकाणी सर्टिफिकेट देत असताना बोर्डाचे अॅप्रूव्हल असलेले सर्टिफिकेट दिले जातील, संपूर्ण राज्यामध्ये एक करिक्युलम राहिल, हे करण्यासाठी आपण या बोर्डाची स्थापना करित आहोत. त्यामुळे सभागृहाने या विधेयकाला मान्यता द्यावी अशी मी सभागृहाला विनंती करतो.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

यानंतर श्री. खंदारे ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ.दीपक सावंत (मुंबई विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, सन 2013 चे विधानसभा विधेयक क्रमांक 30 - महाराष्ट्र राज्यातील पदविकास्तरीय शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षणासंबंधीच्या बाबींचे नियमन करण्यासाठी राज्य मंडळाची स्थापना करण्याकरिता आणि त्याच्याशी संबंधित किंवा तदानुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी विधेयक चर्चेला आलेले आहे. या विधेयकाबाबत माझे मत मांडण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी हे विधेयक घाईघाईने आणले आहे असे माझे मत आहे. कोर्टाने दड्या मारला म्हणून वैद्यकीय शिक्षण विभागाने हे विधेयक आणलेले आहे अशी माझी समजूत आहे. मंत्री महोदयांनी उत्तराच्या भाषणात स्पष्ट करावे. आज राज्यामध्ये कित्येक वर्षांपासून नर्सिंग कॉन्सिल अस्तित्वात आहे. या नर्सिंग कॉन्सिलमार्फत अनेक विद्यार्थी पदवी घेऊन सेवेमध्ये लागलेले आहेत. सेवेत असलेल्या लोकांसाठी नर्सिक कॉन्सिलने काय केले, ही संस्था कशी होती, काय होती, त्यानंतर कसा अपहार झाला, तिला चुकीचे रजिस्ट्रेशन दिले गेले, चुकीची महाविद्यालये निघाली, विद्यार्थ्यांना व्यवस्थित प्रवेश दिले नाहीत, या सर्व गोष्टी झाल्या आहेत. या सर्व गोष्टी वैद्यकीय शिक्षण विभागात नेहमीच होत असतात.

सभापती महोदय, हे 33 पानांचे हे विधेयक आहे. त्यामध्ये अनेक खंड आहेत. या विधेयकाद्वारे शासनाने राज्य मंडळाची निर्मिती करण्याचे ठरविलेले आहे. वास्तविक पाहता या खात्याचे महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ आहे. मंत्री महोदय त्याचे प्र-कुलगुरु आहेत. या महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठामार्फत पॅरामेडिकल कोर्सेस सुरु होतील अशा घोषणा करण्यात आली होती. तसे सिनेटमध्येही ठरले होते. हे पॅरामेडिकल म्हणजे काय ? वैद्यकीय क्षेत्रामध्ये तंत्रज्ञ असतील, म्हणजे त्यात रेडिओलॉजीमध्ये एक्स-रे टेक्निशियन असेल, एमआरआय टेक्निशियन असेल, ऑपरेशन थिएटरमध्ये काम करणारा इन्चार्ज असेल, परफ्युजिनिस्ट असेल. या तंत्रज्ञांचे क्वालिफिकेशन डिप्लोमा होल्डर असेल, मग तो एक वर्षाचा असेल, दोन वर्षाचा असेल, डिप्लोमा घेऊन ते बाहेर पडतील. नर्सिंग कॉन्सिल व पॅरामेडिकल यांना एका छत्री खाली आणत आहे. म्हणजे एका मंडळाच्या अधिपत्याखाली आणण्याचा हा प्रयत्न आहे. महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञानपीठ, एमएमसी, एमसीआय आणि आता हे राज्य मंडळ. सर्वात महत्वाची गोष्ट म्हणजे

2....

डॉ.दीपक सावंत....

संचालनालय, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन हे देखील राज्यात अस्तित्वात आहे. या संचालनालयाकडून रिसर्च कधीच होत नाही. नावाला रिसर्च होते. या वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाचा काय उपयोग आहे ?

या विधेयकातील पृष्ठ क्र.2 वरील खंड 2 मधील पोट कलम (ड) मधील तरतूद वाचून दाखवितो. त्यात अशी तरतूद केली आहे की, "महाविद्यालय किंवा विद्यालय" याचा अर्थ, या अधिनियमान्वये मंडळाने मान्यता दिलेल्या रुग्णालय प्रशासन व व्यवस्थापन यामधील किंवा शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षणामधील पदविका किंवा पदव्युत्तर पदविका किंवा प्रगत पदविका देणारी संस्थ, असा आहे." प्रगत पदविका म्हणजे काय हे मी शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे. तसेच या विधेयकामध्ये असे नमूद केले आहे की, "College or School" याचा अर्थ "an institution imparting diploma or post diploma or advanced diploma in the hospital administration and management or nursing and paramedical education recognised by the Board under this Act". तसेच "Diploma Level Education" याचा अर्थ "such Nursing and Paramedical Education which follows Revised Auxiliary Nurse Midwifery, Revised General Nursing Midwifery and Post Certificate Diploma Courses, and Paramedical Courses or Hospital Administration and Management or any other education specified by the Board excluding the degree courses and post graduate diplomas."

यानंतर श्री.शिगम....

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

4D-1

MSS/ D/ KTG/

पूर्वी श्री. खंदारे

17:40

डॉ. दीपक सावंत....

सभापती महोदय, आपण हे विधेयक वाचल्यानंतर लक्षात येईल की, नर्सिंग आणि पॅरामेडिकल कोर्सेस हे दोन वेगवेगळे भाग आहेत. नर्सिंग हा शुश्रूषेचा भाग आणि पॅरामेडिकल हा तांत्रिक भाग आहे. या विधेयकामध्ये आपण फक्त हॉस्पिटल मॅनेजमेण्ट म्हटलेले आहे. पॅरामेडिकलमध्ये आणखी ब-याच गोष्टी अंतर्भूत आहेत. असे म्हटले जाते की, पॅरामेडिकलचे काही कोर्सेस केईएम रुग्णालयामध्ये, नायर रुग्णालयामध्ये, जे.जे. रुग्णालयामध्ये सुरु केलेले आहेत. आता किती कोर्सेस चालू आहेत, किती कोर्सेस बंद झालेले आहेत, किती लोकांनी या कोर्सेना अॅडमिशन घेतलेले आहेत याची मला माहिती नाही. आपण 10-10 सीट्स देणार होता. या पॅरामेडिकलमध्ये येणारे विद्यार्थी तांत्रिक स्वरूपाची कामे करतील. एक्स-रेची पदविका असेल तर तो रुग्णाचा एक्स-रे काढील, एक्स-रेची प्लेट व्यवस्थित ठेवणे, लाईट ऑन करणे आणि बंद करणे, डिजिटल मशिन असेल तर त्याप्रमाणे एक्स-रे काढणे एवढेच काम तो करू शकेल. तो एक्स-रे रीड करू शकणार नाही. त्याचे नॉलेज हे केवळ एक्स-रे काढण्यापुरतेच मर्यादित असेल. या पदविकास्तरीय शिक्षणाचा अर्थ पदवी पाठयक्रम, पदव्युत्तर पदविका वगळता सुधारित साह्यकारी परिचारिका प्रसूतिशास्त्र. मी मघाशी जे इंग्रजीमध्ये वाचून दाखविले त्याचे हे मराठी भाषांतर आहे. परिचारीचा हा शब्द आपणा सर्वांना माहित आहे. कदाचित पॅरामेडिकल हा नवीन शब्द असू शकेल. परंतु ती जी नर्स असेल ती एएनएम असू शकेल किंवा आणखी काही असू शकेल, ती डिलिव्हरी देखील कंडक्ट करू शकेल, ऑपरेशन थिएटरमध्ये मदत करू शकेल, रुग्णाला इंजेक्शन देखील देऊ शकेल. परंतु आपला पॅरामेडिकल टेक्निशियन इंजेक्शन देऊ शकेल काय ? एखाद्या व्यक्तीला एमआरआय किंवा सिटी स्कॅनमध्ये कॉन्ट्रास्ट द्यायचा असेल तर ते काम हा पॅरामेडिकल टेक्निशियन करू शकेल काय ? तो हे काम करू शकणार नाही. हे काम करण्याची त्याला परवानगीच नाही. मग असे असताना या दोन वेगवेगळ्या गोष्टी एका छत्राखाली का आणत आहात ? या दोन भिन्न गोष्टी आहेत.

सभापती महोदय, नर्सिंग कौन्सिल ही मागील 30-40 वर्षांपासून कार्यरत आहे. मग नवीन पॅरामेडिकल विभाग सुरु केलेला आहे म्हणून ही नर्सिंग कौन्सिल बंद करून या दोन गोष्टी एकत्र का करीत आहात ? नर्सिंग कौन्सिलमध्ये काही चुकीच्या गोष्टी घडल्या असतीलही. त्या घडल्या

..2..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

4D-2

MSS/ D/ KTG/

पूर्वी श्री. खंदारे

17:40

डॉ. दीपक सावंत....

म्हणून नर्सिंग कौन्सिल बंद करुन नर्सिंग आणि पॅरामेडिकल या गोष्टी एका छत्राखाली आणणे योग्य नाही.

सभापती महोदय, परीक्षा मंडळाला सर्व अधिकार दिलेले आहेत. नियामक परिषद याचा अर्थ कलम 8 अन्वये स्थापन केलेली मंडळाची नियामक परिषद, म्हणजे गव्हर्निंग कौन्सिल. ही नियामक परिषद कोण नेमणार ?

संस्था प्रमुख किंवा प्राचार्य याचा अर्थ, शुश्रूषा किंवा परावैद्यक पदविकास्तरीय संस्था किंवा महाविद्यालय किंवा विद्यालय मग ते कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येवो, यांच्या अध्यापकवर्गाचा प्रमुख असा आहे. आज पॅरामेडिकलचे कोणते कॉलेज अस्तित्वात असेल तरी त्याची मला तरी माहिती नाही. पॅरामेडिकलचे कोर्सेस कंडक्ट करणारी अनेक बोगस कॉलेजेस निघालेली आहेत. या संदर्भात माननीय श्री. राजेश टोपे यांनी मान्यता नसलेले कोर्सेस रद्द करण्यासंबंधीचे विधेयक आणले होते. या बिलाचे आम्ही स्वागत केले.

...नंतर श्री. गिते...

असुधारित प्रत / प्रसिद्ध प्रत

डॉ.दीपक सावंत....

सभापती महोदय, आम्ही चांगल्या गोष्टींचे स्वागत नेहमीच करीत असतो. परंतु या ठिकाणी मात्र चुकीची गोष्ट होत आहे. हॉस्पिटलमध्ये पॅरामेडीकल व तदनुषंगाने चालू झालेले कोर्सेस आहेत, त्यांचे लेक्चर्स कोठे होणार ? तुम्ही डिप्लोमाचे एज्युकेशन देणार आहात, तर त्यांचे लेक्चर्स कोठे होतील. नर्सिंग कॉलेजस् आहेत, नर्सिंगचे लेक्चर्स होतात, त्यांना ठराविक करिक्युलम असतो. येथे करिक्युलम काय आहे याची मला माहिती नाही. पॅरामेडीकलमध्ये काय थिअरी आहे, काय प्रॅक्टिकल आहे, कसे केले जाणार आहे, त्याच्यात इंजिनिअरींगचा पार्ट किती आहे, मेडीकलचा पार्ट किती आहे, या गोष्टी समजणे आवश्यक आहे. कारण हा तांत्रिक विषय आहे. या दोन गोष्टी अतिशय भिन्न आहेत. त्याची सांगत आपण कोणत्या बेसीसवर घालणार आहात ? सर्वसाधारणे एखादा कोर्स सुरु होतो, डिप्लोमा कोर्स सुरु होतो, तो काही टर्नर, फिटरचा कोर्स नाही. एखाद्या गॅरेजमध्ये गेलात, एखाद्या मेकॅनिकल कंपनीत गेलात आणि तेथे त्याने टर्नर, फिटरचे ट्रेनिंग घेतले. या ठिकाणी माणूस माणसाच्या शरीराशी खेळत असतो ही सर्वात महत्वाची गोष्ट आहे. एम.आय.आय. आणि सिटी स्कॅनच्या मशीनमध्ये कसे झोपवावयाचे किंवा ती मशीन किती पुढे आणावयाची, मानेचा एम.आय.आय.काढावयाचा असेल तर रुग्णाची मान पुढे किती आणावयाची, त्या रुग्णाने एम.आय.मशीनमध्ये हालचाल केली, किंवा त्याच्या शाश्वोश्वासत फरक आला, तसे कसे ओळखावयाचे, ही संपूर्ण टेक्निकल गोष्ट आहे आणि म्हणून हे विधेयक महत्वाचे आहे. हे विधेयक मनुष्याच्या जीवाशी संबंधित आहे. आपण एखाद्या वेळी एम.आय.आय.मशीनमध्ये झोपून पहा. मशीनमध्ये झोपल्यानंतर छातीची धडधड वाढते असे जाणवू लागते. सी.टी.स्कॅनमध्ये झोपून पाहिले तर प्रचंड आवाज येत असतो. ही मशीन्स मॅनेज करणारी व्यक्ती तितकीच टेक्निकली शक्तीशाली असली पाहिजे. या ठिकाणी नर्स ठेवून चालणार नाही. म्हणून मी सांगतो की, या दोन गोष्टी फार वेगळ्या आहेत. या दोन्ही गोष्टी एका छत्राखाली का आणता आहात हा माझ्या मनामध्ये सातत्याने प्रश्न निर्माण होतो आहे.

सभापती महोदय, प्रकरण दोन हे मंडळ व नियामक परिषद यांची स्थापना व रचना यासंबंधीचे आहे. या मंडळाची स्थापना "महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ" अशी झालेली आहे. मंडळ आणि बोर्ड असा उल्लेख आहे. इंग्रजीत बोर्ड आणि मराठी मंडळ असे संबोधण्यात आले आहे. या मंडळाची गरज काय आहे, मंडळास स्कोप काय आहे, यासंबंधीची

2...

डॉ.दीपक सावंत...

माहिती विधेयकात पुढे नमूद केलेली आहे. " मंडळ हे अखंड परंपरा असलेला व सामाईक मोहोर असलेला एक निगमनिकाय असेल, आणि त्याला संविदा करण्याचा आणि जंगम व स्थावर अशी दोन्ही प्रकारची मालमत्ता संपादन करण्याचा, ती धारण करण्याचा आणि तिचा विनियोग करण्याचा आणि या अधिनियमाच्या प्रयोजनांसाठी आवश्यक त्या सर्व गोष्टी करण्याचा अधिकार असेल आणि त्याच्या निगम नावाने त्याला किंवा त्याच्यावर दावा दाखल करता येईल." या तरतुदीमुळे मंडळ अतिशय स्ट्रॉंग करण्यात आले आहे. मंडळ फक्त परीक्षा घेण्यासाठी नाही. कोर्ससचे नियमन करण्यापूरते नाही. एखादी जागा घ्यावयाची, स्थावर मालमत्ता जमा करावयाची, या सर्व गोष्टींचा हक्क या मंडळाला देण्यात आलेला आहे ही बाब मी आपल्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो. स्थावर मालमत्ता संपादन करण्याचाच नव्हे तर त्याचा विनियोग करण्याचा अधिकार या मंडळाला देण्यात आलेला आहे. याचा अर्थ येथे फायनान्स इन्व्हाल्व झाला. पर्यायाने आर्थिक उलाढाल यामध्ये आली. या गोष्टी मी का सांगतो की, पुढे ज्या गोष्टी सांगणार आहे, त्याचा संबंध या मंडळाशी येणार आहे.

सभापती महोदय, निगम नावाने त्याला किंवा त्यावर दावा दाखल करता येईल अशा प्रकारचा उल्लेख या विधेयकात आहे.

सभापती महोदय, खंड 5 (1) यात असे नमूद केले आहे की, मंडळात पुढील व्यक्तींचा समावेश असेल.

(क) अध्यक्ष म्हणून मंडळाचा संचालक, परंतु कलम 6 अन्वये संचालकांची नियुक्ती होईपर्यंत संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य हा अध्यक्षचा कार्यभार सांभाळतील.

सभापती महोदय, मी मघाशी प्रश्न उपस्थित केला होता की, संचालक, वैद्यकीय शिक्षण यांची या ठिकाणी कामे काय आहेत, हे अधिकार संचालक, वैद्यकीय शिक्षण यांच्या अधिपत्याखाली का देत नाही ?

यानंतर श्री. भोगले...

डॉ.दीपक सावंत....

या ठिकाणी शासनाने म्हटले आहे की, "मंडळाचा अध्यक्ष म्हणून संचालकाची नियुक्ती होईपर्यंत संचालक वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य हा अध्यक्षचा कार्यभार सांभाळील. सदस्य म्हणून राज्य शुश्रूषा अधीक्षक, सदस्य सचिव म्हणून प्रबंधक आणि सदस्य म्हणून संचालक, शिक्षु प्रशिक्षण मंडळ (पश्चिम विभाग), भारत सरकार, मानव संसाधन विकास मंत्रालय आणि पुढील सदस्य शासनाकडून नामनिर्देशित करण्यात येतील :-

राज्यातील शासकीय शुश्रूषा महाविद्यालयामधून एक प्राचार्य, संस्थांचे प्राचार्य आणि प्रमुख यांच्यामधून दोन सदस्य, यापैकी एक सदस्य हा शासकीय संस्थेतील असेल आणि दुसरा हा महानगरपालिकेच्या संस्थेतील असेल आणि यापैकी किमान एक सदस्य ही महिला असेल." अशी मंडळाची रचना असणार आहे. यामध्ये फॅकल्टीमधला कोण घेतला आहे? आपण एखादे कौन्सिल बनवितो त्यामागे कारण असते की, त्यांचे प्रश्न, त्यांच्या परीक्षा, त्यांचे रजिस्ट्रेशन, पुढे ते रजिस्ट्रेशन रिन्यू करण्यासाठी आवश्यक गोष्टी याकरिता कौन्सिल बनविले जाते. यामध्ये मूळ घटक जो विद्यार्थी आहे किंवा पासआऊट झालेला आहे त्याचा यामध्ये समावेश कुठे आहे? त्या फॅकल्टीचा प्रतिनिधी यामध्ये नाही. एखादे पॅरा मेडिकल कॉलेज आहे तेथे प्राचार्य कोण असेल, त्या मेडिकल कॉलेजचा प्राचार्य असेल की ज्या फॅकल्टीमध्ये ते पॅरा मेडिकल कॉलेज मोडते, मेडिसीनमध्ये मोडत असेल तर हेड ऑफ डिपार्टमेंट ऑफ मेडिसीन हा त्यांचा प्राचार्य असेल. यामध्ये संदिग्धता दिसून येते. कुठेही स्पष्टीकरण केलेले नाही म्हणून माझे म्हणणे आहे की, हे विधेयक घाईघाईने आणलेले आहे.

सभापती महोदय, संस्थेचे प्राचार्य आणि प्रमुख यामधून दोन सदस्य, यापैकी एक सदस्य हा शासकीय संस्थेतील असेल आणि दुसरा सदस्य हा महानगरपालिकेच्या संस्थेतील असेल असे म्हटले आहे. समजा एखादा पॅरा मेडिकल कोर्स जेजे रुग्णालयाने सुरु केला. तेथील डीन डॉ.तात्याराव लहाने हे मंत्री महोदयांचे आणि माझेही चांगले मित्र आहेत. केईएमच्या डीन डॉ.कामत असतील, सायन रुग्णालयाचे डीन डॉ.अविनाश सुपे असतील, या पॅरा मेडिकल कोर्सकडे लक्ष देण्यासाठी या प्राचार्य किंवा डीन लोकांकडे वेळ कुठे आहे? एवढे मोठे हॉस्पिटल सांभाळायचे असताना कारभार सुरळीत चालावा म्हणून लक्ष द्यायला स्वतंत्र माणूस पाहिजे. अशा

..2..

डॉ. दीपक सावंत....

परिस्थितीत हे डीन तुम्हाला कशासाठी पाहिजेत हे कळून येत नाही. त्यांचा रोल काय आहे?

सभापती महोदय, डायरेक्टर मेडिकल एज्युकेशनकडे सर्व गोष्टी आहेत. आता नीट परीक्षा बंद झाल्यामुळे नवीन सीईटी घेण्याबद्दल काम खूप वाढले आहे. सर्व कॉलेजांचे इन्स्पेक्शन करायचे आहे, सीट कमी झाल्या आहेत. आता 500 ऐवजी 400 सीट झाल्या आहेत. शेवटच्या दिवसापर्यंत स्ट्रगल करायची हे डायरेक्टरचे काम आहे. पुढे म्हटले आहे की, तीन महिन्यात यांची एकदा बैठक होणार आहे. त्यामुळे या विधेयकामध्ये खूप संदिग्धता असून सुधारणा करणे अत्यंत आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, विधेयकामध्ये म्हटले आहे की, 'प्रत्येक प्रदेशाचा एक प्रतिनिधी'. याचे कारण मला कळले नाही. मी इंग्रजी प्रतीमधील कलम वाचून दाखवितो. "One representative of each region who have minimum qualification of Post graduation in Nursing or Paramedical Education field."

नंतर 4जी.1..

डॉ. दीपक सावंत ...

सभापती महोदय, पोस्ट ग्रॅज्युएशन आता सुरु होत आहे असे असतांना पोस्ट ग्रॅज्युएशनचे विद्यार्थी तुम्हाला कोठे मिळणार आहेत ? पॅरामेडीकलमध्ये तुम्हाला पोस्ट ग्रॅज्युएशनचे विद्यार्थी कोठून मिळणार ? खरे म्हणजे यानंतर मुलांवर रडण्याची वेळ येते. आपण कोणत्या पॅरामेडीकलचे पोस्ट ग्रॅज्युएशन आणणार आहात ? जो कोर्स गेल्यावर्षी सुरु झाला त्याचे पोस्ट ग्रॅज्युएशन कसे मिळणार आहे ? त्यामुळे हे कोर्स सुरु व्हावयास पाहिजे होते. कोर्स सुरु झाल्यानंतर त्याला तुम्ही कौन्सिल, मंडळ किंवा बोर्ड किंवा आपल्याला अजून काय म्हणायचे ते म्हणा. या बिलामध्ये "प्रत्येक प्रदेशाचा" असा उल्लेख केलेला आहे. प्रत्येक प्रदेशाचा म्हणजे काय ? बिलामध्ये म्हटले आहे की, "One representative of each region" म्हणजे काय ? तुम्हाला यामध्ये नेमके काय सांगावयाचे आहे ? आपल्याला कोणता प्रदेश अपेक्षित आहे ? आपल्याला प्रदेश म्हणजे "फॅकल्टी" म्हणावयाचे आहे काय ? फॅकल्टी म्हणावयाचे असेल तर हे अर्थोपेडिक्समधील पोस्ट ग्रॅज्युएशन असेल तर अर्थोपेडिक्स मधील आहे किंवा मेडिसीन मधील आहे. आपल्याला महाराष्ट्राचे रिजन म्हणावयाचे आहे असे वाटते. यामध्ये असे म्हटले आहे की, "One representative from the each region who will have minimum qualification of Post Graduation in Nursing or Paramedical education field and minimum five years experience in such field." यामध्ये आपल्याला जे काही कळले असेल ते आपण मला आपण समजून सांगावे अशी विनंती आहे. विधेयकामध्ये पुढे असे म्हटले आहे की, "प्रत्येक प्रदेशाचा प्रतिनिधी ज्याने सुश्रूषा किंवा पॅरामेडीकल शिक्षणातील पदव्युत्तर पदवी किमान अर्हता धारण केली आहे आणि त्याला अशा क्षेत्रातील किमान 5 वर्षांचा अनुभव पाहिजे." त्यामुळे येथे रिजन असा शब्द का वापरला ? हे मला कळत नाही. त्यामुळे यासंदर्भातील स्पष्टीकरण होणे अत्यंत आवश्यक आहे. विधेयकामध्ये पुढे म्हटले आहे की, "परंतु एखादी व्यक्ती ज्या आधारे अशा व्यक्तीची, अशा प्रकारे नियुक्ती करण्यात आली असेल ते पद, पदनाम किंवा यथास्थिती, अधिकारपद धारण करण्याचे बंद करील तर, अशी व्यक्ती मंडळाचा सदस्य म्हणून पद धारण करण्याचे बंद होईल, आणि अशी व्यक्ती, तो मंडळाचा सदस्य असल्याचे बंद झाल्यापासून एक आठवड्याच्या आत मंडळाच्या अध्यक्षाला लेखी कळवील".

...2/-

डॉ. दिपक सावंत.....

इंग्रजी मध्ये नमूद केलेला सदरचा क्लॉज मी वाचून दाखवितो. "Provided that the person shall ceased to hold the office as a Member of the Board if such persons ceases to hold the post designation or office at such case may be by virtue of which such person is appointed and such person shall inform the Chairman of the Board." याचा नेमका अर्थ काय आहे हे मला समजत नाही. पुढे असेही म्हटले आहे की, "संचालक राजपत्रात त्याचे नाव प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून पाच वर्षांच्या

अवधीसाठी पद धारण करील". "लोक सेवेच्या निकडीनुसार, अशा अवधीत, शासनाच्या अधिपत्याखालील इतर कोणत्याही पदावर संचालकांची बदली करण्याच्या शासनाच्या अधिकारावर, पोट-कलम (2) मधील कोणत्याही गोष्टीचा परिणाम होणार नाही, आणि जर संचालक नियत सेवावधीनुसार शासकीय सेवेतून निवृत्त झाला असेल आणि जर त्याची सेवा वाढविली नसेल किंवा त्याला शासकीय सेवेत पुनर्नियुक्त केले नसेल किंवा इतर कोणत्याही पदावर त्याची बदली केलेली नसेल तर, तो, संचालक असण्याचे बंद होईल."

सभापती महोदय, पुढे असेही म्हटले आहे की, शासनास, मंडळाच्या संचालकाच्या पदावधीत वेळोवेळी वाढ करता येईल, मात्र अशा प्रकारे वाढविलेला एकूण अवधी हा दहा वर्षांपेक्षा अधिक असणार नाही." यामध्ये फार मोठा कालावधी देण्यात आलेला आहे. मोठ्या प्रमाणात कालावधी वाढवला असल्यामुळे अफरातफर, गैरकृत्ये किंवा चुकीच्या गोष्टी होणार नाहीत असे तुम्हाला वाटते काय ?

यानंतर श्री. भारवि....

डॉ. दीपक सावंत...

संचालकाच्या एवढा मोठा कालावधी कुठेही कुठेही नसतो. जास्तीत जास्त कालावधी हा पाच वर्षांचा असतो. त्यामुळे हे काय करीत आहेत तेल मला कळत नाही. "संचालक, हा शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण संचालकाच्या पदाशी समकक्ष असलेला एक शासनाचा कर्मचारी असेल आणि संचालकांच्या सेवाशर्ती आणि त्याचे सेवाप्रवेश नियम हे, संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन याच्या सेवाप्रवेश नियमांप्रमाणेच असतील" असे आपण नमूद केले काय.

सभापती महोदय, ही व्हॉलेंटरी बॉडी आहे काय ? डायरेक्टरच्या ज्या काही सेवा शर्ती आहेत त्या प्रमाणेच त्यांना देखील सेवा शर्ती असतील. हे फार भयानक आहे. तो तेथे डीन असेल किंवा प्राचार्य असेल तर त्याला पुन्हा संचालकाच्या सेवाशर्ती लागू होणार आहेत. असे कसे होऊ शकते. एकाला दोन फायदे आपण कसे काय देऊ शकता ? यातील मला काही कळत नसेल तर मंत्रीमहोदयांनी त्याचा खुलासा आपल्या भाषणातून करावा. मी डायरेक्टर पण आहे आणि एखाद्या कॉलेजचा प्राचार्य देखील असलो तरी मला दोन्ही कडील म्हणजे संचालकांच्या आणि वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या सेवाशर्ती लागू होतील असे यातून उद्धृत होत आहे म्हणून मी तरतूद पुन्हा वाचतो. त्यात नमूद करण्यात आले आहे की, " संचालक, हा शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण संचालकाच्या पदाशी समकक्ष असलेला एक शासनाचा कर्मचारी असेल" एक शासनाचा कर्मचारी म्हणजे नेमके काय ? माझ्या माहिती प्रमाणे तो शासकीय कर्मचारी म्हणून गणला जाईल असा त्याचा अर्थ होतो. समजा तो महानगरपालिकेचा प्राचार्य आणि संचालक असेल तर त्याबाबतीत काय करणार आहात हे देखील मंत्री महोदयांनी उत्तरामध्ये सांगावे.

सभापती महोदय, माझ्याकडे ए टू झेड माहिती असल्यामुळे माझ्याकडे भरपूर प्रश्न आहेत. आता मी नियामक परिषदेची स्थापना याकडे आपले लक्ष वेधू इच्छितो. नियामक परिषदेच्या स्थापनेलाच माझी मुख्य हरकत आहे. वैद्यकीय शिक्षण मंत्री, महाराष्ट्र राज्य हे या बोर्डाचे अध्यक्ष असतील. वैद्यकीय शिक्षण राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, हे या बोर्डाचे उपाध्यक्ष असतील. महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभागाचा सचिव किंवा प्रधान सचिव किंवा यथास्थिति, अपर मुख्य सचिव हा बोर्डाचा सदस्य असेल. महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभागाचा सह सचिव किंवा उप सचिव हा बोर्डाचा सदस्य असेल. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व

..2

डॉ.दीपक सावंत....

संशोधन हा बोर्डाचा सदस्य असेल. संचालक, आरोग्य सेवा हा बोर्डाचा सदस्य असेल. संचालक आयुर्वेद, हा बोर्डाचा सदस्य असेल. अधीक्षक, राज्य शुश्रूषा हा बोर्डाचा सदस्य असेल. प्राचार्य, शासकीय व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार महाविद्यालय, नागपूर हे बोर्डाचे सदस्य असतील. मंडळाचा संचालक, हा बोर्डाचा सदस्य सचिव असेल.

सभापती महोदय, कुठल्याही नियामक मंडळाची स्थापना करताना एखादा राज्याच्या मंत्र्यांनी अशा प्रकारे अध्यक्ष पद धारण करणे ही माझ्यासाठी नवीन गोष्ट आहे. नियामक परिषदेच्या अध्यक्षपदी एखाद्या राज्याचा वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्याने अध्यक्ष व राज्यमंत्र्याने उपाध्यक्ष पदी राहणे हे मला पटत नाही. हे का असावे ? या बोर्डाचा अध्यक्ष हा न्यूट्रल का नसावा ? तो अध्यक्ष वैद्यकीय क्षेत्रातील जरूर असावा या मताचा मी आहे. सन्माननीय मंत्री श्री.विजयकुमार गावित हे डॉक्टर आहेत आणि या राज्याचे माननीय मंत्री आहेत.

यानंतर श्री.अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्ध झालेले

डॉ.दीपक सावंत...

पण एखादा मंत्री डॉक्टर नसेल तर त्यांनी अध्यक्षस्थान स्वीकारायचे काय ? नियामक परिषद म्हणजे काय तर या सर्वांचे नियमन करणारी आणि त्यांचे प्रश्न सोडविणारी ही परिषद आहे. माझे खरे ऑब्जेक्शन येथेच आहे. शासनाने ही तरतूद मागे घ्यावी आम्ही हे विधेयक मंजूर करून देतो. माझे असे म्हणणे आहे की, चुकीचा पायंडा पडत आहे. असे जर झाले असेल तर ते चुकीचे आहे. कोणत्याही राज्याचा एक वैद्यकीय शिक्षण मंत्री या नियामक परिषदेचा अध्यक्ष होणे आणि राज्यमंत्री उपाध्यक्ष होणे म्हणजे सर्व अधिकार आपल्याकडे घेण्यासारखे आहे. म्हणजे ही सर्व नियामक परिषद आपल्या अखत्यारित घेत आहात.

सभापती महोदय, या नियामक परिषदेत महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाचा सचिव, प्रधान सचिव किंवा अपर मुख्य सचिव सदस्य असतील. आपण किती खाली जात आहे हे पहावे. सचिव, प्रधान सचिव किंवा अपर मुख्य सचिव इथपर्यंत ठीक आहे.परंतु महाराष्ट्र शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभागाचा सह सचिव किंवा उप सचिव हे नियामक परिषदेचे सदस्य आहेत. नियामक परिषदेची स्थापना केल्यानंतर आपणास काय सांगायचे आहे ? या परिषदेचा दर्जा कोठपर्यंत ठेवायचा आहे ? आपणास चांगली नियामक परिषद स्थापन करायची असेल तर त्या परिषदेची उंची खाली कशाला आणता ? पुढे संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन हे सदस्य आहेत त्यांची नियुक्ती बरोबर आहे. संचालक, आरोग्य सेवा यांची नियुक्ती देखील बरोबर आहे. परंतु संचालक, आयुर्वेद यांची सदस्य म्हणून कशाला नियुक्ती करीत आहात ? या ठिकाणी आयुर्वेदाचा दुरान्वयाने देखील संबंध नाही. आयुर्वेदीक संचालक असेल तर होमिओपॅथिक, युनानी यांचा संचालक का नाही ? आयुर्वेदीक, होमिओपॅथिक आणि युनानी यांचा संचालक एकच आहे हे मला माहित आहे. यामध्ये आयुर्वेद शिकविले जाणार नाही. आयुर्वेदीक कॉलेजेमध्ये अशाप्रकारचे कोर्सेस शिकविले जाणार नाहीत....

ॲड.आशिष शेलार : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदय सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणात अडथळा आणत आहेत. माननीय मंत्री महोदयांनी सन्माननीय सदस्यांच्या अडथळा आणू नये असे आपण त्यांना सांगावे.

..2..

प्रा.वर्षा गायकवाड : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांचा वैद्यकीय क्षेत्रातील आणि इतर क्षेत्रातील अभ्यास गाढा आहे. परंतु त्यांच्याकडून अशाप्रकारचे प्रश्न आल्यामुळे...

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, आयुर्वेदचा या कार्सेसशी काय संबंध आहे हे माननीय मंत्री महोदयांनी येथे सांगावे. पॅरामेडिकल आणि आयुर्वेदचा काय संबंध आहे ? या नियामक परिषदेवर अधीक्षक, राज्य शुश्रूषा व प्राचार्य,शासकीय व्यवसायोपचार व भौतिकोपचार यांची सदस्य म्हणून नियुक्ती केली आहे. हे योग्य आहे. चांगल्या गोष्टीला चांगले म्हणण्याची दानत आमच्याकडे आहे. परंतु जे चुकीचे होत असेल तर ते कुठेतरी थांबले पाहिजे.

सभापती महोदय, एखादे विधेयक आणल्यानंतर त्यामध्ये दहा वेळा सुधारणा आणतो. त्यापेक्षा अगोदरच चुकीचे काही होत असेल तर त्यामध्ये आताच दुरुस्ती केलेली केव्हाही चांगले असे मला वाटते.

सभापती महोदय, "नैमित्तिक रिक्त पदे" यामध्ये उल्लेख केलेला आहे की, "मंडळ, नियामक परिषद किंवा मंडळाने घटित केलेली कोणतीही समिती यांच्या सदस्यांची सर्व नैमित्तिक रिक्त पदे, नामनिर्देशनाद्वारे किंवा यथास्थिती, नेमणुकीद्वारे शक्य तितक्या लवकर भरण्यात येतील, आणि त्या नैमित्तिक रिक्त पदावर नामनिर्देशन किंवा नेमणूक करण्यात आलेली व्यक्ती, ज्या सदस्याच्या जागी तिचे नामनिर्देशन किंवा नेमणूक झालेली असेल त्या सदस्याचे पद रिक्त झाले नसते तर, त्याने जो पर्यंत ते पद धारण केले असते तोपर्यंत ते पद धारण करील."

यानंतर श्री.बोर्डे...

डॉ.दीपक सावंत.....

महोदय, खंड-12 (1)(क) ची तरतूद मला कळत नाही. त्या तरतुदीत असे नमूद केले आहे की, "अशा सदस्यास नैतिक अधःपतनाचा अंतर्भाव असलेल्या कोणत्याही अपराधाबद्दल भारतातील न्यायालयाने सिध्दपराध ठरविलेले असेल ;....." मी विचारु इच्छितो की, एखाद्या व्यक्तीवर न्यायालयाने ताशेरे ओढले असतील तर आपण काय करणार ? कारण जी व्यक्ती सदस्य राहणार आहे ती शासकीय सेवेतील असेल. त्या व्यक्तीचा अपराध सिध्द झाल्यानंतर ती व्यक्ती जर सेवेत राहू शकत नसेल तर, सदस्य म्हणून कशी राहू शकेल ? अपराध सिध्द झाल्यानंतर शासकीय सेवेतील व्यक्तीला कारावास वा अन्य शिक्षा झाली तर त्याच वेळी तो सेवेतून दूर होईल. अशी व्यक्ती मंडळाचा सदस्य कशी होऊ शकते ? नर्सिंग कॉलेजमध्ये नैतिक अधःपतन खूप होत असल्यामुळे तो दृष्टिकोन समोर ठेवून आपण असे केले असेल तर तसे सांगावे. कारण नर्सिंग कॉलेजमध्ये अशा घटना घडल्याची अनेक उदाहरणे आहेत. त्यामुळे अनेक कॉलेजेसमध्ये अडचणी निर्माण झाल्या आहेत. खंड-12 (1)(घ) मध्ये असे नमूद केले आहे की, "असा सदस्य विकल मनाचा असून सक्षम न्यायालयाने तो तसा असल्याचे घोषित केले असेल ;....." ही नेहमीचीच वाक्यरचना आहे. किंबहुना ती औपचारिकता आहे.

महोदय, खंड-18 मध्ये नमूद केले आहे की, "मंडळास, त्याच्या मते, जी व्यक्ती शिक्षण क्षेत्रातील तज्ज्ञ असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीस किंवा शासनाच्या कोणत्याही अधिकाऱ्यास, ती तज्ज्ञ । व्यक्ती किंवा तो अधिकारी ज्या विषयाशी संबंधित असेल तो विषय जर मंडळाच्या किंवा त्याच्या समितीच्या बैठकीत चर्चेसाठी येण्याचा किंवा विचारार्थ मांडला जाण्याचा संभव असेल तर, त्या तज्ज्ञाला किंवा अधिकाऱ्याला अशा बैठकीला उपस्थित राहण्यासाठी निमंत्रित करता येईल". कोणकोण निमंत्रित असू शकतात या बाबत ही तरतूद आहे. आपण यामध्ये स्पेसिफिक नमूद केले पाहिजे की, कोणाला निमंत्रित म्हणून बोलवू शकतो. ब्रीटिश काळापासून नर्सिंग ही सेवा सुरु आहे. परंतु पॅरामेडिकल सेवा ही आताच सुरु झाली आहे. मग या सेवेतील तज्ज्ञ कोण आहेत, हे आपण कसे ठरविणार ? 10 वर्षांपूर्वी एक्स-रे टेक्नीशियन हवा असेल तर केवळ डीएमएलटी झालेल्या व्यक्तीला एक्स-रे टेक्नीशियन म्हणून नेमले जायचे. त्याला एक्स-रे बाबत काहीही माहिती नसेल आणि त्याच्याकडे केवळ एक्स-रे काढण्याचा अनुभव असल्याचे एखाद्या डॉक्टरचे प्रमाणपत्र

..2..

डॉ.दीपक सावंत.....

असेल तर त्याला एक्स-रे टेक्नीशियन म्हणून नेमत होतो. कारण त्यावेळी एक्स-रे टेक्नीशियनचा स्वतंत्र कोर्स अस्तित्वात नव्हता. आता ते कोर्सेस सुरु झाले आहेत. पॅरामेडीकल सेवा ही आताच सुरु केली असल्यामुळे आताच्या घडीला या विषयातील तज्ज्ञ कसे मिळणार ? शिवाय एमआरआय, परक्युनिस्ट, स्पिच थेरेपिस्ट या क्षेत्रातील तज्ज्ञ कसे मिळतील ?

महोदय, खंड-28 हे मंडळास परवानगी देण्याच्या कार्यपध्दतीबाबतचे आहे. खंड 28 (1) मध्ये नमूद केले आहे की, "भारतीय शुश्रूषा अधिनियम, 1947 अन्वये घालून देण्यात आलेल्या मानकांचे आणि या कलमाखाली विनिर्दिष्ट केलेल्या तरतुदीप्रमाणे परावैद्यक शिक्षणासंबंधी केंद्र सरकारने दिलेल्या निदेशांचे पालन करून नवीन शुश्रूषा व परावैद्यक संस्था सुरु करण्यासाठी मंडळ परवानगी देईल." या तरतुदीन्वये आपण मंडळाला सर्व अधिकार दिलेले आहेत. जर मंडळालाच सर्व अधिकार दिले असतील तर मग विद्यापीठाचा काय उपयोग आहे, विद्यापीठाच्या अंडर हे कोर्स चालविणार आहात की नाहीत ? यावरून असे वाटते की, मंडळच सुप्रीम आहे. या विधेयकातील विद्या विषयक दर्जा काय राखला पाहिजे, या तरतुदीवर मी बोलू इच्छित नाही.

महोदय, एखादे मेडीकल कॉलेज काढायचे असेल तर आपल्याला एमसीएची परवानगी घ्यावी लागते.

नंतर श्री.बरवड....

डॉ. दीपक सावंत ....

एमयूएचएसची म्हणजे आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाची परवानगी घ्यावी लागते. राज्य शासनाची परवानगी घ्यावी लागते. डायरेक्टर ऑफ मेडिकल एज्युकेशन तर्फे ती फाईल पुढे जाते. या ठिकाणी मात्र सर्व अधिकार मंडळाला दिलेले आहेत. सर्व अधिकार मंडळाला देणे कितपत योग्य आहे हे मला कळत नाही.

सभापती महोदय, खंड 28(2) मध्ये असे म्हटले आहे की, "नवीन संस्था सुरु करण्यासाठी परवानगी मागणारे व्यवस्थापन, ज्या वर्षाकरिता परवानगी मागितली असेल त्या वर्षाच्या आधीच्या वर्षातील शेवटच्या दिवसापूर्वी मंडळाच्या सदस्य-सचिवाकडे विहित नमुन्यात अर्ज करील." याच खंडातील उपखंड (3) मध्ये असे म्हटले आहे की, "मंडळ, तपासणी फी प्राप्त झाल्यानंतर विहित मुदतीमध्ये तपासणी करील आणि त्याबाबतचा अहवाल राज्य शासनाला सादर करील." उपखंड (5) मध्ये शेवटी असे म्हटले आहे की, "स्थान निश्चयनाच्या संबंधात राज्यस्तरीय अग्रक्रम यांसारख्या बाबी विचारात घेऊन, आपल्या संपूर्ण स्वेच्छानिर्णयानुसार त्यास उचित व योग्य वाटेल अशा संस्थांना परवानगी देता येईल. यामध्ये स्वेच्छानिर्णय अशा प्रकारचा शब्दप्रयोग केलेला आहे. त्यामुळे स्वेच्छानिर्णय म्हणजे नेमके काय हे कळले पाहिजे. या मंडळाला जे अधिकार दिलेले आहेत ते अमर्याद आहेत. हे स्वेच्छानिर्णय म्हणजे यामध्ये नेमके काय होणार आहे याबाबत मंत्री महोदयांनी आपल्या उत्तरामध्ये सांगावे. त्यांना योग्य वाटेल त्याला परवानगी दिली जाईल.

सभापती महोदय, विधेयकाच्या पृष्ठ क्रमांक 13 वर खंड 29 मध्ये संलग्नता देण्याची कार्यपध्दती दिलेली आहे. यामध्ये असे म्हटले आहे की, कलम 28 अन्वये शासनाकडून परवानगी मिळाल्यानंतर मंडळ, पोटकलम (2) मध्ये दिलेली विहित कार्यपध्दती अनुसरून आणि नवीन संस्थेने निर्धारित शर्तीची पूर्तता केली आहे काय आणि केली असल्यास किती प्रमाणात केली आहे, हे विचारात घेतल्यानंतर त्या संस्थेला पहिली संलग्नता देण्याचा विचार करील. याबाबतचा मंडळाचा निर्णय अंतिम असेल. म्हणजे यामध्ये डायरेक्टर ऑफ मेडिकल एज्युकेशन यांना बाजूला केले. यामध्ये आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाला बाजूला केले. म्हणजे यामध्ये फक्त मंडळ श्रेष्ठ अशी परिस्थिती आहे.

RDB/ D/ MMP/

डॉ. दीपक सावंत .....

सभापती महोदय, खंड 29 (3) मध्ये जे नमूद केले आहे ते हसू येण्यासारखे आहे. यामध्ये मंडळ पुढील बाबतीत निर्णय घेईल असे म्हटले आहे. त्यात (क) मध्ये 'संलग्नीकरणाला मान्यता द्यावी अथवा ती नाकारावी किंवा कसे' असा उल्लेख केला आहे. (ख) मध्ये 'संलग्नता पूर्णतः अथवा अंशतः देण्यात यावी किंवा कसे' असा उल्लेख केला आहे. आपण एखाद्या कॉलेजला संलग्नता दिली तर ती पूर्णतः देतो. अंशतः संलग्नता कशी देणार हे कळत नाही. आपण संलग्नता देताना एक तर पूर्णतः देतो किंवा नाकारतो. मग यामध्ये अंशतः असा शब्द का आला ? म्हणजे आपण पार्टली संलग्नता देणार आहात का ? (घ) मध्ये 'संलग्नता देताना घालून द्यावयाच्या शर्ती, कोणत्याही असल्यास' असा उल्लेख केलेला आहे. यामधून काही अर्थबोध होत नाही. (ग) मध्ये 'विषय, अभ्यास पाठ्यक्रम व प्रवेश द्यावयाच्या विद्यार्थ्यांची संख्या' असा उल्लेख केलेला आहे. मला असे वाटते की, समजा 100 विद्यार्थ्यांची प्रवेश क्षमता असेल आणि त्यांच्याकडे 50 विद्यार्थी आले तर आपण अंशतः संलग्नता देणार किंवा जर चार कोर्सेस असतील आणि त्यापैकी दोनच कोर्सेस घेतले असतील तर आपण अंशतः संलग्नता देणार किंवा अभ्यास पाठ्यक्रम दोनपैकी एकच चालू आहे म्हणून तुम्ही अंशतः संलग्नता देणार.

सभापती महोदय, याच खंडाच्या उपखंड (4) मध्ये "सदस्य सचिव, संलग्नतेचा अर्ज मंजूर झाला असेल तर, मंडळाच्या निर्णयाची एक प्रत संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन याला पुढील बाबींच्या माहितीसह पाठवील.." असा उल्लेख केला आहे. यामध्ये सदस्य सचिव म्हणजे मंडळाचा संचालक. संचालकांविषयी मी मघाशी सांगितले आहे.

यानंतर श्री. खंदारे ....

डॉ.दीपक सावंत....

सभापती महोदय, कलम 29 मधील पोटकलम (4) (क) मध्ये असे नमूद केले आहे की, "संलग्नतेसाठी मान्यता देण्यात आलेले विषय आणि अभ्यास पाठ्यक्रम, (ख) प्रवेश द्यावयाच्या विद्यार्थ्यांची संख्या, (ग) ज्या शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात आली असेल अशा कोणत्याही शर्ती असल्यास त्या शर्ती," तसेच पोटकलम (5) मध्ये असे नमूद केले आहे की, "कलम 28 मध्ये निर्दिष्ट केलेली कार्यपध्दती योग्य त्या फेरफारांसह नवीन पाठ्यक्रम सुरु करणे, अतिरिक्त सोयी सुविधा, नवीन विषय आणि अतिरिक्त तुकड्या याबद्दलच्या परवानगीच्या बाबीत लागू होईल," सभापती महोदय, एखाद्या मेडिकल कॉलेजच्या सीटमध्ये वाढ करावयाची असेल तर एमसीआयची परवानगी घ्यावी लागते. या विधेयकातील तरतुदीनुसार या अतिरिक्त तुकड्या कशा प्रकारे वाढविल्या जाणार आहेत ते मला कळत नाही. माझ्या माहितीप्रमाणे मेडिकल कॉलेजमध्ये किमान 10 व कमाल 30 सीट्सची परवानगी दिलेली आहे. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण यांनी 18 कोर्सेसपैकी 6-7 कोर्सेस चालू आहेत व उर्वरित कोर्सेस चालू करावयाचे आहेत अशी माहिती मला दिलेली आहे. शासन नवीन बॅचेस सुरु करणार आहे का याचे मंत्री महोदयांनी मला उत्तर द्यावे.

सभापती महोदय, कलम 32 मध्ये असे नमूद केले आहे की, "संलग्न संस्था म्हणून किमान सहा वर्षे कार्यरत संलग्न असलेल्या कायम स्वरुपी संलग्नतेसाठी अर्ज करता येईल." म्हणजे एखाद्या संस्थेला पूर्णपणे संलग्नता सहा वर्षांनंतर देणार आहे. या विधेयकातील तरतुदी बारकाईने पाहण्याची आवश्यकता आहे. संलग्न संस्थेची मान्यता कधीही काढून घेण्याबाबत या विधेयकात तरतूद केलेली आहे. याबाबतच्या कलम 34 मध्ये असे नमूद केले आहे की, "कलम 27 मध्ये तरतूद केलेल्या संलग्नतेच्या शर्तीचे अनुपालन करण्यात कसूर करील, त्या संस्थेला प्रदान केलेला विशेषाधिकार अंशतः किंवा पूर्णतः का काढून घेण्यात येऊ नये किंवा त्यात फेरबदल का करण्यात येऊ नये याबाबत व्यवस्थापनाला कारणे दाखवा नोटीस देता येईल." त्यानंतर त्या संस्थेचे अधिकार काढून घेता येतील. या तरतुदीचा विचार केला तर जे.जे.हॉस्पिटल, के.ई.एम.या सारख्या संस्थांच्या मान्यता काढून घेतल्या जाणार आहेत काय असा प्रश्न मला मंत्री महोदयांना विचारावासा वाटतो. अंशतः व पूर्णतः संलग्नता कशा प्रकारे देता येते त्याचा मला अर्थबोध होत नसल्यामुळे मंत्री महोदयांनी उत्तराच्या भाषणातून ते स्पष्ट करावे.

2...

डॉ.दीपक सावंत....

सभापती महोदय, संस्था बंद करणे याबाबतच्या तरतुदी पुढील प्रमाणे आहेत. कलम 35 च्या पोटकलम (1) मध्ये "संस्थेच्या व्यवस्थापनास शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय संस्था बंद करण्याची मुभा असणार नाही," अशी तरतूद केली आहे ती योग्य आहे. पोटकलम (2) मध्ये अशी तरतूद केली आहे की, संस्था बंद करण्याची इच्छा असलेले व्यवस्थापन, आधीच्या वर्षाच्या एप्रिल महिन्याच्या शेवटच्या दिवसापर्यंत किंवा त्यापूर्वी संस्था बंद करण्याबद्दलची कारणे नमूद असलेला, आणि इमारती व साधनसामग्री या स्वरूपातील मत्ता, त्यांची मूळ किंमत, प्रचलित बाजार मूल्य आणि आतापर्यंत शासनाकडून किंवा सार्वजनिक वित्तपुरवठा करणाऱ्या अभिकरणांकडून तिने स्वीकारलेली अनुदाने यांचा तपशील नमूद असलेला अर्ज मंडळाकडे करील," पोटकलम (3) मध्ये अशी तरतूद आहे की, "असा अर्ज मिळाल्यावर, मंडळ, संस्था बंद करण्याची परवानगी देण्यात यावी किंवा कसे याबाबतचे निर्धारण आणि निश्चिती करण्यासाठी, त्यास योग्य वाटेल अशी चौकशी करतील, मंडळास, संस्थेला आवश्यक ते सहाय्य करून किंवा तिला शासनाच्या ताब्यात देऊन किंवा तिला दुसऱ्या व्यवस्थापनाकडे हस्तांतरित करून बंदी टाळण्यात यावी किंवा कसे याचीही तपासणी करता येईल." याचा अर्थ शासनाला संस्था चालू करता येते तशी बंदही करता येईल. परंतु ती संस्था किती दिवसात कशा प्रकारे बंद करता येईल, यासाठी या विधेयकात तरतूद केलेली नाही. संस्था बंद करावयाची असेल तर पुढील वर्षाच्या एप्रिल महिन्यापूर्वी अर्ज करावा लागेल असा या तरतुदीचा अर्थ होतो असे मला वाटते. संस्थेचा इन्टेक कमी झालेला आहे, संस्था आर्थिकदृष्ट्या चालविणे अशक्य होत आहे, स्टाफ मिळत नाही, कोर्सेस कालबाह्य झालेले आहेत, अशा प्रकारची कारणे संस्था बंद करण्यासाठी नमूद करावी लागतील. या पोटकलममध्ये नमूद केल्याप्रमाणे अशा संस्थेची जबाबदारी दुसऱ्या संस्थेकडे हस्तांतरित केली जाणार आहे. एखादी संस्था अन्य कोणी घेण्यास तयार नसेल तर त्या संस्थेचे, त्या विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याचे काय होणार, हे सांगणे आवश्यक आहे. पोटकलम (5) मध्ये असे नमूद केले आहे की, "जर मंडळाने संलग्न संस्थेच्या बंदीची शिफारस केली असेल तर, शासनास, बंदी आदेश काढता येईल."

यानंतर श्री.शिगम....

डॉ. दीपक सावंत...

कलम 35 (5) मध्ये "जर मंडळाने संलग्न संस्थेच्या बंदीची शिफारस केली असेल तर, शासनास, बंदी आदेश काढता येईल." अशी तरतूद आहे. या ठिकाणी शासन म्हणजे नेमके कोण ? डायरेक्टर, मेडिकल एज्युकेशन, मंडळ की नियामक परिषद की आणखी कोणाकडून हे आदेश काढण्यात येतील ? कलम 35मध्ये पुढे असे नमूद केलेले आहे की, (7) "संस्थेत आधीच प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांवर बंदीचा बाधक परिणाम होणार नाही, याची सुनिश्चिती करण्यासाठी संस्था बंद करण्याची प्रक्रिया टप्प्याटप्प्याने अंमलात आणण्यात येईल, आणि पहिले वर्ष प्रथम बंद करण्यात येईल आणि कोणतेही नवीन प्रवेश देण्यात येणार नाहीत..." ही चांगली तरतूद आहे.

सभापती महोदय, निधी कसा असावा या विषयाकडे मी येतो. कलम 37 (1) (क)मध्ये असे नमूद केलेले आहे की, "मंडळाने बसविलेली व वसूल केलेली फी, स्वामित्वधन व आकार तसेच शास्ती ;

(ख) शासनाने कोणतीही अनुदाने, अभिहस्तांकित रकमा, अंशदाने आणि कर्जे दिली असल्यास ती ;

(ग) कोणतेही इच्छापत्रित दान, देणग्या व दाननिधी किंवा इतर अंशदाने असल्यास, ती ;

(घ) त्याच्याकडे निहित असलेल्या कोणत्याही कर्जरोख्यांवरील व्याज आणि त्यांच्या विक्रीचे उत्पन्न;" कर्जरोखे काढण्यास आपण परवानगी देणार आहे हे यामधून ध्वनित होते. म्हणजे जणूकाही हे दुसरे सरकारच झाल्यासारखे आहे. ही सर्व जबाबदारी कोण घेणार आहे ? याठिकाणी कर्जरोख्यावरील व्याज असा शब्द प्रयोग केल्यामुळे माझ्या मनामध्ये अनेक प्रश्न निर्माण झालेले आहेत. कर्जरोखे विकताना शासनाची परवानगी घ्यावी लागेल. माझा असा प्रश्न आहे की, आपण या संस्थेला कर्जरोखे काढण्याची परवानगी का देता ? एखाद्या कंपनीला कर्जरोखे काढण्याची परवानगी दिली जाते. आपण कृष्णा-खोरे विकास महामंडळाला कर्जरोखे काढण्याची परवानगी दिली होती. ही शैक्षणिक बाबींवर चालणारी संस्था आहे. या संस्थेला कोणत्या नियमाखाली कर्जरोखे काढण्याची परवानगी दिलेली आहे ? पुढे (ड)मध्ये असे म्हटलेले आहे की, "त्याच्याकडे निहित असलेल्या मालमत्तेमध्यून मिळणारे भाडे व नफा ; (च) मंडळास किंवा त्याच्यावतीने मिळालेला इतर पैसा." इतर पैसा यामध्ये कोणता पैसा येईल. या संस्थेला डोनेशन

..2..

डॉ. दीपक सावंत....

मिळू शकत, या संस्थेला कर्ज मिळू शकते, शासन अनुदान देऊ शकते, रॉयल्टी मिळू शकते. ही रॉयल्टी कोठून येणार ? या पध्दतीने ही संस्था कशी काय पैसे जमा करू शकते ? हया सगळ्या गोष्टी पाहिल्यानंतर निधी कसा जमा केला जाणार आहे हे समजत नाही. वाचताना हे विधेयक अतिशय सोपे वाटते. केवळ मंडळास मान्यता देण्यासंबंधीचे हे विधेयक आहे, नर्सिंग कौन्सिल आणि पॅरामेडिकल या दोन भिन्न गोष्टी एका छत्राखाली आणण्यासंबंधीचे हे विधेयक आहे. पण या मंडळाचा कारभार कसा चालणार आहे ? नर्सिंग कौन्सिल गेली 30-40 वर्षे अस्तित्वात आहे. या नर्सिंग कौन्सिलकडे करोडो रुपये आहेत. हे करोडो रुपये या मंडळाकडे घेण्याचा हा प्रयत्न आहे. हे पॅरामेडिकल स्वतंत्रपणे का चालू शकत नाही ? नर्सिंग कौन्सिलच्या पैशावर पॅरामेडिकल चालविण्यासाठी हा घाट घातलेला आहे. हे ओपन चॅनेल केलेले आहे....

तालिका सभापती : माननीय महसूल मंत्र्यांना एक निवेदन करावयाचे आहे. त्यांचे निवेदन झाल्यानंतर सन्माननीय सदस्यांनी आपले भाषण पुढे सुरु करावे.

...नंतर श्री. गिते....

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

पृ.शी. : जमीन सुधारणा विधेयका (लॅन्ड रिफॉर्म) चे प्रारूप धोरण केंद्रीय ग्रामविकास विभागाच्या वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आलेले असणे

मु.शी.: जमीन सुधारणा विधेयका (लॅन्ड रिफॉर्म) चे प्रारूप धोरण केंद्रीय ग्रामविकास विभागाच्या वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आलेले असणे यासंबंधी माननीय महसुल मंत्र्यांचे निवेदन.

श्री.बाळासाहेब थोरात (महसुल मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम 46 अन्वये पुढील निवेदन करतो.

सभापती महोदय, विधानसभेच्या माननीय अध्यक्षांच्या निदेशानुसार मी एक निवेदन विधानसभागृहामध्ये केले आहे. तेच निवेदन मी विधान परिषदेत आपल्या अनुमतीने करित आहे.

सभापती महोदय, केंद्र शासनाने देश पातळीवर जमीन सुधारणा विधेयका (लॅन्ड रिफॉर्म) चे प्रारूप धोरण केंद्रीय ग्रामविकास विभागाच्या वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आलेले आहे. या प्रारूप धोरणाबाबत लोकांच्या मनात काही संभ्रम निर्माण झाला आहे. जमीन व्यवस्थापन हा विषय भारतीय संविधानाच्या राज्य सूचीमध्ये समाविष्ट असून जमीन विषयक कायद्यामध्ये बदल करण्याचे सर्व अधिकार राज्य शासन व विधिमंडळाचे आहेत. महाराष्ट्र राज्याने भूमिहिन शेतमजूर आदिवासींच्या जमीन हक्क संरक्षित करण्याकरिता अनेक पुरोगामी कायदे केले आहेत व त्यास सुधार कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी केलेली आहे.

आता केंद्र शासनाने प्रस्तावित केल्याप्रमाणे कमाल जमीन धारणेच्या मर्यादेत बदल करण्याची आवश्यकता नाही. सदर जमीन धोरणासंदर्भात लोकप्रतिनिधी व नागरिकांची प्रतिक्रिया विचारात घेऊन राज्य शासन मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने आपले अभिप्राय केंद्र शासनास नोंदवेल.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी.: श्री. दिवाकर रावते, वि.प.स. यांचे निलंबन मागे घेणे

मु.शी : श्री. दिवाकर रावते, वि.प.स. यांचे निलंबन मागे घेणे याबाबत
संसदीय कार्य मंत्र्यांचा प्रस्ताव

श्री.हर्षवर्धन पाटील (संसदीय कार्य मंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने खालील प्रस्ताव मांडतो.

"दिनांक 26 जुलै, 2013 रोजी माननीय सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांच्या दालनामध्ये सिंचन गैरव्यवहाराच्या चौकशी बाबत घेण्यात येणाऱ्या प्रस्तावाच्या संदर्भात चर्चा सुरु असताना सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी माननीय सभापती यांचा अवमान करणारे अत्यंत अशोभनीय व बेशिस्त वर्तन केल्यामुळे श्री.दिवाकर रावते, विधानपरिषद सदस्य यांचे सदस्यत्व दिनांक 31 डिसेंबर, 2013 पर्यंत निलंबित करण्याचा ठराव सभागृहाने संमत केला होता. तसेच सदरहू निलंबनाच्या कालावधीत त्यांना विधान मंडळाच्या मुंबई आणि नागपूर येथील परिसरात येण्यास बंदी घालण्यात आली होती.

श्री.दिवाकर रावते, विधानपरिषद सदस्य यांनी झालेल्या घटनेबाबत दिलगिरी व्यक्त केली असून भविष्यात त्यांच्याकडून अशा प्रकारचे अशोभनीय व आक्षेपार्ह वर्तन होणार नाही याची हमी दिली असून चांगल्या वर्तवणुकीचीही ग्वाही त्यांनी दिली आहे.

माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी तसेच विविध पक्षाच्या गट नेत्यांनी देखील त्यांचे निलंबन मागे घेण्यात यावे अशा प्रकारची विनंती केलेली आहे.

त्या अनुषंगाने श्री.दिवाकर रावते, विधानपरिषद सदस्य यांचे निलंबन मागे घेण्यात यावे व त्यांना विधिमंडळाच्या मुंबई व नागपूर येथील परिसरात येण्यास घातलेली बंदी उठविण्यात यावी असा प्रस्ताव मी मांडत आहे.

सभापती महोदय, हा प्रस्ताव मांडत असताना मला सदनाला हेही सांगणे आवश्यक आहे की, माननीय सभापती हे सभागृहाचे सर्वोच्च आहेत. त्यांचा आदर राखणे, त्यांचा मान सन्मान ठेवणे ही सर्व सन्माननीय सदस्यांची जबाबदारी आहे. संसदीय लोकशाहीमध्ये कामकाज करीत असताना लोकशाही परंपरे बरोबर माननीय सभापतींचा कुठेही अवमान होणार नाही याची खबरदारी सदनातील सर्व सन्माननीय सदस्यांनी घेणे आवश्यक आहे. अतः हा प्रस्ताव मान्य करावा अशी मी सदनाला विनंती करीत आहे.

सभापती : आता मी प्रस्ताव मतास टाकतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

.....

यानंतर श्री.भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, मी आपले, माननीय मुख्यमंत्री, या सभागृहाचे नेते आणि माननीय उप मुख्यमंत्री, संसदीय कार्यमंत्री श्री.हर्षवर्धन पाटील, माननीय विरोधी पक्षनेते यांना विनंती केली होती आणि ती विनंतीला मान देऊन शिवसेना पक्षाचे गटनेते माननीय श्री.दिवाकर रावते यांचे निलंबन मागे घेतल्याबद्दल मनापासून आभार मानतो आणि आपल्या सर्वांना धन्यवाद देतो.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, मी आपले मनापासून आभार मानतो. माननीय मुख्यमंत्री श्री.पृथ्वीराज चव्हाण, सभागृहाचे नेते आणि माननीय उप मुख्यमंत्री श्री.अजित पवार, संसदीय कार्यमंत्री माननीय श्री.हर्षवर्धन पाटील, सभागृहाचे विरोधी पक्षनेते श्री.विनोद तावडे या सर्वांचे आभार मानतो. माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांचे निलंबन मागे घेतले त्याबद्दल आपले आभार मानतो. आमच्या वतीने अशी आगळीक पुन्हा होणार नाही असे अभिवचन देतो.

पृ.शी.: राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ विधेयक

मु.शी.:

L.A. BILL NO. XXX OF 2013

(A BILL TO PROVIDE FOR THE ESTABLISHMENT OF A STATE BOARD TO REGULATE MATTERS PERTAINING TO THE DIPLOMA LEVEL NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION IN THE STATE OF MAHARASHTRA AND FOR MATTERS CONNECTED THEREWITH OR INCIDENTAL THERETO.)

(चर्चा पुढे सुरु....)

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, या विधेयकाबाबत मंत्री महोदयांनी पुन्हा एकदा विचार करावा, त्यामध्ये काही सुधारणा करावयाच्या असतील तर जरूर सुधारणा विधेयक आणावे, आम्ही मुक्तमनाने मंजूर करण्यास सहकार्य करू एवढे बोलून माझे भाषण संपवितो.

डॉ.विजयकुमार गावीत : सभापती महोदय, महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ विधेयकावर माननीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांनी अनेक मुद्दे मांडले आहेत. निश्चितपणे पुढील काळात सुधारणा करावयाची असेल तर निश्चितपणे केली जाईल. मी सभागृहाला विनंती करतो की, हे विधेयक मंजूर करण्यात यावे.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 53 (दोन्ही सम्मिलित), अनुसूची विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

डॉ.विजयकुमार गावीत : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2013 चे वि.स.वि. क्रमांक-30 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

सभापती : सन 2013 चे वि.स.वि. क्रमांक-30 संमत झाले आहे.

नंतर 4पी.1..

02-08-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

4P-1

SGJ/ D/ MMP/

प्रथम श्री. भोगले.....

18:40

सभापती :

आजच्या कामकाजपत्रिकेत जे अशासकीय कामकाज दर्शविण्यात आलेले आहे ते पुढील अधिवेशनापर्यंत पुढे ढकलण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र विधान परिषद द्वितीय (पावसाळी) अधिवेशन, 2013 सोमवार, दिनांक 15 जुलै 2013 ते शुक्रवार, दिनांक 02 ऑगस्ट 2013 या कालावधीत पार पडले आहे.

महाराष्ट्र विधान परिषद दुसरे (पावसाळी) अधिवेशन, 2013 संबंधी आढावा

पावसाळी अधिवेशनाचा आजचा शेवटचा दिवस आहे आणि आजचे दिवसाचे कामकाज सुध्दा आता संपले आहे. मी या सत्रकाळातील कामकाजाचा आढावा आता सदनासमोर ठेवतो.

एकूण बैठकीची संख्या - 14

मंत्री उपस्थित नसल्यामुळे वाया गेलेला वेळ - 50 मि.

अन्य कारणांमुळे वाया गेलेला वेळ - 25 तास 10 मि.

प्रत्यक्षात झालेले कामकाज - 75 तास

नियमाप्रमाणे अपेक्षित कामकाज - 98 तास

रोजचे सरासरी कामकाज - 5 तास 20 मिनिटे.

तारांकित प्रश्न : एकूण - 3551, कार्यवाहीसाठी घेतलेले तारांकित प्रश्न - 2911

स्वीकृत प्रश्न 1305, सभागृहात तोंडी उत्तरीत झालेले तारांकित प्रश्न - 92

नियम 93 च्या एकूण सूचना - 155, स्वीकृत सूचनांची संख्या - 80, निवेदने झाली - 24,

पटलावर ठेवण्यात आलेली निवेदने - 32

औचित्याचे मुद्दे : 71 मांडण्यात आले.

लक्षवेधी सूचना : प्राप्त सूचना -1312, मान्य सूचना 281, चर्चा झालेल्या सूचना - 46

विशेष उल्लेखाच्या : 117 सूचना मांडण्यात आल्या.

नियम 97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा : प्राप्त झाल्या 10, मान्य झाल्या 7, चर्चा झाली 1

शासकीय विधेयके संमत : एकूण 12 विधेयके संमत झाली. (विधानपरिषद-3 व विधानसभा 9)

नियम 260 अन्वये प्रस्ताव : 3 प्रस्तावावर चर्चा झाली.

नियम 46 अन्वये मंत्र्यांनी केलेली निवेदने - 8

अंतिम आठवडा प्रस्तावावर आज चर्चा झाली आहे.

08-02-2013

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

4P-2

SGJ/ D/ MMP/

प्रथम श्री. भोगले.....

18:40

पृ.शी./मु.शी.:पुढील अधिवेशनासंबंधी घोषणा

सभापती : मी जाहीर करतो की, महाराष्ट्र विधान परिषदेचे पुढील अधिवेशन सोमवार दिनांक 9 डिसेंबर, 2013 रोजी विधान भवन, नागपूर येथील विधान भवनात बोलवावे, अशी शिफारस राज्यपालांकडे करण्याचे ठरले आहे.

..3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.:सत्र समाप्तीसंबंधीची घोषणा

सभापती : सभागृहापृढील कामकाज संपले आहे. आता मी सत्र-समाप्तीसंबंधीचा राज्यपालांचा आदेश वाचून दाखवितो.

"भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 174, खंड (2) उपखंड(क) अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तीचा वापर करुन मी के.शंकरनारायणन, महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल, याद्वारे महाराष्ट्र विधान परिषदेचे सत्र संस्थगित करीत आहे."

आता राष्ट्रगीत गाईले जाईल व त्यानंतर सत्र संस्थगित होईल, असे मी घोषित करतो.

(यानंतर राष्ट्रगीत झाले.)

(सायंकाळी 6.45 वाजता सत्र संस्थगित झाले.)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही